STATO
T.

Iv

II v

III v

IV r

IV v

V

IN Nomine domini Amen.

Hac est copia siue exemplum Voluminu
Statutorum Terræ Gualdi Nucerinæ
Diocesis unà cum correctionibus et addi,
tionibus in fine cuiuslibet capituli siue
Statuti ubi corriguntur et adduntur de,
scriptis: copiatorum et exemplatorum
ex dictis Voluminibus de uerbo ad uerbu
prout in eis inueni, per me Bongratium
quondam ser Aurelij Bongratij de dicta
Terra Gualdi publicum imperiali authorita,
te Notarium sub anno dñi millesimo quingen,
tesimo quinquagesimo secundo indictione
decima, Pontificatu S.mi in chro pris et dñi
Nri dñi Julij diuina prouidentia papæ tertij
de Mense Martij mensis dci Anni. et in fide
præmissorum omnium Signum, nomen q. meu
solitum et consuetum apposui et melrs modo

Signum mei Bongratij not. pdci

R. ARCHIVIO DI STATO DI ROMA
BIBLIOTECA

IN NOMINE DOMINI AMEN.

Antonius de Monte ep̃us Albanen. S.R.E.
Presbiter Cardinalis Papien. Terr Gual
di Nucerinæ Diocesis Guberna
tor et legatus perpe
tuus

Vobis dñis Vexillifero, Prioribus, Conailio et cõi Gualdi salm.
Cordi Nobis semper fuit ecclesias, loca pia, muros cõis,
vias, fontes, aquæductum, stratas, & alia loca publica
vestræ Terræ vetustate, et factionibus ferè diruta re
stituere, resarcire, & de nouo facere, pro ut etiam vesti
tuimus, facimus & quottidie conamur facere, simili qz
modo discordias civiles maxime inter vos vigentes, se
dauerimus, et vos Deo duce pacatos reddiderimus: cum
Impresiarũ vobis deficiant propria statuta, sine quibus
Regna, & civitates nil aliud sint qz latrocinia, ut im
perfectũ quod utilius est, nõ dimittatur p̃ns volumen=
statutorũ vobis dirigimus & mittimus. Quæ unà vobiscum
per peritissimos viros diligentissime fieri fecimus ad perpe
tuã cõis Gualdi utilitatem, & comodũ. Mandantes eadem
statuta per vos recipi & admitti, ac in publica urã cancel
laria custodiri. copiamqz volentibus semper fieri & ab

omnibus indifferenter perpetuo observari et contra nō ueniri
sub excomunicationis et aliis poenis inferius in statuto cō
tentis. Decernentes ex nunc irritum et inane quicquid se
cus fieri contigerit:

De officio dn̄i Locumtenentis R.mi D. Car.lis

Statuimus dnum Locumtenentem R.di p.tem tener locū autem et iuris
dictionem, quā ante epīa R.mi dn̄i tenebat Potestas Gualdi et etiā
imperiū merū et mixtū et tale et tantā autem et iurisdictionē
quam R.mus dn̄s per lr̄as patentes dederit, quas patentes
lr̄as in initio sui magistratus p̄ntare et registrari facere
habeat in cancellaria cōis ut moris est, Itē statuimus q. p.tus
dn̄s Locumtenens cū primū se contulerit ad Terrā Gualdi
debitam oblationem unius ducati faciat et ... et societati
sacratissimi corporis christi ecclesiae S.ti Benedā, Idemq.
Locumtenens si fieri pōt sit doctor ad minus octo annorum
sin autē sit nobilis et secū ducat assessorem doctorē annorum
quinq. in publicis studiis comprobatū, et nihil.s retineant
in eorū officio Militē, notariū maleficiorū, extraordinariū
bene expertos et praticos et duos famulos bene armatos et con
uenientem equū. De quibus singulis mensibus fiat monstra
per camerariū camerae et cōis, per quem sumptibus camerae

de salario eius de locumtenentis et familia provideat, itaque
coitas in nihilo teneatur de nihil. in fine sui officij d(omi)n(u)s locum
tenens per [illegible] d(omi)num sindicetur. Assessor autem Judex, miles
Notarius malefitiorum, extraordinarius et famuli sindicentur
per sindicos co(mun)is ad similitudinem officij Potestatis, ut moris est.

De officio Potestatis eius sal(ario) et electione

R. 22

Ite(m) ut eveniente inquem castri Terre nostre existeret nec ordina
tus e(ss)et locumtenens, et res redigeret ad pristinam naturam.
Statuimus q(uod) in generali consilio Terre generalis p(ro)ponant et ad
partitum mittant tres exstante viri quorum ille pro potestate eli
gat, qui ad bussolas et pallottas per duas de tribus partibus
fuerit obtenens ad quem infra decem dies mittat electio
cum capitulis infractis [illegible] quod Potestas fuit et est
electus praetor generalis ad semestre post alios electos vel
electum cum salario xxiiii florenorum Marchiae singulo me(n)
se; et teneatur se conferre ad dictam Terram statim finito tempore
electorum cum solita pompa et in ingressu debeat offerre ducatum
unum et calicem [illegible] in eccl(esi)a S(anc)ti Benedicti
et dem(um) in manibus dominorum [illegible] vexilliferi Prioribus et
consilio iurare debeat ad sacrosancta dei evangelia tactis
corporaliter statuta se bene officia administrare, for
maque omnium statutorum generalis observare et in nullo abeis d

Statutis de mar ea pro se ipso quod pro eius familia, quam secum
ducat. Et imprimis ducat si Potestas non fuerit doctor Assesso-
rem doctorem annorum quinque eius sumptibus et salario et similiter
unum militem, Notarium maleficiorum, extraordinarium et tres
bene armatos famulos, et unum equum similiter eius sumptibus et salario
demumque ingrediatur eius palatium et continuam residentiam faciat.
Et ius singulis diebus et horis iuridicis reddat, sententias feren-
do, decreta interponendo, pronuntiando, mandando et committendo
prout moris est, causasque maleficiorum ante finitum dictum tempus
sub pena centum ducatorum expediat, copiamque Inquisitionum
et accusationum denunciationum et aliorum actorum criminalium
ad cameram transmittat, et omnia alia facere possit et debeat quae pro
expeditione causarum fuerint necessaria et opportuna cum arbitrio manda-
di et puniendi [illegible] usque ad summam centum librarum de
facto [illegible] exigenda a contrafacientibus, et Ca-
merarius camerae sibi salarium solvere teneatur in fine singulorum
duorum mensium. Ita quod civitas non teneatur in aliquo et a civibus
et forensibus qualitercumque nihil recipiat pro eius mercede
et salario etiam in causis commissariis et delegatis nisi dumtaxat
in causis summariis pro examine testium bononenum unum
pro quolibet teste et bononenos duos pro quolibet teste in
causis ordinariis et pro sigillo qualibet vice bononenum unum,
et esculenta et poculenta a nullo recipere possit, et in fine sui

officij scoppiettu unu ualoris unius ducati coitati tradat in
manibus dnoru Prioru, et duos florenos cu dimidio Massario
camnare muri pro reparatione muroru dictae Terre et ante tps
finiti officij sindicari no ualeat, sed finito tpre per octo dies
continuos ad sindicatu star debeat cora sindicis electis per
coe, et infra tres dies primos responder pet homib contra
eu fiendis et cauer de stando iuri et iudicatu soluen. appne
remota. et demu parer snia feredae per ipos dnos sindica,
tores ta pro se, qz pro eius familia, pro quib oib oino teneat,
et Cancellario cois pro electione soluat florenu unu. et in cue
tu inquem contingat aliquem Potate sic esse ad dcam Terra
ante tps et sine electione modo pmisso fca cu Breue et
litis Ap.cis nullatenus admittat et recipiat, sed superioribus
mittant ambasciatores ad ipm Potatem reuocandu. qui si
tentauerit sine electione cois officiu adipisci incidat in pe
na ducatoru centu fabricae muroru applican. et salario eius
priuet omnino:

Correctio Rmi de Monte

Subru.ca de officio Potatis statuit ut potas heat potatem pre
cipiendi sub pena centu librarum, hec contra ueteris statuti di
spositione. Placeat statuer ut contra contumaces et inobe
dientes per locum tenentem uel Potatem usqz in uigintiquinqz
libras in multando seueritas exerceat. Placet et usqz ad 50 ex

De officio Vexilliferi Priorum et eorum electione

Ru. 3.

Decernimus Vexilliferum et Priores eligi creari et imbussulari
pro ut infra sub rubrica de novo Regimine et Bussulo faciendo ip-
sos quod extrahi de dicto Bussulo modo infrascripto videlicet quod postquam bussulum
totum factum fuerit detur in custodia Guardiano Sancti Franc. reti-
nendum in sacristia dictae eccl. in capsula cois sub tribus clavi-
bus, quarum unam retineat Priores, aliam retineat Guardianus
predictus, et aliam Prior Sancti Augustini, et cum venerit tempus extrahen-
di Vexilliferum et Priores per decem dies ante Priores qui pro
tempore erunt residentes banniri faciant pro prima sequenti die de
mane extractionem novorum Priorum per loca solita Terrae ut moris
est, et hora et mane predicto pulsata prius campana cois una cum
Cancell. cois et Regulatoribus et civibus qui adesse voluerint se
se conferat ad eccl.am Sancti Franc. et capsulam cois cum bussulo clausam
portari faciant in aula consilii cois, qua aperta in presentia dictorum
Religiosorum patrum puer unus eximat de dicto bussulo unam
palluttam, quae extracta aperiatur per cancellarium cois et alta
voce et nominatim Priores descripti in dicta pallutta nominentur
et publicentur pro sequentibus duobus prox. mensibus: et alia officia
extrahantur congruis temporibus et modo predicto secundum quod inferius
per formam statutorum disponitur. et demum dictum bussulum et capsula
claudatur et portetur ad locum solitum in dicta sacristia custodiendum
more solito et predicto: et dicti Priores sic extracti post decem dies predictos

Rub.a 29: de fol. 204

Id. 204

Extraordinari[illegible]

Palluta

prima die proximi mensis teneant insimul accedere ad dictam
eccl.am S.ti Franc.i summo mane ad missã audiendã una cũ eorum
predecessoribus, et missa audita accipere possessionem sui Prioratus
et officij, et in manibus cancell.i scripturis corporaliter tactis iura
re de eorũ officio bene et legaliter exercendo et cuncta observan
do omnimode, et continue residentiã facere omni die ibidẽ comedendo
et bibendo et duo ex eis saltem, et durante eorũ off.o artẽ aliquam
manualẽ nõ exerceat sub pena unius ducati pro quolibet reti
nendi de eorũ salario per camerariũ. Insuperque pro ornatu Pa
latij et Terre mantellũ coloratũ longũ usque ad tibias et Ca
putiũ Rosaceũ deferat, et soli per Terrã Gualdi ad penã ui
ginti solidorũ nullo mõ incedat, ecclesiasque oẽs Gualdi in
earũ festivitatibus solemnibus visitet, et missã solemnẽ au
diant associati per Potatem et familiã Terre Gualdi Medi
cũ, cancellariũ, Magrũ ludi, officiales Montis et alios qui
tenuerit eos associare poena uiginti solidorũ officialibus con
trafacientibus qualibet vice. Et Nihilominus Tubicinae debeant
praeire eos tubando et sonando pro ut dictis Prioribus uidebitur
Itidemque dn.i Priores pro eorũ salario singulis duobus mensibus
habeant et recipere debeant a Camerario Camere florenos sep
te et bononenos octo pro quolibet de bonis et prouentibus Camere
Nec nõ ijdẽ dn.i Priores de mense Januarij perp.o singulis annis
habeant et habere debeant unũ idoneũ depositariũ pro uno

integro anno futuro usque ad creationem alterius, quem ipsi Priores
eliger habeant in dicto mense ianuarii, et officium ipsius depositarii
sit et esse debeat in exigendo proventum domus Beccariae sitae
post palatium Potestatis, et florenos octo, a camerario camerae ex-
trahendos de sexdecim florenis quos Reverendissimus dominus Cardinalis solvit
quotannis pro pallio balistando in festo Sancti Angeli de mense
maii, et officium vexilliferi et Priorum versetur circa incepta
videlicet possit unicuique Gualdensium civi et Rustico, incolae et
habitatori mandare et praecipere pro necessitatibus communis sub poena quinque
ducatorum. Et etiam sint iudices appellationum et reformationum
causarum extraordinariarum. Et possint concedere moratorias
super similibus cuilibet ad duos menses, dato deposito penes
cui concedit. Item teneant facere manutenere et observari
omnia statuta et Reformationes Terrae Gualdi inviolabiliter. Item
in principio eorum officii creare debeant octo suprastantes portarum
videlicet duos pro qualibet porta unum civem et alium rusticum, qui sint
refectioni murorum et viarum Terrae Gualdi et habeant autem mandan-
di, percipiendi, gravandi et mulctandi usque ad summam unius duca-
ti, et singulo mense die primo teneant sub poena decem ducatorum
requirere dominos Priores, ut cum eisdem vadant ad revidendum vias
et muros Terrae et reparandum et reparari faciendum prout opus
fuerit. Et si cessaverit et reparari muros et vias non fecerint
priores et suprastantes incidat in poenam decem librarum de cor-

Sint iudices appellationum

Observent statuta

De officio superstantium

salario auferendarũ · eedẽ suprastantes durante eorũ offi sint immunes, á collectis cõitatis. Ité quando aliquis facinoro sus torqueri debet pro veritate reperienda, in tali q̃stione interuenire debeat vexillifer vel unus de Prioribus ad penã vigintiquinq3 ducatorũ officialibus contrafacientib3. Ité dci Priores possit & valeat ad oẽ eorũ libitũ & volun taté consiliũ generale congregari facer & similr consiliũ credẽtie de licentia locũtenentis vel Potatis. Ité teneant p̃a die dñica post principiũ eorũ officij consiliũ g̃nale fieri facer super bono pu.co ut moris est. Ité q̃ nullã p̃positam fieri faciat in generali cons.o nisi prius fuerit obtenta in cons.o credẽtie. Ité q̃ supplicationes particulariũ q̃ porrigerẽtur in cons.o g̃nali mittant ad partitũ absq3 eo q̃ fuerit porrectẽ in cons.o credẽtie. Ité q̃ vexillifer & Priores in ciuilibus causis actiue & passiue conuenir & conueniri nõ possit durã te eorũ officio. Ité q̃ dci dñi Priores restituat successori b3 massaritias & supellectilia palatij per inuẽtariũ manu canc.rij Ité teneant reparari facer eorũ palatiũ collectas imponendo & alia faciendo que fuerit necess.a Ité teneant creare in pri cipio eorũ officij pro duobus mensibus ipor3 unũ sindicũ & procuratoré s(er)atũ ad defendendũ coẽ & pauperes pro iustitia & salariũ deputet prout ipis dñis Prioribus videbit. Ité teneant unã cũ dño locumtenente vel Potate manutenere

Priores teneantur et debeant ... prima dominica Con: siliũ generale fieri facere ... bono publico

Vide huius ei(us)dẽ libri Rub. 18

Vide Rub. 28. huiusmet lib.i

Confal.r et Priores i(n) ciuilib3 nõ possunt conueniri nec conuenire durante eor. off.

Terrā et districtū pacaeū et rixas acquestiones sedar' et ho
mines ad pacem reducer, et fractores paciu' et treguaru' insequi
una cu' hoibus consilij qui teneant pro bono pu.co et de mand.to
dni locumtenentis uel Poeatis arma assumer et domos enor
Vid. Lib. Males. rub. 17. missima crimina comittentiu' et quiete' terr' turbantium
diruer' et solo aquare. Itē obseruar' teneant in cunctis
concernentibus eoru' officiu' forma' p'ntium statutoru', et
p'sertim q. Priores qui fuerit extracti et noiati in eoru' ex
tractione' vacarent et cassent, et ad officiu' ipo' nō admittat
Debitores Comunitatis non admittantur. qui tpre sue extractionis reperti fuerit debitores cois et diam
debitu' nō soluerit. et Cancell.s teneat ipm Priore' subito la ce
rare, et salariu' eide' nō soluer' prout infra in caplō de debito
ribus cois. et nihil.s Priores non teneant infra octo dies sindi
care p'cessores absoluendo uel codemnando. Itē simul cu'
Regulatoribus possit pro occurrentijs cois expender' us q3
ad duos florenos. Itē q. dus Vexillifer et Priores nō posit
associare aliquē mortuu' nisi consanguineos in primo gradu
utriusq3 lineae.

Itē De off.o Regulatoru' et eoru' electione

R.a 4.

5 Statuimus ut Regulatores in gnāli consilio eligant' et depu
tent' ad bussulas et palluceas et imbussalent' ut infra sub
Rub.a 29 rubrica de bussuli scrutinio et nouo Regimine ac qui ex

trahant singulis quattuor mensib; et in oibus requestis et
consilijs generalibus ac particularibus una post Priores in
terueniat, et oia consulenda siue praeponenda in generalib;
consilijs reuideat insimul cū dnis vexillifero et Priorib;
et moderent siue reducat et uincat ut eis uidebit. et sic
tractata in gnāli consilio refricent et ponant, et si secus
fiat sic nullius roboris et momenti. Itē p̄ti Regulatores post
Priores habeant in magna reuerētia supra oēs alios et in
cunctis rebus pu:cis interēē hēant, et teneat curiae fauere
ut dni Priores, et sit soliciti ad tractandas et manutenēdas
paces et treguas, et similr punien malefactores, ita q̄ Terra
Reo duce quieta et pacata semper uiuat, et adeos una cū dnis
Prioribus pertineat bullectas persoluen. pecunias coītatis
sigillar et aliter ndteneat. et si necnon cū in quē contigerit
extrahi aliquis Regulatorū extra muros pro necessita,
te coīs Priores possit aliū deputar et eliger loco sui, qui
sic extractus teneat clauem suā relinquer uni ex collegis
suis, et id ipm de Regulator intrinseco infirmo qui possit
uocē suā cōceder uni ex collegis, et quicquid inter Priores
et regulatores obtentū erit ad bussulas et pallucetas, id per
eos obseruet sub pena unius ducati, et dū Regulatores tenea,
tur compareı ad eorē requisitionē dcōr Priorū ad dcām penā
et si collegerit aliquē ex Regulatorib; ēē mortuū uel mori tūc

Priores poßint aliū loco sui eligere

de offo sindici et procuratoris cois et eius salario et electione R. 5.

Statuimus ut sindicus et procurator cois eligi debeat singulis duobus mensibus, a dnis vexillifero et Prioribus eadē uel sequenti die post introitū eorū offij cū salario per eos deputando, qui statim electus causas cois et pauperes personas defender' heat, et debeat pro iustitia et utilitate cois semper attender', et in singulis peragendis ubi agit de interesse cois et pauperū agetur et interveniat als actus sit nullus et inanis ipo iure et nō teneat. et statuimus illas et et intelligi pauperes personas q nihil possidet in bonis stabilibus et arbitrio dnorū Priorū declaret eard cōditio in quibus cōditione intelligant vidue, pupilli et psone pmanētes i hospitali

de offo ^a. Notariorum catasti et Notariorū bance et eorū salarijs et electione et de collegio notarior et matricula sine approbatione et regiētibus notariorū R. 6.

Statuimus et ordinamus ut Notarij catasti et allibratus in bussulo et scrutinio faciendo imbussulent et creent et sit notarij approbati et descripti in matricula et collegio doctorū et notariorū, et si als imbussulent et creentur nō valeat ipo iure talis electio, sed sit nulla et inanis. et collegiū doctorum et notariorū debeat sub pena decem ducatorū aliū notariū

catasti creari de eorũ collegio et matricula, et ei idẽ liber et officiũ catasti debeat et competat et nõ imbussulato et nulli creato extra matriculã. Et Nihil[us] notarij catasti de men se Martij usq[ue] ad mediũ aprilis sub pena quinquaginta ducatorũ teneant et debeat perpetuo et oi anno cartutias scriber[e] notati in forma in carta membrana, ita q[uod] que libet cartutia nõ excedat numerũ decem personar[um] et eas tradere Camerario camer[e], ut moris est, Et si quis ciuis uel alia persona uoluerit eẽ sola, uel cũ aliquo alio associata in cartutia notarias catasti teneat[ur] poner[e] talem ciuem uel personã solam uel associatã in cartutia ut sibi pla cuerit, q[ui]bus notarijs catasti detur carta, a camerario camer[e]. Et copia oium cartutiarũ factarũ et traditarũ per totũ mensem aprilis perpetuo oi anno debeat eid[em] camerario camerę et exigendas de quattuor mensibus in quattuor mensibus ut moris est, per Massarios. Item Not[arij] catasti nõ possint nec ualeant deler[e] aliquẽ de catasto et aliũ poner[e] q[ua]n[do] contingerit fieri uenditionẽ et alienationem ali quam forensibus, ecclesiasticis, Potentioribus et alijs a quibus est difficilis exactio nisi de expressa li centia dni locumtenentis aut camerarij p[re]d[ict]a[rum] sub pe na quinquaginta ducatorũ. Itẽ statuimus q[uod] Notarij

catasti in oi ano in principio sui officij banniri faciant oes
res no accatastatas debere accatastari. et in catasto poni
sub pena centu ducatoru et amissionis rei et fructuu per
ceptoru. Ite teneant in quali bet partita catasti describere
intus sumas modiolorum, stadioru, tabularu et pedum,
necno librarum, solidoru et denarioru per extensum
et no per lras arimeticas vulgariter dcas abaco et foris
per abacu sub pena unius ducati pro quolibet et vice qua
libet. Ite pro eorum salario et mercede recipiat ut moris est
unu bononenu pro quolibet petio terr delendo et alteri po
nendo, et pro copijs dandis tantudem et no aliud. Ite teneat
tuvar per manus canc. manutener catastum legalit et fi
deliter, camera et coitati inservir ut decet, Item pponde
in catastro res allibratas principalr et personas inde sequend
ut alienationes ad personas no subiectas transeat cu onere
suo et q no valeant sese excusar ratione persona et fori. Ite
in catastro ponat mensura cu iurto vendentis et ementis, et
emptor si fuerit persona no subiecta, ea accatastari faciat
als nunqz deleat nomen venditoris sed ambo et emptor et
venditor an potentur ~~[illegible]~~, et ab aliquo ex eis exigat prout Camere
et coitati habilius videbitur respective pro suo interesse:
Item Notarij bance civilium causaru Imbussulent inter se
ipos singulis tribus annis et oi anno extrahantur duo

Vid. Lib. Civil. rub. 32.
et Lib. Extraord. R. 53.

uel tres Not. qui singulis diebus iuridicis pulsata
campana hora iuridica cora' ius reddente comparere
h'eant cu' libro actoru' et rei p. eu' relationes citationum
et comissiones citationu' et poner' in libro ad instantiam
et petitionem partiu' habentiu' interesse, acta dcu' et
attestationes testiu' et mandata procuratoru' et cau
tiones de stando iuri fideli' conscribant in libro, et pro
ductiones iuriu' instrumentoru', supplicationu', mandator'
cedularu' libelloru', articuloru', interrogatoriu', ex
ceptionu', replicationu', triplicationu', oppositionu' et
aliorum iuriu' in infilza redigat et ponant annotata
primo in libro actoru' quantitate et numero iurium
productoru' sumati' sitta relatione ad sua' infilza'. Ite'
in causis sumarijs a tigine libris infra teneant' peti
tionem uulgare et sumaria' sine aliqua solemnitate
in qua contineat' nomen petentis nomen rei iudicatis
et res et quantitas petita cu' ca' quare petit' poner' in li
bro et responsiones partis et assignationem terminj ad
probandu' si fuerint petita negata in parti uel in totum
et si fuerit confessata petitio in parti uel in totu' ad
solue'ndu' et in termino testes sumatim uulgari sermone
absq3 solemnitate examinare, testes q3 et processus no'

publicatos nemini pandat sub falsi pena, nisi iudici cui oia
acta aperta sint, recipiantq3 pro eorũ salario pro qualibet
petitione sumaria bononenum unũ, pro responsione partis ad,
versæ bononenũ aliũ, pro man.to procuratorũ bon. aliũ, pro ro,
gitu instri bon. unũ pro qualibet parte. It bon. unũ pro quali,
bet comparitione, pro instro interpositionis decreti bononenos
duos, pro examine testiũ sumariorũ bonon. unũ pro quo,
libet teste, et nõ sumariorũ examinatorũ super articulis
bonon. duos. Itẽ copiæ petitionũ et libellorũ ac instrumen,
torũ dentur sumptibus producentis, aliæ vero copiæ aliorũ
iurĩũ sumptibus petentis copiã. Itẽ pro copijs dandis de
actis productis notarius exigat et hre debeat bonon. unũ
pro quolibet latere et facie cartæ et ad minus qlibet facies
et latus cartæ constet de xxv lineis sine versibus plenis
et nõ vacuis, et pro publicatione actorũ testiũ sive processus
bon. unũ. Itẽ pro viatico suo intra Terrã et circũcirca in burgis
exigat grossũ unũ usq3 ad unũ miliar. ultra vero unũ milia,
re usq3 in confinib. in di parte exigant grossos duos et nõ ultra
et pro extractione instrumentorũ idẽ recipiat, et Nihil. iuret
in manibus camerarij se legalr officiũ exercere remotis ira, odio, amore
¶ Itẽ statuimus et ordinamus ut Notr. oẽs Quali. vel forenses
rogare et instrumenta conficere nõ possit nec possit inter privatos

correctionem
vide in fine
pñtis rubricæ

nec de rebus privatis et etiã publicis nisi prius et ante oīa
se p̄ntauerint collegio doctorum medicorū et notariorum
Grcaldi, et ab eis examinatus pub.ce fuerit ac approbatus et
receptus in collegio et matricula eorū. Quod cū quis facere
voluerit imprimis facem cereã unius libræ p̄ntet sacra
tissimo altari pro societati corporis χρι in ecclesia
S.ti Benedicti et collationem honoratã facere omnibus de colle
gio post suã receptionem et approbationem. Et quicunqz se
rogauerit de instris aliquibus publicis aut privatis nō ap
probatus et receptus incidat in penã uigintiquinqz ducato͞r
pro dimidia camer et pro alia dcō collegio applican. et ta
lis contractus sit falsus et nullius ualoris, roboris et momenti
ac si esset factus ab infame, ignominiosa et nō integra persona,
sicut nō matriculatus et nō possit imbussulari pro aliquo
officio, et si imbussularetur nō possit dictum officiū exercer
quinimo per dictum collegiū alio matriculato prouideri de
beat et possit, et qd clerici nō possint se rogare de instrumen
tis inter priuatas personas nec de rebus publicis nec possit
exercere officiū notariatus et seculares qui fecerit cōtra
insta clericis incidat in penã decem ducato͞rū applican.
pro dimidia camere et pro residuo dcō collegio.

De Collegio Doctorum

Item statuimus ut collegiū doctorum Medicorū et Nota

riorũ sit & eẽ debeat unũ corpus & una uoluntas et
Residentiam eorũ faciant in audientia subtus palatium
dñorũ Priorũ ad planũ publicat versus plateã, ibidẽq3
Archiuiũ catasti & scripturarũ retineat sub clau. et
Notarij catasti & Bancę de sero portas dcę audientiã
claudere teneant & debeant oĩno cũ claui sub pena decẽ
ducatorũ ita q nulli pateat introitus absq3 notarij pmta.
et talẽ audientiẽ locũ purgatũ retineant, & in eo honestẽ
uiuat ad dei laudẽ. et semel in prima dominica cuiuslibet
mensis collegialr conueniant & una cũ dñis Prioribus missã
solemnẽm audiant. Item statuimus ut notarij oẽs et singuli
quandocunq3 & inter quoscunq3 conficient instrumentũ et
instrumenta emptionũ, venditionũ, donationũ, testatorum
uel alia instrumenta quęcunq3 in quibus alienet aliquod
petium terrarũ, tunc eo casu apponat quantitatem, mensu
rã et numerũ modiolorũ, stadiorũ, salmarũ & quartarũ dã
petij terrã venditi, relicti uel qualibet alienati & in aliam
personam translati unã cũ finibus iuxta circa, ita q tollatur
abusus pteritoꝝ temporum ... ignorent remaneat
certa mensura & numerus terrarũ certus & determinatus, et
et si secus fiat, instrũa sint nulla, calumniosa & falsa; et
ius reddens ... instrumentũ eadem lacerare teneatur.

et eisdem fidem nō adhibere, et Notarius confitiens talia instrumenta casseetur de dc̄o collegio et matricula et infamis efficiatur, et nullo unquam tempore rogari possit, nomenque tabellioñis et notarij perpetuo amittat.

Correctio R.mi de Monte

Sub ru.ca de officio notariorū, statuit ut instrumentorū copia detur sumptibus producentis, quod iuris contrarium est=

Placeat statuere ut circa editionem ius coē servetur. Placet.

Sub rubrica pdca statuit q. Notarius infamis sit, et instrum falsū psumat si in eo rei alienati, uel in testamento relicti mensura nō exprimat, difficile est per singulos contractus et testamenta imponere mensura. Placeat abrogare statutum. Placet statui q Notarius pro quolibet instro sic confecto puniat pena in gena quinque librarum.

R. de aduocatis et procuratoribus et eorū salo.

R. 7.

Statuimus et ordinamus aduocatos in causis ordinarijs et libellarijs recipi et admitti, et nō in alijs causis summarijs. et pro eorū salario in prima instantia in qualibet causa ducatū unū cū dimidio debeant et nō ultra. Procuratores uero pro eorū salario recipiant in qualibet cā libras decem. In causis uero sumarijs nō recipiant nec admittantur ad procurandū in scriptis sed tantū uerbo, reiectis friuolis etc.

ceptionibus et dilationibus, litis contestationibus per sim
plicem confessionem uel negationem statim post petitionem sub
secutã uel saltem sequenti die in causis appellationum
in secunda instantia recipiant simile salariũ, et in cau
sis criminalibus magnis et capitalibus aduocatus habeat
ducatos tres, et procurator ducatos duos. et ius reddens maius
salariũ taxare non ualeat, sed pro taxato simili modo
semper habeatur omnino.

Correctio R^mi. de Monte

Sub rubrica de aduocatis et procuratoribus statuit ut in ciui
libus salariũ aduocati sit aureus unus cũ dim°. procuratoris
uero florenus unus cũ dimidio. hoc in leuioribus causis ex
cessiuũ est, in arduis parũ. Placeat statuere ut iuxta
constitutiones Marchie arbitrio tamen et moderatione Iudi
cis uel Priorũ aduocatis et procuratoribus salaria decernã
tur. Placet q. sit arbitrio locumtenentis uel Potestatis ex
qualitate causarũ et personarum.

R. de officio Camerarij camere R^mi dñi et
Cancellarij Terre Gualdi R. 8

Statuimus et ordinamus Camerarium recipi et admitti qui litteris
ap^licis siue R^mi dñi creatus et ordinatus fuerit, ut hactenus
extitit consuetũ ipsumq. salario sibi a camera constituto
contentum ẽe, solitasq. exactiones carentia a Massarijs

& collectoribus facere de quatrimestri in quatrimestre, ut
moris est; cui miles & familia dni locumtenentis uel Potestatis
in cunctis spectantibus ad suu' officiu' parere teneant' ad
pena' uice qualibet unius ducati. Introitus omnes Camera'
exigat & retineat fideliter, cunctisq3 officialibus de con-
gruis salarijs de bimestri in bimestre respondeat, debi-
tisq3 temporibus praecedentibus solemnibus subhastatio-
nibus cu' pn̄tia dni locumtenentis, Potestatis uel Priorum
Gabellas, prata, & pascua plus offerenti tradat & uendat
aut alio utiliori modo camere prouideat, ut Camerario
ui debitur magis consulet. Insuper dictus camerarius
sit & esse intelligat officialis damnoru' datoru' retineatq3
duos, tres uel plures officiales & guardianos & unu' ex-
peritu' notariu' ut cameri uidebit expedir', in cunctisq3 pro-
cedat, ut inferius in libro damnoru' datoru' continet' & no'
aliter, eundemq3 Notariu' damnoru' datoru' si per se ipm no'
luerit subroget in cancellariu' cois Gualdi. Et cuncta refor-
mationes, consilia & decreta dnoru' Prioru', consilij & po-
puli in libris bene tentis fideliter conscribat dca consi-
liarioru' arrengatorum, propositas & partita annotando =
Vexillifero, Prioribus & coi inseruiendo u3 inscribendo lras

missivas, mandata, p(re)cepta, et alia necessaria, associando in diebus solemnibus Vexilliferu(m) et Priores, oblatione pro altare eis dando cera(m) et faces solitas offerendo ut moris est, recipiat q(ue) idem subrogatus salarium solitu(m) et consuetum inter ipsos, de l(itte)ris missivis et p(re)ceptis bolonenos duos et alias solitas solutiones de cartutijs sive exactionib(us) recipiendo computa camer(arii) conscribendo introitus maleficioru(m), damnoru(m) datoru(m), extraordinarioru(m), et o(mn)ium membroru(m) camere recipiendo sententias maleficioru(m) auscultando in membranis descriptas ipsasq(ue) fidel(ite)r custodiendo et exequendas sine mora executionibus dando sententias maleficioru(m) in membranis latas de mand(a)to superioru(m) cassando, gratias et supplicationes fideliter retinendo et in cassatura cassatur causam describendo in margine et cetera alia faciendo q(uae) officio suo incumbunt et quolibet al(ite)r spectant et pertinent.

Correctio Ill(ustrissi)mi de Monte

Rubrica de officio camerarij statuit ut Camer(arius) Gabellas et sine solitis bannimentis posit tradere et stabilir(e), Hoc et Camere et singulis de populo p(otes)t damnu(m) inferre. Placeat statuer(e) ut Gabelle publice et cu(m) bannimentis solito more vendantur.

Placet nisi ex aliqua iusta causa aliquando aliud videatur locumtenenti.

De officio Medici et Magistri ludi et eorum electione

Rub. 2

Statuimus et ordinamus Medicu' eligi debere in generali cons.° doctorem phisicu' et chirurgu' expertu' ad bussulas et palluctas per maiorem partem de duabus partibus cu' salario ordinando et soluendo per co'e et ho'ies d'ce Terr'. qui medicus imprimis et ante omnia in uinculo conscientiae cu' ingredietur domu' infirmi teneat eunde' monere ad se confitendu' et recipiendu' ecc.ca sacramenta, et si secunda aut tertia uice usque ad quarta' uicem talis infirmus no' fuerit confessus ad minus, idem medicus omnino no' accedat ad tale' infirmu' curandu'. Ite' talis medicus bis o'i die u3 semel de mane et semel de sero teneat o'es infirmos uisitar', et mederi canonice ut sibi s'm qualitate' personaru' et infirmitatu' uidebit', et casu quo aliquis infirmus uisitatus ordinarie in interme dio aliquod graue accidens passus fuerit ad petitione' eiusd. uel alterius ad quem spectet teneat ipsu' infirmu' iterum uisitare et curare ut decet, Insuper ide' medicus teneat ad petitio'nem Rusticoru' infirmoru' extra domu' in Terra qualdi accedere bis ad infirmu' Rusticu', equo cum ephippio eid. medico parato per infirmu', quem curare teneat ut alios ciues et reuidere bis in die si se intra muros d'ce Terr' reduxerit. Ite' idem Medicus teneat associar' Priores et Vexilliferu' ad solem,

nes missas nisi occupatus fuerit multitudine infirmoru quo casu
d. Vexillifero et Prioribus licentia obtineat. et similiter pernoc-
tare extra Terra no ualeat sine Vexilliferi et dnoru Prioru
licentia. idemq Medicus teneat reuidere res aromatarias et
quatenus reperint in aliqua apoteca aliqua simplicia uel com-
posita, uetera, inutilia et minus bona referat dno locumtenenti
uel Prioribus. qui habita uera notitia de dictis rebus puniant
dcum Aromatariu ut infra in libro extraordinariorum.

Electio Magistri Ludi.

Item simili modo ad bussulas et palluctas in generali consilio
eligatur magister ludi bonus et excellens gramaticus, mo-
rigeratus et discretus cu salario deputando et soluendo per ho-
mines dictae Terrae: qui magister teneat oi die no festiuo re-
tinere scola, et omnes scolares erudire et docere, ac bonis moribus
imbuere aequaliter sine particularitate secundu gradus prae-
rogatiua, et infantes seu proximos infantiae et ignaros doceri
facere per peritos scolares oi die, et cos singulis duob dieb
perse ipm reuidere. Alios uero scolares qui leget quinternum
donatu testuale iuuenale et qui gramatica Themata, et con-
cordantias scandut uersificantur et epistolant oi die bis in ma-
ne u3 et sero reuideat, audiat, doceat cocordantias. Themata
epistolas et uersus fieri faciendo lectiones Virgilij, ouidij, Ho-
ratij, ciceronis, salustij, Terentij, Platonis, Lucani, Martialis,
aliorum oratoru et poetaru legendo secudu gradus praerogatiua.

ipsosq; scolares in divinis instruendo missas et horas canonicas
audiri faciendo. eosq; singulis duobus mensibus cofiteri facien
do. cu eisde scolaribus oi die festivo ad ede sacra in vesperis
accedendo, orationes, avemaria, salve regina et oi sero et die
post recessu alta voce per scolares fieri et dici faciedo: et demu
scolas heat in ecca. plebis Sti Jois de Gualdo vel alibi comode
et ibide moret, et pensionem triu florenoru de suo salario anno
quolibet Plebano solvat, et in cunctis se honeste gerat et sco
laribus bene intendat et eos cum moderamine corrigat et no
cu sevitia, et Priores associet oibus diebus festivis una cu
alijs officialibus pena quadraginta solidoru vice qualibet
et in quolibet casu pdcoru de suo salario retinen. ultra penas

De officialibus Motis pietatis eligen. Rubrica

R. 10.

Statuimus ut officiales montis pietatis eligant per generale
consiliu ad bussulas et pallucteas per duas partes de tribus adm
[illegible], et eligantur viri idonei qui pstita cautione manu no
tarij bance in manibus vexilliferi et Prioru de bene ad
ministrando, curando pignora manutenendo. Montem et bna
sua augumentando recipiant et admittant, recipiantq; pi
gnora, pecunias, res, grana et bna per inventariu manu not.
et duret eoru officiu ad libitu cois et consilij et no ultra. No
tariusq; ipsoru conscribat pignora et bona, et desuper ponat

nomen pignorantis et quantitatē pecuniæ mutuatæ, et inuenta,
riū faciat de rebus oībus Montis quod successori in fine sui
officij unà cū rebus restituat. et bona elapsis duodecī men,
sibus si redempta nō fuerit sono tubæ solemni subhastatione
p̄missa uendant, concedant et liberent plus offerēti, et sors
principalis unà cū meritis et prouisione consueta ponat in capsa
Montis ad instantiam egenorū quibus dumtaxat et nō alijs
mutuar dcī officiales possit. et mutuū nullo modo excedat
summam octo librarū ad plus, et residuū quod superererit re,
stituat patroni pignorū et nemini quolibet pignus nō redemptū
interim mutuari possit. et pignus ualeat et excedat duplū
quantitatis mutuatę. dcī officiales de eorū proprio teneant,
ipsi et similit granū dcī uideì nō mutuet nisi egenis et
de mense maij siue Iunij et nō antē, et Granariū subens pa,
latiū dnorū priorū sit semper adusum dcī Montis, et ei au,
ferri nō possit. et quoniā ad pns Persianasius per pauli
Guardioli fuit principiū causa et origo facien. dcūm Monte
et sua industria sine aliquo auxilio nisi summi dei, opes
dcī Montis mirum modū auxit et continue ualdè auget cū sidu,
ita, ideo durante eius uita uolumus et ordinamus, ut idem
Persianasius sit perpetuo officialis dcī Montis prout als or,
dinauimus, et ipsū immunē ab oī onere cameræ et coītatis me,
rito facimus. ordinamus qq ipsos officiales sindicari debere

finito eorũ officio, unà cũ cautione p̃stita per dñum locũ,
tenentem aut Potaté, Vexilliferũ et Priores et collegium
doctorũ et Notariorũ. et si bene se gesserint absoluant
si aũt male et cũ fraude condemnent in duplũ, et cũ nota
infamiæ perpetuæ et prohibeant eligi nunq̃ possint
in aliquo officio cõis. et Nihil.ᵒ forma captoꝝ et cedulas
existentes penes ipos teneant observare et nõ excedere ad
pena quinquaginta ducatorũ et habeant pro eorũ salario
tantũ quantum in cedula eorũ et nõ ultra.

Correctio R. m. de Monte

Sub rub. de officiali bar Montis statuit ut pignora clapsis
duobus mensibus, si nõ fuerit redempta uendant. tempus
breue est. Placeat ut circa luenda pignora capla Mon
tis seruent. Placet ut seruent capla Montis super hoc.

R de officio sindicorũ Potatis et familiæ

R.

Vide in hoc eodem Libro Rub. 21.

Eligant sindici Potatis Assessoris militis, Notarij malefi
ciorũ, extraordinarij et totius familiæ in nouo Regiminis
bussulo et imbussolent, et extrahant ut cõuenit, recipiat
pro eorũ salario, a camerario Comnis octo carlenos pro quo
libet ipoꝝ, et per diem ante finitũ tps offitij officialium
sindicandorũ per loca consueta Terr alta uoce banniri et

14v

praeconizari faciant per praeconem cois quod quicunque senserit se
gravatum a potate Assessore Milite vel aliquo alio officiale
de sua familia compareat post sonum campanae de mane et
in sero in audientia cois et notariorum ad porrigendum suas
petitiones contra ipsum potatem vel officiales vel aliquem ipsorum
coram dnis sindicatoribus ad recipiendum Justitiae complemen-
tum infra tres dies proximos singulo mane et sero prout vo-
luerit, alias post tres dies elapsos non admittentur petitiones
porrectae nisi subsistant aliquo probabili et iusto impedi-
mento, et in die dicti tertii dierum aliud bannum fieri faciat
de mane quod per totam illam diem usque ad serum porrigant petitio-
nes alias non audientur amplius, et per totam diem Notarius si-
dictorum recipere petitiones teneatur. Et Potas pro se et officialibus
et familia sua comparere teneatur et in prima audientia ca-
vere de stando iuri et iudicatum solvendo pro se ipso, Assessore
Milite et ceteris officialibus et familia et respondere petitionibus
porrectis contra ipsos vel ipsorum quemlibet negative vel affir-
mative tantum et contra eundem Potatem, familiam et officiales
formet inquisitio de male gestis citato procuratore camerae et cois
pro interesse ipsorum respective, et respondeat Inquisitioni si-
militer negative vel affirmative sine admissione
appellationis a sententiis forsan contra se vel officiales suos

ferendis. et post tres dies terminus quattuor dierū porrec-
toribus petitionū et ipsi Potati et officialibus assignet ad pro-
bandū incumbentia, et in termino testes et alia iuris adminicula
recipiant ab utraqz parte. et super inquisitione formata et peti-
tionibus procuratorū porrectis moneant infra quattuor dies
statutos ad probandū et faciendū defensiones pro singulis
diebus et horis ad uidendū iur.ta testiū et productionem alioꝝ
iuriū, et septima die, que erit ul.a dies quattuor dierū pfixa
ad proban. banniri faciant sententias ferendas pro octaua
die proxima de mane hora iuridica in eadē audientia,
et in die octaua hora pdca seu p locatis habendo dni sin-
dicatores sindicatū omnino expediant absoluendo uel
condemnando ut iuris fuerit. et post octo dies nō teneant
Potas et officiales sindicatui amplius stare, sed si fuerint
condemnati de facto soluere appellatione remota cogantur.
solo recursu concesso in grauibus causis ad superiorem
et infra uiginti dies expediat, et in euentu in quē Po-
testas uel officiales nō reperiat fideiussores retineat
ut s. paga sui salarij et arnesia, usqz quo uideat finis
sindicatus, et pro condemnationibus iuste de officialibus
factis uendant et soluant debita unicuiqz usqz ad con-
currentem quantitatem, et si arnesia nō fuerint et petitio

15v

Libri

nes excedere summam ultime paghe retineant dictum Potestas et officiales in Palatio dicto Priorum usque ad finem sindicatus et pro condemnationibus iuste factis carcerent usque quo iustitie satisfecerint. Mandantes in Potestatem et officiales tempore eorum sindicatus associari per ianes et defendi ne dicto ab aliquo facinoroso offendantur. Officiales et Potestas patronus sive caput ipsorum sindicet de simonia, baractaria de excessu et inobservantia Statutorum et quod processus malefitiorum in tempore non expedivit, sed pendentes dimisit, de iniurijs dicto suis in persona quacumque sine iusta et rationabili causa, de Blassfemia, de Adulterijs, de stupris, Tortura iniuste data malefitio quolibet alias comisso, pro homicidijs et alijs delictis atrocioribus merentibus penam corporalem carcerent, nec expectet finis eorum officij et puniatur iuxta eorum demerita. Et mittatque dictus Potestas antequam absolvatur unum scoppiettum pereundem solutum valoris unius ducati et solvat massario murorum pro reparatione florenos duos cum dimidio. Cancellarius florenum unum pro electione et cedulam ostendat, et dimittat taxas sui officij dominis secretarijs 5.me [illegible] soluti et alias condemnet omnino, et novus Pretor et familia sententias latas contra Pretorem exequantur sub pena amissionis salarij. Et si compertum fuerit Potatem et

De officio massarij Camere et alis

officiales se bene in eorum officio gessisse honorabiliter absolvet et det eis electio nova ut post triennium valeat ad dictum officium redire et sibi omnis honor possibilis prebeat et nihil camera et cet. fiat quietantia et littere patentes boni servitij et legalis administrationis officiorum

Correctio D[omi]ni de Monte

Sub ru[bric]a de officio sindicorum. Placeat addere ut pene tempore sindicatus officialibus infligende Monti pietatis applicentur. Placet.

Item de officio procuratoris Camere

R[ubric]a 13

Procuratorem Camere eligendum esse a nobis sive a Camera presidente putamus officium cuius sum necessari in procurando res camere augeri et non diminui. in cunctis que camere peragendis et precipue in cunctis Gabellarum et aliarum rerum alienationibus debere interesse et contradicere quater in damnum Camere fiat. et etiam in processibus maleficiorum et in sententiis ferendis et teneri ad procurandum solicite cum solertia et cunctis contra cameram factis resistere, appellare, protestare et alia facere que fuerint necessaria, Pro quo eius salario nil aliud recipiat nisi quod a camera collectis et data sit et munis et gravari ultra officium suum non possit:~

16v

De officio Massarij Camerae c(omun)is
Rub. 13.

Massarios c(omun)is imbussulari, eligi et creari mandamus in bussu-
lo novi Regiminis extrahendos et publicandos qui extrahan-
tur p(er) priores congruo t(em)p(o)re in fine officij p(re)cessorum, duretque
eorum officium per quattuor menses. Et in initio officij per ma-
nus Cancellarij caveant de bene administrando et fideliter
retinendo computa introitus et exitus, et reddendo ratio-
nem sui officij. Sint que viri aetatis ad minus viginti quinque
annorum, patres familias, et in bonis possideant saltem libras
decem, retineant que ad dictum suum officium peragendum notarium
matriculatum de collegio notariorum, per cuius manus fieri
faciant librum introitus et exitus. Inquantia que dicti Notarij
exactiones, collectas, subsidia, impositas et alias solutio-
nes recipiant et in introitu annotent, et simili modo per
manus eiusdem notarij solvant et expendant, et nemini alij
solvant primo nisi debitum camerae ap(osto)licae, deinde debitum dei,
mariorum ecclesiarum et successive debitum medici et aliorum anti-
quorum creditorum ordinate et nullo modo unum per alium
postponant sub pena quinquaginta ducatorum, simonias et
parsimonias solutionum fiendarum ut recipiant solutiones an-
ticipando et accelerando sub simili pena et de mense martij
usque ad medium mensem Aprilis singulis annis cartulas ex-

peditas a camerariis in manibus habere curent et de
quattuor mensibus in quattuor mensib exigat et exigere
faciat et solicitĩ sint, et ab oĩbus et singlis in primo men
se quattuor mensiũ exactionũ gratiose debitũ soluẽdũ
prout in cartularia pedet. et post in fine primi mensis sinõ
soluerit cũ cõminatione executionis post quattuor dies
proximos iterũ requirat, et solicitent solutionem, et ex
post si cessauerit soluer militi et executoribus tradat
nõ soluentes exequendos sine aliqua intermissione. et
si secus fiat et neghligentes Massarij fuerit in exe
quendo incidat in pena decem ducatorũ et ab ipsis Mas
sariis de suo exigant a camerario Camer et creditoribus
reseruato tñ massarijs iure exigendi contra cessantem
soluere oc id et totũ quod coactus fuerit soluere pro ipsis
cessantibus soluere. et omnes pecunie et res cõis ad ma
nus massarij perueniat et nõ ad alias manus, als alte
ri date et solute nõ liberent dantem et soluentẽ. ex
pensas q3 solitas et necessarias cõis de manto dnorũ Priorũ
et regulatorũ et per bullectas eorũ sigillis signatas fa
ciant, alias nõ emergentes expensas cõis faciant de
manto generalis consilij uel habentis mandatũ ab eo, et
relinquat in fine eorũ officij libros massariatus massa

17v

orū liber

rijs sibi successoribus bene calculatos et in ordine et debito
res non exactos Massarius novus habeat in eius libro re-
scribere, renovare et exigere et omne pecuniarum residuum
si quod habent in manibus. Sin autem libros dumtaxat di-
mittant, et si in dictis libris plus expendisse compertum
appareat quam a communi vel hominibus receperint non credatur
dictis libris, sed per eosdem sovere cassentur et pariter sin-
dicentur et minuant, puniantque in pena Massarius et
Notarius decem ducatorum, si se creditores communis fecerint et
plusque receperint expenderint, et ijdem
Massarij solvant camerario camere debitum nulla expecta-
ta bulletta, sed alijs personis ordinarijs solvant habita bul-
letta predicta manu cancell.ij quam in eorum libro regi-
strare faciant de verbo ad verbum. Et Nihil.s Camera-
rius et cancell.us communis libros massariorum copiari teneant
de verbo ad verbum et in canc.a communis recondere. In initio
sui officij iurent in forma bene et legaliter officium exer-
cere et libros rationum suorum resignare et parere eorum revi-
sionem et habeant pro eorum salario quolibet bimestri bonone-
nos sexdecim et eorum Notarius dummodo tamen librum
faciant, quia si de dicto bimestri non imponeret collecta aliqua
nullum salarium recipere debeant, et pro eorum labore et

remuneratione nil ultra petere possit et ualeant a balli-
nis solutos sex denarios.

Correctiones R.mi de Monte

Sub rubrica de officio Massarij statuit ut massarius so-
lutionis ordinem peruertens uel retentionem faciens in-
cidat in pena quinquaginta soldorum, dura est. Pla-
ceat redigere ad penam uiginti quinque librarum. Placet
reducere ad penam quinquaginta librarum.

Sub rubrica eadem statuit ut miles cessantes soluere collec-
tas cogat et mercedem executionis exigat. Con-
trarium disponit in alijs statutis sum que contra de-
bitores camere communis miles debet exequi sine premio
pro illa. placeat confirmare. Placet de medietate
mercedis ut hoc officiales sint diligentiores:

Sub eadem rubrica statuit ut massarius negligens in
exigendo de suo soluere compellatur et ex negligen-
tia decem aureorum penam incurrat si obseruet unus-
quisque officium massarij recusabit. Placeat statutum
abrogare. Placet modificare ad penam decem flore-
norum dumtaxat.

¶ de officio reuisorum et ratiocinatorum officij et
libri massariorum communis Rubrica 14.

Liberi

Revisores et ratiocinatores duo prattici et experti librorum
Massariorum per duos dies ante finitum officium eorum, a d. Vexil-
lifero et Prioribus eligantur ad sindicandum, ratiocinandum
et computum ponendum officium massariorum, qui ultima die
eorum officij in manibus dictorum Revisorum libros tradat.
Ipsi quoque revisores et sindicatores infra octo dies dictos
libros bene videant et sindicent una cum bullectis ei-
dem massario directis, cunctasque partitas conforman-
tes cum bullectis bonas faciant et non alias. Et in eo
quod invenerint Massarium debitorem condemnent
ad triplum. Si autem eundem compererint officium dili-
genter administrasse absolvant, in qua absolutione
interveniat Camerarius et Cancell. camer. et comunis
in presentia Priorum et de eorum consensu et mandato, quem consen-
sum et mandatum prebere teneantur si revisores bene libros
massariorum compererint, et non aliter, pena contrafacien-
tium quinque ducatorum ipso facto exigendorum cum salario bono-
nenorum quattuor pro quolibet revisore et bimestri:

De officio Sindicorum et Gualdariorum
Castrorum et villarum Gualdi Rub. 15.

Decernimus Vexilliferum et Priores in initio sui officij te-
neri et obligatos esse ad faciendum creari singulis duobus

mensibus per homines villarū et castrorū unū Gualdarium
compellendo hōes et universitates prima die festiua pro
ad eligendū sindicū suę universitatis, qui stati electus
comparere debeat corā vexillifero et Prioribus, ac Potate
et per manus canc. et notarij maleficiorū iurarē teneant
se oīa maleficia in eorū castro, villa uel districtu infra
biduū, a die commissi maleficij referr. Notario maleficiorū
eo modo et forma ut perapient ee comissa, In quibus in
tervenerint percussiones sine sanguine, cū sanguine
comissiones furtorū, adulteriorum, stuprorū, raptuum
et oīa alia grauia crimina, necnō denunciare rixas
questiones, inimicitias et causas quibus facile partes
se offendere possent, necnō exequi mandata superior.
et citationes sibi commissas, a superior. et oīa alia quę fue
rint opportuna et particulariter sindicus castri S.ti Peregrini
eligatur, a Massarijs dicti castri et pareat Potati et Priorib.
nec nō dictis Massarijs, et Potas et Priores negligentes
incidant in pena unius ducati singulis duobus mensib.
si pdca exequi nō fecerint, et sindici electi si officiū dili
genter nō exercuerint mulctentur pena librarū uiginti
quinque uicequalibet. et Sindic. de maleficijs secreto com
missis reportandis per eos lucrentur quartā partem penę et

assignanda per camerariu Camer de eo quod peruenerit cu effectu in camera et no aliter et idem faciat de damnis datis in eoru gualdaria comissis et referant hoies, personas siue bestias damnu dantes Camerario Camer et lucrent quarta parte pene et banni, si reuelarit damna anteq officiales processerit et scripserint talia damna comissa et no aliter uel alio modo.

De officio custodu syluar R. 16.

Statuimus syluaru custodes quattuor fieri per dnos Vexil. liferu et Priores singulis duobus mensibus in initio prioratus eoru pro qualibet porta qui cu iuto prestito inscriptis iuret syluas Camer et ecclis diligenter custodiri facer nec permittere eas comburi, nec cesas lignoru et syluaru fieri ut demu granu seminet et pserum in loco uulgariter nuncupato Sparagaia, frenguello et lentrio et nemini sinat trabes et tigna lignoru uulgo nuncupatoru albano incidere etia pro edifitio sine expressa licentia dni locutenentis uel Potestatis et prioru ad quas custodiendas teneant, et nemini liceat incider uel comburere in dicto loco sparagaie uel in alio loco ligna Albani etia pro edifitijs uel pro serendo granu nisi de licentia prefatoru dnoru inscriptis ad pena centu ducatoru co trafacientibus n̄re Camer applicand. pro una rata, pro alia fa

brica palatij Prioru et pro alia duis custodibus. quisi ne
gligentes fuerit in reperiendo incisores et deuastatores
dictaru syluaru teneantur de eorum proprio resarcire
et Notarius maleficioru singulis duobus mensibus tenea
tur reuidere dictas syluas et mittere pro custodibus predictis
et si damnu dantes no denunciauerit de facto cogat eas ad so
lutionem damnoru et pene: et si damnu dantes denuncia
uerint cogat eos de facto ad pena et damni refectione. et
casu quo damnu dantes ignorent cogant oes laboratores et
custodes animaliu conuersantes in montibus, ita q bene
sylua guardet et custodiat et cuilibet liceat accusare et
ad requisitionem consilij generalis nulla alia expecta
ta licentia ualeat et possint omni tempore incidi:

Correctio R^{m} de Monte

Subrica de officio custodu syluaru statuit, ut deuastans sy
luas sparagaie fenguelli et lentrij, et incidens albanos si
ne licentia Potestas uel Prioru incidat in pena centu au
reoru et eandem pena infliget noualia in syluis uel
rancos faciens. Placeat dictam pena redigere ad uigin
ti quinque libras. Placet q redigat ad pena uiginti duarum

De officio Grasseriorum

R . 17.

Officiales decernimus eligi duos probos viros per dños vexillife-
ru et priores in initio eoru officij singulis duobus mensibus, qui
Notario maleficiorum, vel militi dñi locumtenentis vel pote-
statis referant extractores grassiaru vz Grani, vini, spel-
te, ordei, olei, legumina, bestiaru aptaru ad faciendu car-
nes, pulloru ovoru, casei et aliaru reru, et dic miles et no-
tarius maleficioru habita sumaria informatione extrahe-
tes cogant ad solutionem unius ducati pro qualibet vice
qua grassia extraxerit de qua quarta pars sit dcoru
officialiu. et Nihilus miles et Notarius maleficioru contra
extrahentes grassia procedat et puniant in simili pena
unius ducati vice qualibet et in fro repertos capiat una
cu bonis extractis et extrahendis qd omnino sit et intelli-
gant amissa ipo fco, nisi hmoi extrahentes licentiam
habuerint a dñis locumtenente et prioribus de extrahen-
do dcas res pter grand de quo extrahendo nō possit
dari licentia:

De officio baylorum mandatariorum sive nunciorum R. 18

Statuimus curia dce Terr tres hre idoneos probos et iuratos
baylos, mandatarios sive nuncios electos et deputatos per
dnum locumtenente sive camerariu camere qui iuret et
bene et fidelr officiu exercere in manibus camerarij, quoru
unus continue serviat officio dñi locumtenentis vel potestatis

et familiam eundo cum milite ad pignora facienda intus et extra Terram Gualdi. Alter vero serviat dominis Prioribus con- tinue eorum mandata et ambasiatas faciendo et ponatur et casse- tur ad libitum dominorum Priorum. Alter vero inserviat offi- cialibus damnorum datorum continue cum eis accedendo ad fa- ciendum dictum officium eorum incumbentia et ad requisitionem partium et privatarum personarum citent et referant citasse prout fuerit eis comissum in manibus notariorum bancorum civi- lium vel criminalium ubi causa pendiderit. Mandataque dominorum locumtenentis Priorum vel potestatis, notarii maleficiorum, militis et camerlengarii exequantur, faciant et expediant contra quoscumque prout fuerit eis comissum et mandatum, suisque citationibus relationibus et aliis in officio gerendis si- milibus adhiberi volumus plenam fidem et testimonium, et pro eorum salario singulo mense quilibet eorum recipiat a Cam- rario camere florenum unum de Marchia, et solita emolumenta a particularibus pro pignoribus citationibus et relationibus fiendis ut moris, et nil aliud recipiat sub pena decem librarum, et si falsam relationem aliquando contingerit aliquem ex baiulis fecisse, mitriatus per totam Terram Gualdi fustigetur et banniatur perpetuo

De officio cartulariorum R. 19.

Ordinamus Cartularios eligi et fieri ut in singula cartulia

no' sit maior numerus decem hoium et quicunq; uoluerit solus
uel cu aliquo socio stare in cartutia notarij catasti tenea-
tur ipsum sola' uel cu' socio ponere, ut ipe uoluerit, Jidemq;
cartutiarij teneantur reaperire cartutia' in medio mensis
aprilis usq; ad finem de quattuor mensibus, in quattuor men-
sibus, et exiger gratiose heat, a cunctis quantitatem con-
tenta in cartutijs prima uice et secunda uice exigat cum
cominatione q infra quattuor dies dabunt eos exequendos
militi: et ita fiat sine aliqua intermissione, et mora et par-
te camer soluat camirario, et alia' rata' cois, massario
cois, et si malepagantes exequendos no' dederint, post
quattuor dies p'dcos massarius teneat' executione' fieri
facere contra cartutiariu' de fco. et oia' expediant in principio
quatrimestris, et massarius exequat ut supra in statuto
de officio Massary continetur.

Correctio R.mi d. de Monte

Sub rubrica de officio cartutiarioru' statuit, ut cartutiarius
neghligens in exigendo soluat denar, duru' est, Placeat
statutu' abrogare. Placet excepta inexcusabili mora quo
casu puniatur et tractetur arbitrio superioris.

De officialibus Guardie et officialibus portar. R. 20.

Statuimus duos insacculari et extrahi per bussulu' officiales

Guardie, unu' u3a' platea supra versus arcem, alteru' vero a' platea infra versus porta' S.ti Benedicti, qui t(em)p(o)re suspitionis Guerraru', partialitatu' q(uo)d deus avertat, vel alio tempore dubio guardias et vigilias facer' teneant' per Serv(m) Gualdi, et si casus acciderit rumorem ad custodiam elevar' et alia facer' que fuerit necessaria, duret q(uo)q(ue) eorum officiu' per duos menses, et habeant a' camera pro eorum salario per dictum tempus carolenos quattuor pro quolibet.

Item imbussulent quattuor portannarij quattuor portaru' qui extrahant, ut moris est, et teneat unus quisq(ue) claves sue porte in qua morat', et de sero hora prima noctis portam claudat cu' clavibus et in mane in crepusculo aperiat, et inde ante sine licentia d(omi)ni Locumtenentis aut Potestatis vel Prioru', tempore aute' suspecto claves dentur in manibus d(omi)ni locumtenentis, et ad ipsu' spectet aperire et claudere, et pro ea piantagio cu' salario singulo mense unu' carolenu' pro quolibet, et sine licentia p(re)missa no' aperiant sub pena librarum decem vice qualibet.

Chiusura delle Porte all'ora 1. di notte e apertura al Crepuscolo

Correctio R(everendissi)mi de Monte

Subrica de officialibus Guardie et portaru' statuit ut t(em)p(o)re suspitionis claves dent' in manibus Locutenentis, insolitu' est et incommodu'. Placeat statuer' ne cuiuslibet porte claves suo Priori consignent, qui in claudendo et aperiendo

solicitam curā gerat. Placet excepto tempore suspitionis
quando aliter ex causa videretur superiori, quo casu=
servetur statutū.

De officio Notarij sindicatorū R. 21.

Notarius sindicatorum imbussulet et per bussulū extrahat
sitqz approbatus et descriptus in matricula collegij Notarior
aliàs laceret et extrahat alter de collegio approbatus, qui
salariū solitū et alia emolumenta solita recipiat. Inquisi=
tionem generalem officialibus sub noīe dnōrū sindicatorū for=
met et bannīri faciat sindicatū, terminos servet et assignet
Rub. xi. de quibus supra in R.ca de officio sindicorū: ab officialibz pro
responsionibus et pro iuriū productionibus, examine testiū,
sententia ferenda et alijs actis nihil recipiat, sitqz fidelis
in cunctis, legaliterqz procedat, sub pena quinquaginta
librarū contrafacientibus uice qualibet. Et sit contentus
salario carolenorū octo per camerariū et cancellariū solui
solito et nil aliud petat: Et imbussulentur notarij sex
in toto triennio, et unus semestri quolibet extrahatur
unà cum sindicatoribus.

De officialibus viarū et pontium
districtus Gualdi R. 22.

Officiales pontiū et viarū districtus Gualdi conuenerit eligi
per R. mū dnūm ut ante faciendi remittere vias occupatas

Misura di Strade, della Flaminia

Vide de Vecchijs Tom: 2: pag: 25: segg: et bin... 132 Rub. 7a

dilatandi uias angustas et manutenendi et stratā flam
mineā dilatādi in locis angustis usqz ad numerū unde
cim pedū coīs ad minus et alias uias publicas usqz ad
pedes octo ad minus, uiasqz uicinales usqz ad quattuor pe
des, et ex officio possint proceder unā cū notario malefi
ciorū. Occupatores publicarū uiarū deinceps incidant
in penā ducatorū decē et uicinaliū in penā ducatorum
quinqz, quarū dimidiā sit ipsorū officialiū et notarij ma
lefitiorū, et alia medietas sit camere, ad ipsosqz officiales
spectet et pertineat inquirere, decider et terminar dictas
uias tam publicas qz priuatas sumarie sine scriptis
appellatōne remota. et similr refitia facer pontes ubiqz
locorū precipiendo, mandando, collectas uicinis et illis quorū
interest imponēdo et exigi faciēdo pena unius ducati re
fragantibus et nō parentibus eisdē officialibus, qui de in
obedientijs p̄dcis quarela unā cū Notario maleficiorū cu
rent. et oī mense teneant sub pena quinquaginta ducatorū
inquirere omnes uias et uicinos, et aquas siue paludes
damnificantes uias derivari faciat, et per fluminā si fieri pot
deducere et demarisiare per illos interesse habentes
sub pena p̄dcā. Et ni eos inquē Rmus dns dcōs officiales
nō ordinauerit, dns locūtenens teneat dcōs officiales

ordinari facere, et in eius defectum Potestas et Priores sub pena centum ducatorum, ita quod dictum officium semper duret et vacuum non remaneat, et miles et officiales omnino eis in cunctis ad eorum offi-cium spectantibus pareant impune sub pena decem ducatorum:

De aqueductu et fontibus et eorum officialibus R. 123.

Officiales aqueductus et fontium hactenus ordinari consueverunt per Ill. mum dominum sive eius locumtenentem, quos simili modo eligi in futurum et ordinari mandamus, et in defectum eligi per dominum Potestatem et Priores, et quoniam dictus aqueductus sepe sepius supra Arcem usque ad eorum originem varijs in locis a facinorosis diruitur et aqua tollitur, et per alia loca deviatur et preseritim apud heremitorium sancte Anne, Mandamus ut aqueductus infra mensem supra Arcem aptetur usque ad dictum heremitorium, et cum contigerit rumpi ab Arce usque ad sanctam Annam in aliquo loco decernimus, Molendinarios omnes existentes extra et prope muros portarum S.ti Donati et Martini teneri eorum sumpti-bus ad reparationem dicti Aqueductus et rupturam, sive expila-turam, sive deviationis aquarum, etiam quod vetustate et proprio de-fectu aqueductus aqua ipsa alterque per cursum solitum intoetur vel in minima particula. Et officiales aqueductus curam et revi-sionem omnimodam habeant ac aptari faciant aliis sumptibus eorum

S. Anna heremitorio

reficere teneant de facto: Ab Arce uero intra usque ad molendi
na Terrae ultima seu inferiora mandamus aqueductum apta
ri et manuteneri per molendinarios molendinorum existen
tium extra Terram eorum sumptibus et expensis pro dimidia
et pro alia dimidia uicinorum loci ubi aqueductus deuastatus
apparet, et hoc in euentum in quem fractor aqueducens
non reperiatur, qui si reperiatur sumptibus proprijs reparare
teneatur et cogatur et mulctetur in ducatis uiginti si facere
potest alias fustigetur per totam Terram, et officiales
habeant quartam partem penae, et ipsum aqueductum intra Terram
reparari faciant collectas imponendo, mandando, capi
piendo, cogi et pignorari faciendo et omnia faciendo, itaque
aqueductus restauretur omnino et manuteneatur perpetuo. Man
dantes simili modo fontes cuiusuis stratarum per eosdem offi
ciales manuteneri et reparari simili modo et authoritate.
et fontes stratae portae S.tae Benedictae usque ad ecclesiam S. Franc
a porta praedicta retro itineri adhaereant et eleuentur supra Terram
sumptibus uicinorum, alias destruantur et cooperiantur infra mensem
itaque fontes ibidem numquam sint nisi eleuati et pulchri cum armis
S.mi D. N. Ill.mi et R.mi Domini Car.lis ad eorum memoriam et ad hono
rem et ornatum Terrae praedictae, habeantque pro eorum salario flore
num unum de grauezza intendens a communi et hominibus dictae Terrae

per manus Massariorum vigore bullectarum ipsis a Prioribus quolibet bimestri fiendarum. Et miles, Notarius maleficiorum siue extraordinarius eis et eorum mandatis pareant, et assistant. Volentes tamen quod officialis extraordinarius utatur suo officio et puniat proijcientes stercus siue aliam spurcitiam in aqueductu uel fontibus et lauantes uel intrantes in dictos aqueductus uel discoperientes aut dissoluentes seu smurantes, uel saxa dicti tollentes siue aliis quouis modo spurcantes contra formam statutorum de materia loquentium in libris extraordinariorum.

De officio militis R. 24.

Miles hodie vocatur Baroncellus; qui eligitur a Sacra Consulta.

Statuimus Militem debere exequi omnes exactiones Camerae et communis infra annum sine aliqua exceptione et ad petitionem Massariorum et cartulariorum pro interesse communis et pro interesse Camerae ad petitionem Camerarij facere executionem seu executiones sibi commissas, recepta apoca continente nomina et quantitates debitorum. Et post annum de collectis communis et Camerae nil aliud recipiat nisi unum bononenum pro quolibet debitore exceptis Gabellis a quibus exigat solidum unum pro qualibet libra, et exigat et exequatur contra Gabellarios secundum formam instrumentorum emptionum Gabellarum. A condemnatis vero in maleficijs exigat solidum unum

pro qualibet libra. et in extraordinariis sine damnis datis bononenum unum a quolibet debitore, a particularibus vero personis pro eius executione recipiat secundum consuetudinem hactenus observatam. et unum viaticum tantum exigat in una villa vel castro, vel in duabus villis propinquis per unum miliare distribuendum quibus in illa die et loco accesserit ad faciendum executiones. Resque et pignora infra tres dies banniri faciat ad reluendum infra octo dies, alias dentur Gabellario pignorum pro executione et sorte principali. Idemque miles ius summarium et iurisdictionem habeat verbo sine scriptis cognoscendi et terminandi causas usque ad summam quattuor florenorum, percipiendi et mandandi usque ad summam duarum librarum solita emolumenta recipiendo. Condemnatosque in maleficiis cuiuscumque summe pecuniarie capiat et ad palatium ducat, et nisi cautionem idoneam in scriptis manu notarii maleficiorum dederit de solvendo infra sex dies carceribus ponant et retineant usque ad solutionem et compositionem. Alios vero condemnatos capitaliter vel corporaliter in abscissione vel mutilatione membrorum vel pecunialiter et in defectu corporaliter in carceribus ponat et retineat donec eidem ordinatum fuerit quid agendum. Contra alios vero facinorosos com

pertos in facto, et in fraganti crimine capiat et ad palatium dni
Iudicantis ducat puniendos pro ut iuris fuerit. Et pareat
dno Locumtenenti, siue Potestati, Vexillifero, Prioribus et
oibus officialibus respectiue secundum quod eorum officia exigunt
sub pena unius ducati. Et captos pro ciuili in compedibus
et uinculis ferreis non ponat, sed sinat stare in carcere clau-
sos sine alio ligamine. Et neminem percutiat siue torqueat
sine mandato ad penam centum ducatorum, nisi resistentes
et qui armis, bastonibus, lapidibus uel alijs diuerticulis
se opposuerint contra quos procedat ut infra in libro ma-
leficiorum de facientibus resistentiam uel se opponentibus
curie. Et in ceteris uero hoies Gualdenses et alios discrete
et patienter audiat sine rumore et prolatione uerborum iniu-
riosorum sed modeste ut decet. Et de Gualdenses et alios
qui uerbis minus honestis contra ipsum uel familiam usi fuerint
processari faciat per notarium maleficiorum et puniri faciat
ut infra in libro malef[illegible], aut eis mandet sub pena
solidorum uiginti ne re[cedat] de palatio siue ut se conferant
ad palatium et non recedat. Et de premissis uerbis minus honestis
prolatis constare faciat dno locumtenenti uel potestati et ipsi
puniant culpabilem repertum secundum formam statutorum
in libro maleficiorum de materia loquentium. Et insuper non

Vide Lib. Malefic. Rub. 15.

Require il Lib. Malefic. Rub. 43.

Vide in Lib. Malefic. Rub. 43.

ingrediat(ur) nec frangat domos clausas, sed carta signet, de
scripta in ea pena unius floreni, ut no(n) aperiat uel ingredia
tur, nisi primo et ante omnia creditorem talem de tanto ve
dicto s(um)ma expressa al(iter) concordaverit et de licentia ipsius exe
cutoris. ¶ et domos apertas intret cu(m) bayulo sive ma(n)datario
et in primis alta voce vocet d(omi)n(u)m domus et petat sibi pi
gnus dari causa expressa et si renuntiaverit pignus dar(e)
mandet sub pena duaru(m) libraru(m) ut pignus tradat al(ia)s
pro sorte et pene executionem faciat ¶ et si aliqui qual(ite)r
defenses ut consueverit multi dixerint nolle pignus sed
velle se venire cu(m) milite, tunc miles teneat illu(m) tale(m) ducere
in palatiu(m) et mandat ad pena(m) duaru(m) libraru(m) ne recedat
donec creditori satisfecerit, et al(ia)s si discesserit exequat(ur)
eteru(m) contra ipsu(m) ad pena(m) p(re)d(i)c(t)am et sorte(m) principalem cum
duplici executione: et si pignora h(ab)ere no(n) potuerit, uel
no(n) invenerit tale(m) principalem in carceribus ponat et retineat
usq(ue) adeo integre satisfecerit, et militi cu(m) bayulo sive
mandatario mediocriter credat et stet in p(re)d(ict)is. ¶ ite(m) teneatur
facere inquisitione(m) de armis de die et de nocte ¶ et de nocte
ad pena(m) unius ducati teneat perquirere terra(m) post sonum
campane, et aliqua(n)do perquirere extrahentes gratiam
et [illegible] comissionu(m) executionu(m) sibi a d(omi)no locum tenente

uel Potest. Prioribus, vexillifero, camerario, massarijs carentiarijs, officialibus m̄ani, murorū, aqductus, fontium custodū, syluarū, uel alijs officialibus requirat, & hēat cedulā & mandatū, quod in filza remittat, & mandata expedita in fine officij dnis sindicatoribus restituat. Alia uero mandata & cedulas nō executa & expedita in filza dnorū sindicorū restituat habentibus interesse uel militi successori pro simili dūtaxat cā. ¶ Muliebres uestes pro debitis virorū nō capiat pro pignore, boues* aratorios & eorū officinia instrā similiter nulli auferat nec cubile, oīa uero alia indistincte capiat. ¶ Associet[illegible] in diebus solemnibus festiuis dnos Priores unā cū alijs officialibus ad penā solidorū quadraginta uice qualibet, & in cunctis se bene animose gerat, & oīa pmissa & alia faciat q̄ suo incumbūt officio, & que hactenus iuste consuetū est facere. et in fine officij sindicatui pareat, & de familia singlo mense monstrā faciat & reddat officialib[illegible] deputatis pena decem librarū uice qualibet cōtrafaciēdo, sententiasq; capitales exequat & ad mortē damnandos uel fustigandos, mitriandos, bullandos & alias penas passuros ad loca iustitie deputatū ducat, Iustitiā per ministrū Iustitie administrādo, que Ministrū forensem pau

*Vide Lib. Civil. Rubr. 62.

pervimus sine arte et vagabundum eligat, et expediri faciat
de suo dato eidem salario consueto per Camerarium Camer,
et nulla tenus Gualdenses ad predicta cogi possit sub pena
contrafacientibus quinquaginta ducatorum auri:

Correctiones Dm̄i de Monti

Sub rubrica de officio militis statuit, ut aperiens hostium si-
gillatum per militem pena unius floreni puniat. Placeat
dictam penam reducere ad solidos viginti: Placet de medio flor.
Sub eadem rubrica statuit ut miles si ei petenti non det pi-
gnus possit cum bayulo domum ingredi et pignora capere.
inhonestum est. Placeat statuere ut miles sub pena decem
librarum non ingrediatur pro pignoribus faciendis in alia
causa quam criminali sed bayulo intromittat qui pignora
capiat.. Placet nisi bayulo deneget, quo casu stet statutum.

Correctio Dm̄i de Saluiatis

Pro vanas exactiones extirpando que plerumque per executores
fiunt ordinamus solum militem et alios officiales exequentes
a debitoribus exigere non posse nisi unicam eorum mercedem
pro quolibet debito, satisfacto tamen prius creditori secundum
formam statutorum executoris mercede limitatam Concedimus
unicam mercedem exigi, nisi debitor fuerit a creditore licen-
tiatus verbo aut in scriptis. et quo ad summam dicte mer-

cedis mandamus observari consuetudines hucusque per alios antecessores observatas: Jo: Car.lis de salviatis:

De officio Notarii Maleficiorum R. 25.

Notarium maleficiorum decernimus per dominum locumtenentem vel Potestatem dumtaxat expertum et praticum, qui teneat processus maleficiorum inceptos per predecessores et non finitos prosequi et finire, et si ob carentiam testium vel aliud defectum finiri non potest pronuntiet causam quare non finitur et stet sic, et prosequatur donec dominus locumtenens vel Potestas una cum Prioribus decreverit in ista ex causa abolendum: Alios vero processus prosequatur usque ad sententiam inclusive. Alios vero per se incipiendos et per dominum locumtenentem vel Potestatem dominum suum formet, et proponat in bastardello: et si per inquisitionem procedat exhita verificatione per unum testem per informationem cum in libro magno ponat nomen ~~plusque~~ inquisitionem plusque testis probaverint in actis. Et demum si causa inquisitionis est pecuniaria et inquisitus sit solvendo mittat eum citari per nuntium ad primam ad respondendum inquisitioni contra eum formatae prout in actis maleficiorum, et eo comparente lecta sibi inquisitione vulgari sermone respondeat data cautione de stando iuri et si petitando [...] respondeat affirmative

vel negative, et terminus assignet ut infra in l° maleficio
ru, si aut no compareret mittat eu citari per mandata,
viu cu cedula continenti tenore ad secu'da; et si compareret
ad mittat ad responsione et alia ut infra in libro malefi,
ciorum. Si aut no compareret banniat et ex post et proce
dat prout in l° maleficiorum. Si aut ca Inquisitionis est
capitalis vel mutilationis membroru hita informatione
cum per unu teste oi exceptione maiore personaliter
capiat et in carceribus sit suu dicat, et si se Innocentem
probaverit humane al relaxet sub cautione arbitrio
iudicantis attenta qualitate persone de se pñtado a
et demu ca expediat ut iuris; si aut culpabiles re,
periat puniat secundu forma statutoru et servent
termini de quibus in l° maleficioru. Si aut talis inqui
situs fuga arripuerit citet p.a vice secu'da cu
cedula continenti tenore, demu banniat, ut infra in l°
maleficioru et condemnet post modu ut iuris fuerit. In
accusationibus et denunciationibus procedat ad citatio,
nes et alia omnia ut s. et informationes heant pro pre
sentes cum in causis corporalibus et mixtis: et
notarius p.tus faciat bastardellu in quo scribat omnes
informationes cum, quas in l° magno processu ponet

citata apponat dli causę disputant et testibus pro infor-
matione cuiusq. litis repetant parte citata in libro magno et
deleant de bastardello, et contra contumaces similiter ponan-
tur in libro, ut processus iustificati semper appareant alias
processus sit nulli et nullius roboris: et copię omnium Inquisi-
tionum, denunciationum et accusationum dent ante secundam
missam cedula conformes camerario Camerę. Insuper idem
Notarius maleficiorum reffirmari faciat omnes treguas factas
tempore predecessoris sui, et in libro treguarum ponat per
extensum aliasq. treguas faciendas tempore suo solicitet
fieri quandocumque acciderit aliquos rixasse adinvicem, aut
verba minatoria fuerint prolata, aut quando de aliquo
scandalo vereret, sitq. solicitus ad penam quinquaginta
ducatorum, si neglexerit, et aliquo modo non describserit, citaverit, coe-
gerit et publicaverit instrumentum undiq. si principales illi
non possunt ad cavendum consanguinei et proximiores affi-
nes usq. in tertium gradum de iure canonico cogantur de facto
ut infra latius de Tregua et pace dicetur. Recipiatq. quidem Notarius
pro responsione cum fideiussione bononenos duos, pro cautio-
ne de non offendendo bononenos duos, pro examine testium
bononenum unum pro quolibet teste. et bononenum unum in omnibus
aliis comparitionibus, ut equalibet et bononenum unum pro
qualibet facie cartę in copiis dandis: libra qz treguarum

Maleficiorum quod bastardella Camerario restituat publicatas sententias quod maleficiorum omni mense semel ad minus ad li-
brum camere camerarii in membranis ponat a tato procuratori
fiscali ad concordandum dictas sententias cum sententiis que rema-
nent in libro penes dominum Potestatem sive locumtenentem et Can-
nar muri et quantitates pecuniarum intus per extensum
et figuras litterarum ponat, extra vero ponat summam cor-
perabatum sive figuras arimeticas. Teneatur quod idem
Notarius maleficiorum ad petitionem ... ad exe-
quendum sine aliqua solutione accedere, et associet
in diebus festivis duos Priores ad solemnes missas
una cum aliis et et sindicos castrorum et villarum singulis
duobus mensibus in introitu novorum Priorum fieri et
iurari faciat. Contrafacientes vero in aliquo predictorum
ultra premissa in libris decem ... puniatur et rogare
et non possit de eis que fiunt contra suum officium et
sindicatui una cum aliis in fine officii stet et omnino pareat.

Correctio Domini de Monte

Sub rubrica de officio Notarii maleficiorum statuimus ut notarius pro rogitu
tantum exigat bononenos duos pro responsione cum fideiussio-
ne bonon. duos. Placeat statuere ut hec et alia impendia
ut cassationes processibus innocenti comperto restituant per

officialē si ex offō uel per querelantem, denuntiantē uel ac-
cusantem si per querelā, denuntiā uel accusā processū sit.
Et nihil? unū tm̄ et nō duos exigat bononen. iuxta morem.
Placet in reperto Innocentii et q regali nō exigatur ultra
bononen n. unū cū dimidio.

De officio extraordinarij et famulorū
Potatis R. 26.

Officiales extraordinariorū et famuli dn̄i locutenentis ul
Potatis ducant experti. Ad curq3 officialis sit solicitum
stratas mundari faciendo, aqueductu' et fontes politos, pur-
gatos retineri faciendo, et illesos a dolib3 carnificibus, pisce-
uendolis, panifacultis, pili carolib. salarijs, tabernarijs,
cauponibus et molendinarijs insistendo, mensuras pon-
der adequando una cū famulo priorū bullando, vias
extra terra dilatari et manutenen, et eslimitates castoli
dirizi faciendo, et multa alia faciendo que sunt sui
officij prout infra in libro extraordinariorū. Pareatq3
dnis Prioribus in cunctis honestis sui officij, eosq3 in diui-
nis associet, cū milite uadat, et exequat nulla parte
executionis bita. Blassfematores, lusoresq3 insequatur
et alia faciat ad quae tenet et consuetū est per eum fieri
pena uiginti solidorū uice qualibet si iniuste aliquem pigno

rauerit, famuli quoq[ue] d[omi]ni Locumtenentis uel Potestatis sint bene armati associent Militem cu[m] armis hastatis et militi pareant exequendo, capiendo, pignorando, torquendo et alia faciendo. que eoru[m] incumbunt officio et qualdenu[m] conuersatione no[n] habeant.

¶ De officio Notarioru[m] Massarioru[m]

R[ubrica] 27.

Insaculentur et extrahantur Massarij et notarij tres anno quolibet, sintq[ue] notarij matriculati et approbati in collegio notarioru[m], nec sint clerici uel religiosi, qui diuinis et no[n] secularibus negotijs se h[abe]nt intromittere, libros q[ue] massarioru[m] in fine eoru[m] officij publicandos, introitus et exitus bene teneat, in cunctisq[ue] solutionibus et receptionibus massarij intersit, et easde[m] in l[ibr]o ad introitu[m] et exitu[m] ponat ut recipient et soluet, Bullectas q[ue] d[omi]nor[um] Prioru[m] et Regulatoru[m] sigillatas hiltas infilza reddidas et in libris registratas lucient aute[m] pro eoru[m] salario bononenos sexdecim pro quolibet bimestri prout de officio massarioru[m], inuentusq[ue] in manibus caus. debine administrando suu[m] officiu[m], et contrafaciens incurrat pena[m] centu[m] solidoru[m] uice qualibet.

30v

liber

De officio consilii generalis

Ru. 28.

Statuimus generale consiliu fieri et imbussulari singulis tribus annis et constare ex numero quadraginta octo et duodeci consiliariis secretis et quattuor Regulatoribus et decem camerarii artium possint esse de eode numero generalis consilii, qui sint pro una parte cives et pro alia Rustici, et simili alia officia distribuant, ut ci-ues pro una parte adsint, et pro alia parte adsint Rustici, habeatque dictu consiliu tanta auctem, quanta habet totus populus Gualdi: quod consiliu conuocetur prima dominica introitus offitii quorumlibet dominorum priorum et aliis uicibus prout res et negocia exigent et erit necesse adhibita tamen prius licentia domini locumtenentis uel potestatis locu sacrosante Romanae ecclesiae obtinentis. nil que in dicto consilio propo-nere audeant uel possint nisi de licentia expressa dicti domini locumtenentis uel potestatis qui nihil[?] personaliter habeant interesse et aliis facta et obtenta in dicto consilio nullatenus ualeant. et primitus antequam aliquid ponatur in dicto consilio, ponatur in secreto coram dominis Prioribus et Regulatoribus qui

Vide huius eiusdem Libri Rubricam [illegible].

corrigere et revidere habeant preponenda, et correcta
per eos postmodum per Cancellarium comunis alta voce in
generali consilio legantur: et super qualibet prepo-
sita prius factis arrengationibus in loco solito
mittatur ad partitum ad bussulas et palluctas,
et obtineat affermative qui duas partes de tri-
bus palluctis seu vocibus obtinuerit. et si minus
fuerint partitum intelligatur deperditum. et
si quando res exiget et necesse fuerit com. rem
aliquam vincere et per aliquam garam sive secta
non valuerit vincere, sit in arbitrio domini locum
tenentis, vel Potestatis mittere partitum ad bussu-
las et palluctas, valeat partitum et victum intelli-
gatur per maiorem partem, dummodo una faba
seu pallucta excedat aliam partem negativam; in

Que non possint pro-
poni in Consilio.

dicto quoque consilio nil valeat preponi quod sit di-
recte vel indirecte contra statum sacrosancte Ro-
mane ecclesie vel R.mi D.ni aut Gubernatoris
Gualdi; aut aliquod aliud quod turbaret pa-
cificum vivere Gualdi sub pena rebellionis et

confiscationis omnium bonorum, conuocetur qz dictum consilium factis prius debitis bannimentis per loca so-lita et pulsata campana, ac uocatis consiliarijs ut moris est, et si omnes sexaginta consiliarij no(n) affuerunt illi qui non uenerint s(ecundu)m debita(m) requisitione(m) per Canc(ellariu)m co(mmun)is mulctentur in pena unius caroleni et in libro co(mmun)is ponantur et fiat executio de f(a)c(t)o, et pene ipse co(n)uertantur in fabrica Palatij co(mmun)is siue Prioru(m), et nihil(omin)us sufficiant quadraginta consiliarij ad o(mn)ia negotia peragendum et tanta(m) auctoritatem h(ab)eant ac si omnes consiliarij, Camerarij, Regulatores, et consiliarij secreti conuenirent, sintqz Viri discreti et in consilio togati siue cu(m) pallio, siue cappa colorata compareant et uoces no(n) emittere sed sapienter se gerant ac pacifice cu(m) Dei auxilio ad honorem summi Dei, S(anct)ae matris Ecclesie et R(everendissi)mi D(omi)ni, ac communis Gualdi.

Pena contra Consiliarios se non conferentes ad Consilium.

Quales debeant esse Consiliarii.

Correctiones R(everendissi)mi de Monte

Sub ru(bri)ca de officio consilij g(e)n(er)alis statuit q(uod) partitu(m) intelligatur deperditu(m) si per duas partes ex tribus no(n) erit obtentu(m) secu(n)du(m) leges et uetus statutu(m) q(uo)d maior pars

statuisset et obtineat. Placeat statuere quod et maior pars
presentium in consilio fecerit hoc ratum sit dummodo pars
maior minorem excedat saltem per fabas septem. Pla-
cet si due partes consilii sint presentes alii liberi et semel
statutum presens:

S ub eadem Rubrica statuit ut Priores sine licentia locumte-
nentis vel potestatis consilium congregare non possint.
Placeat statutum abrogari et decerneri ut locumtenens
vel Potestas consilio possit si vult adesse, sed necessitat
in Sibere non valeat: Placet nisi sex maiori causa alii
videbit. locumtenentem eum non sit sine presentia alicuius
ex ipsis si volunt interesse quod eis designificet nisi
quando contra eos fieret ut habeatur recursus ad
superiorem quo casu impediri non valeat.

De Bussulo et novo scrutinio faciendo

Rubrica 2

S tatuimus quolibet triennio in fine eiusdem per octo dies
ante finem finito bussulo Regiminis fieri debere
novum Bussulum Regiminis hoc modo videlicet
quod Priores pro tempore tunc existentes fieri faciant
generale consilium. In quo preponant Bussulum re-

giminis finitum et renouari debere pro tempore futuro
tet in eodem consilio eligantur quattuor homines pro
qualibet porta duo ciues et duo Rustici, qui habeant
homines eiusdem suę portę congregare et taglione
et listam hominum noui Regiminis de consensu suarū
portarū facere et cum dictis listis coram dominis
Prioribus et vexillifero comparere, et habito collo,
quio cum domino Locumtenente sive Potestate, si
ue superiore si opus fuerit nouum regimen et
Bussulum secreto faciant et pallucctas et bassula
faciant et componant vexilliferos, Priores, Rega,
latores, consilium secretum, camerarios artium
sindicatores, Notarios catasti, Notarios sindica,
torum, Massarios, et Notarios Massariorum, officia,
les guardiæ, sindicos Montium, Sensales et omnes
alios officiales fieri solitos annotando, pallucctan,
do, discernendo, et associando ut conuenit, loca
et officia secundum qualitatem personarum discre
te assignando, remotis abeis ira, prece, odio et
omni humana gratia: Et antequam incipiant

palluctare, missam solemnem audiant, et re
cepto iuramento in manibus domini locumtenentis
sive Potestatis de novo Regimine bene et discre
te faciendo, dicti domini Priores, vexillifer
et homines electi sese in loco secreto palatij
dominorum Priorum claudant et non exeant
donec bussulum et novum Regimen pacifice et
quiete perfecerint, et si non fuerit concordes
adsibeant secum dominum locumtenentem vel
Potestatem et secundum eorum discretionem
novum bussulum et Regimen faciant si placuerit,
alias si hec non sufficiant mittantur tagliones
hominum ad superiorem et secundum quod superior
disposuerit imbussulentur, dictumque bussulum et
Regimen pro triennio et minori tempore faciant
prout videbitur expedire, Homina que imbussula
eorum non pandantur, et contrafacientes senten
tiam excomunicationis incurrant, et pena viginti
quinque ducatorum nihilominus mulctentur

Vide officio Camerariorum Rubrica 19. 30.

Ite statuimus Camerarios Artiu extractos ex bussulo pro semestri sm officij eoru officiu bene et discrete gerat in consilijs peragendis cois comunicat et voce eoru heant, singulisq3 festiuitatib3 sti Antoni de mense Januarij et de mense Maij ac eciā sti Stefani, sti Donati, ste Catherine luminaria artiu fieri faciant annotādo oēs et singlos de eoru arte ac euocando alta voce et nō uenientes cu luie sciētia hedt mādacādi de facto us q3 ad sumam duoru carolenoru, sicmoliq3 mō in alijs festiuitatibus et processionibus in eccis et locis solitis et consuetis sm consuetudinem Jeru hactenus obseruatā luminaria fieri faciāt. et insuper capla artiu propria obseruari faciat et maddet et pro luminarijs faciedis grauamina pr̄nant artibus artiu q̄ualitate unius q3 pensata ut eis videbitur et ab oibus de nouo artes facientib3 Camer. proprie artis exigat in principio quo cepit artē facer florenū unum pro luminarijs cereis et alijs negocijs peragendis in dcā arte. et si ipsi Camerarij negligentes fuerint in exequendo p̄missa incidant in pena unius floreni qualibet vice. et in iudicijs peragendis eisdē camerarijs pareat et assistat miles. Notarius maleficiorum extraordinarius et famila dni locutenentib3 sive potestatis sm artis exigentiā pena unius flor. p̄ quoq. contrafaciente.

Tt° de offo sindicatoris Montiu et syluar. sive rancatoris. Rub. 31.

Statuimus sindicos et exactores mōtiu grani et fructuu recolligē

locum in rebus cois extrahant tempore eorum extractionis hito
iur.to in forma ab officialibus montis pietatis et societatis corporis
christi habeant granum recollectum ubique in bonis cois solicite
exiger, et in manibus officialium montis pietatis tradere
et reponere in pu.co monte cois sm eam mensuram, qua exacti
fuerint a privatis: qd granum ad alium locum portare no faciant
nisi ad granarium motis pietatis, et in nota describat laborato
res bonorum et bna cois laborata, acquitate g.ni ai singulis exac
tam pesatam et taxatam, quam notam officialibus montis pdti tradat
et similiter fiat de alijs fructibus in bonis cois et camera
recollectis, habeantque salarium solitum et consuetum et per
subsequenta no servant, et data necessitate sive impotentia
eligat alter eque idoneus per homines dictae societatis:

De tubianis officio R. 32

Tubiani conducantur per camerarium camere singulo anno duo et bene ser
viant, confirmentque bannimenta pu.ca de m.to dni locumtenentis uel Potestatis
dnorum Priorum uel aliorum officialium sm com.nem faciat dummodo no
sint contra sedem ap.cam et R.mos dnum suos gubernatores et civitatem
Gualdi et dummodo honesta, iusta et pro bono Regimine terrae fiat, sint as
maleficiorum, damnorum datorum et extraordinariorum faciendo, bannimenta
privatorum honesta quae neminem ledat, sed ad notificationem uel conserva
tionem iurium uel pro reperiendis rebus amissis sive deperditis fiant.
Alia uero bannimenta gravia no fiat sine licentia dni locumtenentis uel potestatis
cons.is faciendam, exactiones camerae et cois et omnia alia necess.a et consueta

34v

banniat, ut moris est. Item unum ubicinum qui semper cum Potestate et duos Priores associet, et eis pareat, ut superius est statutum. Salariumque a Camera carolenos octo singulo mense recipiat, pro quolibet tubicina, et a privatis pro quolibet banno unum bononenum, et pro quolibet pignore banniendo bon. m. et alias secundum consuetudinem hactenus observatam.

Additio Reverendissimi de Monte

Sub rubrica de officio tubicinum. Placeat addere statutum vetus omissum ut Tubicines Confalonerium ad palatium et ad domum venire et redeuntem comitare debeant sub pena privationis officii. Placet sub pena unius floreni.

De officio sensariorum. Rubrica 33.

Statuimus sensarios communis creari quattuor singulo anno, duos cives et duos Rusticos, qui carnes, grassias et omnia alia vendenda ad usum hominum et ad emere ospitium, sive modium vendendi qualificatum et taxatum secundum temporis qualitatem, et rei exigentia, ad utilitatem privatorum et emptorum nihilque sub pena viginti quinque librarum pro sensaria recipiant, sed amore publico circa officium exerceant, sintque circumspecti, discreti et honesti.

Liber secundus super Civilibus

De Judicijs sumarijs R. i.

Ne causae in longum trahantur frivolis exceptionibus ac dila-
tationibus lamient. Decernimus convenctos ex causis et
rebus mercantiarum, Artium, operarum, conductorum, affictuum
et responsionis fructuum summarie exigi sola facti ve-
ritate inspecta etiam sine scriptis. Et simili modo debi-
tores ecclesiarum, piorum locorum, pupillorum, viduarum, fo-
rensium, pauperum et miserabilium personarum cuiuscumque
sint qualitatis et conditionis, reiectis dolosis, frivolis,
et cavillosis exceptionibus et ordine et scala iudiciaria, omni
hora et omni tempore praeter ferias in honorem Dei arbitrio domini
Locumtenentis vel Potestatis et militis coram quibus causae
agitabuntur, qui non attendant formulas libellorum et petitio-
num, sed veritatem intueantur ex probationibus coram se factis
et secundum probata iudicent et determinent etiam si probatio-
nes petitioni et libello non conformentur, ipsasque causas assi-
gnatis prius duobus vel tribus brevibus terminis arbitrio
iudicantis terminent et expediant brevi manu mediante ex-
cusatione statim veritate habita fienda, remotis frivolis ap-
pellationibus et exceptionibus dilatorijs et alijs frivolis
allegandis non obstantibus. Et inter quascumque personas et

In veritate
vide [illegible]
Ced. decis. [illegible] n. 21.

dinites usqz ad suma quinquaginta librarũ uel extimatio,
nẽ similem ius summariũ reddat modo premisso. Et contra
contumaces in p.ª uel in sec.ª citatione pro penis fiat executio
realis quæ remittat contumaci comparenti et expensas re,
ficienti:

De modo et ordine citandi ad iudicia. R.c. 4

Statuimus in sumarijs causis citationes remitti et uerbo fieri
per mandatarios et baiulos publicos et iuratos. et si domi relatũ
fuerit ee citationem factam pro sequenti die et hora iuridica in,
telligat facta. et si personali relatũ fuerit reu, uel actore aut
eorũ procuratores uel quoscumqz alios citatos uel apprehensos
et pro ea hora qua relatũ fuerit intelligat facta et ius red,
dat. Notarius qz causa actuarius comissionẽ et relationem
apponat fideliter in libro actorũ et plena adhibeat fides ac si
mandatarius cũ cedula continente tenorẽ citasset. Et hoc
locũ habeat in Terra Gualdi et eius districtu. et inter subiec,
tos iurisdictioni Gualdi, et sui locumtenentis uel Potestatis
et simili modo fiant citationes et relationes corã arbitris
et in causis damnorũ datorũ et extraordinariorũ et in oibus
causis quæ Gualdi agitabunt corã ordinarijs Gualdi, et
hoc locũ habeat in sumarijs et arbitrarijs causis, In ordina,
rijs uero prima citatio fiat cũ tenore libelli, Reliquæ uero
citationes fiant ut supra. et aliter nõ grauentur in ce,
dularũ missione:

De libellis et causis ordinarijs et co
tumacijs no' comparentiu R.

Causas ordinarias et libellarias illas recipi uolumus et ma
damus quas actor uel reus aut alter ipsoru no' petie
rit compromitti, et de eis no' liquet per pu.ca liquida et
executiua instra. et que sumam quinquaginta librarum
excedunt: in quibus una die pro alia personaliter
aut domi citationes cu comissione et cedularu tenore
dimissio fiat prima uice et demu uerbo ut superius in
causis sumarijs ordinatu existit: et si reus p.a uice con
tumax fuerit, et no' comparuerit citet. sec.a uice una die
pro alia domi uel personalr uerbo, et si contumaciter
no' uenerit tertio ut supra una die pro alia requiratur
ad litem confessandu, fitendu uel negandu et de iur
respondendu cu cominatione q si no' comparuerit habe
bitur pro uero contumace, et libellus productus et oia
in eo contenta pro confessatis, et si no' comparuerit et in
eade contumacia perseuerauerit, Iudex cause ex offo
liqueri sumatim in abntia rei faciat. et liquidatione
fca quarta uice una die pro alia ut supra requiratur
et citet ad uidendu tradi tenuta et possessione pro petitis
ta realib. qz personalibus et in contumacia tradat
et consignet ad libitu actoris ter.no reo assignato quat
tuor mensiu ad reluendu et no' ultra. Et simili modo actor

De tenuta, et termino ad reluendum

ad reluendu assignaz. 4.or mensiu

requirat si causa incepta deseruerit, et ult^a mict imponatur silentium si in termino quattuor mensium causa no' prosecutus fuerit ut incepit. et si post prima' contumaciam comparuerit in aliquo ex dictis terminis et temporibus assignatis. refectis expensis actualiter ... Judicantis taxatis audiat, a capite et admittat recordo iuris et statutorum p'n'u' exigit, et in primordio Actor no' admittat nisi expresse iurauerit in manibus ... Judicantis no' calumniose agere et peter, et nihilominus in principio causę libellus cora' iusredden... quolibet et super eo procedat ut iuris fuerit.

¶ De exceptionibus et Replicationibus R. 4.

Quoniam multotiens contingit Reos aufugere et multiplicibus friuolis, cauillosis et dilatoriis exceptionibus Actores fatigant. Statuimus porrecto libello infra tres dies currentes Reum suas exceptiones deber' opponer' contra libellum casq; in mediu' proposuisse una' cu' litis contestatione expresse affirmatiue uel negatiue factas, ad quas exceptiones no' admittat Reus nisi p^o iurauerit in manibus iudicantis no' calumniose excepisse, contra quas exceptiones si Actor uoluerit sequenti die post exceptiones exhibitas replicationes producat. et Reus alio' sequenti die post triplicationes. et ulterius no' audiantur et admittant' nisi fuerit exceptio peremptoria iudicij

quæ de sui natura impediret litis ingressu et cetera
incontinenti siue infra biduum summarie probari liquido
possit: et alijs statuti præmissis no obstantibus. Reservatis
exceptionibus discutiendis in fine causæ. Iusdicens terminu
octo dieru pro prima dilatatione utrique parti ad probandu
incumbentia statuat et causa ad finem deducat et iuridice
determinet præmissis no obstantibus.

De litis contestatione R. 5.

Statuimus litem haberi pro contestata ex producto
absque eo q expresse contestet, et iudicantes teneri seruanu
partibus statuer et deueniri ad probationes exceptiones
replicationes, triplicationes et alijs no obstantibus in
causis ordinarijs: tresque tantu terminos octo dierum
in causa ad probandu partibus præfigat et no ultra,
nisi causa iuste absentiæ testiu subeat q maiores requirat.

De Confessis R. 6.

Statuimus confessiones puras recipi et confessis quoque terminu
assignari pro modo quantitatis debiti ad soluendu dandum et tradendu secundu quantitatem reru et qualitatem
personaru arbitrio iusdicentis no tamen præfigat in breui
summa et re. terminus minor decem dieru et in maioribus
unius mensis et no ultra.

R. De Probationibus R. 7.

Cum saepe ad probandum articuli per Actores et Reos producan-
tur et necessario exigant partium principalium responsiones
Statuimus Jusdicentem coger partes ad respondendum explica-
te per verbum credit vel non credit et cessantes responder
moneri sub pena confessi ad respondendum et alias si non
responderint pro confessatis habeant et articulos impli-
citos non admittat ex super eis nullam fieri responsionem
mandet: et quoniam contingit multotiens mulieres et rusticos
vel alios ignorantes cogi ad respondendum. Volumus Jus-
dicentem cuncta rimari et pauperibus sive ignaris sub-
venire in responsionibus et audire sive implicatis articu-
lis ut eis videbit expedire: quibus responsionibus factis
probationes recipiat ut Jus et presens statutum exi-
gunt et requirunt:

R. De Testibus R. 8.

Cum summa ius et substantia causarum in testibus consistat
Decernimus testes examinandos examinari debere
citatos et compulsos omni exceptione maiores adhibito
iure iuramento et monitionibus debitis factis a Jusdicen-
te et examinante qui actus dei palloris animosita-
tis vel alios actus suspectos describi in examine fa-
ciat ut viderit expedire per extensum eorum dicta et
attestationes poni faciat ea super articulis quibus

fol. 128 lib. malef. Rub. 48

super interrogatoriis proponendis et in cunctis examinibus adiuerat testationes et suo mero officio in hiis que viderit expedire interroget. Et falsarios compertos subito capi et detrudi faciat puniendos ut in sta in libro malefitiorum et dicta testium non publicata nullatenus pandantur et partibus tradantur sub falsi pena.

De Instrumentorum fide Rub. 9.

Cum instra ad perpetuam probationem et memoriam fiat, statuimus eisdem instris fidem adhiberi quae manu pu. not. de eis rogati confecta et scripta fuerit ac publicata et pu. signo et cum debito numero testium a Jure requisito et quae non cassa non abolita nec in aliqua sui parte vitiata et suspecta esse apparuerit, et quod usurariam pravitatem tacite vel expresse non continuerit, que non sit contra statum sacrosanctae Romanae ecclesiae et quod in se contrarietatem et repugnantiam non habuerit, et quod per testes legitime examinatos reprobata non fuerit, que omnia Jus redderet inutile. Et quia hactenus instra venditionum alienationum, donationum testamentorum, locationum, collationum, dationis in solutum et aliorum instrumentorum terrarum, vinearum, pratorum, olivectorum, agrorum, cannapinarum et aliorum locorum consueverant per Notarios rogari et

fieri cu annotatione certoru finiu absq certa quantitate
mensur et materia et mutatione finiu litigadi quotti-
die occurrat ad obuiandu predictis. De terminus in futur
oes et singlos notarios rogatos de similibus instrumentis
Vid. Rub. 6. Lib. 1.
inter quascunq personas debere in instris pmissis
apposuisse certu et determinatu numeru terraru vi-
nearum, pratoru et alioru locoru uz una petiu terre
vinea, campi, oliueti, prati tot sminaru vel modiolo
stadioru uel tabularu et alr fca dca instra sit nullius
ualoris et presumantur falsa et falso fabricata, et
notarius conficientibus similia instra nulla fides ad-
hibeatur et oia eius instra sit suspecta et no valeant

Correctio D. de Monte

Vid. Correctionem similem post Rub. 6. Lib. 2.
Sub rubrica de fide instrumentoru statuit ut notarius co-
ficiens instra alienationu nd expressa rei mensura
fide careat oibus suis instris hoc statutu placeat abro-
gare. Placet, sed puniat pena xxv libraz Notarius

De executione instroz Rx

Ea instra que liquida, pura et sine conditione Jus dicenti
producta fuerint exequenda, statim post sex dies a
die productionis eiusdem instri, Jus dicens exequi man-
det si in termino sex dieru predcoz ille contra quem
instrum produat no opposuerit exceptionem falsitatis

uel doli, nouæ conuenctionis uel usurariæ prauitatis aut solutionis. et in eodem ter.no sex dieru probauerit exceptionem oppositã, ad quas no admittatur nisi facto actuali deposito rei uel quantitatis uel extimationis petitæ.

Additio Rme de Monte

Et cu multa pignora indies amittunt et executores pro celeriori mercede uendicanda magis in eis accipiendo intenti sunt. Placeat ordinare q oem executionem qua personalem facer poterint quem realiter eis grauare no liceat. Placetq in hijs seruet iuris ordo et fiat prouisio q pignora no ammittant, nec exigat merces officialis nisi soluta pena uel concordata parte uel satisfacta: Placet et ita concedimus et seruari mandamus: A. Portuen. Gualdi Gubernator &c.

De instantia causaru R. xi.

Vt causæ citius finiant. Statuimus sumarias cas durare ad plus uiginti dies et no ultra, et instantiã perir actori uel reo qui friuolis exceptionibus, dilationibus, subterfugijs causã in longu protulerit. Instantiã uero cau,

sarũ compromissarũ & arbitrorũ durar statuimus ad plus
triginta dies et instantiã perire in longũ trahenti. Instantiã
vero causarũ ordinariarũ & libellorũ statuimus durare
dies quinquaginta & perire aufugienti ut supra ordinatũ
est. Quas instantias causarũ Iusdicens uel arbiter &
coram quo cã agitabit̃ ex probabili iusta & honesta
cã possit prorogare & non alr̃ nec alio modo, et si
contrafecerit Iudex prorogans litem suã faciat.

Correctio Dñi de Monte

Sub rubrica de instantia causarũ statuit ut instantia
iudicij in sumarijs pereat spatio uiginti dierũ, in arbitra-
rijs spatio mensis, in ordinarijs spatio quinquaginta die-
rũ tam brevis instantiã uita damnosa est. Placeat ita
tenere ut instantia iudicij nõ per trienniũ sm̃ leges
sed per sex menses, compromissũ vero lapsũ triũ men-
siũ evanescat. Placeet ex ceptis paruis causis & sumarijs
in quibus servet instantia statutaria.

Tps compromissi

¶ De causis compromissarijs, arbitris
arbitratoribus & laudis ferendis R. 12.

Require infra Rub. 54.

Quoniam compertum hodie est causas & lites bonũ finẽ suscipere
per uiã compromissi Arbitrorũ arbitramentorũ & laudorum
inde latorũ. Statuimus omnes cãs cuiuscunque summæ

quantitatis et cuiuscunq̃ rei mobilis et imobilis iuriũ,
actionũ et inter quascunq̃ personas tã coniunctas q̃
penitus extraneas nullo modo inuicem attinentes com,
promitti posse et debere ad petitionem actoris aut Rei
uel alterius ipsorũ, ad quod compromissũ facie(n)dum sta,
tim petito fieri compromisso Jusdicens partes co(m)
gat compromittere denegantes carcerando, pigno,
rando, grauandoq̃: et compromissũ fiat in duos probos
viros partibus nõ attinentes, homines tractabiles, senes
Mercatores aut rusticos in bonis possidentes summã
et extimationem rei de qua agit arbitrio iusdicentis,
fiatq̃ compromissũ de iur(e) t(ant)ũ, et de fc̃o t(ant)ũ in procedendo
et cognoscendo, et de fc̃o t(ant)ũ in laudando, arbitrãdo et sen,
teñiando, et compromissũ de oĩ eo et toto intelligatur
factũ de quo arbitri et arbitratores Laudauerint et ar,
bitrati fuerit, etiã si in compromisso nil fuerit dictum
et absq̃ eo q̃ appareat aliqua petitio uel scriptura uel
termini assignatio uel præfixio, uel aliqua alia pars
processus, Laudũ inde latũ nõ possit reddi nullũ, sed
præsumat Arbitros uerbotenus terminos assignasse
et alia fecisse quæ eis incumbunt. Interimq̃ Arbitri
dũ cognoscunt uerbo uel in scriptis moneant partes

#

ut infra terminū octo dierū, decem, quindecī uel ui,
ginti iura, testes et instra producant, & demū sn̄iam
sive laudū deū præoculis habendo ferant si concor,
des fuerint, sin aut dn̄i Priores & vexillifer cū con
silio alicuius partis cū arbitris ambobus uel uno
ex eis laudū & sententiā ferāt pro Justitia, et in
casu discordia Arbitrorū p̄ti dn̄i Priores & Vexilli
fer loco tertij arbitri interueniant cognoscant &
terminent ut supra in euentu in quem dcī Arbitri
nō eēnt concordes tertiū arbitrū inter se eligere
quem si concorditer elegerint Priores nō se intro,
mittant, sed ipsi arbitri aut duo ex eis cōcordan,
ter ferant laudū et sn̄iam consilio saltem hito
ab aliquo iur perito in hijs in quibus uersat̄ iuris

#

dubietas & nō alio modo. Quod consiliū uerbotenus
sufficiat haber dummodo in sn̄ia & laudo dicatur
hito consilio uerbali a tali iure perito uel doctore
cuius nomen exprimat, et causas in eis compro,
missas infra mensē expediant sub pena quinqua,
ginta ducator Camer Ap.cæ applicand. defco nisi ex
cā iusta uel probabili terminū prorogauerit: et
tales arbitri sic electi uel alter eorū sub eadem
pena recusar arbitriū nō ualeat aliquo modo, et

eorum laudo et arbitrio stetur et non valeat appellari
recurri vel de nullitate aut iniquitate dici, sed exe-
cutioni post dies decem mandet. Dum et recurrere vo-
lens tamen audiatur quantum in continenti docuerit de
maxima evidenti et expressa lesione et non aliter
nec alio modo ut infra in titulo de recursu latius continetur.

Correctio R.mi de Monte

Subrica de causis compromissariis statuit ut inquilibet
causa arbitri eligantur et procedant de iure et de facto. Sed tam
arbitri ferant de facto in r[ub]. decem non sit rationi consonum
ut universa iura destruant. Placeat statuere ut arbi-
tri seu arbitratores procedant de iure et de facto, nego-
tia vero diffiniant decem tamen nisi aliud in compro-
misso specialiter caveatur. Placet.

Additio p[raefa]ti R.mi

Iohannes Ant[oniu]s de Monte miseratione divina tituli s[anc]te Praxedis
s[anc]te Ro[manae] e[cclesiae] presbiter Car[dina]lis papien[sis], Perusiae, Umbriaeque
sedis ap[ostoli]cae de latere legatus et terrae Gual[di] perpetuus
gubernator ad conservandam pacem et quietem inter homines
Gualdenses et ad parcendum expensis ac etiam ad ponen-
dum finem et ter[mi]num litibus vertentibus et quae verti possent inter

prædictas vigore presentis nostri decreti perpetuo valituri, Statuimus, decernimus, ordinamus et mandamus quod dictas lites questiones et causas ascendentes ultra viginti quinque libras denariorum coram officialibus Terre Gualdi vertantur compromittendas et compromitti debeant inter partes sub pena decem florenorum nisi sint causae graves et in puncto iuris pendeant quod deberent mitti ad consilium sapientis de quibus stetur arbitrio locumtenentis et prioris et officiales dicte Terre a die incepte litis et a prima citatione teneantur et obligati sint infra quinque dies currentes pronuntiare eas predictas compromittendas esse inter dictas partes sub eadem pena applicanda Camere Apostolice et quod infra alios quinque dies currentes dicti officiales teneantur et obligati sint cogere dictas partes ad faciendum compromissum in duos homines affines vel consanguineos et amicabiles personas sub eadem pena applicanda fabricae Arcis et Palatii pro medietate.

De Minoribus viginti quinque et minoribus sive pupillis et eorum alienationibus R. 13.

1 et Mulierum majorum viginti quinque,

Cum multe hactenus lites exorte sint de alienationibus minorum et quottidie exoriantur, ut finis litium imponatur et certus modus alienandi deinceps servetur et valeat, Statuimus alienationes pupillorum factas cum tutoris et iu-

dictis Locumtenentis uel Potestatis Gualdi decreto ualere
et tener et resarcandi no posse in futurum. Et pupillis sor
[illegible] gramatis Tutores teneant ad interesse. Maiores
quatuordecim et minores uiginti quinque qui cum
iuramento et consanguineorum et uel curatoris consensu
alienauerit pro eorum necessitatibus quae exprimant
ur in contractibus, nullatenus ualeant contractus re
scindere quoque modo etiam penitus absolutione, ad iuram.
sed maior habeat [illegible] et curator sine consanguinei
assentientes si in maiori [illegible] quantitate leserint minorem
ad interesse minori teneant. Similiter modo alienationes
mulierum maiorum uiginti quinque factas cum consensu
proximiorum et medio iuramento uallatas ualere decernimus
item et renuntiationes factas per mulieres duodecim
minores [illegible] uiginti quinque [illegible] et masculis cum iuramento
consensu consanguineorum et iudicis decreto uallatas
ualere et nullo modo [illegible] annullari posse dictis mulie-
ribus desuper competentibus [illegible] circa tamen masculorum
existente uno alio modo statuimus et [illegible] maiorem eadem
sic renuntiante habemus et uolumus.

Correctio Rmi de Monti

Subrica de minoribus statuit ut per minores sed alienatio

cū decreto Judicis rescindi nō posit sed Tutores & con=
sanguinei assentientes teneant ad interēe. Iniquū est,
cum debeat leges minorū fragilitati succurrant prohiben-
praedia alienari & restitutionē danda. placeat statuer
ut alienationes per minores factę neglectis solemnita-
tibus de iure cōi adhiben. contractus sit nullus & iur.tu
super eo praestitū per vim & metū praesumat extortū
et nihil enormiter laeso detr in integrū restitutio.
Placetq in hijs servetur iuris dispositio cōis.

¶ De evocandis ad ius pupillos
et Minores. R. 14

Sanamus Tutores minorū procēs ad ius & defendendum
evocari & citari si Tutores fuerint, sin aut prius citari
consanguineos proximiores & vicinos aut amicos. eisdēq
pupillis & minoribus de Tutor. provideat prius & dein,
de lis cuiū debitū sortiat finem. & alio mō citationes fcē
nō valeat. Maiores quattuordecī & minores uiginti quinq
citent una cū consanguineis eisqz de curator si non
fuerint provideat prius & demū agat ut praemittitur.
et simili mō pupillis & minoribꝫ uolentibꝫ ager iudex
de tutoribꝫ & curatoribus provideat, demāqz mandet
causā exoriri & agitari & ad debitum perdua:

¶ De evocandis mulieribus ad ius R. 15.

Decernimus maritos mulierũ nuptarũ cũ quib; habitant citari ad defensionem suarũ mulierũ, et simili modo sufficiat maritus agens earũ noie cũ sit legitimus eius administrator. Viduę autẽ citentur unã cũ duob; proximioribus consanguineis vel saltem uno si fuerint vel vicinis duobus honestis. Minores vero et nõ maritatę citentur modo et forma superius tradita a prox. statuto.

Vide supra Rub. 14

De evocandis et citandis forẽsib; et abītib; qui domiciliu alibi contraxerũt
Rũ. 163

Decernimus forenses et abītes qui alibi domiciliũ cõtraxerũt pro negociis Gualdi contractis, vel pro rebus Gualdi existentibus citari hoc modo v3 q, fcã comparitione et petitione de quo agitr per dnm locũtenẽte vel pꝯtate corã quo cã agitur mittant lr̃e Iudici loci in quo degunt forenses et abītes in quibus rogetur talis Iudex q dignet monere tales forenses et abītes ne ignorantiã prætendere possit, ut certa die assignata in lr̃is compareat et detur responsurus petitioni et libello contra eũ producto corã dnõ locũtenente vel pꝯtate Gualdi copia libelli missa cũ cominatione q si nõ venerit citabitur in valvis palatij ad oẽs et singlos actus inclusive usq; ad sñtiam et oĩa alia et executionem inclusive vel q

habebit pro uero contumace, confesso et conuicto ac ad petitionem actoris altere ex istis modis de quibus supra, et ita obseruet deinceps.

De iur.to decisino deferendo R.c 17.

Cum iuramentum sit maximum remedium litium expediendarum sitque manifestae turpitudinis nolle dare et nolle referre. statuimus ad petitionem Actoris uel Rei in quacunque iudicii parte etiam post litem contestatam posse per Actorem uel Reum deferri: cogendum que esse partem cui defert iurare aut referre, dummodo prius in scriptis fiat partium decisiuum eo tenus negotii in iudicio uertentis et non aliter, quo uirtute delato et recepto et adhibito lis sit finita et contrauenire non possit solo deo in medio uel ctore existenti, ualeat aut ille qui iurauit de periurio accusari coram Notario, et periurio reperto castiget pena de qua in libris maleficiorum latius apparet.

De iudicio sisti et iudicatum soluendo R.c 18.

Nisi in bonis stabilibus possidentes in quacumque parte iudicii fuerint requisiti Actores uel Rei ut iudicium non fiat delusorium caueant de Iudicio sisti et iudicatum soluendo in casu sucumbentiae.

Qualiter instra notariorum debent summari Camerario Camerae et comis R.c 19.

Quia saepe instra Notarior(um) mortuor(um) amittunt(ur) et a multis occupant(ur). Statuimus q(uod) o(mn)ia instra emptio-
nu(m), venditionu(m), locationu(m), conductionu(m), donationu(m),
testamentoru(m), codicillor(um), pactoru(m), transactionum,
renunciationu(m), obligationu(m), dotiu(m), cessionis iuriu(m),
mandatoru(m) et o(mn)ia alia instra quocu(m)q(ue) fiat inter
quascu(m)q(ue) personas in libris, prothocollis, bastar-
dellis et ubicu(m)q(ue) reperta infra unu(m) mensem a die
mortis Notarij de instris rogati computandu(m) suma-
tim manu pu(bli)ci not(arii) registrent(ur) in libris Canc(ellari)e camer(e)
sine cois quod sumario fide plena faciat ubicu(m)q(ue)
originale fuerit deperditu(m) vel non reperiat(ur). et heredes
not. mortui in p(re)missis negligentes elapso d(i)c(t)o ter-
mino pr(ivat)e ne comodo et utilitate o(mn)i(um) instror(um) d(i)c(t)i Notarij
defuncti et Camer(e) Ap(ostolic)e et ad Camerariu(m) camer(e) et cois
cancellariu(m) spectet d(i)c(t)a instra ... camer(e), q(uod) instra
d(i)c(t)is heredib(us) auferant(ur) et in cancellaria cois perpetuo
retineant(ur) ad partiu(m) comoditatem

Correctio D(omi)ni de Monti

5 Ubi vu(ltis) qualit(er) instra notarior(um) mortuor(um) dent(ur) statuit(ur) ut
mortuo not(ari)o heredes eius o(mn)ia instra Cancellario dent
transumenda sumatim Iniquu(m) est. Placeat statutum

44v

44

abrogari bona eet fieri registru instro; retinendorum
in Archiuio artis Notarioru apud eadem sacra sub duab;
clauibus, quaru una Confaloneriis altera Camerarius
artis seruaret. Placet et q fiat registru sine tamen
heredu Notarij preiudicio et oneribus

Qualr instra notarioru mortuor; sumant R. 20.

Decernimus instrumenta notarior; mortuoru inuenta in
libris originalib; mortuoru si fuerit publicata ubiq;
reperiant extrahant per unu notariu pu.cu arb.o here
du not.i mortui et auscultent cora iusreddenti per duos
notarios qui cognouerint persona defuncti not.i et de eo
notitiam habuerint, qui manu lram et signu pu.cu ipsius
not.i defuncti recognoscant et sciant eundem notariu ro
gatu pu.cu et autenticu notariu et q fuerit solitus rogare
instrumenta et ipse not.s fidelis pu.cus et autentico teneretur
reputaret et q suis scripturis fides adhiberet indubitata
et fide sic fia et auscultato instro et reperto concorde cu
originali in quo nd sit aliquod uitiu cassatura siue can
cellatura uitiosa et suspecta fiat transumptu instrumenti
in forma cu oib; requisitis et notarioru recognoscentium
subscriptione de mandato et decreto dni locutenentis
siue Potestatis Guali. ad q ora unico contextu expediendu
citent qui sua putauerint interesse et alio modo sumpta
instrumenta no ualeant.

De salario scripturarum Notariorum R. 21.

Et quia saepius litigantes et pauperes, a Notarijs nimis exiguntur de mercede instrumentorum et aliarum scripturarum. Statuimus notarios actuarum causarum pro rogitu cuiuslibet petitionis summariae debere recipere bononenum unum et similiter de rogitu oppositionum bononenum unum, de productione articulorum bononenum unum, de assignatione termini ad soluendum unum bononenum, de securitate de stando iuri bononenos duos, de compromisso bononenos duos, et de omni contractu iudiciario bononenos duos, et de omni comparitione et actu iudiciario bononenum unum, de examine testium bononenum unum pro quolibet teste, pro copijs traditis vel tradendis bononenos duos pro qualibet carta plena et integra: de rogitu testamentorum, donationum alienationum, venditionum et omnium aliorum instrumentorum bononenos duos, pro quolibet rogitu instrumenti et de decretis interponendis bononenum unum, de Rogitu sententiarum et laudorum bononenum unum, pro extractione publica instrumentorum de actis iudiciarijs soluatur merces media taxatione ius dicentis et non alio modo: de instrumentis vero factis extraiudicialiter et extractis in publicum soluatur merces ad ratam unius solidi pro quolibet floreno quantitatis vel extimationis rei contentae in instrumento usque ad summam florenorum

centu. et si instrum continea maiorem summa et quantitate
in infinitu no excedant summa unius ducati auri, de in-
strumento mandatoru procuratoru et contractoru in pvo
solvant solidi argenti et no ultra, nemo audeat plus
peter et exiger sub excommunicatiois pena et symonie lab

De testamentis, legatis, fideicomiss. codicillis et donationib. ca mortis factis tpre pestis R. 22.

Statuimus pestis tpre q testiu hri no pot et testamenta, le-
gata, fideicomissa, donationes ca mortis et codicillos facta
valer et tener si per duos vel tres testes idoneos probentur
facta et duoru vel triu testiu rogatoru pnta sufficiat ut
in ore duoru vel triu stet omne verbu.

De donationibus insinuandis R. 23.

Cu donatores magis diligant donatarios q3 seipsos et saepius
metu et circumventionibus dolis fraudis circumveniat et pe-
rmittat donatores donationes fecisse, et exinde varia iur-
gia exoriant. Statuimus omnes donationes inter vivos
vel ca mortis factas ultra summam florenoru decem deber
cora ius reddente manu pu. not. actuarij legi et in actis
insinuari registrari et a ius reddente si cognoverit recte
factas confirmari, et alr factas no valer, ad quae facienda
personas donatoru et donatarioru obligamus et alr facere
donatores et donatarios sine coru personas prohibemus cu

insinuationi nullatenus per eos renunciari permittimus.

Correctio Rm de Monte

Statutum de donationibus statuit ut donatio excedens summam decem florenorum sit nulla si non fuerit insinuata. Placeat statutum ... ut procedat tantum in donationibus factis per ... rusticanos uel simpliciores, in ceteris ius commune seruet.

De successionibus ab intestato Rc. 24.

Decernimus ... ab intestato succedere secundum formam a iure traditam, excepto dumtaxat stipite et linea domus masculorum proximiorum, quem stipitem et lineam masculorum proximiorum domus volumus foeminis anteponi etiam si sint in ulteriori gradu tam per lineam ascendentem, descendentem uel transuersalem usque in tertium gradum secundum ius canonicum computandum, feminis ... etiam eiusdem stipitis et ... gradu et ascendenti descendenti siue transuersali in anteriori gradu coniunctos penitus exclusis competenter tamen arbitrio bonorum virorum per ius reddentem de bonis defuncti dotatis infra mensem, a die mortis defuncti et alimentis praestitis eisdem feminis usque ad matrimonii copulam.

Vide Statutum 27. ... reformatione ...

Statutum de successionibus ab intestato 25

In dei nomine amen. Anno a natiuitate eiusdem 1510. indictione 13. tempore pontificatus Smi. D. N. D. Julii diuina prouidentia papae secundi die uero 8 mensis decembris. Actum in Palatio

Hoc Statutum fuit erro-re hic positum, quia est antiquum, et cor-rectum, ut patet in Libro Correctionum pag. 13, et 14.

solitę Residentię Mag.cor dnorum Confalonerij et Prior. Terrę
Gual.ti nucerinę dioecesis in Aula inferiori dd. Palatij eorum
sua nobis Lat. Cum die quinta eiusdem mensis decembris
fuerit inter p.tos dnos Confalonerium et Priores atque Regu-
latores ppli Terr. predictę nec non consiliarios consilij cre-
dentię eiusdem ppli conclusum et unanimiter et concorditer sol-
lemni misso partito obtentum, et pro universali comodo et
utilitate Reipublicę Gualdensis deberet inter cętera pro-
poni in primo consilio generali fiendo Terrę placeat opp.na
provideri quod mulieres dotatę Pre, mre, Patruo, avo vel aua
et ab intestato stantibus masculis non succedant, nec aliquid
ultra dotes petere valeant, prout alias provisum et decretum
fuerat licet huiusmodi provisio in publica non inveniatur. Cumque
per p.tos dnos Confalonerium et Priores de voluntate p.torum dnorum
Regulatorum et consilij credentię predict. fuerit in ge-
nerali consilio populi Terr. eiusdem supradicta die 8 pre-
sentis mensis decembris in loco supradicto solemniter congre-
gato et pro commodo p.te Reipublicę Gualdensis celebrato
propositum utrum huiusmodi provisio circa dictas mulieres dotatas
fieri deberet, et deinde per sp.lem virum ser Persanctem
ser Andreę de Terra p.dicta, unum ex consiliarijs eiusdem
generalis consilij arrengatum et consultum hoc modo videlicet

q per dnos Priores diligenter inquirat, si aliquod ordi-
namentu circa dcas mulieres dotatas als uedr factu
inveniri pot servet illud prout in eo, als per p.os dnos
Priores et Regulatores una cu uno probo viro pro quo-
libet dcoru dnoru Confalonery et Prioru eligendo fiat
de novo reformatio sive ordinamentu circa mulieres
dotatas pdcas prout eis melius videbit expedir. et
postea in forma valida confirmet et per cancellarium
cois scribi pdcu in volumine statutoru eiusde cois
registret, volens et mandans oe id et totu quod per
pdcos dnos Rectores, Regulatores et hoies pdcos ordinatu
reformatu sive factu et gestu fuerit circa pdca et qa-
libet pradcor, et demum ut s confirmatu, ratu sit et
semper firmu acsi per pns generale consiliu refor-
matu, ordinatu sive factu et gestu fuisset. Cu etiam
de comissione eorunde dnor Rectoru et Regulator
consiliu super hoc redditu per supradcum sr Per-
sanctem fuerit in dco gnali consilio ad partitu mor
solito solemniter missu et per fabas in numero 42. in
bussula rubea del sic inventu [illegible] tu, ut consiliu
per sr persanctem pdcam super provisione dicta
dotatarum mulieru supra reddita executioni mandet

47 r

Liber

in oibus et per oia prout p.tis dnis Rectorib. Regulatoribus et
hoibus pradas melius uidebr et expedir, no obstantib. quibus
fabis in bussula alba del no in contrariu inuentis cum
demiq. per p.tos dnos Rectores fuerint electi ad p.dca et
infrascripta infrascripti homines videlicet.
Dominicus iacobi fochetti per sr Bernardinu gaspars cofaloneriu
ser persanctes sr andrea per franciscum scaturas
Micrael uuty per iacobum ... de Morronibus
Angelus coccoli per laurentium de ceccolis. Prio.
res et collegas dci domini confalonerij et per eosdem dnos
Rectores. Regulatores et hoies pdas fuerit in audientia
Palatij supradi matura deliberatione et consultatione
inter eos hita uigore arbitrij et auctoritatis sibi ipsis
a p.to gnali consilio in hac parte concessi declaratum
et decretum ut in reformatione et ordinamenta d.s dns mu
lieribus dotatis et fieri debeat modo et forma infrascripta u3.
supradci dni Rectores, Regulatores et hoies supdci adhoc
specialiter electi et deputati uigore arbitrij sibi ipsis a p.to gnali
cons. attributi pro bono et utilitate Reip.ce Gualdensis
ordinando. statuerit et ordinauerit q si qua Mulier
fortis uoluerit dotata a pre uel mre. uel fre. uel auo
materno uel patruo seu patruo uel auunculo uel alio quo
cumq. dotante no possit nec debeat ipsa mulier dotata

nec possint descendentes ex ea reverti ad hereditatē
uel successionem alicuius personæ dotantis eā uel
alicuius ex descendentibus ab eadē dotanti. Nec possit
mulier dotata succeder ab intestato alicui personæ, a
qua fuerit dotata, uel alicui ex descendentibus uel ab
ipa persona dotante per lineā masculinā ¶ et si mulier
plures hūerit frēs et fuerit ab uno ex fribus dotata nō
possit dnā reverti, nec recursu hre ad hereditatem fris
dotantis sine liberis ex m̄rimonio descendentibus uel
ad hereditatem alicuius ex fribus ipius dotantis sibi
utriqz coniunctis uel cōsanguineis tm̄, nec ipi fratri
dotanti uel alicui ex talibus suis filijs ab intestato
succeder quousqz supervixerit aliquis fr utriqz
coniunctus uel fr consanguineus tm̄ ipius fris ab inte-
stato mortui sine liberis ex matrimonio natis uel
aliquo de descendentibus ex ipo frē qui dotavit, uel aliq.
ex descendentibus per lineā masculinā, a frē uel fribus
utriqz coniunctis uel coniunctis ipi fri dotanti uel a
frē uel fribus consanguineo uel cōsanguineis tm̄ ipius fris
dotantis: ¶ Item dicimus si qua mulier fuit uel erit dotata
a frē uel fribus oibus, et aliquis in notus fruum decederet
sine filijs alij frēs masculi utriqz coniuncti uel consaguine

cantu fri mortuo ab intestato succedat cu nepotibus ex
aliis p morenis fribus qui fuerunt fres utriqz coniuncti mor
tuo uel consanguinei tm, et si no superessent fres tales
talis mortui sed superessent tales nepotes, ipsi nepotes suc
cedant soli ipsa muliere dotata exclusa, a dca succes
sione quousqz aliquis ex dcis masculis extiterit, et hoc
etiam locum heat in patruis quibus succedant filij masculi
aliorum frum, et no femine dotate ubi morirent ab in
testato, et si dci fres morirent sine filijs ab intestato, mre
superstite uel ea no existente superstite tn aua
materna uel auo mrno uel aua pma eo casu legi
timam solum debeat hre mater uel auus uel aua pdicti
et in alijs bonis succedant fres et filij frum masculi
ubi supersunt et patrui et filij uel auo uel aua patrnos
masculi exclusa mre praeterqz legitima quousqz ali
quis ex supradcis masculis superesset, et eo casu quo
filij remanerent ex ipso fre dotante masculi et morirent
in pupillari etate simili modo succedant fres dotantis
ubi superessent fres carnales ex latere pris tn, et ubi
no superessent tales fres succedant patrui et eorum filij
masculi mre exclusa et auo et aua pdcis ut dcum est,
salvo in omnibus et singulis casibus pdcis in pnti statuto
contentis et quolibet eorum testamento et ulta uoluntate

prædcorum, et si aliquid dictis Mulieribus relinqueret ob-
servet, et saluo quod mulieres tempore necessitatis possit habere
victum et uestitum in hereditate secundum vires patrimonij et sibi
dotem suam quam habuit conferendo si poterit uel iura ceden-
do petendi dotem cum conferendi dotem predictam Illa autem uel
illa quæ simul cum alijs a Mulier parentibus successerit ab
intestato qui dotem dederit uel dederit pro ipsa Muliere
uel eius seu eorum heredes, non possint nec debeat repetere
ipsam dotem donec uixerit illa mulier dotata uel sui
filij unus uel plures nec petere possit ipsa mulier partem
ipsius uel eius hereditatis contingentis de bonis suorum
parentum usque ad concurrentem quantitatem dotis receptæ.
Et si aliquis receperit aliquam promissionem restitutionis
dotis alicuius mulieris de bonis mulieris sine nominata fuerit
illa mulier in instrumento promissionis et restitutionis dotis
cuius nomine ius de dicta dote et actionem pro ipsa dote repetenda
reddere et restituere debeat ipsi mulieri nec retentio talis
instrumenti ipsi mulieri nec illi cui dimiserit uel ius suum
darent et cederent obesse possit aliquo iure coi, uel sta-
tuto non obstante, sed illum uel illos instrumentum seu pro-
missionem de restitutione recipientem Potestas et Iudex
uel aliquis alius officialis compellant ipsi Mulieri al

suis filijs uel cuicuius suu cederet uel dimitteret, ut dictum est,
restituere et intelligat dos fuisse de bonis mulieris dotatae
eo ipso quod apparuerit tantu dotatam fuisse a patre, matre, avo, uel
aliorum fratre carnali uel consobrino, sorore carnali uel consobrina
etiam si in instrumento dotali non diceret quod essent bona dictae mulieris
sed simpliciter a predictis daret itaque non intelligat de bonis
proprijs eius qui stipulatus fuit dotem sibi restitui se
dotem dedisse uel promisisse dotem, sed de bonis dictae dotatae
nisi evidenter appareret dictum dotantem supra dotem
dictae donne se dare uel promittere, quo casu usque ad concurrentem
quantitatem quam de suo soluere possit sibi caueri per stipulationem uel actionem prout partes consenserint in concordia.

Item si quis uel si qua exceptis personis de quibus in precedentibus qui incipit ille aut continet aliquam
dotauerit mulierem in totu uel in partem de suis bonis
proprijs uel pecuniam dederit uel alias res, et ipsa dotem
tempore promissionis siue promissio interuenerit uel
tempore solutionis uel traditionis stipulatus fuerit
uel stipulatam dotem sibi reddi et consisterit de documento publico uel testibus fidedignis matrimonio dissoluto inter illam mulierem quam dotavit et maritum
pro quo matrimonio pro ea dotem dederit uel dari

fecerit sine filijs ex eis descendentibus dotē quā dederit
libere possit repetere et sibi restitui debeat, et qui rece
perit talem dotē ab aliquo dante de suis bonis proprijs
teneatur de restituendo ei cui voluerit. qui dotē dederit
facere instrum et promissionem. nec compellatur ipsi
mulieri nec heredibus pro qua dos data est responde
re de dicta dote, quod capitulū in negotijs preteritis et in
preteritis et futuris exceptis de contraversijs et que
stionibus in palatio vertentibus locū habeat in quali
bet parte sui aliquo capitulo nō obstante: salvo quod
foemina possit venire ad successionem parentū et
fratrum et aliarū personarū ad quarū successionē ius hab
uerint, si descendentes per lineā masculinā masculi
nō supersit remittendo vel cedendo ut supra dotes
suas in hereditate: et si mulieres dotate nō essent
ad successionem predictarū personarū ab intestato de
beant pervenire. et intelligant ee mulieres dotate
si pro dote mulieri aliquid in testamento vel in code
cillis fuerit relictū per aliquem de personis predictis
vel datū vel promissū dicitur: si minus congrue fuisset
dos debeat suppleri congrue sed ut in § sequenti

si aliquis frater uel auus alicuius mulieris no dotate
decesserit intestatus fr uel fres ipius mulieris si frem uel
fres hueri uel alij singuli descendentes ex ipo fre uel
fribus per lineā masculinā uelsi hueri patruos no extan
tibus fribus carnalibus uel descendentib ab eisd teneat
et debeat dotar ipam mulierem de bonis pris uel aui com
petenter sm potentiā sue persone et secūdū qualitatem
et facultatem hereditatis pris uel aui et consuetudinem et
morem dce terr qualis e hita dca dote uel promissione
fca marito uel alteri proeo ex tuc excludat a suc
cessione predcorū pris uel aui et aliarū personarū de
quibus et prout supradictum est, no tn ppr hoc patruus
ad successionem admittatur, nisi prout in pnti statuto
expresse continet et de competentia dotis dce mulieris
stetur dto et declaratioi duorū consanguineorū pro
ximiorū dce mulieris, qui dcm fac. declaratiā co
gant per potatem uel Judicem uel alium officiale cois qual
ad petitionem petentis; et si no fuerit in concordia ter
tius ad pdca per potatem uel Judicem eligat et compel
lat. et si dti fres uel patrui uel descendentes ex ipis
fribus no fecerint fieri dcam declarationem infra ter.me
competentem, a potate uel Judice uel aliquo ex iudicib
assignandu, et tunc elapso dto ter.no a successione no

La femina non dotata alla morte del padre debbe dotarsi

Per consenso del Zio si farà la dotta per due consanguinei della donna e non facendosi la richiesta la femina non è esclusa dalle successione

excludat talis mulieris ea possit parte petere et divi
sionem bonorum eaque etiam, et si casus evenerit quod filii
masculi alicuius morirent ab intestato non existente
aliquo ascendente quod hereditas eorum debeat pertinere
et devolvatur ad fratres eorum et filios fratrum si sunt vel ad
patruos et filios patruorum et avunculi tunc non succedat,
sed exclusi intelligantur avunculi ab hereditate predictorum,
testamentis semper salvis, et in casu quod contingat aliquem
ab intestato decedere sine liberis et sine fratribus et sororibus
utriusque coniunctis superstitibus sibi matre vel avia vel avo
materna vel materno matre non superstite et avia paterna vel
avo paterno tunc et eo casu voluerunt et statuerunt avum
vel aviam equaliter succedere ipsi defuncto una cum matre vel
avo vel avia materna vel materna testamentis ascendentium
semper salvis, si autem non extarent avus vel avia pa
ternalis sed starent patruus vel filii masculi patrui quod
in medietate bonorum talis descendentis succedat mater
et in alia medietate succedat patruus, et eo non existente
succedant filii masculi dicti patrui, si vero non extarent
fratres vel sorores utriusque coniuncti fratres consanguineus mascu
lis ex latere patris tamen succedat una cum matre equaliter vel si
= mater non superesset succedat avia vel avo materno
materna, et ubicumque mater excludit, excludat et avia

et q̃libet ascẽdens per eandẽ lineã, et p̃dca oia et sin
gula sibi hẽant ut ẽ ad p̃terita p̃ntia et futura exceptis
in questionibus causis et litib; pendentibus corã quocũq;
iudice tã ordinario q̃ arbitro seu arbitris vel arbitra
toribus. Addentes etiã p̃missis q̃ si contigerit per dcã
opa ita supra expssa aliquam mulierem maiorẽ cẽ duo
decim annis facer quietationem, refutationem simplicem
vel pactũ de amplius aliquid nõ petendo tã super here
ditate morituri q̃ viventis q̃ tunc dco casu dcã quietatio
renunciatio simplex sive pactũ voluerunt perpetuo inviola
biliter observari debere et robur et vim hr̃e et tenere
nõ obstante q̃ de iure nõ valeret vel in aliq̃ sui parte
aliquid deficeret, et p̃dcã quietatio, renunciatio sive
pactũ observet, ac si oibus iuris solemnitatib; et sub
stantialitatibus facti fuissent, et nõ obstant; q̃ fuerit
renunciatũ magnã successionẽ et quantitatib; pro modi
ca et in quib; oib; casibus voluerunt dcãm renunciatiõne
valere nõ obstantibus p̃missis et alijs quibuscunq; in con
trarium huic sanctioni facientib;, quibus expresse de
rogaverunt, ac si hic specialiter fcã eẽt mentio de

P quo suspecti de fuga capiant. R 25.

Nõ possidentes in stabilib; contra quos fuerit debitũ semi
plene liquidatũ desuper iuramento delato inde

Concordat [illegible] cum [illegible] [illegible] cautio [illegible] nec [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 170 n. 7.

fectū semplend a iur.to Reū eē suspectū de fuga
capiant et data cautione de stando iuri et iudica
tum soluendo relaxent.

De carcerandis et loco carcerū R.a 26.

Carcerandi pro civili debito cauto de nō recedēdo
de Palatio nō detrudant sed in Palatio retineant
sine aliqua custodia et si aufugerint exigant fi
deiussiones. qui vero nō caverint pro suma exce
8 dente florenū unū carcerent in carcer pu.co ad terra
subtus arcē et ibi retineant sub clavi, et pro mi
nori suma unius floreni nullo modo carcerent nisi
pro debito camer et coīs, qui pro di brevi et magna
suma valeant carcerari: Carcerandi pro criminalib
in pecuniarijs penis carcerent pro oī suma nisi
caverint de soluendo infra decem aut viginti dies
pro corporalibus vero penis vel pecuniarijs et in
subsidiū corporalibus carcerent et nullo modo re
laxent nisi ex m.to superiorū, aut executo eo
pro q.o sunt vel fuerint carcerati: quorū carcer sit
in superiori carcer turris et nō in alio loco, et bene
custodiant cū ferris et cippis periculo dñi Locum
tenentis vel Potestatis vel militis.

R. De dotibus mulierib. assignādis et dādis R. 27

Ut agnationes conseruent' sanamus Mulieres competen
ter dotatas in bonis pris. mris. aui. auie p'rie et Pa
truorū et oium consanguineo' de agnatione nō' succe
der' extantibus masculis ex dotante uel aliquo ex
prenominatis, sed contente sint dote assignata. que
si competens nō fuerit arbr. consanguineorū uel ius
reddentis augeatur

R. Ut pacta que' fiūt de retrouendendo nō
fiant nisi ut infra R. 28.

Ad Tollendū usurariā prauitatē quae fieri multum
solet ab emptoribus sub colore uenditionis et pacto
de retrouendendo. sanamus emptiones factas cū
simili pacto nō ualer' nisi p'dum emptionis et exti
matio rei uendende sit remissa in duos probos
viros per Jus reddentem uel priores eligendos
et alio modo fcā instrā nō ualeat etiā si preciū solutū
uel soluendū sit equiualens rei uendite.

R. De Accollaryis bouiū R. 29.

Cū multa fenoraticia instra fiant in accollaryis bouiū
de quibus soluit' affictus nimis magnus, ac superue
niente casu mortis bouiū soluit' extimatio: statuimus
accollaria bouiū fieri deber' remisso affictu soluēdo

et extimatione bonoru' periendoru' in duos probos viros
eligendos per dcos dnos Priores et si alr fiat no' possit cogi
ad solutionem aliqua' et afficta' et extimationis.

De Usuris R. 30.

Sancimus Notarios no' posse rogari de instris fenoraticijs
q' expsse uel tacite usura' contineant uel in eorum
consiencia suspicarent' inee usura' inter partes
contrahentes annullantes oia' instra notarios de eis
rogatos falsarios et infames notos decernentes partes
fenori sacrorum canonu' punien. et excommunicatos esse
ipso facto decernimus.

De pignoribus facien. per militem R. 31.

Statuimus pignora realia per milite' auferenda bannienda ee' et infra triduu' reluant' als officialib. montis
post triduu' consignent' et miles amplius apud se no'
retineat de quibus inuentariu' fiat et computu' reddatur
dnis per militem et Montis officiales.

Additio Rmi de Monte

Item ut experientia docuit grauia damna soleant
euenire circa pignora per executores et officiales
capta et saepe deperdita uel neghligentia uel malitia
uel temporis cursu cu' apud depositariu' deputari haec
non consueta assignarent V. R. D. noua prouisione
disponat ut imposteru' p' dca pignora infra triduum

per offitiales et executores Montis conseruatori seu
depositario debeant assignari et facta consignatione con-
seruator seu depositarius soluat executoribus suam
mercedem et ad instantiam creditorum et eorum qui execu-
tionem fieri procurauerint si postquam fuerint legitime citati
dicti ad luenda pignora non [illegible] infra decem dierum
spatium conseruator et depositarius ante decas publice ad bani-
menta ut Montis pignora vendantur pignora assignata
uendere debeat et de pretio satisfacere creditori, si
uero de pretio superfuerit aliquid residuum domino pigno-
ris omnimodo restituat, detracta et executorum et conser-
uatoris debita et consueta mercede iuxta capta pignorum
Montis. Et si executores negligentes fuerint in assi-
gnatione conseruatori ut supra facienda unusquilibet
incidat in pena uiginti solidorum Monti applican. et ultra
priuus executionis mercede pro pignore non assignato priue-
tur ut s. Et ut ordo predictus obseruet officium seu Gabella
pignorum uendi solita Bononie triginta uel minus u. D. D.
penitus extinguat ita ut deinceps pignorum assignatio
et uenditio fiat ut supra nec aliter quoquomodo. Placet A

De catastis Rub.a 32.

Vid. Lib. Extraord. Rub. 53, et Lib. Offic. Rub. 6.

Libri catastorum omnium portarum et singulorum renouent de quin-
quaginta annis in quinquaginta et originale teneat in

capsula bussuli clausũ in S.to Franc.o et nõ tangat, adda-
tur uel minuat sed seruet illesũ, quod sit manu not.i
factũ, fidemq3 faciat indubitatã maxime ubi in catasto
consensus partiũ habetur.

Correctio R.m de Monte

Subi Rub.ca de catastis statuit ut catastũ fidẽ faciat indu-
bitatam maxime ubi partiũ assensu ascribit. Placeat
statuere q catasto fides adhibeat tm, q.n res accatastata
fuit dño consentiente et in hoc not.o catasti fides adhibeat
plena. Placet q det fides catastis nouiter refectis cũ solemni-
tate

De ferijs R.a 33.

Statuimus ius nõ reddi in ferijs in honorem Dei introduct.
p ferti, a Vigilia natiuitatis dñi nri Jesu xpi usq3 ad
Pasca Epifaniæ inclusiue, ac etiam in festo sanctorum
Antonij, Sebastiani et Beati Angeli de mense Januarij
et purificationis Beatę Virginis Mariæ, Mathię apostoli
Gregorij, Annuntiationis eiusdẽ beatę uirginis Mariæ
Marci euangelistæ, Philippi et Jacobi apostolorũ. Ber.ni
Natiuitatis S.ti Jo: bap.te et in alijs diebus festiuis scorũ
sanctarũ beatorũ et apostolorũ P. tri, Pauli, Visitationis
beatę mariæ virginis in diebus hebdomodę S.tæ in Ressur-
rectione pascali et eiusdem octaua, in Penthecostẽ pa-
scali et eius octaua, in festo Marię Madalene iacobi Apo-

stoli, Laurentij, Assumptionis beate Mariae virginis, Roc-
chi, Bartholomei, Augustini, Bernardi, Nativitatis Ma-
rie virginis, Mathei apostoli, inventionis s.te crucis, s.
Angeli de mense Maij cum tribus diebus sequentibus, et Mic-
caelis Arcangeli de mense septembris cum tribus diebus
sequentibus, in festo sacratissimi corporis xpi, Hier. francisci,
Donati, luce evangeliste, simonis et Jude apostolorum
in die festo omnium s.torum, Martini, Catarine, Andree, Ni-
colai, Ambrosij, conceptionis Marie virginis, lucie et thome
apostoli, in die Jovis carnis privij, in die carnis privij ac
in diebus omnium dominicarum. Item in du[...] statuimus ferias
repentinas mensis prima die et durent usque ad 16 dies
augusti post [...], ferias repentinas vindemiarum
in die s. Angeli de mense septembris et durent usque ad
festum mortuorum.

Uxor mortua vir lucret tertiam partem dotis R. 34.

S i uxor consumato matrimonio decesserit absque filijs vir
lucretur tertiam partem dotis sibi promisse, dummodo ingratus
non fuerit in infirmitate uxoris predicte.

Soluto matrimonio infra annum dos restituatur R. 35.

S oluto matrimonio morte viri dos uxoris infra annum elapsum resti-
tuatur integra sine aliqua diminutione ad quam restitutio-
nem heredes viri de facto compellantur.

De soluto matrimonio infra annum qualiter de fructibus dotium et operibus uxoris agatur. R. 36.

Statuimus infra annum uxores virorum defunctorum retineri in domo virorum cum eadem reverentia et honore quemadmodum in vita virorum retinebant et operari pro heredibus virorum teneantur et nihil immutet per annum, ac si viverent eorum mariti quorum heredes fructus anni lucrentur.

De vestibus et bonis parafrenalibus mulierum R. 37.

Statuimus vestium et parafrenalium extimatas que fuerint consumpta restitui uxori duas partes extimationis et tertiam relinquant heredibus viri defuncti, si autem in extimatas datas fuerint, talia fuerint reperta talia restituantur, et nullo modo reperiant, si uxor fuerit commode vestita de bonis viri nil recipiat, si autem fuerit non commode vestita solvat ei una vestis commoda secundum possibilitatem et redditum familiarum Gualdi attenta qualitate familie personarum, dotium et rerum parefrenalium que vestium datarum.

De dotibus et vestibus mulierum R. 38.

Statuimus non posse mulieres dotari in maiori qualitate quam florenorum centum et carlenorum quinquaginta et vestes ultra dotem non transcendere summam florenorum viginti, et hoc in mulieribus primatum et antiquarum domorum et

55v

primarũ librarũ. Aliæ uero mulieres cuius domus nõ transcendunt summã viginti librarũ nõ dõnt ultra sexaginta florenos & earũ ornamenta & uestes sumam quattuordecim florenorũ nõ excedat. Aliæ uero mulieres q̃ nõ sunt ex libra p̃dca dotent & uestiant arbitrio boni viri ut sumam quattuordecĩ flor. nullo m̃o attingant pena quinquaginta ducatorũ contrafacientibus.

De baliatis nutricũ siue salˡº mulier lucrantiũ in uita virorũ & etiã inter alios de domo diuidendis

R. 39.

Cũ uxores pro viris operari beant, etiã pro eis in earũ uita dũ onera sustinent matrimonij statuimus duas partes salarij & baliatia ẽe mariti siue domus & fruum mariti cõmuniter viuentium, tertia uero pars eius dẽ baliatia sit propria sue uxoris de qua ad libitũ possit arbitrio suo disponere.

De diuisionibus rerũ inter cõiunctos R. 40.

Statuimus coniunctos qui nõ fuerit cõcordes in diuisionibus cogi per Iusreddentem de flo. una cũ audientia ad diuidenda bona positis arbitris, ad faciendũ partes æquales eorum arbitrio & sorte missa secundũ q̃ sors uenerit partes unicuiq3 assignari.

Dotes primo & ante oia extrahi debere in diuisionibus R. 41.

Cũ dos sit utriq3 ꝑ ꝗpua mandamus primo & ante omnia in

divisionibus mentionem dotiu' hri et assignari integre ad alia deveniat et aliter facta divisio no' preiudicet mulieribus in earu' dotibus pro quibus omnia bona hipotecamus et retentionem rerum hipotecatarum concedimus.

De lucris Rusticoru' dividendis R. 42.

Sancimus bona quesita inter rusticos etiam in vita patris per capita lucrantiu' dividenda secundu' qualitatem exercitij et personarum.

Qualiter presumant socij omnium bonor. coniuncti qui longo tempore simul vixerunt R. 43.

Statuimus fratres, nepotes, patruos et alios coniunctos qui septe' vel octo annis et ultra vixerint in com. dummodo maiores quattuordecim fuerint et omnia lucra interim communicaverint fore, fuisse et esse socios omnium bonor., et bona inter eos dividenda de lucris et alijs omnibus sine differentia acceptione et diminutione aliqua. Si autem fuerint minores sive pupilli et no' duraverint in societate post quattuordecim annos per tempus predictum nulla intelligatur inter eos societas contracta omnium bonoru' sed amicabiliter positis arbitris ut supra dividant bona arbitrio boni viri cu' discretione remotis subtilitatibus secundu' aequitatem et veritatem.

De socçatis bestiaru' R. 44.

Statuimus societas bestiarum grossarum siue minutarum datarum extra bona dantis si non appareat de tempore conuencto durat triennio et in terris dantis ad societatem durat quinquennio, quarum bestiarum grossarum et porcorum detrahatur extimatio, et residuum supra existens lucratum dimidatur inter eos socios. Bestiarum uero minutarum fiat diuisio elapso triennio pro dimidia nulla extracta extimatione, et societate non finita dimidatur societas inter finem temporis pro rata temporis quo durauit modo simili supradicto, et fieri diuisio non possit ante tempus nisi socius bestias tenens sit rixosus uel malus custos et negligat societatem quo casu bestias auferri possit omnino non obstante aliqua conuenctione aliter facta.

De operibus et seruitijs R. 45.

Statuimus post annum operas et seruitia peti non posse et praesumi soluta praesertim si operarius et seruitor fuerit pauper et qui in petitis iurauerit soluisse et probationes non reperire.

Correctio R.mi de Monte.

Require infra Rub. 99. ubi proprie descripta est hec Correctio, hic tamen superflue posita.

Sub rub.ca ut in ea mercedis et operarum, statuit contrario statuto sub rub.ca de operis, Placeat hoc statutum ut superfluum abrogare. seruet statutum magis aequum et iustum.

De Artifitibus et eorum rebus artium siue credito exigendo et librorum fide R. 46.

Vid. Lib. Extraord. Rub. 23.

Statuimus lanifices credita suę artis etiā pannorū
factorū ad credentiā post triennium exiger nō posse
sed psumant soluta eius exigendi amittat, et Aro-
matarij similr nō post biennium ius suū ammittant.
Calzolarij, Aurifices, Pizicaroli, Bastarij, Mera-
rij, Barbitonsores, Sutores, Berrettarij, et alij artifi-
ces anno elapso credentias nō exigant sed ius ex-
igendi amittant infra aut ex statuto quo ager ua-
lent ius sumariū reddat eis ut supra de Judicijs

Vid. hoc eodem Lib. Rub. 1.

sumarijs est statutū et in libris lanificū siue Merca-
torū pannorū bene et legalr tentis credat usqz ad su-
mā quinqz florenorū pro quolibet creditor et posta qu-
libet libri; libris aut Aromatariorū usqz ad sumam
florenorū triū pro qualibet recepta siue infirmitate
et petita. Calzolarijs usqz ad sumam triū uel quattuor
carolenorū ~~et nō ultra et hoc dumodo~~ pro qualibet
parrita, et alijs artificibus usqz ad sumam duorum
carolenorū et nō ultra, et hoc dumodo libri ipsorum
corā dnis Prioribus manu Cancellarij cōis fuerit car-
tulati et prius a principio approbati.

¶ De Artificeroēs seruēt eorū cedulas et statuta
siue capła artiū et de pcio rebꝫ uēdēdis ponēdo

R. 47.

Statuimus Artifices oes quali primitus Artifices lane sive pannoru observar eoru capla et pannos vendere pro ut in pntia dnar priorn quali Camerarius Artis lane preciu pannis vendendis imposuerit, quod tn no excedat debitu modu et no magis vendant panni q vendant Matellice, S. Anatolie et secudu men sura a cois quali et panni sint plumbati in capite signo cois, als vendi no possint. Aromatarij aut eoru Aroma taria sive eoru valore et pciu no maiorem exigat q exigat in civitate Nucerie, Fabriani, vel locar circh vicinis infra duodecim miliaria, in quibus tn manus et subscriptio medici cois semper adsit, et simili modo calzolarij et alij Artifices rebus fcis ex eis extrahen per extraordinariu cu deliberatione.

De servitutibus urbanoru pdior. Rª. 48.

Statuimus unuquemq posse domu sua extoller usq ad cela et super com parietem podiar et edificar soluta dimidia par te extimationis pariens meam prestita cautione de damno infecto, cui vicino claudere et murar sive ac cecare fenestra in pariete existente valeat si ali, bi vicini domus et pars illa lumen comode hre potest.

De ferratis faciendis Rª. 49.

Statuimus in locis et parietibus ubi lumen obcecari non potest, si fenestra sit eminens super viciani domum vel in domo vicini respondeat servari deberi et aliter obcecari.

De cloacis subterra mittendis R[ubrica]. 50.

Quoniam ex foetore cloacarum multoties pestis insurgit: statuimus viciniores quibus foetor nocet ubicumque sint posse cogi facere dominum cloacae ad ponendum et imittendam eas intra domos et subterra, et succedente ex in opressione factoris absque aliis iurgiis teneri ad cogendum dominos cloacas subterra, ut premittitur mittere.

De his qui sua debita solvenda infra quindecim annos non petierit R[ubrica]. 51.

Ne diu non trahant in longum debita quae multoties sunt solita et negligentia solventium non sint cassa: statuimus omnia quecumque debita tam realia quam personalia etiam per publica instrumenta cauta exigi deberi infra quindecim annos continuos, aliter non petens nisi iusto et probabili impedimento fuerit impeditus, ius suum amittat et presumatur solutum nec valeat amplius agere.

De prescriptionibus et usucapionibus R[ubrica]. 52.

Statuimus res mobiles biennio usucapi et res soli immobiles spatio annorum decem inter presentes, res vero mob

inter absentes quinquennio usucapiant. et res imobiles in-
ter absentes p̄scribantur quintodecimo anno, et post anos
viginti efficiat verus dñs qui possederit pacifice etiam
absq3 alio tit.° dumodo nō redarguat possessor de
expresso dolo et viginti adi loco iusti tituli heantur.

Additio Rᵐⁱ de Monte.

Lex ne finis quādoq3 litibus imponat et rerū dominia
nō sint in incerto et veteres possessores sint aliqn securi
v. Rᵐᵃ p. statuat ut oēs actiones personales et reales q3
iudicium hactenus nō est intentatū dumodo Natiuitaē
earū viginti annorū spatiū fluxerit etiā si eccē. vel
alterius cuiuscunq3 fauorabilioris et Camer etiā nōie
competere sint penitus et intelligant extincte ex-
ceptis dūtaxat personis quibus aīca p̄missa minoris
etatis intuitu vel subueniri posset ex clausula ge-
nerali si qua iusta ē Placet. A.

De publicatione processuū R.ᵃ 53.

Cū Iudicia aita sint semper nota si publicatiō testiū et
processus petita nō fuerit et absq3 cōclusione in cau-
sa Iudex et arbitri sententiā et lauda proferri possit
et valeat et nō possint de nullitate redargui.

De sententijs, laudis siue arbitramētis R.ᵃ 54.

Cu sententie, lauda et arbitramenta ferant ad causar. decisionem et lites dirimendas pro ueritate et iustitia. Statuimus sententias, lauda, arbitria et arbitramenta secundu ueritate lata ubicumque et in quacumque parte iudicij ueritas appareat, ualere et tenere et retractari non possit etia quod libello et petitioni no conformentur sed semper iudicantes teneri secundu ueritatem iudicare undecumque ueritate sumere potuerint ad quod Iudices totis uiribus arctamur.

Ut notarij sumariu oium instrorum infra dies octo, cancellario camerae mittant Rubrica 55.

Notarij rogati de instris infra octo dies sumariu cu die et testibus, uer pretio et mensura mittant cancellario camerae Comis, et in fine originalis instri mentionem faciat sumariu cancellario tradidisse, aliter instrum fide non faciat et pro sumario predicto notarius recipiat quatrenos duos tantu, quod sumariu in euentu in que originale fuit deperditu post notarij rogati mortem fidem faciat.

Correctio Rubricae de Monti

Sub rubrica de notarij summariu instrumentoru infra octo dies Cancellario dent. Placeat decernere ut statutu procedat si fiat registru retinendu in archiuio ut supra. Placet.

De appellationibus ab interlocutoria R. ·56·

Quoniam causę in longū trahunt sepius per frivolas appella-
tiones interlocutorias. Statuimus ab interlocutoria appel-
lari nō posse nisi gravamen inferat inreparabile, et
uim diffinitivę obtineat, quo casu infra tres dies, a
die interlocutorię latę allegato gravamine et pro-
bato appellari possit, et si ius reddens cognoverit
appellationem iustam, appellantē reponat, alis in
causa procedat ut iuris sibi uidebit, si aut appellās
probaverit gravamen et iudex noluerit reponere, dūi
priores eligant arbitros, qui infra biduū cognoscat
de gravamine et cā remittant ad iudicem semoto
gravamine et alis cōfirment pronuntiā iudicis, et pena
unius ducati appellans de sūo per militem mulctetur,
quem ducatum in ipsa appellatione in manibus actuarij
deponat et alis nō audiat appellans.

De appellatione, a diffinitiva sententia uel arbitrorum recursu R. 57.

Statuimus a diffinitiva sñtia appellari posse infra decē
dies computandos ab hora sententię latę et nō ultra,
absque aliqua alia notificatione sententię latę faciēda
dummodo personaliter citatus et apprehensus fuerit
contra quem lata est sententia, si aut personaliter

citatus et apprehensus no fuerit appellari possit infra
decem dies a die notitie computados et sufficiat no
titiam hri de sententia per notificationem cu cedula
tenoris eius de ce tal's quocunqz scinerit vel scire
potuerit per relationem amicor, vicinoru, cosangui
neoru, vel bayuli, sine mandatarij vera notitiam
et scientia dannu de effectu sententie late et appel
letur a sententia dni locutenentis vel Potestatis ad
dnos priores, qui a die presentate appellationis infra
mensem appellationem palam secudu consiliu sa
pientis expediat et nullatenus admittant appel
lantes nisi quantitate vel extimatione rem de
quibus agit actualr deponat una cu salario cosulto
ris arbitrio dnoru Prioru et aliter appellatio facta no
valeat ipo iur et a laudo lato recurrat infra dece
dies simili mo connumerados a die notitie habite
vel a die lati laudi qu est personalr facta citatio ab
arbitris appellet sive recurrat ad dnum locutenente
vel potatem sive Judicem qui infra mense simili mo
cam recursus finiat et expediant omo et als lite sua fa
ciant a qua sententia dni locutenentis secunda vice ap
pellet ad dnos priores equali modo similiterque ut supra.

liber
Correctio R.mi de Monte

Sub rubrica de appellationibus, a diffinitiua. Statuit quod appellatio et recursus est nullus ipso iure, nisi appellans uel recurrens fecerit actuale depositum quantitatis uel extimationis rei litigiosae, statutum per indirectum uidetur quodammodo appellationes prohibere, et ideo quantum ad hoc placeat statuto derogare. et appellanti, si contra se secundam reportauerit decem aureorum applicandorum appellato penam imponere ultra expensarum condemnationem, quam ex nullo colore uel causa ualeat euitare. Placet regulariter nisi manifesta calumnia notari possit quo casu superior statutum praesens seruari facere ualeat.

Additio praefati R.mi in causis criminalibus

Et quia non est statutum aliquod in libro maleficiorum quod disponat appellari posse in criminalibus ad dominos Priores. Placeat statuere ut in maleficiis a Locumtenente, Potestate uel Judice ad dominos Priores prouocari concedatur saltem in penis pecuniariis cum intentio V. R.mae D. semper sit, a sumptibus et laboribus releuare subiectos et dispendiosum esset pro singulis et frequentibus causis V. R.mam D. adire. Placet in leuioribus et pecuniariis non excedentibus summam uiginti librarum

Additio R.mi Palmerij

Item ne propter loci distantiam appellantes et recurrentes ad V. R.mam D. in criminalibus executiones indebite pariant. Placeat decernere ne post appellationem interpositam uel recursum petitum in causis criminalibus dominus locumtenens uel alij officiales V. R.me D. executiones facere non audeant dummodo pena excedat uiginti libras post mensem uero nisi aliud habuerint in mandatis per litteras V. R.me D. ad arbitrium exequantur. Placet

De terminis datis a iudicibus ad faciendam fidem exceptionum et admissionem appellationis et Recursus R. 58.

Statuimus iudicem a quo siue arbitrum appellantes admittere debere a sententia diffinitiua nisi sit lata in confessum uel ex publicis instrumentis uel ex notorietate probationum et teneri dare incontinenti uel die sequenti litteras reuerentiales siue refutatorias cum quibus se se appellantes representare teneantur intra decem dies coram dominis iudicibus appellationum uidelicet a sententia lata per dominum locumtenentem uel potestatem siue iudicem et a lata a lato ab arbitris coram domino locumtenente et eis cum litteris fide

facere et alr nisi sint appellantes iusto impedimento im-
pediti nō audiantur ulterius.

De terminis dandis in causis appellationum R.ª 59.

Statuimus dnōs priores statim actore citato ad dicendū
contra appellationem debere statuere terminū Reo et
Actori decem dierū ad reproducendū acta, et decem
diebus elapsis alios decem dies ad probandū nō probata
et deducendū nō deducta et ex ca. urgenti et probabili
terminos prorogari et nō alio modo. Et post infra decem
alios dies anteq̄ȝ labatur mensis sententiam ferre
et iudicare male vel bene iudicatū, aut in parte refor-
mare et in parte cōfirmare, ut ex consilio doctoris de-
super hito videbitur expedire et priores cōtrafacientes
eorū salario et pena quinquaginta ducatorum puniantur,
et simili modo statuat, procedat et terminet dnūs
Locūtenens vel Potestas causas recursus seruatis terminis
predictis et mulctentur ea pena antedicta.

Vide in ultima pagina statuti.

Ut nō appelletur omissis medijs R.ª 60.

Quoniam aliqui quodā rabidi litigantes per saltus et sem-
per ad generalem omissis medijs appellant pauperes sum-
ptibus expensis vexando et lites imortales faciendo

Statuimus eas debere cognosci et terminari Gualdi secundum formam statutorum huiusmodi et omissis medijs appellationes interpositas et directas ad maiores Judices declaramus non valere.

Quod liceat semel pronunciari et quod due sententie conformes sufficiant et eis stetur. R. 61

Statuimus ut si quando a sententia sive lando arbitrorum ad dominum locumtenentem fuerit appellatum et landum per dominum locumtenentem fuerit confirmatum causa intelligatur finita et provocationi non suspendatur, si vero fuerit in totum vel in parte reformatum landum per supradictum dominum locumtenentem pronunciet ad dominos Priores quorum sententie confirmatorie stetur. Et due sententie conformes sufficiant, in causis vero civilibus sumarijs et ordinarijs ac libellarijs sententie late per dominum Locumtenentem confirmate per dominos Priores stetur et alia provocatione non suspendatur, si vero sententia dicti locumtenentis fuerit a supradictis dominis Prioribus in totum vel in parte reformata Reverendissimus Dominus Gualdi Gubernator sive suus vicegerens determinet et decernat et decreto suo stetur, et in nihilo contraveniatur quoquo modo, sed causa per suum decretum finem obtineat omnino.

De qualr sētētia exequant et quis modus
in executione servetur R. 62.

Statuimus sententias datas conformes executioni mandandas
ac si eet publicum instrum consensu partium confectum et val,
latum, et modus exequendi sententias predictas et oia alia
decreta et mandata sit iste qu reales et personales
fieri executiones mandamus in rebus mobilibus, demum
si non sufficiant vel non reperiantur mobilia in nominibus
debitorum et ipsis deficientibus in rebus stabilibus et
alio loco in persona rei condemnati sive decretati et
quando agitur ad unam rem et opporteat executionem fieri
in alia re. Si autem extat res que petitur et de qua agitur
super ea fiat executio et non in alia re: Item executor
non capiat boves pro pignore nec ferramenta ruralia
agriculture nec lectum sive cubile nec etiam vestes mu,
lieris pro debitis viri, in oibus autem alijs bonis domus
fiat executio modo predicto.

Decretum Rmi de Sto Severino

Simile Decretum reperitur in Libro Maleficiorum post Rubr. 13.

Item acciò sempre si conservi illeso lo interesse et la emenda
del danno passo, se ordeni et statuisca che nesuno sao,
gotenenti, o' ufficiale possa ne debba exiger o' ri,
scoter pena alcuna tanto de civile come criminale,
se p.a non se sodisffa, o' sia sodisffatta la parte del dano

passo sotto pena de ueinticinque ducati d'oro da incor,
rersi et applicarsi come di sopra, et nihil. La esecution
sia nulla et si debba restituir incontinente sotto la detta
pena: currat tempus unius mensis post condemnationem ad
concordandum partem lesam, quo elapso officiales pro Camera
exequi possint eorum officium ac etiam pro parte laesa
si institerit: Ant.

Quod in loco debitores capi non possint R. 63.

Debitores pro simili debito domi propriae, in ecclesiis, in
Palatio dominorum Priorum et extra in pertinentijs per quatuor
pedes non capiant quoquomodo, sed liberi sint
et secure in similibus locis.

Decreto R.mi de S.to Severino

Decretum simile reperitur in lib. Malefi. post rub. 3.

Per ouiar molti disordeni che fanno i caualieri et
altri uffitiali in esequir et detener li huoi et sitatori
di detta Terra di Gualdo, se ordena et statuisca che senza
espressa commessione data in scriptis non debbano ne pos-
sano pigliar ne retener alcuno per debito ciuile ne
criminale, saluo non fusse condennato et descritto per
condennato in libris maleficiorum, contrafacendo incorra
la pena sopradetta d'applicarsi come di sopra et della par-
te della città non si possa far gratia tanto di questa come

delle altre missi obtenta sollemniter in pleno consilio:

Placet addita pena vigintiquinque ducatorum auri camerae nostrae applicanda. Ant.

Ut in nundinis S.ti Angeli de mense Maii et de mense septembris et mercati hebdomodarii sint omnes immunes et capiantur tantum rei corporis. R. 64.

In diebus mercati in die lunae qualibet hebdomoda faciendi nundinae sint liberae et securae, nemine possint omnes rei in civilibus causis, criminalibus pecuniariis, damnorum datorum extraordinariorumque: et tantum capiantur rei capitaliter vel corporaliter condemnati vel condemnandi. et debentes caver de non offendendo in rebus vel persona, contra quos fiat executio nundinis non obstantibus et simili modo fiat in vigilia festivitatis S.ti Angeli de mense Maii et de mense septembris et tribus sequentibus diebus in quibus ire, stare, venireque concedimus liberum et securum omnes personas preterquam capitaliter condemnatos et bannitos S.te Matris Ecclesiae in quibus festivitatibus sine solutione alicuius gabellae omnibus sit libera potestas emendi et vendendi.

Correctio D.ni de Monte

Sub rubrica ut in nundinis S.ti Angeli; Placeat addere quod omnes dies lunae sint liberi et in eis quilibet possit emere et vendere absque solutione alicuius gabellae tam terrigenis quam

forensibus. Placet nisi sint interesse cameræ.

Additio p.ti R.mi

Et quia prout D. V. R.ma novit quotannis in d.ca Terra celebrant Nundinæ in festo S.ti Miccaelis de mense Maij et per octo continuos dies nundinæ p.dcæ a Gabella pedagij sine passus liberæ sunt et immunes. Id.co ut ad eas maior mercatorum numerus confluat, quod potissime fiet si varia et diversa hospitia in dictis nundinis mercatores p.ti reperient supplicat humil.r ut eadem V. R.ma dignet nundinas p.dcas perpetuo per dictos octo dies ab omni Gabella passus, carnium, vini et qualibet alia gabella liberas et immunes facere et mandare quibus spectat ut d.co tempore durante sub quovis prætextu forenses aliquos seu etiam homines de d.ca Terra qui in dictis nundinis venalia aliquid attulerit et vinum carnes et alia esculenta et quodlibet in hospitijs seu tabernis vendent in ære aut personis pro solutione alicuius ex dictis Gabellis non molestet, quin immo cuilibet liceat libere et impune prædicta omnia ut supra vendere. Placet et ita concedimus et servari mandamus. A. Car.lis S.tæ Praxedis manu propria

Additio p.ti R.mi

Item voluit et decrevit dictus Reverendissimus dominus Gubernator et Legatus ut omni die lune in futurum ad eius beneplacitum qua fit mercatum in dicta Terra, et per octo dies nundinarum de mense maij nihil exigatur et solui debeat pro mercibus et rebus portatis ad Mercatum vel nundinis pro dicto tempore sed sint liberi portantes ab omni exactione et solutione Gabellarum ad beneplacitum suum, et ita mandat notificari cum hoc fieri posse dicat sine damno notabili Camerae vel sine Datum fulginei die xxiiij 1516. A. Car. S. Prax. Legatus et Gubernator manu propria

Additio Reverendissimi domini Sen. . .

Item hominibus Terrae Gualdi pro decore utilitate et comodo prospiciendo, concedi qualibet hebdomoda mercatum ut aiunt, dicto conficiunt quo possit et valeant homines libere convenire. Placeat concedere cuilibet et forensi licitum esse accessum die lune in dicta Terra Gualdi mercando cum cuiuscunque generis merciu et comestibilia absque aliqua solutione alicuius Gabellae dacij vel pedagij tam de apportatis quam de extractis et extrahendis a dicta Terra. Placet de celebrando mercatum quolibet die Lune ut petitur, dummodo quolibet anno non inferat preiudicium Camerae Gubernatoribus pro tempore existentibus

ultra summam decem scutorum auri. &c.

Ut forenses qui domicilium Gualdi contraxerint habeantur pro civibus R. 65.

Statuimus forenses qui uxorem Gualdi duxerint et domicilium contraxerint ut cives Gualdenses tractent et habeantur ab omnibus:

De pensionibus domorum et conductoribus earundem R. 66.

Statuimus conductores domorum teneri ad solvendum pensionem de trimestri in trimestre et qui non solverit possint a domino rei expelli ipso facto et nihilominus cogantur pensionem solvere, qui vero solverint pensiones nullatenus expelli possint, nisi domino volente pro se et familia sua habitare rem locatam reservetur pro concurrenti pensione ceteris aliis anteponantur. Volentes etiam quod in defectum in quem domini domorum domos de necessariis non reparaverit extraiudicialiter domino prius requisito de aptando et reparando domum possit conductores de pensione solvenda domum conductam reparare praemissis non obstantibus.

¶ De coptumatarijs et laboratoribus R. 67.

Statuimus coptumatarios et laboratores tempore convento
et consueto debere coptuma fructuum terrarum, vinearum,
olivetorum, pratorum, cannepinarum et aliorum bonorum
soluere integra sine aliquo impedimento et aliter
expellantur de facto et cogantur per militem ad solutio-
nem coptumi et ad quartos plures sine strepitu et
figura iudicij, remotis procuratoribus cavillosis, et
aliter si bene soluerit non possit expelli pro concurrente
ex coptumo et fructum responsione, nisi dominus ve-
lit ipsemet eius bona laborare premissis non obstantibus.

Additio Domini de Monte

Vedi il Libro de' Consegli dell'anno 1554. pag. 20. nella Segretaria Priorale.

Item quod nullus tam ecclesiasticus quam secularis possit
aut valeat dare terras ad laborandum sitas in Terri-
torio Gualdi alijs forensibus nisi prius in curia
nostra prestiterint cautiones idoneas de reportando
fructus recollectas in dicta Terra et ibidem reponendo
ad usum terre pro iusto precio. vel in usu proprio
illorum qui illos recolligerent et aliter locarent, et
incidant in penam quindecim ducatorum applicandam
camere apostolice contrafacientes.

¶ De animalibus vitiosis vendiris certo tempore
Redibendis R. 68.

Quicunque vendiderit animal morbosum, vitiosum, lunaticum vel vitium latens habens etiam quod dixerit emptori vendo tibi animal cum omni vitio et morbi, vitij latentis obcecationis, lunatici et omnium aliorum vitiorum generaliter loquendo et in specie non specificando morbum specificatum quod animal habet infra quadraginta dies, a die venditionis mandamus animal redibiri domino restitui et emptori reddi precium pretermissis iuris apicibus et solemnitatibus, sed de facto iudicium summarium reddatur.

De Represalijs Rubrica 69.

Vide in hoc eodem Libro Rub. 101.

Ad Represalias nunquam deveniendum est nisi in defectum denegate Iustitie secundum iuris formam. Idcirco Statuimus quod si quis Gualdensis contraxerit debitum cum aliquo forense alicuius loci qui sit solvendo, et nolit solvere tunc mittat creditor de Gualdo ad locum debitoris cum litteris communis dominorum Priorum rogatorijs de expedita iustitia in forma et si Iustitia fuerit denegata mittantur secunde littere rogatorie similes in quibus fiat comemoratio primarum litterarum, ut quia sunt tot dies misimus talem nostrum civem ad vos dominos

= qui creditor est talis ciuis urī uel terrigenę in tanta
= quantitate. Rogamimus vos pro eo de expedita Ju-
= stitia et fauorabili et obtulimus in similibus et maio-
= ribus semper paratꝫ ad uota urā etc. et idē talis
= nr̄ ciuis reuersus est uacuus et ius suū nō cōsecutus
= est et officiales urī nō curarunt ipsā expedir. nec
= ei iustitiā administrare. Rogamus vos secundo
= loco ut sibi faciatis fieri iustitiā expeditā offe-
= rentes etc. et si reuertatur uacuus sine expeditiō-
ne mittantur tertiæ lrę similes cū commemora-
tione secundarū lrāꝫ et in fine litterarū si de-
negabitur iustitia comminent represaliæ absqꝫ
eo q amplius rescribatur cū conclusione q ad
similes actus nullo mō deuenir uellent, et si reuer-
tatur uacuus et iustitia fuerit ei denegata habitis
relationibus litterarū constito de uero debito cō-
cedantur represaliæ cū intimatione per lrās simi-
les faciendā q si talis nō soluet post decē dies
exequentur represaliæ, et ita seruet, et in quātū
fieri potest nō deueniat ad similes actus. Et quali-
denses debitores forensiū ut represaliæ nō fiant cō-
tra eos grauent de sīo. Et quatenus Represaliæ

facto et negligentia alicuius Gualdensis, et aliquis
de Gualdo vel habitator fuerit pro eo gravatus et
retentus in rebus vel persona cois Gualden. qui
sic negligens fuerit de facto gravetur in omnibus
expensis et damnis passis sine strepitu et figura iudi.

De Ambasiatoribus R. 170.

Pro necessitatibus cois non possint eligi plusquam duo
ambasiatores ad plus et si sufficit commode potest
eligatur unus, et fiat electio in consilio gnali et
data necessitate in continenti credentie, et eligi
non possint Ambasiatores locumtenens aut Po
testas, aut vexillifer aut Priores nec Medicus
cois, nec ludi magister, nec alii officiales pena
quinquaginta librarum eisdem si electi accepta
verint; eligant autem alii tres idoneiores secun
dum qualitatem negotii, et eis ambasiatoribus fiat
notula in scriptis manu cancellarii de eo super quo
debent ambasiatam facere sub infamie pena notam
et cedulam non excedant et antequam vadant iurent in ma
nibus dominorum Priorum bene ambasiatas facere cum di
ligentia et celeritate pro utilitate cois et amore.

recipiantq3 a coi singulo die pro eorum salario gros-
sos quattuor et cu equo et famulo eoru sumptibus ua-
dant et cito revertantur alis salarium ammittant
et in consilio ferant gesta per eos sm qd obtinuerit.

¶ Ut infirmi no e uocentur ad iudicia R^a. 71.

Infirmos ad iudicia non e uocandos statuimus, du
sunt taliter grauati q comparere non ualeant sed
infirmitatis lectus decipescitur, et sola uerbalis
excusatio et intimatio infirmitatis per quemlibet
nomine infirmi facta sufficiat et impediat iudiciu.
exceptis infirmitatibus longis quae non tendant
ad mortem ut est morbus gallicus, quartana leuis
et aliae similes infirmitates leues, que homines
infirmos in lecto no detineant. p

¶ De emptionibus et uenditionibus ac iure congrui R^a. 72.

Statuimus consortes consanguineos omnes qui res
communiter possident extra no posse ratam rei
que possidet alicui alteri uendere et alienare
pro concurrenti pretio mandamus, nisi primo et
ante omnia requisitis consortijs co(n)sanguineis et
alijs possessoribus an uelint emere ratam rei sue

Huiusmodi Statutum ... ligat forenses, nec habet locum quando ... extra territorium ... ut dicit ... cons. 27 n. 4 ... cons. 184. quos uide pro ueritate.
.Extra non posse ratam reis; idest extra eos, nem_

Contra praesentem Rubricam uide hic in fine pag. 231.

ue extra eosdem Consocios, Consanguineos e vulgo da cotesti in fuori.

quam insimul possident, et assignato eis congruo termino saltem decem dierum ad emendum expressa concurrenti quantitate precii rei vere et non ficte a tali nominatim [1 reperti], aliter facta venditio non subsistat, sed solus consanguineus qui coiter possidebat deposito precio conveniente in manibus probi viri immittatur in possessionem rei aliter vendite emptor alio modo emente inde expulso et nihil s. sic vendens pena quinquagenta ducatorum puniatur.

similiqz modo statuimus in rebus minorum ut cui magis congruunt vendant et tradantur pro iusto et concurrenti precio, facta simili requisitione, et termino decem dierum assignato ad solvendum determinata quantitate precii a tali nominatim reperta vere et non ficte, et aliter facte venditiones non valeant, sicuiusqz proximus cui res magis congruit praeferat et in possessionem mittat: amoto quolibet alio emptore precio tamen rei vendite deposito ut supra. et contrafacientes puniantur pena quinquaginta ducatorum.

liber
Additio R.mi de Monte

Item q. nemo habens aliquam rem stabilem comunem
et contigua cu' vicinis possit ipsa' vendere et alienare
sine expressa scientia habentis partem in ea et vici
noru' cora' egregijs personis vel Judice data et noti
ficata, et q. si venderet sine scientia p.dca ipsa
venditio sit nulla, et nihil.s incidant in eande' pena'
decem florenoru' applican. ut s. Et quatenus vicini
ni velint emere vel consortes pro pari pretio alijs oibus
preferant' ipsis vero recusantibus de licentia Guber
natoris vel superioris Judicis possint alijs vendere
impune et teneat venditio.

De possessionibus terminandis R.a 73

Statuimus omnes possessiones terminari debere et distin
gui inter vicinos saxis et lapidibus fixis eminentibus
aut foveis, als. super eis dantes damnu' no' teneantur
ad penam aliqua' spectetq. ad officiu' militis aut
extraordinarij de iure facere terminar. possessiones
ex mero officio et etia' ad partis petitionem ut erit
magis expediens.

Ut res et bona accatastent R.a 74.

Statuimus omnes possessiones, bonaqz oia' accatastari

et in exemplo poni manu notariorum catasti alis
contrafaciens praesumatur violentus possessor et
fructus non faciat suos, miles quoque et extraordinarius
possint absque alia commissione dni locumtenentis
uel potestatis posidentes similes res accatastatas
punire in libris viginti soluendis camerae Aplicae et in quan-
to pluri pro eorum rata et etiam lucrentur dimidiam
dictae rei non accatastatae, si bona non accatastata
e docuerit, et alia dimidia sit camerae Aplicae volentes
tamen quod si antequam fuerint dicta bona denunciata
camerae possessor illas possessiones et bona possit
accatastari facere solutis collectis de praeterito qui rein-
tegretur in omnibus.

De Arboribus positis in finibus possessionum Rª 75.

Vid. Lib. Damn. dat. Rub. 74.

Arbores in finibus aliarum possessionum poni non possint
per quattuor pedes et aliter positae inadantur, exceptis
arboribus populi et salicis, quae in finibus et ripis dum-
modo possessionem alterius non tangant poni et plan-
tari valeant praemissis non obstantibus.

De consuetudinibus Rª 76.

Consuetudines antiquas Gualdi, quae non fuerint contra

forma p(rese)ntiu(m) statutor(um) et statutoru(m) sacrosanctæ Ro-
manæ ecclesiæ et quæ fuerint honestæ et no(n) contra
bonos mores valer(e) et tener(e) ac observari statuimus et
mandamus.

De privatis scripturis. R(ubrica) 77.

Scripturas privatas manu privatarum personarum
scriptas, quæ testibus sufficientibus in numero sub-
scriptæ fuerint, sancimus valer(e) et unica audientia
recognosci et demu(m) (ple)ia(m) fidem adhiberi tanq(uam) essent pu(bli)ca
instrume(n)ta manu pu(bli)ci notarij co(n)fecta, contra quas pos-
sint opponi exceptiones falsitatis, solutionis, nove
conventionis, doli, fraudis, et probare secu(n)du(m) for-
ma(m) statutoru(m) de executione instrumentor(um) et contra
scribentem in causa propria no(n) requiratur alia te-
stiu(m) subscriptio, sed sola manus sua recognita uni-
ca audientia sufficiat et fidem contra scribentem
faciat qui admittatur ad exceptiones secundu(m)
forma(m) statutoru(m) de pu(bli)cis instr(ument)is exeque(n)dis et n(on) alio mo(do).

Ut tegulæ in finibus tectoru(m) in stillicidijs existentibus
sup(er) stratas pu(bli)cas propter ventos murentur. R(ubrica) 78.

Quoniam Gualdi sunt maximi venti et tegulæ ex flatu
ventoru(m) proijciantur in magnu(m) periculu(m) comeantiu(m)

Statuimus propterea regulas ipsas in stillicidijs in
[illegible] extremitatibus tectorum debere calcina murari et
bene aptari a dominis domus ad periculum et damnum
conducentium teneant omnino.

Quod pontes existentes super vias co(mmun)is non
[illegible] et quod novi pontes non fiant R(ubrica) 79.

Cum in civitate Gualdi sint multi pontes, qui aerem
[illegible] latitudinem stratarum tollant et
[illegible] statuimus pontes in presentiarum exi-
stentes remaneant [illegible], ut temporis vetustate
[illegible] deinde pontes super viis
nullo modo fieri permittantur sed vetamus expresse.

Quod muri co(mmun)is Gualdi [illegible] portis Gualdi
pertinentes [illegible] manuteneant et aptent
in futurum nulla portarum distinctione habita:-
R(ubrica) 80.

Solent homines portarum Gualdi habita portarum distinctione
murorum reparationem negligere et dimittere [illegible]
quod nisi [illegible] auxilium hactenus supervenisset
penitus circuitus murorum totus solo equatus esset.
[illegible] ad tollendam tantam negligentiam et ut murorum
circuitus manuteneatur et aptetur. Statuimus muros

cois per homines et commune Gualdi deber aptari et
manuteneri et reparari nulla portata hominum et locorum
distinctione habita, et cum murorum circuitus sit quid
individuum, volumus omnes et singulos homines Gual
denses et districtus eorum in persona et rebus secundum
qualitatem personarum ad murorum reparationem de
pro in singulis mensibus et diebus prout res exige
rit. Mandantes dominis prioribus Gualdi, ut singulo
mense reuideant personaliter muros cois, una cum ca
cellario cois de hac visitatione fidem facient et
provideant reparationi murorum singulis diebus ut
res exegerit et fuerit necesse, et aliis si fuerint ne
gligentes sententiam excommunicationis incurrat
et de eorum proprio ipsi et eorum heredes reficere te
neantur omnino.

R. Ut aquaeductus, fontes, pontes, viae, stratae
et alia edificia publica manuteneant R. 81.

Vide infra Lib. extraor. Rub. 50. et supra Lib. offic. Rub. 123.

Volumus dominos priores qui pro tempore fuerint remissa
ros aquaeductus, fontes, pontes, vias, stratas et alia
loca publica una cum Cancellario cois reparationi et ma
nutentioni eorum intendisse, ut viderint expedire,
gravedines et expensas ponendo vicinis et aliis

quoru interest sine aliqua personaru acceptione
et si negligentes fuerint, sint excomunicati et
eoru salario priuentur, de quo per R.mu d.num et
alios superiores pro tempore existentes et eorum
locumtenentes uolumus sindicari et si opus fue-
rit mulctari.

Additio R.mi de Monte

Item ne leui pacto aquaeductus fere principium
bonu ipsius temporis uetustate collabat. V. R.a D.
prioribus pro tempore existentibus dicti aque-
ductus curam comittat, ut hi solertes refectioni
eius intendant et reparari faciant quoties detrimentu
in aliqua sui parte pacietur, qui uero desides fuerint
et remissi in aquaeductus instauratione facienda
cadant in penam duoru aureoru in refectione dicti
aqueductus conuertend. et de ipsoru priorum salario re-
tinend. Placet. R.

Additio p.i R.mi

Item ut muroru reparationi etia cura no desit V. R.a D.
ordinet ut in denominatione officioru prox.a et dein-
ceps successiue facien. muraroli offles inbussulentur.

annuatim extrahere cum illis authoritatibus et emolumentis que per S. R. mag.tem fuerint attributis et alias iuxta formam litterarum patentium V. R. D. Placet. R.

Ut Religiosi honeste viventes habeant in reverentia Rub. 82

Quia sepe Religiosi a layciis in modica habentur reverentia. Statuimus Religiosos omnibus anteponi et in magna reverentia haberi. Illos tantum laudabiliter et honeste viventes, quibus favori semper ab omnibus officialibus mandamus et eisdem in cunctis peragendis contra eis ius summarium reddi et administrari.

Ut possessiones omnes, ut agri, vinee, cannepine et alie non habentes viam, illam habere habeant per locum minus damnosum

Rub. 83

Possessiones omnes tam vinealis quam non, tam agri, quam prati, oliveta, cannepine et alie possessiones omnes non habentes viam illam habere debeant constituendam per ius reddentem vel suos officiales per possessionem magis vicinam et per loca in quibus minus damnum inferatur et quoniam multe insurgunt rixe in eo tempore quo serit aut eximit fructus et celeritas exigit. Statuimus

Vid. Lib. Damn. Dat. Rub. 61. et 71.

ius reddentem uel officiales ad loca personaliter conferendos ad assignandum uias praedictas, quibus assignatis transire debens non possit impediri usque ad eos legitime docebitur de contrario iure sententia se grauato in euentum in quem per alia loca uia assignet, ut uidebitur magis expedire pro parte egente.

Quae possessiones non tenentur dare nisi unam uiam tantum. R. 84

Item quia aliquae possessiones sunt quae a uiamis in diuersis partibus transuersantur et uijs diuersis occupantur, statuimus unum petium terrae per unum locum siue tractum non habere seruitutem nisi unius uiae dumtaxat, et transire debentes per illas uias transeant per illa uiam omnes et unus quisque uiam suam faciat, nisi transire debens per illam uiam unicam impediatur ire propter tale impedimentum ut quia uia non intendat uersus illam partem, qua ire necesse fiat, quo casu per officiales communis et dicti locumtenentis uel potestatis consignatur per locum minus dammosum et magis aptum.

Quod Mulieres non portent argentum in capite. R. 85

Et quia antiquitas portandi auru' argentu' et perulas in capite mulierum hactenus observat' sine aliqua utilitate. Statuimus Mulieres sub pena triginta solidoru' auru' argentu' et perulas portar no' posse in futuru' a'l'o pumantur ipso facto.

Que habentes palumbaria solvant unu' caro lenu' pro quolibet palumbario ol anno p cannepinis custodiendis de men. ianuarij et feb.rij R. 86.

Ut Cannepina' custodiant' et a pipionibus sive palu' fis no' desfruant' cu' maxime intersit Gualdi eas custodire. Statuimus singlo anno de mense Januarij et februarij d.nos Priores teneri exactorem creat ad exigendu' carolenu' anu' pro quolibet palumbario ac creare guardianos debito sal.o eisde' Guardianis solvendo de p.tio dco' carolenoru' solven' pro singlo palumbario singlo anno, pro quibus desinendis depositariu' faciat per cuius manus solvantur pecunia et salaria et ita cu' ho fiat contra cessantes.

Correctio R. de Monte.

Vide Librum Con- Sub ru. q habentes columbarium statuit' q pro canne

filiorum, seu Reformatio-
num factarū anno 1555.
pag. 77.

pinis custodiendis soluant carolenū singulū pro
quolibet columbario. Placeat statutū abrogare
et custodiā cannapinarū remitter ad prouisionē
consilij gnalis, uel ad sumam medij caroleni pro
quolibet palumbario taxari. Placet de uno gros-
sone pro quolibet.

¶ Ut milites S. R. E. cū fuerit necesse allog-
gent per portas extra Gualdū et atti-
neant cives et rustici R. 87.

Solent saepe milites sacrosanctae Ro. E. pro negotijs
eiusdem per loca eccl. peragrar et sepius transitū
per Gualdi districtū faciunt, et in domibus rusti-
corū hitant eorū discretioni et arbitrio. et Multi
in totū spoliant et aliqui nil patiunt. Idcirco sta-
tuimus Milites pdictos data necessitate peragrandi
et morandi per districtū Guali alloggent per totū
districtū Gualdi per castra et villas extra tamen
castra in burgis, et in burgis Gualdi in expensis
fiendis militibus pdictis cōcurrat et cōcurrer debeant
oēs tam cives qz rustici aequalr in uictu et alimentis
paleae, stankae et ligna dent per rusticos et per portas
siue quarteria expensae diuidant itaqz unusquisqz eā

73

rata habeat

¶ Collecta soluant de quatrimestri in quatrimestri als compellantur R[ubrica] 88

Collectae soluant de quatrimestre in quatrimestre Massarijs, Cancellario uel cartulariis secundum in cartularia fuerint positi et als si non fuerint solutae post quattuor menses exigantur in quarto pluri soluendo Camerae et coi respectiue ut tenebant soluere et non soluerunt, de quarto fiat executio una cum sorte que erat soluenda in quatrimestre et si cessauerint soluere usque ad annum finitum incidant in penam dupli totius quantitatis soluendae et fiat executio ut supra descriptum et si aliter fieri non potest capiantur personae uel bona et discooperiantur eorum domus quae non reficiantur nisi soluat collectas et quartum sine duplum ut supra

Correctio R[ubri]cae de Mon[...]

Subrica collecti soluant de quatrimestri statuit ut cessantes soluere collectas pro quatrimestre cogatur ad solutionem in quarto pluri applicanda camerae et coi et si cessauerint usque ad finem anni soluat collectas et penam dupli, cata cum propter hominum fere omium paupertatem diff

ale sit soluer. Placeat statutu abrogar et collec,
taru executionem militis diligentiae comittere:
placet q remittat ur arbitrio et diligentiae superioris
ita q pena no excedat quartu.

Additio pti Rmi

Rme Dne supplicatur humiliter pro parte coitatis ue
stre Terre Gualdi ut V. R. d. Placeat declarat
ac decerner q omnes et singla gratiae hactenus
per V. R. d. personis quibuscuqz co cessae q faciat
exempta uel exemptos a collectis in dca Terra
Gualdi intelligant prosuer duntaxat quo ad
collectas Camer persoluen et ex eis, uel earu
aliqua coitati dce Terr nullu pino preiudicium
generer cu verisimile no sit V. R. d. sensisse quod
ex benefitio et gratia aliquibus cocessa, ceteri onerer
gratijs pdcis sub quacuqz forma obtentis et quamis
ex ca et ceteri contrarijs no obstantibz quibuscunqz.
Attentis narratis cocedimus ut petit exceptis illis
quibus ob pauperetat et impotentia soluedi proba,
bilem esse concessa exemptio pmissis no obstakibus.
A. porfuen. Guali. Gubor. cat. Rome. xx. nouem 1531
fed. Clauarius.

74v

¶ Solutio collectarum est quid reale et rem
semper sequitur et coloni teneantur R.ª 89.

Statuimus collectas soluendas deberi a rebus in extimo et catasto positis esse reale onus et in quecumque transiuerint bona etiam in ecclesiam esse subiecta solutioni collectarum, colonos quoque omnes teneri ad earum solutionem pro quibus fructus retineant alias de eorum proprio soluendo et excusari non ualeat ali qua m...

¶ Curatores et tutores faciant inuentarium
infra mensem cum pena 50 ducatorum et caueat

ex empta ...

Tutores et curatores caueant infra mensem de inuentario faciendo et illud faciant sub pena 50 ducatorum et infamie et alias suspecti, et libris eorum non credatur, et iuramento minoris uel pupilli facti maioris contra tutorem uel curatorem credatur.

¶ Mulieres in quacumque etate renunciantes
agnatis deficiente agnatione reintegrentur R.ª 91.

Mulieres in quacumque etate renunciauerint etiam cum iuramento si agnatio defecerit in quocumque tempore, ipse, uel earum heredes reintegrentur, a die agnationis deficientis ac si non renunciassent, in quibus renunciis semper istud ius reintegrandi deficiente agnatione intendimus reseruatum.

¶ Dominus de pauperie teneat R.a 92.

Si quadrupes insultauerit aliqua bestia uel quadrupedem grossa uel minuta aut persona, teneat dn̄s quadrupedis de pauperie aut animal pro noxe tradat si solite nō est uel fuit als calcitrar' in gredi mordere uel actus extraneos facere als nō possit dar', sed teneat a domne damnū quanti fuerit, et nō teneat si prouocat fuit aut incitat contra natura animaliū cōtra modū Aga Zonis.

¶ De Massarij et collectores caueat R.a 93.

Quoniā Massarij ac collectores camere et cōis multoties exigunt et pecunias in eorū utilitatē conuertunt et ob paupertate eorū Camera et cōe nimiū defraudant. Ideo statuimus omnes Massarios et collectores debere in initio eorū officij idonee cauere de bene et fideliter colligendo et soluendo, al's teneri de eorum propria, et alio modo nō fore, nec eē creandos nec admittendos, et si secus fiat Priores qui in hoc fuerint neghligentes teneant' pro eis de eorū pp.o satisfacere.

¶ Notarij catastri similiter caueat et nō mutet catastrū sine licētia et in fine officij sindicentur. R.a 94.

Quia etiã notarij multas fraudes in catasto committunt
Leuando et ponendo partitas catasti prout eis uidebi
sine aliqua licentia locumtenentis uel camerarij aut
cois. Ideo statuimus dictos notarios catasti nõ posse
immutare alicui catastũ ponere uel leuare sine licẽtia
et decreto dñi locumtenentis, aut ex abñtia sua dñi
camerarij pro interesse cameræ et pro intereẽ cois
cũ licentia dñorũ prorũ sub pena falsi ad officiũ
nõ admittant nisi primo caueant de bene exercẽ
et nõ leuando uel ponendo sine licentia ut supra et
in fine eorũ offitij sindicent et culpabiles reperti pu
niantur ut falsarij.

Notarij actuarij librũ actorũ cõficiant et verbales petitiones uulgari sermone conscribant sine fcã procuratorũ R. 95.

Notarij Actuarij librũ actorũ cõficiant ut cõuenit, et
petitiones pupillorũ, piorũ locorũ, miserabiliũ pauper
et rusticorũ in causis sumarijs uulgari sermone cõscri
bant absqz eo qd procuratores sese intromittat et re
sponsiones uulgari sermone simili modo annotent
et terminos statuant ad probandũ uel soluendũ ut
erit necesse, recipiantqz propetitione uulgariter fcã

bononenu unu cu dimidio in alijs uero fiat solutio ut supra in statuto de materia loquens.

¶ Ut no valeant cotractus cu filijs fam. facti R. 96.

Sunt multi filijfamilias qui nulla habent veru pris administrazione uel aliqua aduentitioru et profectitioru no habent et pres no permittunt habere ipsi aute filijfamilias querut aut ex malitia aut negligentia sine grossitudine contractare et res male gerere. ideo statuimus contractus oes factos a filijsfamilias etia maioribus no valere nec teneri nisi sint filij qui alias ex psso uel tacito pris consensu consueuerint contractar quo casu similes contractus valer et teneri decernimus pserti in filijsfamilias qui per annu uel circa soliti sut administrare et pater no uetuit uel contradixit.

¶ Ut pupilli uel minores no teneant contra voluntatem consanguineor. R. 97.

Quia sepe calliditi consanguineoru pupilli a tutorib. et administratoribus retinent et seducunt. statuimus a noie consanguineo uel aliq. etia extraneo posse pupillos contra uoluntatem tutoru administrat et

proximiorū quorū interest retineri sub pena priuati
carceris et quinquaginta aureorū. Mandantes locatenē
tibus potestatibus et officialibus ut de facto dictos pupil
reverti faciant ad locū pristinū ubi degebant et si
aliqua ratione vel cā viderint expedire ponant in ali
quo tuto loco usque adeo de iure fuerit provisio iusta et hone

Ut fideiussores conseruent indemnes R. 98.

Fideiussores in contractibus fideiussionū expressè per prin
cipales conseruent indemnes sub hypoteca oium bonorū
principaliū et casu quo expressè vel tacitè indemnes
a principalibus non fuerint conseruati. Statuimus stati
facta fideiussione oia bona principalis pro quo fideiussum
est obligata ad instar dotis mulieris pro qua hypoteca
ad instantia fideiussoris fiat ius sumariū et ponat
in possessionem rerū principalis ad libitū donec
fuerit exemptus aut satisfactus de oī damno passo
ex cā fideiussionis prdce culpa principalis nō sol
uentis aut contravenientis aut alio mō directè vel
indirectè damnificatis. Et si principalis nō caueat
de indemnitate, aut alr damnificet. vel patiatur
fideiussorem damnificari et pati, ad petitionē fideius
soris solo sacramento ipsius fideiussoris qui sic, a

Vid. Lib. extraord. Rub. 29.

principali dammificatur, aut dubitat dammificari etiã q nõ fuerit adhuc dammificatus, capiat princi palis et detrudat' in carcer et nõ eximatur donec con seruauerit indemnẽ fideiussorẽ pena quinquagita librarum officialibus in premissis neghligentibus.

Vt in causa mercedis et operarũ fiat suma rũ ius et nõ admittat defensio nisi mer cede depositata. R. 92.

Vid. supra hoc eodem Lib. Rub. 2. In cã operarũ et mercedũ fiat ius sumariũ sm formã statutorũ supra de materia loquentiũ et per biennium ad sumã agi possit, et defensores ad defensiones nõ admittantur nisi actuali deposito dato de operib; et mercede petit; ac singulo die quo agit' uno caroleno promictu et merce de temporis quo agit' admissi, fiatq; ius stati' õi hora et momento, dñi autẽ qui operas conduxerit finita opera et finito seruitio operas et mercedẽ soluat mora longa nõ facta sub arbitrij Jus reddentis pena.

Correctio R^mi de Monte.

Require supra Rub. 45. Rubricã at in cã mercedis et operarũ, statuit' cõtrario statuto sub rubrica de operis. Placeat hoc statutum ut superfluũ abrogare. Seruetur statutum magis equum et iustum.

De iuramento iudeis dando R. 100.

Cum Judei sint modice fidei et perfidi eorum iur.ti non est credendum, ut tamen in casibus occurrentibus a veritate in quantum fieri potest non retrahantur, statuimus Judeos adiurandos admitti sub ista forma, ut quod ius reddens aperto prius libro statutorum in litteris hebraicis inflexis genibus flexis dicat et iuret rem esse vel non esse, sic esse et non esse iuxta exigentiam facti, verba autem iuramenti sint ista: Ego talis Judeus per deum verum per deum habraam Isaac et Jacob, Adonai, vivum sanctum verum rem sic esse vel non esse et si mendacium dico lepra super me, uxorem filiosque meos veniat sicut venit in montem Gelboe et perdam omnino et inglutiant me terra sicut datan et Abiron.

corporaliter manu tactis

De Gualdenses non eant ad loca ubi sunt Represalie concesse R. 101.

Quia multotiens Represalie iniuste conceduntur et multotiens negligentia officialium vel aliqua alia causa non fit super eis iusta provisio, cives que gualdenses ad loca represaliarum accedentes valde exigunt cum nimia civium et comunis iactura, Idcirco statuimus quod nullus civis, incola vel terrigena Gualdi accedat ad loca represaliarum alias quicumque accedet suo periculo et fortuna accedat et comune vel alii ad damna et interesse non teneantur.

Que Gualdi vicinantia requirant. R.ᵘ 102.

Statuimus ut locatenentes vel potates in principio sui offitij coitatibus vicinis scribant et intiment vicinis ut granaria extra terra Gualdi non extrahant alis re, persi punient secundum formam statutor. Item non mittant bestias ad pascendam in Territorium Gualdi sub poenis in statutis contentis et fines utriusque coitatis coseruent, et alia non ... offeraturque fieri simile ex parte Gualdensium et bannitos siue condemnatos Gualdi non recipiant.

Quod nullus contractus fiat cum potate vel officialibus valeat de rebus ... R.ᵘ 103.

Nullus contractus fiat inter homines Gualdenses et officiales de rebus priuatis extra officium et facti in futurum nullo modo subsistant.

Quod Castellani ante ingressum arcis caueant pro familia sua et damna non inferant ac Gualdenses non retineant in Arce. R.ᵘ 104.

Castellani non valeant persi vel famulos dare damnum in possessionibus Gualdensium et in aquaductu et aquam retinere, nec amicitiam cum Gualdensibus retineant ac eis iniuriam non inferant, nec Gualdenses recipiant de dic

uel de nocte, nec se et familia in rixis et questionibus intromittant et nullo modo fauorem et auxiliu' f(a)c(t)o uel uerbo alicui præstent sub pena quatricentoru' ducatoru' et salarij amissione, pro quibus in introi-tu st(at)im in principio in manibus camerarij qualdi cau(tion)e(m) caueant al(ia)s salariu' retineat et mulctent ut supra.

Quando nescitur quis sit heres alicuius contra que' opporteat agi quo(modo) ag(atur). R(ubrica). 109.

Si aliquis mortuus fuerit et nesciat' quis sit eius heres uel qui debet e(ss)e nolit e(ss)e, uel nolunt se imiscer' aut adir', tunc citentur co(n)sanguinei omnes, a' primo gradu usq(ue) ad quartu' qu(o)s h(abe)t uel haber' potest et in defectu uicini mortui uel affines et interrogent' si sunt here-des talis mortui et in quota et in quanta parte, uel nolunt esse eius heredes. Qui si fuerint heredes aga-tur cu' eis secundu' forma' statutoru' et iuris. Si aut(em) no' fuerint heredes uel noluerint e(ss)e citentur possesso-res reru' defuncti si sua putauerint interesse, et sono Tubæ in uicinia et locis publicis defuncti citent' heredes mortui ac procurator camer' et co(mun)is ad de-fendendu' et cu' eis qui comparuerint experiat' Iudi-ciu' et al(ia)s in contumacia secu'du' forma' statutoru' de contumacibus loquentiu'.

Rub. 49. Ciuil.

Ut Pauperes per advocatum et procuratorem comunis et Camere defendantur R. 106.

Vid. Lib. Offic. Rub. 5.

Pauperes defendantur a procuratore Camere et comunis et advocato comunis sine aliquo salario et notariorum et scripturarum fiendarum apud acta sed gratis, amore dei defendantur, et acta a notariis conscribantur et quis sit dives et pauper stetur declarationi iusdicentis.

Quod mulieres pro civili debito quod honeste vivunt non carcerentur ac criminali leni R. 107.

Mulieres honestas volumus pro civili debito et magno et criminali leni carcerari non posse, sed omni alio modo quo fieri potest realis executio committatur aut in monasteriis deponantur, pro criminali aut alio carcerentur, seu custodiantur a mulieribus matronis in eodem carcere stantibus usque ad exitum causae:

Quod nemini licentia vindemiandi ante festum sancti Angeli de mense septembris concedatur. R. 108.

Vid. Lib. Extraord. Rub. 34.

Locumtenens vel Potestas, nec Priores sine auctoritate generalis consilii licentiam alicui concedant vel concedere possint vindemiandi ante festum sancti Angeli de mense septembris et post per unum diem, quem reservamus piis locis ut facilius ac habilius uvas et mustum ad domum reducant.

De cessione bonorum R. 109.

Cum sæpe cessiones bonorum fiant in fraude creditorum. Sanximus cessionem p(re)dicam bonorum non admitti, nisi bona indicent confessato debito ac probata paupertate et nihil s. talis cedens pulsata prius campana cois ac facto banno de cessione ipsa aut cedat nudus coram iudice, et a creditoribus veniam petat et aliter facta non valeat.

De causarum reassumptione R. 110.

Ne causæ in longum trahantur et lis fiat in earum reassumptionibus. Statuimus ut mortuo Judice coram quo causa pendebat nulla fiat reassumptio causæ sed tantum omnia acta et actitata reproducantur coram successore, et ad ulteriora procedatur absque aliis solemnitatibus iuris, et idem fiat mortuis arbitris vel uno ex eis aut deficientibus vel se se absentantibus aut infirmantibus vel recusantibus, aliis per Jus reddente subrogatis in locum deficientium, partibus non suspectis procedatur in causa absque alia causarum reassumptione sed reproductis actis ut supra, et idem fiat mortuo Actore vel Reo contra quos sive eorum heredes si fuerint maiores reproducantur acta hactenus facta absque alia reassumptione et ad ulteriora procedatur in ea. Et si heredes minores fuerint prius provideatur de tutore vel curatore

et adulteriora ut supra simili modo procedatur iuris formulis penitus sublatis.

Quod situs et loca apta ad edificandum molendina capiant et alvei sine forme fieri possit

R. 111

Cum publice utilitatis sit habere molendinorum et valcheriarum copiam nec a malivolis et invidis volentes edificare impediri statuimus ut quicumque invenerit situm et locum aptum ad faciendum molendinum vel valcherias in loco sive solo suo aut alieno pro [illegible] citatis dominis terrarum et locorum per que aquam ducere vel domum molendini et valcheriarum et clausuras facere opportet coram domino locutenente vel potestate et idoneo depositario dato de solvendo loca per que aquam ducet et domum ac clausuras edificabit admittatur ille talis qui primo comparuerit coram domino locutenente vel potestate et designaverit locum edificii faciendi, et a nemine impediri possit, sitque inventori licitum absque aliquo impedimento edificare et omnia facere que fuerint necessaria pro constructione et perfectione molendinorum aut valcheriarum et possessionum quorumcumque solvendo damnis aut pretium extimatione cum foneis

& formulis necessarijs, edificans transuersari possit & ualeat & impedientes de facto capiant & detineant, donec cauerint de non impediendo aut molestando & non offendendo usque ad tertiam generationem & gradum. et ius reddens bene prouideat ut edificia ipsa construantur, & partes non ueniant ad arma & rixam alias officio priuetur & pena quinquaginta ducatorum puniatur.

¶ De uolentibus edificare ualcherias siue edificia cartarum R^a. 112.

Statuimus uolentes edificare ualcherias cartarum consequi fauorem iuuari quo iuuant alij in proximo statuto contentis in omnibus & per omnia.

¶ De depositis R^a. 113.

Cum saepe contingat fieri deposita actualia & non reperiant idonei depositarij aut partes non concordent de personis in quibus habeant facere depositum. Statuimus talia deposita actualia fieri debere in officialibus Montis pietatis, & in ipso monte, qui habeant fideliter custodire, tradere & restituere cui ius reddens mandauerit, statuentes etiam quod nullus ualeat contra instrumenta depositi opponere, nisi exceptiones doli, fraudis, falsitatis, aut restitutionis & non alias & executionem

parsata habeat.

R. Ut bona Gualdi nō vendant forensibus et vendita de facto ex libro cam. vel nō levent. Rub. 114.

Cum Gualdenses ferè maiorē partem oīum bonoꝝ eorum vicinis forensibus undiqꝫ vendiderit ipsiqꝫ emptores fructus desuper extrahat recollectos, ac collectē cū difficultate solvant, et propterea a hoīes d. cōe. multū gravant. Statuimus deinceps Gualdenses nullo modo posse vel debere eorū bona alienare vel vendere vicinis forensibus, et si secus fiat ementes et vendentes mulctēt ipso facto in pena quinquaginta ducatorū Camerę Aplicę applican. et in amissione bonorū camerę eiusdem applican. Mandantes bona ipsa per Notarios catasti vel alios quoquomodo de libris catasti levari et mutari nō posse, nec nomen minorū forensiū imitti posse, nisi eēnt vicini forenses qui cū familia venissent ad habitandū in Terra Gualdi per longū spatiū saltem decē annorū quo casu ut cives et incole Gualdi tractentur.

R. De consilio sapientis petendo Rub. 115.

Cũ sepe contingat de fide iudicantiũ dubitari in cau
sis ordinarijs et arbitrarijs in prima et secũda instan
tia corã dño locumtenẽti, Potate, Prioribus ac arbi
tris, a quolibet parte uel alterutra earũ, peti pos
sit consiliũ sapientis et nõ ualeat denegari: de de
posito tamen fiõ de salario consultoris actuali in
manibus actuarij cause sumptibus petentis consi
liũ qui cause actuarius completo processu, ac sibi
soluto salario scripturarũ cũ authoritate Iudicis
corã quo cã pendet processũ sigillatũ cũ oĩbꝫ partium
iuribus in manũ alicuius religiosi et si fieri pot
Guardianũ obseruantię sancti franc. de Annũciata
tradat portan. ad aliquem cõsultorem legũ doctorem
nõ suspectũ qui consulat in cã et processu pro veri
te et iustitia, et cũ consiliũ consultoris uenerit, partibus
citatis aperto processu et consilio ferat sententia secun
dũ consiliũ desuper, a consultore factũ et missũ siue
reportatũ per supradictũ Religiosũ et nõ alio modo
et talis sententia ualeat et teneat et ab ea appellari et
recurri non possit.

De custodia carcerũ R. 146.

Custodia carcerũ ad militẽ spectet et si negligens

fuerit in custodiendo teneat ad interesse partis in eadem civili, et Camere in quinquaginta ducatis in criminalibus corporalibus teneat eadem pena qua tenebatur carceratus male custoditus, qui fugam arripiet, in pecuniariis teneat ad interesse camere et partis et pena quinquaginta ducatorum ut supra mulctetur, pro quo milite teneantur domini qui eum conduxerunt et in fine officii sindicentur.

De petentibus plus quam eis debeatur R. 117.

S tatuimus et ordinamus omnes creditores debere petere quod tantum sibi debetur salvo iure nostro parandi ultra vel circa fatendo et confitendo in eadem petitionem omnem ratam sibi solutam et si secus fiat et plus debito petierint incidant in pena viginti librarum et iure suo priventur.

De negantibus debitum R. 118.

N egantes debitum contractum viginti librarum pena puniantur et si quid soluissent ammittant ac totum debitum satisfaciant

Decennio elapso dotes presumantur solute R. 119.

C um deceat virum a die executi et consumati matrimonii onera substinere et dotes recipere pro oneribus suppor-

tandis: Statuimus, ut dotes infra decem años p̄sumantur soluta, a: die consumati matrimonij, nisi vir infra dcum tempus conatus fuerit dotes consequi et ob contumaciam affinium vel alia iusta cā fuerit impeditus, quo casu dotes exigant una cū usufructu, p̄missis nō obstan:

Liber Tertius super Gabellis

IN Noie dni Amen. Ista sunt ordinamenta Gabellaru Coits Terrae Gualdi Nucerinae diocesis, q per prius inueniebantur licet no autentico modo scripta pro utilitate hoium dce Terr. et ut omnes dcaru Gabellaru emptores ac etia debentes soluer Gabellas possint uider quid facere debita habeant et teneant. et q debentes soluer dcas Gabellas et debentes recipere habeant quod suu est, et ultra se ex tendere no possint ta in exigendo q in fraudando seu no soluendo secundu deliberationem consilij cois dce Terrae Gualdi, et deliberationem in eo facta cu remissione infrascriptoru hoium ad ipsas Gabellas reformandas ordinandas corrigendas et de nouo scribi faciendas et registrandas in uolumine statutoru dce Terrae Gualdi in Archiuio cois existen. penes Cancellariu cois. prout in deliberatione hoium remissionis predicte plenius continetur. manu mei Andreae Cancellarij infrascripti sub annis dni nri Jesu christi millo ccc°. xxxiij. indictioe undecima. tempore sanctissimi in chro pris et dni nri dni Eugenij diuina prouidentia pp iiij. et die vij februarij existentes in unu insimul congregati Thomas Jo: helemosine, Joannes Pelli, Euangelista benedi et Matheus

Nicolutij Mag.ca Rectores Artem Terre Gualdi; Necnon d.nus Gen-
tiles de chiavellis in iure civili licentiatus, Antonius sr iacobi
sr Ranerius sr coradini et Jo: nicolaus rubei per supradictos
d.nos Rectores electi noiati et deputati una cum egregio iuris
civilis perito d.no Antonio de saluatijs de Pergula Judice Ter-
rae dictae Gualdi deliberauerunt, statuerunt et reformauerunt
et hac pnti lege in perpetuum duratura firmauerunt infra
scripta ordinamenta Gabellarum, et p.o super Gabella carnium
hoc modo v3.

Carnium

I mprimis deliberauerunt quod nulla persona cuiuscumque conditionis
existat et status Terrigena vel forensis aliquo quesito colore
publice vel occulte audeat vel presumat vender ne vendi fa-
cere aliquod genus carnium lardi seu grassiae in dicta Terra
Gualdi et eius districtum nisi primo et ante omnia fuerit ponderatum
et sigillatum per officialem sive emptorem dictae Gabellae
et quicumque contra fecerit soluat pro qualibet vice de facto
sine aliqua remissione noie penae decem libras denariorum
cuius penae medietas sit cois, quarta pars emptoris dictae Ga-
bellae et alia quarta sit accusatoris et cuilibet sit licitum ac-
cusare et credatur cum iuramento prestando et nomen accusatoris teneatur
in secretum, et unusquisque cuiuscumque generis dictarum carnium
lardi seu grassiae teneatur et debeat soluer Gabellam isto modo
v3 et pro qualibet libra denarios

duos. et ab octo denariis usque ad quindecim exclusive te-
neatur solvere unum denarium pro qualibet libra et ab octo de-
nariis infra teneatur solvere pro qualibet libra medium de-
narium. Et quod venditor dictarum carnium Lardi vel Grassie te-
neatur et debeat solvere debitam Gabellam dictarum carnium vendi-
tarum Gabellario seu emptori dicte Gabelle infra tres dies
a die venditionis facte, alias contra ipsos vel alterum ipsorum
executio fieri possit et debeat per quemcumque officialem
dicti comunis ad hoc requisitum per dictum Gabellarium realiter
et personaliter et habeat dictus officialis qui fecerit exe-
cutionem duos solidos pro qualibet libra de eo quod
fecerit executionem, et si negligens fuerit dictus offi-
cialis in exequendo incidat in penam decem librarum au-
ferendarum sibi de suo tempore sindicatus.

Pisium

Item super Gabella pisium statuerunt, ordinaverunt et reformaverunt
quod nulla persona Terrigena vel forensis audeat vel presu-
mat aliquo colore quesito vendere vel vendi facere aliquod
genus pisium in dicta Terra Gual. vel eius districtu nisi prius
donec id fuerit ponderatum et Gabellatum per officialem seu emp-
torem dicte Gabelle sub pena et ad penam decem librarum denariorum
applicandarum et solvendarum ut supra in Gabella carnium et credatur cum sacra-

mento præstando.

Itē uenditor dcoru piscium teneat et debeat soluer Gabellario
seu emptori dcē Gabellæ duos denarios pro qualibet libra
dcoru piscium infra tres dies post dcoru piscium uenditionem
quibus elapsis per quoslibet officiales dcē Terr fieri
possit et debeat executio realis et personalis sumarie
et de facto ad petitionem et requisitionem dcī emptoris. et
habeant duos solidos pro qualibet libra de eo quod fecerint
executione, et si negligentes fuerint in decem libris tē,
et per
pore sindicatus condemnentur

Vini

Super Gabella vini ordinauerunt et reformauerunt ac pnti lege
in perpetuum duratura firmauerunt quod nulla persona Terri,
gena uel forensis cuiuscumque status et conditionis existat
audeat uel psumat aliquo quesito color publice uel occulte
in Terra Gualdi uel eius districtu uender uel uendi facer
Vinu ad minutu siue ad barile sine expressa licentia
emptoris dcē Gabellæ et nisi fuerit Gabellatu et sigil,
latu per dictum Gabellariu seu emptorē, et quicumque co,
trafecerit incidat in pena uigintiquinque librarum den.
pro quolibet et qualibet uice qua contrafactu fuerit, cu,
ius penę medietas sit cōis, quarta emptoris dcē Gabellę

Et alia quarta sit accusatoris, et quilibet possit accu
sar' contrafacientē et sibi credat' cu' iur.to et eius nomen te
neat secretu'. Item q' quicunq' vendiderit ad minutu' seu
ad barile teneatur et debeat solver' pro denarijs Gabell'
unu' bononenu' pro qualibet libra denarioru' et debeat
infra terminu' unius mensis a die gabellationis dicti
vini vendidisse et mensurasse veges' dicti vini et solvisse
infra terminu' triu' dieru' post venditione' et mensura
tionem p'dcam, et elapso d'co ter.mo contra ipm venditore'
ad petitionem et requisitionem emptoris dce Gabelle
per quoscu'q' officiales dce Terr' fieri possit et debeat
executio realis et personalis sumarie et de facto: et habeant
duos solidos pro qualibet libra a venditor' dicti vini:
Ite' q' nullus audeat vel p'sumat disigillar' seu disi
gillari facer' seu deguastar' sigillu' Gabellarij cu' q'
ce' sigillata veges seu barile, et siquis co'trafece
rit in disigillando seu deguastando incidat in
pena' viginti quinq' libraru' den. applican. et solven. ut s.
I Ite' q' quicunq' Gabellaverit vinu' alicuius vegetis sive
barilis teneat et debeat solver' Gabella' pro toto vino ve
getis p'dce seu barilis, nisi p'habuerit co'cordia' seu reser
vationem cu' emptor' dce Gabell' solvendi p rata cuius vendiderit

85v

Item quod nullus hospitator terrigena vel forensis audeat vel presumat aliquo colore dicto vendere seu dare vinum publice vel occulte alicui seu hospiti vel alicui alii persone nisi fuerit dictum vinum gabellatum per emptorem dicte gabelle et sub dicta pena viginti quinque librarum applicandarum et solvendarum ut supra.

Item statuerunt et ordinaverunt ad dictas fraudes evitandas quod nullus de Terra Gualdi vel eius districtu vel etiam forensis cuiuscumque conditionis existat audeat vel presumat vendere seu vendi facere vinum ad minutum in aliquo loco ubi esset reges dicti vini [illegible] salvo quod si fuerit in concordia cum emptore dicte gabelle ad penam viginti quinque librarum denariorum pro quolibet et qualibet vice contrafactum fuerit solvendarum et applicandarum ut supra. Et cuilibet liceat accusare et habeat quartam partem pene.

Item quod omnis persona que mitteret seu mitti faceret in Terra Gualdi et eius districtu aliquod vinum forense causa vendendi teneatur et debeat solvere duos Anconitanos pro qualibet salma duorum barilium pro medietate Camere et pro alia medietate emptori dicte gabelle infra tres dies post missionem dicti vini ad penam centum solidorum applicandarum ut supra dictum est.

Correctio Reverendissimi de Monte

Sub rubrica de Gabella vini statuit ut vinum ad minutum non

Liceat uender' nec ad barile. Placeat declarar' ut
no' liceat uender' ad barile nisi uendat ad p'rum
salme hoc etia addito q' si quis salma' uenderet co'
sideratis pactis etia' si post emptor in integra' salmam
no' tollat hoc fraudi no' imputet. Placet, pro maio'
re commoditate uenditoris et emptoris:

Pasture

Super Gabella pastur' deliberauerut et ordinauerut q' o'is
persona de Terra Gualdi et eius comitatu forh e et districtu
seu forensis qui in dicta Terra seu eius comitatu se reduceret
cu' aliquo gener' animaliu' a strata flamminea
supra uersus Gualdu' teneat et debeat assignar' per
totu' mensem nouembris prox' uent' emptori dicte Ga
belle o'es bestias cuiuscunq' generis erit, quas h'et
in Terra Gual' aut eius comitatu, a d'ta strata supra,
et q'micunq' no' assignauerit in dicto t'pore dictas bestias
soluat no'ie pene pro qualibet bestia bouina uiginti so
lidos, et pro qualibet alia bestia decem solidos, cuius pene
medietas sit co'is, quarta emptoris dicte Gabelle, alia
quarta accusatoris et cuilibet liceat accusare et eius
nomen teneat secretu'.

Ite' q' quicunq' de Terra Gualdi uel eius districtu uel aliunde

Habitans in Terra Gualdi vel eius districtu, a strata flamminea supra, emeret aliquod genus bestiarum post dictum terminum, vel aliquis forensis aut aliquis terrigena qui de novo propter guerram seu aliquam aliam novitatem se reduceret, a dicta strata supra ut supradictum est, cum aliquo genere bestiarum debeat assignasse et se facere scripsisse ab emptore predicto inter terminum octo dierum, a die emptionis facte, vel a die quo se reduceret a dicta strata supra sub dicta pena applicanda et solvenda ut supra.

1 Item quod quelibet persona que assignaverit, ut supradictum est, debeat solvisse pro qualibet bestia per totum mensem Madij proximi secundum modum consuetum videlicet pro qualibet bestia bovina supra annum quattuor solidos, et pro qualibet bestia caprina et Asinina supra annum decem et octo denarios, et pro qualibet bestia peculina seu castrina unum solidum, et si non solverit infra dictum terminum teneatur solvere duplum nomine pene videlicet pro medietate communi et pro alia medietate emptori dicte Gabelle et credatur dicto emptori cum iuramento.

1 Item quod si quis forensis transiret per territorium Gualdi cum aliquo genere bestiarum et in dicto territorio pernoctasset ultra unam noctem debeat solvere medietatem dicte pasture pro qualibet bestia ut supradictum est, sub dicta pena applicanda et solvenda ut supra.

Pedagij

Super Gabella pedagij statuerunt et ordinauerunt quod Pe
dagium cois uendatur per sindicum cois prout deliberatum
foret in consilio cois dicte terre et plus offerenti detur, emp
tores uero dicti pedagij colligant et colligere debeant dictum
pedagium prout et sicut continetur in ordinibus dicti peda
gij manu ser Antonij de Piro olim dicte Cancellarij dicte Terrae
Gualdi, quae ordinamenta pedagij in totum et integraliter
obseruentur et ualeant, ac si in presenti statuto descripta
foret, quibuscumque ultra, contra uel preter scriptis in dictis
ordinamentis et statutis non obstantibus. Addentes huic capitulo
et dictis ordinibus et ultra id quod ibidem continetur quod qui
cumque fraudaret pedagium, seu non solueret in loco
deputato collectoribus dicti pedagij pedagium ordina
tum, perdat bestias in quibus deferret id de quo non solueret
dictum pedagium et res de quibus non solueret aut frauda
ret dictum pedagium, de quibus bestijs, penis et rebus me
dietas sit cois, et alia medietas emptorum dicti pedagij,
et similiter perdant bestie de quibus non solueret pedagium.
et in uenditione pedagij semper ponatur ad omne risicum, pe
riculum et fortunam emptorum pedagij. et quod nullus de Gualdo
uel eius districtu audeat pedagium recipere, aut colligere
contra dictam formam, contra uero faciens in centum solidis ...

qualibet co'demnet, et possit a quolibet accusari et pedagia
restituat duplicata, et q. pro rebus camere, ac D. D. ni ... et ili
Ant.i Epi Albanen. Sacros. R.o ecc.e Car.lis papien. Guald.
Gubrii et legati de Sax.ferrata nihil accipere uel recipere
possunt dal passageriji et nihil.s dum pedagium uendatur
prout alias consuetum est, itaq. secundum consuetudinem contra
fraudantes debet procedi summarie et om. solemnitate iuris
omissa absq. processu et co'demnatione incontinenti re
perta fraude, et fiat executio per can.te com.is qua ad ipsm spectat.

Accia de lino per c.o	sol.	5.
Accia di cannepe per c.o	sol.	4.
Accia di lana per c.o	sol.	5.
Acciaro per cent.ro	sol.	5.
Argento no lauorato per c.o	sol.	40.
Argento lauorato, o simeli di esso	sol.	40.
Arme a soma di cauallo	sol.	30.
Arme a soma d'asino	sol.	20.
Arnesi a soma de mulo	sol.	20.
Arnesi a soma d'Asino	sol.	15.
Arnesi per c.o	sol.	2.
Asino per ciascuno	sol.	3.
Agli et cipolle per soma	sol.	5.

Bambace per soma di mulo	sol.	30
Bambace per soma d'Asino	sol.	20
Bolli per c.o	sol.	20
Boui per ciascuno	sol.	4
Butiro per soma	sol.	10
Bucarame per soma di mulo	sol.	40
Bucarame per soma d'Asino	sol.	30
Ceña per soma di mulo	sol.	8
Ceña per soma di Asino	sol.	5
Carta pecorina per c.o	sol.	4
Carta bambagina p. soma di mulo	sol.	20
Carta bambagina p. soma d'Asino	sol.	10
Corame concio per soma di mulo	sol.	20
Corame concio per soma d'Asino	sol.	15
Corame nō concio per soma di mulo	sol.	10
Corame nō concio per soma d'Asino	sol.	5
Casio per c.o	sol.	3
Carne insalata per c.o	sol.	3
Corna per soma d' mulo	sol.	15
Generē per c.o	sol.	3
Canestra per soma	sol.	5
Cera per c.o	sol.	5
Cannevaccio per soma d' mulo	sol.	8
Cannevaccio per soma di Asino	sol.	5
Castagne per soma d' mulo	sol.	5

Cavalli et muli per ciascuno —— sol. 10
Castroni per c.o —— sol. 110
Cappari per c.o —— sol. 40
Capponi et altri polli per soma —— sol. 10
Canneuucaia per soma —— sol. 4
Canneua per c.o —— sol. 3
Creuelli per soma —— sol. 3
Cepolla da groco per soma —— sol. 10
Drappi di seta per c.o —— sol. 200
Fune per c.o —— sol. 3
Ferro lauorato per c.o —— sol. 5
Ferro no lauorato per soma di mulo —— sol. 10
Ferro no lauorato per soma di asino —— sol. 8
Fiche seche per soma —— sol. 5
Fardelli o valigie per ciascuno se(con)do che cosa è sol.
Guarnelli per soma —— sol. 15
Guarnelli per somella —— sol. 10
Grassia per c.o —— sol. 3
Grasso per somella —— sol. 4
Grano per soma —— sol. 6
Guato per c.o —— sol. 4
Ghiande per soma —— sol. 5
Gionco marino per soma —— sol. 4
Lana per soma di mulo —— sol. 30
Lana per somella —— sol. 20

Lana nostrata per soma di mulo —— sol. 20
Lana nostrata per somella —— sol. 15
Lino per c.o —— sol. 6
Lacci per soma —— sol. 10
Legname lavorato per soma —— sol. 10
Legname no' lavorato per soma —— sol. 5
Lame del' stocco per soma —— sol. 4
Libri di legge o' medicina per soma —— sol. 120
Libri di altra ragione per soma —— sol. 60
Merciarie per soma di mulo —— sol. 30
Merciarie per somella —— sol. 20
Metallo no' lavorato per c.o —— sol. 5
Metallo lavorato per c.o —— sol. 8
Mattoni e coppi per soma —— sol. 3
Mele per c.o —— sol. 4
Mela, o' pera per soma —— sol. 4
Melarance per soma —— sol. 10
Melarance per somella —— sol. 6
Nocelli de amandole per c.o —— sol. 2
Noci per soma —— sol. 4
Olio per soma —— sol. 5
Olio per somella —— sol. 3
Panni fiorentini per soma —— sol. 100
Panni fiorentini per somella —— sol. 60

Panni Vicentini per soma d[e] mulo — sol. 30
Panni Vicentini per somella — sol. 20
Panni Gattinelli per soma d[e] mulo — sol. 20
Panni Gattinelli per somella — sol. 15
Panni vecchi per soma di mulo — sol. 20
Panni vecchi per somella — sol. 15
Piombo per c.o — sol. 2
Panni fodrat. ~~per d pelle~~ p[er] soma — sol. 50
Pelli pelose per soma — sol. 10
Pelli pelose per somella — sol. 6
Pillicciaria per soma — sol. 30
Pillicciaria per somella — sol. 20
Pesce fresco per soma — sol. 5
Pesce fresco per somella — 3
Pesce salato per soma — sol. 10
Pesce salato per somella — sol. 6
Penne per c.o — sol. 2
Pettini e spicciatori per soma — sol. 10
Pelo de stacci per soma — sol. 20
Pancella per soma — sol. 5
Pancello per somella — sol. 3
Paglioso per soma — sol. 2
Pora per c.o — sol. 100
Porcelli per c.o — sol. 30

Pecore per c.o	sol.	40
Preti macenegne per soma	sol.	5
Preti de altra ragioni per soma	sol.	3
Preti nauale e greca per soma	sol.	3
Rame no lauorato per c.o	sol.	3
Rame ~~nõ~~ lauorato per c.o	sol.	5
Rubbia per c.o	sol.	4
Seta tratta per c.o	sol.	50
Seta in femicelli per c.o	sol.	30
Spetiaria per soma	sol.	30
Spetiaria per soma	sol.	20
Stoppa per c.o	sol.	2
Spago per c.o	sol.	2
Scotano per soma	sol.	5
Scotano per somella	sol.	3
Stagno no lauorato per cent.o	sol.	5
Stagno lauorato per cen.o	sol.	8
Stamegne per soma	sol.	30
Stamegne per somella	sol.	20
Stacci per soma	sol.	5
Sendato per c.o	sol.	40
Sale per soma	sol.	5
Sale per somella	sol.	3

Sapone per c.° —— sol. 3
Seme lino per soma —— sol. 4
Senapa per c.° —— sol. 2
Tormentina per c.° —— sol. 3
Tomento per c.° —— sol. 2
Torneghetta per soma —— sol. 8
Una passa per c.° —— sol. 5
Vitriolo per soma —— sol. 10
Vitrio per soma —— sol. 10
Vasa non penti per soma —— sol. 3
Vasa pente per soma —— sol. 5
Vino de melarantie per soma —— sol. 10
Vino per soma —— sol. 4
Vino di melagranate per soma —— sol. 10
Vischio per soma —— sol. 60
Verdino per c.° —— sol. 10
Zuccaro per c.° —— sol. 40
Zaffarame per c.° —— sol. 40

Zaffaraminis

Super Gabella Zaffaraminis statuerunt et ordina
uerunt q Gabella Zaffaraminis uendat per sindicū
cois et plus offerenti detur per commune, et si uen
dita nō fuerit Massarius cois teneatur dictam Ga
bellam colligere. emptor uero dicte Gabelle siue
Massarius debeat habere de qualibet libra Zaffa
raminis tam a venditore q ab emptore aliquā
quantitate Zaffaraminis 18 denarios pro quo
libet et a libra supra et a libra infra pro rata
ut capit additam rationem 18 den. peruendi
torem et 18 den. perimentem soluen. pro qualibet
libra Zaffaraminis, et quicumqz portaret seu
mitteret extra terram Gualdi aliquam quan
titatem Zaffaraminis soluat emptori dicte Gabelle
pro qualibet libra solidos tres denariorum et ab
inde infra et abinde supra pro rata, dummodo
semel tantu de Zaffaramine debeat dicta Ga
bella solui in dicta terra Gualdi et nō ultra,
nec aliquis audeat emer aut uender Zaffa
ramen nisi primo coi uel emptori dicte Gabellæ

91v

Liber

de dcā Gabella fuerit integraliter satisfactū. si quis contrafecerit tā emens q̃ uendēs pro quolibet et uice qualibet et mittens seu portans incontū solidis denario-rum condemnet, cuius pene medietas sit cois, alia emptoris dicte Gabelle, et officiales cois Gualdi inquirere debeant de p̄dictis et repertos culpabiles punire et condemnare. Addentes q̃ portantes seu mittentes Zaffaramen extra dcām terrā soluere dcām Gabellam emptori aut Massario dc̄i comunis infra decem dies teneāt ad dcām penā diuidēdā ut s.

ut capit ad dictam rationem ...

Sirici, Scotani, et Cinerā

Statuimus Gabellas sirici scotani et Cinerā per Camerarium Camerā plus offerenti uendi debitis subhastationibus precedentibus et plus offerenti co-cedi deliberari. Cautione idonea desuper p̄stita per offerentem de soluendo singulis duobus mensibus pretium oblatū. ipsiq; Gabellas emptores p̄cipiantur et exigant a quocunq; iuxta consuetudinem et statutum hactenus obseruatū et iuxta capla et cedulā Camere. habeatq; emptor Gabellarum autem p̄cipiendi mandandi pro exigentia Gabell. usq; ad summam

unius ducati, et fraudatores Gabell. punire possit in penis contentis in capitulis et in perditione rerum et Mercantiæ arbitrio ius reddentis in pecuniam mulctetur secundum quod dolose Gabella fraudata fuit, et in cunctis officiales pareant Gabellario fraudes perquirendo et exigendo et mulctando ut fuerit necesse applicand. penas et fraudes pro una quarta Gabellario, pro duabus Camer. et pro una executori et inuentoribus et quilibet accusare ualeat secretumque nomen accusatoris teneatur, et a Camera unam quartam pene recipiat.

Correctio R.mi de Monte

Sub rub.ca de Gabella siria statuit ut in hac Gabella co'suetudo et cedula camer. seruetur. quia hec Gabella non est in usu. Placeat hoc Statutum quantum ad Gabellam siria abolere. Placet si no' est in usu.

Liber quartus super maleficijs

Qualiter citationes fiant in maleficijs

Rubrica i.

Volentes in maleficiorum questionibus, causis et litibus congrue ordinare ac deliberare et soliate procedere et reformare, et nostras vias prout possibile est clau-dere ac materiam toller delinquendi, Ne per delin-quentium calliditates et subterfugia maleficia cela-ri valeant, nec etiam propter inobedientiam et contuma-ciam impunita remaneant, propter quas debet acrius et maiori severitate puniri, Statuimus et firmiter ordinamus quod quicumque accusatus fuerit vel denuncia-tus coram locumtenente, Potestate, Judice, vel Vicario vel notario maleficiorum dicti loci, vel altero ipsorum vel in-quisitus fuerit per predictos vel alterum ipsorum, seu cuius-cumque eorum officio, vel ad denunciationem simul ex officio vel alio modo procederetur vel procedetur con-tra aliquem vel aliquos pro aliquo, de aliquo et su-per aliquo maleficio vel excessu, vel offensione, in-obedientia, iniuria vel delicto quod locumtenens, Po-testas, iudex, vel notarius maleficiorum incontinenti

R. ARCHIVIO di STATO di ROMA BIBLIOTECA

q3 citius poterint ipsu denunciatum, accusatu uel inqui
situ uel etia q alio modo uel per aliu modu procedere
tur requiri et citari faciat per aliquem ex bayulis cois
prædicti, uel bayulatus officium exercentem, quate-
nus infra terminum ipsius locumtenentis, Potestatis
uel iudicis statuen arbitrio per ipsum bayulum uel
bayulatus officiu exercentem assignandu, uel qui fue
rit assignatus personaliter uenire et comparere de-
beat coram ipo dno locumtenente, potate, uel iudice
ad se excusandu et defendendum, a denunciatione
accusa seu inquisitione, uel alio processu qui fit uel
fieret contra ipsu et prædca accusatio fieri posit et
debeat etia sine aliqua cedula uel scriptura, et si
dictus accusatus uel inquisitus uel denunciatus ul
contra quem per alium modu procederetur in ipsa uel
pro ipsa citatione infra terminum sibi per dictu bayu
lu ut dictu est, assignatu uel assignatus fuerit perso
naliter no comparuerit dns locumtenens, Potas, Judex
uel notarius maleficioru eundem ipsu iteru citari faciat
quatenus infra terminu eorum uel alicuius ipsoru ar
bitria statuen, uel qui fuerit personaliter uenir et com
parere debeat coram ipo dno locumtenente, potestate
uel iudice ad se excusandu et defendendum uel respo

dendũ denunciationi accusationi uel inquisitioni uel
aliũ processui qui fit uel fieret contra eũ et bayulus
uel bavalatus officiũ exercens in ipsa secunda cita-
tione teneat portare cedula manu notarij maleficio-
rũ scriptam et publicata modo incto: et ego N. No-
tarius maleficioru ponat nomen suũ in dca cedula
maleficiũ continente secundũ forma statutorũ scrip-
ta, qua cedula maleficiũ iniuria et excessũ contineat
et nomen accusatoris si fuerit accusatz uel denũciatz
uel ad denunciationem alterius procedat ad inquirẽ-
dum et si inquisitio fuerit ex officio etiã in cedula ex-
primatur modo huius processus si alio modo procedere
tur qua cedula ipse etiã dimittat et dimitter teneat
ipsi accusato uel denunciato uel inquisito, uel cõtra
quem per aliũ modũ processus fieret uel ad domũ ha-
bitationis uel alteri suo uicino propinquo et de oibus
q fecerit bayulus predictis in pdcis et alijs q suo officio
consistentur et per ipsũ consueuerit expedire sue re-
lationi stetur et credat et habeat pro plena et legitima
probatione de cedula relicta continente maleficiũ et
de citatione et comissione si retulisse se citasse mandato
dni locumtenentis Potatis Iudicis uel notarij malefi-
ciorũ esto q comissio uel mandatũ aliquod nõ appare-

vet, et si talis accusatus denunciatus vel inquisitus infra
terminum secundae citationis cum delatione non comparuerit, pa
ratus cum effectum mandatis dicti domini locumtenentis, potestatis
Iudicis vel curiae obedire volens cum effectu ipsi accusationi
seu inquisitioni in iudicio respondere confitendo vel dene
gando ea de quibus accusatus, inquisitus, vel denun
tiatus fuerit, vel modo aliquo procederet contra eum
quod est tunc ad suum praeiudicium damnum et incomodum ipsum
contra quem procederet pro vero contumace, confesso et
convicto et legitimis testibus superato habeat. et quod talis
contumax debeat exbanniri et in banno poni in quo
banno sibi quinque dierum terminus assignet, et si infra
praedictum terminum non comparuerit etiam sine aliqua alia
citatione, relatione vel requisitione vel contumax con
fessus, possit et debeat per diffinitivam sententiam condemna
ri de omnibus de quibus procedit contra eum, et si persona
liter fuerit inventa persona citetur, si vero non fuerit in
ventus personaliter citetur, iterum cum cedula, modo superius
declarato ut supra dictum est, sive praedictae citationes vel
requisitiones vel altera earum facta fuerit personaliter sive
ad domum habitationis eiusdem citati, dummodo nulla citatio
que fit ad domum habitationis et non in persona possit fieri
quod venire et comparere debeat ipso et eodem die quo facta fuerit cita

tio. et si facta fuerit pro eodem dic. ad domum et non in personam citatio valeat ipso iure et p.dca locum habeant in Gualdensibus districtualibus Terre Gualdi et habitatoribus in Gualdo vel eius districtu et forensibus quibuscumque qui personaliter inventi fuerint contra quos procederet pro aliquo maleficio ut dictum est. Si vero fuerit forensis vel absens a Terra Gualdi et habitatio sive locus in quo habitat distaret a Terra Gualdi et eius districtu per quindecim miliaria quod tunc per dominum locumtenentem Potestatis Judicem vel vicarium dicte Terre Gualdi scribatur potestati, Capitaneo, Rectori, vel Vicario vel alteri officiali qui prefuerit ipsi Terre vel loco unde est vel ubi habitaverit talis forensis vel Gualdensis qui non habitat tunc in Gualdo vel eius districtu et notificet ipsi Potestati, Capitaneo vel alii cuiusvis officiali vel Rectori, ut dictum est, quod talis de tali Terra vel ibidem habitans est accusatus, denunciatus vel inquisitus de tali maleficio vel excessu et maleficium et excessus personam accusatoris vel denunciatoris vel inquisitoris si sit ex officio vel ad denunciationem alicuius conscribat et scribat rogando quod dictum inquisitum, accusatum vel denunciatum citare faciat quatenus venire et comparere debeat coram domino locumtenente

95v

potate uel iudice dcę terrę Gualdi personalr infra quin
ta diē, a die p̃ntationis dcarū lrarū numeran adse ex
cusan et defendendū, a dca accusa, denunciatione uel in
quisitione, et lrae p dcę presen uni ex bayulis dci cōis
uel baiulatus offitiū exercen expensis cōis per dnum
locutenentem, Potate, Judicem, uel Vicariū uel notariū
malefitiorū comitant. et de ipsarū p̃ntatione ipsi bay
plena fides adhibeat, et si ipa relatio plena probatio in
pdcis: et dcus talis proquo missæ fuerint dcę lrę, si perso
nalr nō uenerit, uel nō comparuerit corā dco dnō locutenen
Potate, Judice uel noto malefitiorū paratus cū effectu respō
der et se excusar a b accusa denunciatione uel inquisitio
ne infra terminū in ipsis lris annotat, postqȝ fcā fuerit
relatio dnō locumtenenti, Potestati, vel Judici de p̃ntatione
dcarū lrarū, ex nunc in suū p̃iudiciū pro uero cōfesso et
conuicto, etiā contumax in omnibus et per oia habeatur
et de oibus de quibus procedit contra eū ut dcum est, ut
uere contumax confessus et conuictus absqȝ aliqua alia
citatione uel requisitione possit et debeat per diffiniti
uā sententiā codemnari, dato sibi primo banno et assign
to eodem termino in dco banno, qui sit dierū, ut in capl
de banno et termino assignando latius continet. Gualdi
uero citan dccone a libellus malefitij cū cedula uel scriptura

citet per bannitores cois alta voce sono tubae premisso in
platea cois ante bancum curiae cum expressione maleficij
de quo procedit contra eum, et eidem statuat terminus
quinque dierum ad comparendum si talis denunciatus vel
inquisitus alicuius qui ex officio denunciari non
tenet fuerit de dicta Terra vel loco vel habitaret, tunc
habitatio que distaret vel esset procul a Terra Gualdi
per quindecim miliaria et ab inde ultra tunc expensis
accusatoris vel denunciatoris per nuncium scribatur
potestati Capitaneo vel Rectori dicte Terre unde fuerit
et ibi habitaret dicta persona citanda per dnum locumte-
nentem potestatem vel iudicem Terre Gualdi notificetur
eidem quomodo talis accusatus, denunciatus vel inqui-
situs est ad denunciationem alterius de tali maleficio
et omnia scribant in litteris que in casu supra proximo sunt
expressa, quae sint litterae destinande et scribatur per litteras
ipsas quatenus requirere faciant eum ut infra quinteam
diem vel maiorem terminum presentationis, quo termino com-
putando debeat comparere personaliter in curia locum-
tenentis potestatis vel iudicis cois Gualdi ad se excu-
sandum et defendendum vel ad respondendum ipsi accusatio-
ni aut denunciationi vel inquisitioni alterius. Quod si

personaliter nõ uenerit nec comparuerit infra terminu
supradictum in sui preiudiciu habeat pro uero confesso, c
uicto & contumaci de o(mni)bus de quibus procedit contra
eu et possit & debeat ut in alijs contumacijs dictum e
supra sine aliqua alia citatione per diffinitiuā sen
tentiam condemnari. Si uero inquisitio uel alius pro
cessus fieret ex mero officio siue ad denunciationem ali
officialis uel officium exercentis, qui debeat malefitia de
nunciare & terra unde fuerit uel ubi habitaret persona
quā citari & requiri debet sit procul a terra Gualdi
per quinde(cim) miliaria, uel ab inde ultra citetur tunc &
requirat per unū ex preconibus d(ict)i co(mmun)is alta uoce sono
tube premisso in platea co(mmun)is ante bancu iuris hoc mo
q(uod) talis ex officio d(omi)ni locumtenentis, Potestatis uel Iudici
sic inquisitus, uel aliter procedat contra eū pro tali ma
lefitio, et exprimat malefitiū q(uod) uenir & comparer debe
corā d(omi)no locumtenenti Potestate uel Iudice personalite
infra quinque dies uel plures, si d(omi)no locumtenenti, Potest
uel Iudici uidebitur conuenir ad se excusandū & de
fendendū uel respondendū ipsi inquisitioni uel ali
processui qui fieret contra ipsū, qui si nõ uenerit uel n
comparuerit personaliter in d(i)c(t)o termino in sui damnu
et preiudiciū pro uero confesso conuicto & contumace in o

e per omnia habeat ab [illegible] aliqua alia citatione, et
neve contumax confessus et conuictus possit et de-
beat condemnari, et ad citationem facta fuerit stetur et
credat relationi ipsius preconis et pro plena probatione
et sit in omnibus casibus qui suo officio committuntur.
Saluo tamen quod si aliqua inquisitio facta fuerit pro
motu [illegible] potestatis, uel Iudicis, uel eorum
curie [illegible] ad denuntiationem alicuius de aliquo male-
ficio uel excessu quod talis inquisitus condemnari non
possit alicuius contumacie ratione, uel si persona citata
non comparuerit pro confesso, conuicto et contumace. Nisi
domino [illegible] potestati uel Iudici de ipso maleficio
uel excessu constiterit per unum testem de ueritate qui
probet uere uel per publicam famam per teste uel per testes
quamcumque et quotcumque testes iurati et examinati
fuerint que fama fuerit approbata per Rectores populi
[illegible] uel maiorem partem ipsorum uel non fuerit
improbata per quos ipsa fama nominibus testium ipsis ostensis
et uulgaritatis, et nisi inquisitio facta fuerit de conscientia
[illegible] uoluntate et mandato dictorum rectorum populi uel maio-
ris partis ipsorum. In quibus casibus si talis inquisitus non
comparuerit uel non responderit infra dictos terminos, ut

quod talis inquisitus ex [illegible] officio [illegible]

sic supradictum est, pro vero cofesso, convicto et cotumaci
in sui preiudicium in oibus et per oia habeat et sine aliqua
alia citatione ut confessus, contumax et convictus pos
sit et debeat per diffinitivam sententia codemnari, vo
luntas vel cosciencia dnoru Rectoru super inquisitione
fca vel fienda per notariu Reformationu in actis con
scribatur cu ipa inquisitione formata. Et teneatur
dns locutenens potes et iudex non culo iniu et ad pe
na quinquaginta librarum denariorum inquirere ex
eoru officio de quolibet maleficio vel excessu contra
quascumque personas super quocumque vel quibus cumque
maleficiis voluerint Rectores populi vel maior pars
ipor. Et si accusatus, denunciatus vel inquisitus de
contra que per aliu modu processu fuerit pro aliquo
maleficio vel excessu infra debitu terminu coparuerit
personaliter teneat et debeat per se ipi accusationi vel
denunciationi seu inquisitioni vel alii processui in iu
dicio respondere confitendo vel negando maleficia ve
excessus vel maleficia de quibus procedit contra eu, o
exceptione et defensione post posita. nec possit aliqua
defensionem, vel exceptionem nec etia de nullitate op
ponere vel allegare ante qz respondeat et in iudo se dex,

cuset, nisi de voluntate Rectorum procederet, nec etiam
peter possit consilium sapientis, nec procedi possit quo
minus se excusare et respondere omni modo teneatur, sed omnis
exceptio et defensio legitima declinatoria perempto-
ria vel anormala sit sibi salua et illa opponere possit
et probare postquam se excusauerit et respondiderit in fundo
ut supra dictum est infra terminum per dominum locumtenentem
potestatem vel iudicem assignandum, vel ad faciendum et
producendum omnes suas defensiones. Et si delicta su-
per quibus procedit merentur corporalem castigationem
antequam deueniat ad aliquam verbalem citationem de inqui-
sito, denunciato, querelato vel accusato constito per
unum testem idoneum de delicto vel aliis indicijs ad cap-
turam urgentibus fiat personalis citatio capiat et ducat
ad carceres, et inde non exeat donec de iure non fuerit
discussum de veritate rei et pronunciatum quid iuris et quid
agendum, et si innocens apparuerit relaxetur sin autem
castigetur et condemnetur ut iuris fuerit; Et simili modo
procedat contra Reos condemnandos in pecunia et in
subsidium in pena corporali, qui non relaxetur nisi con-
stito de innocentia rei aut actuali pena in contanti
depositata. Et si Reus inquisitus, denunciatus vel
accusatus dixerit comparere et comparuerit in quocumque
termino etiam post bannum ante tamen sententiam admittatur.

Etsi cā corporalis fuerit carceret usqz adeo cōstiterit
de Innocentia et fideiussione prius nō relaxet. Si
aūt cā fuerit pecuniaria mera tūc demū deueniatur
ad reale citationem sive capturā cū Reus nil possi-
deat in bonis et suspicetur de fuga, si aūt possideat
vel nō sit suspectus citetur modo pmisso prima uice
verbo, secunda uice cū cedula continente tenorem.
et comparens admittat ad respondendū et explicate
per verba sic est vel nō est medio Jur.to delato et dato
idonea cautione de stando iuri et iudicatū soluendo
ac se praesentādo sub pena arbitrij Judicantis et nō
admittant procuratores, Reoqz assignet terminus oc-
dierū ad suas defensiones faciendū et ex cā urgenti
possit prorogari arb.o iudicātis, qui terminus sit et eē in-
telligat coīs tā Rei qz accusatoris, querelantis, denun-
tiantis vel iudicis. infra quē terminū testes recipiantur
ad iu.ta et dcā sive attestationes pro utraqz parte et
pro parte curiae, pro cuius parte examinati ad informa-
tionem repetant, quorū testiū copia nō det nisi sint
publicati et aperti. Et in eodem ter.no et usqz ad sñam

Casus in quibus procedi potest per Inquisitionem.

produci possit instrumēta pu.ca Insuper qz ad Inquisitionē
nō procedat ex mero off.o nisi in causis grauib. vul-
nerū, homicidiorū, rapinarū, incestus, raptus, molest-

De Incestis raptis, violentiis, stupris, sodomiis, et similibus, vide

infra secundam additionem Anti de Monte post Rubricam 39. fol. 123.

Stupri, sodomiae, corruptionis monialiu, sacrilegij, falsae moneta et tonsionis sive incisionis eiusdē, furtoru, aggressionis stratarū, lesae maiestatis, turbationis pacifici status sacros.te Ro. ecc. e Gualdi delationis armoru, hortoru e vinearū depredationis, carminu e sran[?] [?]rū appositionis in iniuria alicuius, e devastationis rerū publicarū e privatarū in causis maleficarū sive stregarū, cocubinarū pal. retentarū, in ascendentib. e descendentibus minoris cois, extra Terrā in veneficiis, in patricidijs, uxoricidijs, fratricidijs, filijcidijs, in percussoribus cū baculo saxis vel alijs instrumentis in publica infamia alicui illata, in offensa illata dnō locū tenenti, Potat. Prioribus vel alijs officialibus, e in offensionibus illatis pauperibus personis e Religiosis personis e in oīb. casib. per inquisitionem procedat ubi als timetur de scādalo e pretium in pacibus fractis e treguis, e similr in tractando paces e treguas facien. ad quas de iure oēs cogant arbitrio dni Iudicantis ad qrela accusā, e denūciā procedat indistincte in omni causa secundū q. fuerint porrecta a partibus. Et nō probantes eorū querelas, accusā e denunciam in expensis parti e in libris quattuor pro pena Camerae condemnentur, quae de facto lata sententia exigatur

Vide infra in statuta 16.

Additio Dⁿⁱ de Monte

1 Ite ne per magistratus statuta infringant, qui eorum observationi promiores ceteris esse deberent S. D. N. moveat et precipiat ut locumtenentes S. D. N. seu potestates pro tempore futuri statuta cuiuslibet Terrae predicte observent inviolabiliter et ab aliis faciat observari et faciendi penalia banna contra vel preter formam statutorum nullatenus habeant facultatem, nisi ad id specialis et expressus S. D. N. consensus accesserit exceptis tamen gravioribus [illegible] ac manum regiam exigentibus. Placet A.

Decreta Dⁿⁱ de S. Severino

1 Ite ad imponendum modum nimia quorundam officialium aviditati inherendo laudabilibus reformationibus alias desuper editis, Placeat inhiberi eisdem locatenentibus, Potestatibus et Iudicibus, ne contra formam, tenoremque statutorum dicte Terre audeant vel presumant per bannimenta vel alia edicta aliquas statuere penas graves preterea ita quod statuta inviolabiliter observentur, concessio autem et facultas tam per litteras quam per aliud rescriptum dictis locatenentibus, Potestatibus et Iudicibus pro tempore danda vel concedenda contra premissa non valeant nisi speciali et expresse presenti capitulo de verbo ad verbum fuerit derogatum: Placet nisi bannimenta fuerit subscripta manu nostra et nostro sigillo sigillata. Ant.

Item quod iidem locatenentes, potestates et Judices qui pro tempore erunt in dicta Terra, non possint partem aliquam penarum obtinere, ut omni prorsus lucri cupiditate cessante puras habeant manus et puniendos puniant absolvendos vero nullo affectu impedienti liberent et absolvant. Nec deinceps in sua quodamodo causa iudices existant. Placet. Ant.

Ut foeminae non larvent R. 7.

Foeminae quae se larvauerint et fecerint mascaras quocumque tempore etiam carnis privii pena quinquaginta solidorum puniantur vice qualibet.

Correctio R.mi de Monte

Rubrica ut mulieres non larvent. statuit ut feminae non larvent sub pena 25 solidorum ut scandalis obviet et mulieres honeste vivere non dediscant. Placeat etiam mulieribus larvandis qui eas comitantibus unius auri penam imponere. P. L3.

De repertis infragante crimine R. 3.

Repertos in fragranti crimine de die vel de nocte si fieri potest officiales capiant et a dicus reddentur primam ducant castigando ut merita iuris exposulant.

Decretum R.mi de S. Severino

Decretum simile reperitur in Lib. Civil. post Rub. 63.

Item per emitar molti disordini che fanno i caualieri et altri ufficiali in esequir et detener li suoi et habitatori di dta Terra di Gualdo se ordeni et statuisca che senza espressa commessione data in scriptis nõ debbano ne possano pigliar ne retener alcuno per debiti ciuile, ne criminale, s'a nõ nõ fusse condennato, o descritto per condennato in libris maleficiorũ, contrafacendo incorra la pena sopra dela d'applicarsi come di sopra, et dela parte dela cota nõ si possa far gratia, tanto di questa come delle altre nisi obtenta solemniter in pleno consilio. Placet ad[?] ta pena viginti quinque ducatorũ aur. Camer. Nostre applicand. Ant.

Qualiter possit locutenens vel potas, et eius offles proceder et inquirer super maleficiis

Rª 4.

Item statuimus et p̃nti statuto firmamus q. dñs locutenens. Potas, Iudex suus vicarius et quilibet eorũ possit et debeat et eis et cuilibet ipsorũ liceat ex eorum cuiuslibet ipsorũ officio inquirer et inquisitionẽ facer uel ad denunciã alicuius proceder de oĩbus et singulis maleficiis, iniuriis, offensis, excessibus et delictis magnis et paruis commissis et q. committerent, aut quæ

comissa dicerent tempore regiminis ipsius dñi locumte
nentis uel potatis infra sex menses et super ipsis in
quisitionibus contra inquisitum procedere ut dictum est
et repertum culpabilem punire et condemnare s(ecundu)m formam
statutorum terre Gualdi de maleficijs offensis et
delictis loquentium et etiam tempore regiminis ipsius
dñi locumtenentis uel potatis comissis et que committe
rent uel etiam ante tempus ipsius dñi locumtenentis
uel potatis infra sex menses teneatur accusam uel de
nuntiam que facta fuerit per serxigentam uel forense
recipere et incontinenti super ipsis contra accusatum
uel denuntiatum procedere et si contigerit aliquem
processum criminalem in curia cois Gualdi factum im
pediri per viam annullationis cavillationis uel aliqua
alia causa quominus ad sententiam perveniri possit in
iudice potas iudex vicarius uel locumtenens et
notarius maleficiorum teneantur et debeant ipsum pro
cessum reassumere et fine debito terminare per sententiam
sicut iuris fuerit et toties reassumat quoties contingat
cavillationem et annullationem opponi per aliquos
et si ipsi officiales fuerint negligentes uel aliquis

101v

ipsorum puniat dominus locumtenens vel potestas in centum
libris, Judex in quinquaginta, Notarius in viginti
quinque in quibus condemnentur tempore sindicatus.
Et dominus locumtenens vel potestas, Vicarius et Notarius
maleficiorum qui pro tempore erunt et quilibet ipsorum tenea-
tur et debeat omnes et singulas accusationes, denun-
ciationes ~~recusationes~~ et inquisitiones que ad manus
vel notitia ipsorum pervenerit vel alterius ipsorum de qui-
buscunque maleficijs vel offensis que comisse dicerent
~~tenentur~~ et debeant infra tertiam diem a die receptionis
mittere seu mitti facere in libro ipsius comunis, Inquisitiones pro-
cessus maleficiorum scribunt legitime et ordinate et
infra dictam tertiam diem a die receptionis et inquisitionis et denuntia-
tionis recepte et formate notificare notario reformationum
dicti comunis declarando nomen accusati, denuntiati vel in-
quisiti et delicti ipsas accusationes, denunciationes, vel inquisitiones per
scripturam publicam manu notarii maleficiorum scriptam et ipse
notarius reformationum teneatur et debeat de ipsis me-
moriam facere et tenere secreto quinque diebus, que notifi-
catio sufficiat, si per unum ipsorum officialium fiet: et si in
predictis predicti officiales negligentes fuerint ipsi et qui-
libet ipsorum pro qualibet accusatione, denuntiatione vel

inquisitionem quam non notificaverit modo predicto in decem
libris vice qualibet condemnetur et processus accu
sationis denunciationis vel inquisitionis infra tri
ginta dies utiles a die exhibite accusationis
denunciationis vel formate inquisitionis nume
randos per condemnationem vel absolutionem te
neantur et debeat per diffinitivam sententiam terminari
vel per absolutionem teneantur et debeat per diffi
nitivam sententiam terminari vel per absolutionem
observationem judicii si judicia fuerint male
ficiorum de jure processus et infra predictos triginta dies
predicti processus terminati non fuerint ut dictum est ipse
dominus locumtenens vel potestas incurrat quinque libris
pro quolibet processu non terminato et judex in
decem libris per successorem condemnet tempore
sindicatus et nihilominus infra triginta alios dies ad
dictam penam teneatur ipsos processus et judicia termi
nari ut dictum est. Processus autem per suos predecessores
inchoatos si non fuerint sententia terminati terminare
debeant infra triginta dies a die introitus domini
locumtenentis vel potestatis numerandos et finiri ut dictum
est ad dictam penam et nihilominus dominus locumtenens vel potestas

infra alios triginta dies processus a dictam penam fi
nire et terminare teneantur, nisi ex legitima causa
supersediderit vel non terminaverit processus et iu
dicia supradicta et legitima causa abfuisse credatur
si per Rectores populi vel maiorem partem ipsorum no
fuerit ipsos processus et iudicia terminari vel finiri
vel per ipsos vel maiorem partem ipsorum steterit, et de
hoc quod de ex ordine domino locumtenenti potestati vel Iu
dici manu notarij reformationum debeat apparere pu
blicum instrumentum quod si sufficiens et legitima causa et ex
cusatio dicti locumtenentis vel potestatis et suorum officialium
predictorum. et quod dominus potestas vel locumtenens Iudex
et notarius maleficiorum et notarius damnorum datorum teneantur
et debeant ad petitionem et terminum dictorum Rectorum populi
Terre Gualdi et sex bonorum hominum vel maioris partis ipsorum
per duos menses ad plus in omnibus processibus, accusationi
bus, inquisitionibus, denunciationibus et alijs quibus
cumque tam in processibus damnorum datorum quam maleficiorum
supersedere et ulterius non procedere vel procedi
facere durante termino declarando per dictos dominos
Rectores et sex bonos homines excedere tamen non pos
sint ultra dictos duos menses et si dictus dominus locutenens

Potas, iudex, uel notarius maleficiorum et not. damnorum ~~damnorum~~ datorum predicta non fecerint, uel non obseruauerint nec obtemperauerint, in centum libris condemnent camerae totiens quotiens contrafecerint tempore sindicatus

de instantia iudicii in causis criminalibus

et nexit instantia iudicii et processus infinita et immortalis forma, si tempore initiato processus in quacunque causa criminali diffuerit duo anni quod ex tunc iudicium et instantia ipso iure pereat nec amplius super processu predicto contra denunciatum, accusatum uel inquisitum fieri possit aliquo modo aliquid nisi de ipso processu fuerit appellatum quo casu tempore predicte appellationis in ipsis duobus annis volumus imputari. Ne autem dominus locumtenens, potas uel Judex de modo terminationis processuum et ne se possit ignorantia excusari. Massarius communis qui pro tempore fuerit teneatur et debeat assignare omnes libros accusationum denunciationum et inquisitionum et eorum processuum saltem dominorum locumtenentis uel potatis et Judicis et aliorum officialium qui uenerint ad regimen dicte Terrae si de uoluntate dominorum Rectorum Populi processerit. Item ne incurie antiqua et que obliuioni missae sunt, possit

103v

ad memoria revocari. volumus et ordinamus quod dominus Lo-
cumtenens uel potestas, Judex uel vicarius non possit nec
eis uel alicui ipsorum liceat inquirere nec inquiri facere
ex officio uel ad denuntiationem uel petitionem alicuius
de aliquibus maleficiis iniuriis, uel inobedientiis uel
delictis, uel excessibus commissis et que commissa di-
cerent ante tempora Reverendissimi domini Nostri domini Antonii de Monte
episcopi Albanensis sacrosancte Romane ecclesie Cardinalis papiensis
et que maleficia idem Reverendissimus dominus omnibus remisit gratio-
se et pacem generalem inter omnes constitui efficere fe-
cit et mandavit inimicitias et partialitates antiquas
nullo modo recognosci et rememorari. et si scelus fiat in futu-
rum recognoscentes pena inferius statuta puniantur.

Quod procedatur de similibus ad similia

Item statuimus et ordinamus quod super maleficiis ex-
cessibus, iniuriis et offensis aliquibus levibus seu
gravibus, seu arduis qualitercumque commissis seu impo-
sterum committendis non reperiretur aliqua terminata
pena per aliquod capitulum presentis statuti, quod dominus lo-
cumtenens, potestas seu iudex uel vicarius super hiis
possint et debeant procedere, cognoscere et terminare

de similibus ad similia procedendo, dumodo q simi
latio fiat per dnum locutenentem uel potatem uel uica
rium una cum Rectoribus ppli dcte terre ut melius sa
uerit et etiam in puniendo non excedat modum et
illud sit simile et pro simili habeatur, quod interpre
tatum et assimilatum fuerit per dcos dnum locutenentem
tem uel potatem et iudicem uel vicarium una cum
Rectoribus pdictis uel maiori parti ipsorum qui pro tempore
fuerint, et secundum dctam similationem et declaratio
nem pdctam pfatus dns locutenens uel potas et sui
officiales ad codemnationem contra malefactorem et
delinquentem procedere possit et debeant mature et
non aliter, et si aliter fiat fuerit ipsa sententia et codemnatio
sit nulla et non ualeat ipso iure.

De pena maledicentis deum, matrem
et sanctos dei R. 6.

Item statuimus et ordinamus q nulla persona audeat uel
psumat maledicere uel blasfemare oipotentem deum, uel Bea
tam uirginem Mariam matrem eius uel etiam aliquem uel ali
quos sanctorum et sanctarum dei, nec ei uel eis aut alicui
ipsorum aliquid iniuriam uel obbrobrii dicere uel facere ullo
modo presumat, nec etiam uerba ampullosa uel magni pollentia

uel si in antedictos prorumpet in loquendo uel faciendo contra deū et Beatam Virginem Mariā uel sanctos uel sanctas eius audeat uel p̄sumat. contra uero faciens si de deo uel m̄re eius dixerit uel fecerit soluat camer̄ uice qualibet decē libras et faciat unā cannā muri uini in area cois oibus suis expensis Vilta caluna, a coi. sancto uero uel sancta dixerit uel fecerit in medie-tate dcē penē uice qualibet cōdemnet, et possitq̄ quo-libet accusari publicē uel puatē dumodo legitimē probet. et si aliquis in p̄dcis p̄ns fuerit cū ab officia-litus interrogaret per sacramentū et tacuerit et nō di-xerit ueritatē penē subiaceat p̄dcē. et si talis delinquēs nō soluerit dcam penā seu soluer nō poterit per Terram Gualdi fustiget et si ille in cuius domo hec dca et fca fuerint nō denuntiauerit huiōi alicui officiali statim et dicta et facta fuerit penē subiaceat p̄dictē cuius pe-nē pecuniarie medietas sit camer̄ et alia accusatoris et nomen accusatoris teneat secretū si noluerit.

¶ de pena iurantiū per corpus uel sanguinem christi R. 7.

Ite Statuimus et ordinamus q̄ nulla persona cuiuscūq̄ cōditionis existat audeat uel p̄sumat quoquomo

iurar per sanguinem uel corpus christi uel Beatae Mariae Virginis matris eius uel alicuius sancti uel sanctae per aliquod membrum sanctorum et sanctarum dicendo aliqua equipollentia uel similia dicta contra vero faciens in viginti solidis de facto eodem, uel per dominum locumtenentem uel potestatem dicte terre, quod bannum et pena veniat ad manus camerarij camere et medietas sit accusatoris. Addentes huic capitulo quod si quis iuraverit per membra uel uiscera dei et beatae Mariae virginis viginti quinque libras soluere compellatur, et si dictam penam infra decem dies a die mandati sibi facti de soluendo per dominum locumtenentem uel potestatem uel iudicem, vicarium uel alium officialium dicte terre, non soluerit amputetur sibi lingua in loco iustitie.

Quod pene duplicentur delinquentibus ubi et quando. Rubrica 8.

Statuimus et ordinamus quod omnes pene per statuta contra quoscumque delinquentes super maleficijs et iniurijs formatis et positis duplicentur illis et contra illos qui comiserint aliquod maleficium et attentaverint comittere videlicet quando dominus locumtenens uel potestas a Terra Gualdi et eius districtu fuerit absens cuius

absentia probatio sufficiat per publica voce et fama. Item
similiter contra illos qui comiserit aliqua maleficia, vel
conciter attemptaverit ultimo mense Regiminis domini
locumtenentis vel potestatis. Itē in vigilia et festo Na-
tivitatis dni nri dni Jesu christi; In festo Sti Angeli
de mense Maij cū duobus diebus antedictum festum.
Itē in vigilia et festivitatis Sti facundini et peregrini.
Itē in festo et vigilia Ste Marie de mense augusti.
Itē quando aliquis iret cū mortuo ad ecclesiā vel
rediret: Itē in die lune contra illos qui comiserint
aliquod maleficiū contravenientem ad forū aut con-
tra illos qui in foro staret vel ab eo redirent versus
Terra Gualdi vel in loco ubi esent p̄tes decem hoies
vel plures: et etiā a platea cois usq3 ad portā sancti
Benedicti, ab eccā Sti ~~Bernardi~~ Donati usq3 ad portā Sti
Marini, ab eccā Sti Benedicti usq3 ad portā Sti facudini
et a fonte ecce Sti Benedicti usq3 ad portā Sti donati
semper per directū per viā magistralē trahendo,
et in platea cois, Itē in domo populi, et in ecclesijs
et contra portantes arma vetita locis et temporibus
supradictis contra formā statutorū, et etiā contra illos
qui offendiderit aliquē ex Rectoribus populi in offo
existentibus vel infra duos menses post sui officij

depositione. Necnon contra o(mn)es et singulos, qui tempore
noctis commiserunt aliquod maleficium, ut est per formam
statutorum p(re)dictorum, Nox enim intelligatur post sonum
campanae p(rim)o, q(uae) pulsatur de sero pro custodia terrae
Gualdi, et ante sonum campanae, q(uae) pulsatur de mane
ad primam, quod bannum et pena dupli solveri co(m)-
pellantur o(mn)is gradatis et compensatis excessibus qui-
bus delinquentibus pena dupliciter p(ro) ipso maleficio
interpretatur per formam statutorum loquentium de
illo maleficio uel delicto. ita tamen q(uod) non fiat
nisi una duplicatio contra illum qui deliqueret
una uice. etiam si tunc q(ui) maleficium aliquis commi-
serit in Terra Gualdi uel alibi et aufugerit in
aliqua ecc(lesi)a uel in domo alicuius prelati in du-
plum condemnari debeat in qua condemnari deberet
si non fugerit et habeatur pro confesso in cui p(re)iudicium
de maleficio pro quo fugerit malefactor uel accusa-
tus, denuntiatus, uel inquisitus. Volumus insuper
q(uod) in offensionibus factis hactenus contra aliquem
ratione loci uel temporis pene debeant duplicari.

Equali pene delinquentibus mitigentur

R. 9.

Require infra Rub. 91.

Item statuimus et ordinamus quod quicunque fuerit confessus ali-
quod maleficium de quo fuerit denunciatus uel ab aliquo
accusatus, uel de quo inquireret contra eum in prima
sua responsione, quam faciet seu de maleficio de
quo contra eum inquireret uel accusatus est et c. in
sando, et hoc sponte fecerit relaxet ipsi quarta pars
eius quo condemnari debet ex forma statutorum uel
iuris, et si quis soluerit infra decem dies post latam
sententiam relaxet alia quarta pars eius quo con-
demnari debet itaque predicti confessionis et solutionis
infra spatium decem dierum postmodum primi a eius con-
demnatio addimidia relaxet, si uero Gualdensis
offenderit forense uel aliquod maleficium contra eum
commiserit in medietate dicte pene in qua deberet si
offenderit Gualdensem per dominum locumtenentem uel potestatem
eiusue curiam puniat et plus et minus arbitrio dominorum
Rectorum populi terre Gualdi considerata qualitate offen-
dentis et offensi et qualitate delicti, et intelligant
et locum habeant omnia supradicta in condemnationibus a qua-
draginta solidis supra et non de aliis, quorum beneficio-
rum scilicet confessionis et solutionis utraque per se

locū h[ab]eat et pro utraq[ue] uel altera tantū ad solutionem
dc̄e quarte partis relaxet dummodo dc̄a relaxatio
pro cōfessione et solutione predicta locū nō habeat
in condemnationibus et offendentibus aliquē p[er] ...
et deportantibus cultellū feritoriū in alio ... et
axurū et similia per d[omi]num Potestatem in similib[us] condemnationibus et quicumq[ue]
etiā post sententiā infra dc̄e dies fecerint pacem
mitiget pena delinquentibus pro una alia quarta
et ex patis cōfessione nō sumat inditiū aliq[uo]d
contra paciscentes.

De carcerandis et torquendis R[ubric]a x

Non carcerent malefactores, nec torqueant nisi forma
superius expressa, et si aliquis per testes idoneos
uoluerit indicia purgari assignato sibi competenti
termino admittatur, qui si purgauerit nō torqueat,
alias si nō probauerit cū moderamine torqueat in
p[rese]ntia unius uel duorū ex prioribus ut supra: Et
si ... contrarij rei in eorū dc̄is reperti propter
uariationem talē possit torqueri: et nō carceret aliq[ui]s
nisi legitimis indicijs ad capturā subsistentib[us] de Jure:
et confessio facta in tortura nō ualeat nisi uerificetur etiā
quod reus perseuerauerit in cōfessione:

107v

De examine Reorum faciendo in actis ante responsione inquisitionis uel accusationis

R. xi.

Reis non potest amplius dari iuramentum, Concil Roman. tit. 13. cap. 2.

Ius reddens omnes Reos quorumcunque criminum apud se et nocte in loco secreto palatii examinet delato iuramento in forma, ac eis Reis declarata ui et effectu iuramenti et prius si causa est grauis examen apud acta faciat antequam super inquisitione, accusatione querela uel denuntia respondeat, et examinet subtiliter Reus, de aetate, de Arte, loco originis, de conuersationibus, amicis de suis consuetudinibus, si est rixosus, fur, blasfemus, lusor, adulter, raptor, uel latro, an bone uel male sit famae et demum deueniat ad particularia, a longe examinando si cognouit talem fore uulneratum uel uulneratum iniuriatum uel cui commissum est furtum, uel si mulier est, si cognoscat talem mulierem et quo et qua conuersatione, et quo in loco et quanto tempore et si audiuit dicere fuisse maleficium de quo agitur factum et quando et quo tempore et a quo, et a quibus et in eo loco, consanguinei uel affines et de quibus suspicet uel sit fama et ubi tempore facti delicti erat Reus et quis cum eo staret et subtiliter interroget, interrogationes eius in processu apud acta in libro magno apponendo et conscribendo et si negauerit

et in aliquo fuerit varius moneat et cogitet veritatem
dicere pro sequenti die et in carceribus detrudat, sero
autem sequenti nisi veritatem dixerit torqueat
et si fieri potest in facie Rei ei fiat paragonus cum testibus

De cautionibus de bene vivendo et
se praesentando dandis R. 12.

Require infra ad Rubr. 83.

Ut Terra et districtus Gualdi bene perpetuo regatur
ac pacifice teneatur, Jus reddens cogat et compellat
de facto quemcumque et quoscumque cuiuscumque qualitatis
existant arbitrio suo ad dandum cautiones idoneas
de bene, laudabiliterque vivendo et neminem facto vel
verbo offendendo et aliquid mali non faciendo sub
penis arbitrio suo imponendis, et similiter ad cavendum
de se praesentando totiens quotiens et durat tanto tempore
quanto apparuerit descriptum et ordinatum per Jus red-
dentem. Et in contractibus cautionum desuper factis con-
scribantur per maleficiorum Notarium in libro Camerae
vel alias per Notarios Gualdenses, qui saltem summarium
earundem cautionum transmittant ad cameram poena quin-
quaginta solidorum contrafacienti vice qualibet: Et
in dandis dictis cautionibus Jus reddens sit sollicitus

e no teneat dare cau. quar alicui tales cautiones d...
xerit dandas, sed sufficiat sola coscientia e voluntas
ius reddentis. et Recusantes tales cautiones dar' inci
dant in pena quinquaginta librarum ipso facto absque gra
aliqua exiged. totiens, quotiens fuerit requisiti, e
ultimo loco si no comparuerit banniantur e fiant re,
belles cois Gualdi.

de codemnatis in pena pecuniaria: R. 13.

Condemnati in pena pecuniaria donec penam no soluerit
ad nullu officiu recipiant, nec ad aliquos honores cois.
e si artifex fuerit, libris suis no detur fides, si aut
artem no faciat si pena est maior librarum uiginti non
admittatur ad agendu, petere sed a limine iudi repellat.

Decretu Rmi de Sto Seuerino

Simile Decretu reperitur in Lib. Ciuilium post Rub. 62.

Ite accio sempre si conserui illeso l'interesse e la emen,
da del danno passo, si ordeni e statuisca che nesuno
luogotenente, o' officiale possa ne debba esiger, o' ri,
scoter pena alcuna tanto de ciuile come criminale, se
prima no' si sodisfa, o' sia sodisfatta la parte del dano
passo, sotto pena de cinquanta ducati d'oro da in correr,
si e applicarsi come di sopra, et nihil ominus la essecutione
sia nulla e si debba restituir in cotinenti sotto la detta

pena

pena. Currat tempus unius mensis post co'demnatione'
ad concordanda' partem lesa', quo elapso officiales
pro Camera nra' exequi possit eoru' officiu', a c e'e
pro parte lesa si sius steterit: Ant.

De vociferantibus et cantantibus noc-
turno tempore Ru. 14

Quma sepe eueniat aliquos insimul de
nocte alta uoce cantando per longu' spatiu' uadu't
et sepius scandala oriu'tur tu' ex uocibus prolatis tu'
ex inhonestis cantionibus et uerbis cora' domibus
aliquoru' cantatis et prolatis. Statuimus neminem
posse ire ad cantandu' uel sonandu' de nocte uel per ter-
ram Gualdi nisi in aliqua domo ubi ballaretur
uel fierent nuptie; et uociferantes et cantantes ca-
dant in pena' quin-
quaginta soldoru' de facto exigendoru' a Milite et
socijs, et ea nocte qua reperti fuerit uociferar' et can-
tare teneant' ad ora' furta et delicta comissa per quos-
cunqz de quibus no' haberetur notitia:

De opponentibus se curie et executo-
ribus ac bayulis Ru. 15.

Vid. Rub. 105. Statuimus neminem opponere se posse facto uel uerbo militi

Solijs extraordinario uel alijs executoribus, et si uise opposuerit uerbo negando fieri pignus incidant in penā librarū decem, et si fiō cū manu uacua, incidat in penā quinquaginta librarū, si cū armis, lapidibus uel bastone citra offensionem corporalē incidat in penā centū librarū, si aūt in persona offenderit citra mortem cōfiscentur bona oīa & manus dextra amputet, si aūt offenderit cū morte publicent bona oīa & domus funditus diruat, et offensores capitis amputatione puniant, & consanguinei usque in quartū gradū cogantur ad redemptionem, diruet domos & reliqua bona emer. Idem fiat in offendentibus dños priores & eorum familiam & bayulos cōis:

Vid. infra Rub. 67.

Correctio Rub.^m de Mont.

Sabrica de opponentibus cōmuni statuit q̄ offendens in personam officiales uel bayulos p̄ oīum bonorū cōfiscatione plectantur statutū crudele est. Placeat disponer ut observetur statutū sub rubrica contra offendentes locutenentem, Potatem uel familia ubi sancitur q̄ puniat triplo eius quo puniret offendens Gualden. excepto casu offensionis locutenentis uel Potatis in quibus pena p̄tis statuti seruet. Placet

Vide infra sub capto 23

Q̄ se accusatores denunciatores & querelantes prosequant al's condemnent Rub. 16.

Accusatores denunciatores vel querelatores postq̃ porri-
gerint accusat. denuntiã querelã vel inquisitionem pro-
sequant' usq; ad finem ad ſs codemnent' in libris decem de- vide superius in fine p̄t capli
nariorũ et expensis.

De partialitatibus R. 17.

Cum retroactis temporibus maximæ partialitates et inimi-
citiæ in Terra Gualdi viguerint, et furta, homicidia,
rapinæ, depredationes et aliæ enormes extorsiones eve-
nerint in tantũ, q̃ Tirannos ac temporales dñi recognosce-
bantur, penitus sacros.ta Ro. eccl.a et sede Ap.ca seposita,
et cum nos in visceribus misericordiæ Terram ipam Gualdi
ad pacem et quietẽ deduxerimus, delicta, furta, ho-
micidia et alia ora gratiose remiserimus. Volentes
quanta possumus, Deo duce, pacem ipam et quietem ma-
nutenere, quod fieri nõ pot. nisi memoria temporaliũ et
aliorũ dñorũ et Tirannorũ dimissa et seposita. Idcirco
statuimus et ordinamus, q̃ oẽs hoĩes Gualdi nõ posse reco-
gnoscere in eorũ dñum et patronũ nisi solã sacrosanctã
Ro. eccl.am et suos Gubernatores et ministros: et quicũq;
dñis temporalibus adheserit et ipos convocaverit aut
eorũ subditos fecit aliquid inhonestũ commiserit lesæ
Maiestatis pena puniat. domus eius destruatur et filij

uxor et tota eius familia, a Terra Gualdi et eius districtu
perpetuo expellantur. Et si verbo vel signis partialitates
recognoverit cominando vel aliter ostendendo in corde
habere partialitates et signum aliquorum vel Tirranorum
banniatur a Terra Gualdi et bona Camerae applicentur in
tantum quod memoria eius de nullo modo habeatur: Et simili
pena lesae maiestatis, inimicitiae veteres, in praesens tempus
remissae non recognoscantur, nec renovent aliquo modo: et
si secus fiat puniantur ut partiales et lesae maiestatis Rei.

¶ De bannitis et condemnatis impune offenden-
dis et capiendis Rubrica 18.

Condemnati in poena corporali vel subsidiaria transactu
lapsu temporis in corporalem impune absque pena et
bano aliquo offendi possit usque ad mortem inclusive a
quocumque et pro praemio recipiat a Camera libras decem denariorum
subbito quod docuerit bannitos similes offendisse et interemis-
se aut ad pretorem eius reddentis duxisse et unicuique
sit licitum bannitos et condemnatos similes capere et ad iu-
dicis pretorium ducere cum lucro et praemio supradicto:

¶ De incendio Rubrica 19.

Reg. infra Rub. 90. Incendiarii qui incendium studiose in alicuius bonis imiserint
capitis amputatione plectantur et omnia bona sua fisco applicentur.

¶ De coadunatis et conuenticulis R. 20.

Vid. inf. Rub. 98.

Facientes coadunaeas et conuenticulas de consanguineis affinibus uel etiā priuatis Gualdensibus aut forensib. pena perpetui exilij et cōfiscationis oium bonorum puniant. et ipsorū domus tectū leuet. et deponatur et nihilo
ꝰ forenses qui coadunati fuerit capite puniant. et habita licentia a Ius reddente forenses coadunati malo aio et intentione animo Gualdenses offendendi impune a hoibus de Gualdo possit offendi usqꝫ ad necem inclusiue. Gualdenses aut coadunati malo aio pena perpetui exilij et cōfiscationis oium bonorū puniant. et pres pro filijs legitimā soluer teneat.

Infra Rub. 20.

Correctio R. me de Monti

Statuta de coadunatis et conuenticulis et sub rubrica de pena facientiū congregatione gentis. statuit facientes cōuenticula uel cōgregatione gentis bona oia cōfiscent.

Similis correctio reperitur infra post Rub. 98.

Placeat declarare ut procedat quando fieret congregatio et cōuenticula ad turbandū bonū statū cōis d. ls pena sit centū ducatorū uel prout arbitratus fuerit dn̄s locumtenens &c. Placet

¶ De comburentes syluas uel casas ad se uendū granū condemnentur. R. 21

Cu sylua co(mmun)is a comburentibus sint quasi ad nihilum reducte (et) no(n) supersint tot sylue que sufficiant pro faciendis lignis ad comburend(um). Statuimus nemini liceat syluas co(mmun)is (et) camere comburere (et) incidere seminandi grani causa ad penam quinquaginta librarum Camere soluendarum (et) grani seu rei ammissionem.

¶ Vt abolitiones no(n) fiant nisi ut infra R(ubrica) 22.

Abolitiones (et) circumdationes processuu(m) no(n) fiant nisi in causis leuibus, turbatione possessionis, percussionis manu uacua, insultu sine armis, uerborum iniuriosoru(m) (et) similiu(m) (et) no(n) in alijs causis (et) maleficijs maioribus, et adsibeat q(uod) no(n) dolose sed ex calida iracundia, et semper deferatur iuramentum.

vide in R(ubri)ca 94.

¶ Contra offendentes d(omi)n(u)m locutenente(m) uel Potestatem uel eius officiales R(ubrica) 23.

Item statuimus, ordinamus et firmamus q(uod) nemo audeat uel p(re)sumat offendere d(omi)n(u)m locutenentem, Potestatem, Judicem uel Notarium co(mmun)is Gualdi siue Notarios officiu(m) h(abe)ntes in dicta Terra, uel iniuriam eis uel alicui ipsoru(m) facere d(i)c(t)o uel facto (et) qui contrafecerit quoquomodo, si contra d(omi)n(u)m locutenentem uel Potestatem in triplo co(n)demnetur eius quo co(n)demnari deberet si factu(m) e(ss)et contra aliquem Gualdensem, et si quis similiter

vide superius in statuto 15.

contrafecerit, ut supra dictum est, contra personas Iu-
dicis et Notarij. Si vero contra aliquem vel aliquos
ex familiaribus ipsorũ factum fuerit cõdemnetur in
eadem pena in qua cõdemnari deberet si contra
Gualdenses comisisset. Et de iniurijs factis domino
locutenenti, Potati, Iudici, vel Notario aut familiaribus
ipsius vel ipsorũ iudex possit cognoscere et terminare
capitulo aliquo non obstante.

Quando procedat contra dnũm locutenentem
Potestatem vel eius officiales Rũ 24.

Item statuimus et ordinamus quod si dñs locumtenens vel
Potas contra iudicẽ vel Notarios vel alios suos officiales
aut familiarẽ, aut Iudex, vel not.s vel aliquis ex fami-
liaribus ipsius dñi locumtenentis vel Potatis, contra dñũ
locumtenentem vel Potatem vel inter se comiserint male-
ficiũ aliquod contra debitũ et ordinem familiaritatis
quod contra tales delinquentes possit et debeat per successo-
res eorũ procedi, prout procedit si comisisset cõn Gualden-
ses.

Contra officiales offendentes aliquem de
Gualdo vide in capitulo de homicidio Rũ 25.

Item statuimus quod dñs locutenens vel Potas, Iudex sive
vicarius vel not.s maleficiorũ vel aliquis ex familiaribus

Vid. inf. Rub. 33. dñi Locumtenentis uel potatis nõ debeat offender nec offen
dant aliquem de Gualdo dcõ uel fcõ, et si contra fecerint
puniantur et condemnent et contra ipos procedat ad pena
qua condemnaret Gualdensis si comisisset p̃dcã uel
aliquod p̃dcor contra Gualdenses. et liceat cuilibet Gual
Reg. infr. Rub. 88. densi si offenderetur uel iniuriaretur ab officialibus
predicis uel aliquo ipoz uel aliorũ se defender, etiã si
Judex legitimũ modũ defensionis excederet, tamen nul
Latenus puniat in eo quod fecerit ad suã defensionẽ, sal
uo q dñs locutenẽs uel potas contra delinquẽtẽ et male
ficia committentem possit proceder ad capien. ipos
personaliter et ducen. in Palatio cois uel ad carcerem
uel deponen. in compedibus uel admitten. in cippis in
casibus sibi comissis tamen sine cum percussione perso
nali et punir si corã eo facta fuerit querela et constitent
de p̃dcis. Volentes tamen et Mandantes q in casibus su
pradcis uel alijs quibuscumqz dñs locumtenens uel potas
nec alius officialis nõ possit aliquem tormentar seu tor
mentari facer aliquo color quesito sine licentia uel pñtia
dñorũ Rectorũ, de quali licentia seu pñtia debeat man
noti reformationũ Ciuitatis apparere et si nõ processerint
et nõ condemnauerint repertũ culpabilem in uiginti

quinq; libris camer. uice qualibet co[n]demnetur
ipso locumtenens uel potas, Et q[uod] p[rese]ns capl[m] nõ
deroget capto posito sub rub. ca de hoib. nõ ponen- fra Rub. 61.
dis in carceribus cois.

De pena p[er]cutientis aliquẽ de quald. cu armis
Rub. 26.

Ite[m] statuimus q[uod] quicunq; percusserit aliquẽ cu armis
scilicet sponcone, accetta seu securi, spada seu cultello
maza ferri, stochetto, iaculo, clauerina, baslone aut
similibus armis uel aliquo p[redict]or. a spatulis supra
ex qua percussione sanguis exiuerit soluat uice
qualibet et pro qualibet percussione quinquaginta
libras denarior[um] camer. et faciat quattuor cannas muri
min. in operibus cois oibus suis expensis hita cala-
na a coi. si uero sanguis nõ exiuerit in medieta-
tem dce pene uice qualibet et pro qualibet percussione
co[n]demnet[ur]. si uero dca percussio cu dictis armis uel ali-
quo ipsoru armoru fca fuerit alicui in spatulis
et a spatulis infra et sanguis exiuerit soluat percussor
pro qualibet percussione et qualibet uice uiginti quinq;
libras denarioru camer et faciat duas cannas muri min.
in operibus cois hita calcina a coi. si uero sanguis nõ

no exiverit in medietat dcte pene uice qualibet et pro qualibet percussione condemnet: Si uero aliquis in facie cu aliquo genere armoru percusserit aliquem ex qua percussione sanguis exiverit, et cicatrix cu[m] dens remanserit, talis percussor inducentis libris denarioru camer et decem cannas muri uini faciend. in operibus cois oibus suis expensis hita calcina a coi uice qualibet condemnet, et si ex aliqua per cussione aliculifca per aliquem aliquod membru perde retur uel efficeretur inutile soluat camer uice qualibet trecent libras den. et faciat decem cannas muri uini oibus suis expensis in operib[us] cois hita prius calcina a coi: si uero membru no efficeret inutile totalr uel no perderet, sed debilitaret soluat talis percussor uice qualibet centu libras den. et faciat quinq[ue] cannas muri uini oibus suis expensis in operibus cois hita calcina a coi: Volentes etia q[uod] quicunq[ue] percusserit aliquem in facie ex qua percussione remanserit cicatrix manifesta, uel aliquem percusserit ex qua percussione membru perderet, uel efficeret inutile et infortia cuni uenerit et bannu pdcum no soluerit infra mense, et q[uod]

cicatrix vel signũ evidens in facie sit perpetuo remansurũ, vel q membrũ sit prorsus effectũ inutile vel nõ debilitatũ, vel nõ stet et credat relationi et dict. medici vel medicorũ, quem vel quos dñs locũtenens vel potãs ad pñca cũ int.° de novo pstito elegit ab ipsis medicis vel medico relationi quorũ vel cuius stet et heat pro plena et legitima probatione in pdictis et in casibus similibus et heat dictus medicus p suo salario in consulendo seu referendo q in pdictis crediderit ee verũ pro qualibet vice et quolibet casu … solidos ab accusato vel denunciato vel inquisito de quolibet predictis et dca et Relationes per dictos medicos vel medicũ habeant cũ int.° in abrtia … et in secretũ teneant.

Pro pena percutientiũ aliquẽ de quo dubitet de Morte R.ª 27.

Itẽ statuimus et ordinamus q si aliquis percusserit quoquomõ aliquẽ, ita q illa percussione fcã diligẽti examinatione medicorũ dubitat vel credat semte neat de Morte, talis percussor vel talis percussus morte incurrat, q declarationem facere debeant Medici p.ᵗᵒ vocati per dnum locutenentẽ vel Potatem, recepto

abeo iur° uel aliter prout Medicus uidebr. dn's locu'tenens uel potas Judex uel Vicarius talem percussore capiant et capi faciat in persona uel per persona et in compedibus detineri faciat cu' custodia bona et solicita, usqz quo dicti et declarati medici cura deg ual.° clara fuerint et securu officialibus supradictis et de uita et de libera- tione percussi p'dci et occone ipsius percussionis mortis periculu no incurrat et ante et alr' nullo mo relaxet. nisi ut dcum est, et si percussor de morte et oibus casibus legitime satisdaret. postqz uero dn's locutenens et alij offl'es occone fuerit securi accipiat postmodu ab ipso percutiente idoneos fideiussores siue cautiones secundu iuris ordinem, ut melius fieri poterit, et ipse dn's locutenens uel potas contra huiusmoi delinquentes procedat prout fuerit procedendu. Volumus aut q Medici quotiescunqz fuerit uocati ad declaratione p'redicta' heant intra oes quadraginta solidos a percussor seu percussoribus et ad p'dca cogi possit per officia- les donec fuerit eis de dcto salario integre satisffactu.

De pena rumpentiu paces Rub. 128.

Ite' statuimus et ordinamus q oes et singl'e paces facte et q in futuru fierent inter aliquos de Gualdo uel eius

districtu de aliquibus iniurijs vel offensionibus, ille
a partibus seruent et firmae semper manuteneantur.
Nullus quoque audeat vel presumat ipsas paces vel ali-
quas ipsarum corrumper seu ei in aliquo derogar vel
contra pacta et promissiones inserta vel inserenda, ut
etiam imposterum inseren: modo aliquo venire. et omne
contractum et promissionem pactum et pacta cuiuscumque
conditionis factum tempore dicte pacis vel eodem die ipso
iure de iure non valeat et teneat aucte presentis statuti le-
ge ciuili in aliquo non obstante et obseruanti dictam
pacem Rectores populi teneant assister iuxta posse
et non obseruanti contradicer vel insister, et qui contra
fecerit pacem predictam non obseruando in penis contentis in
instrumento pacis indefesso camer per officiales condemnetur.
Si vero de pace aliqua facta vel facienda quae rumperetur
non appareret publicum instrumentum, si probaret per te-
stes idoneos facta de pace quoque de pena inter ipsas partes
tempore pacis facte cum dicta pena quam probaret camer delin-
quens debeat condemnari, et ipsa pena abiecta non
probaret corrupta, si de pace facta constiterit pena
qua deberet de illo maleficio quod comitteret cor-
rumpendo camer soluer debeat duplicatam ut ea quae

qui contra fecerit condemnet. qua pena si talis corru-
pens soluer no poterit, in persona uel rebus considerata
qualitate delicti ad uoluntate dni locumtenentis uel po-
testatis uel Rectoru expellat extra Terra Gualdi
Vid. sup. Rubr. 18. e puniat, e nullus debeat co[n]demnatu, exbannitum
sive compulsu recipere, uel ei de dare auxiliu, consi-
liu, uel fauorem e quilibet cu ualeat e possit capere
in forti a cuna e officialiu p[re]d[ict]are e ipsu offendere
sine pena, contra uero faciens prestando auxilium
consiliu e fauorem in uiginti quinque libris denariorum
Supra Rub. 20. uice qualibet co[n]demnetur. Volumus etiam q[uod] Paci teneat
promissio in d[ic]to casu delinquens e in bonis pris fiat exe
cutio e exactio, si pater delinquens in d[ic]to instro fuerit
nominatus e ipam pacem promiserit obseruar. si uero
filius no fuisset obligatus in instro pacis facte, pater
teneat ad pena instri e statutoru p[re]d[ict]a, e s[i] q[uod] no tibi
catio ipius pacis sibi facta no e[ss]et: Ite q[uod] si potah dt
locumtenenti e eius curie no clareat p[er] instrum pu[bli]cu incu-
ria cois Gualdi habiti per testes de fractione e corrup-
tione pacis repertos uel reperiendos in malefitijs per-
petratis in p[er]sonas contrahentes uel antecessores eoru q[uod]
dns locumtenens uel potas, Vicarius siue Iudex inim-

riam uel qui actiones hret in ipã pena inter ipãs partes promissa uel sibi noĩe ipius iniuriati mittere uel mitti fecerit in tenuta et possessione bonorũ corruptoris uel sui pris et ipm in sua possessione manutenerẽ pro pena inter ipãs partes suosqz antecessores promyssa usqz ad satisffactionem condignã. et hoc locũ hẽat in pteritis pñtibus et futuris et in hoc casu dñs locũtenẽs uel potẽas, Iudex, uel vicarius hẽant licentiã et liberam potatẽ oĩa et singla in ipis contenta exequtioni mandarẽ absqz contradictione alicuius capituli uel persone, dumodo procedatur de uoluntate Rᵐⁱ Rectorũ ppli. et si locumtenens uel potẽas et Iudex neglligentes fuerit in pdĩis incurrant libris pro quolibet et qualibet uice condemnentur.

Correctio Rᵐⁱ de Monte

R. 30.

Sub ru.ca de pena rumpentis pacem. Statuit qd pr teneatur pro filio frangente pacem etiã ad penã conuentionalem. Placeat declarar ut statutũ procedat in causis in quibus pr soluer tenet legitimã pro delicto filij. Placet qd pater teneat indifferenter usqz ad quantitatem legitime.

De pena facientiũ insultũ contra aliquem.

R. 29.

Item statuimus et ordinamus quod quicunque fecerit insultum contra aliquem vel aliquam personam sine armis, solvat camere vice qualibet decem libras: si vero cum armis duplum solvere teneatur; si fecerit insultum ad domum in qua persona insultata habitaverit duplum in quolibet casu solvere compellatur. Si fuerit vicinus domum habens iuxta domum insultati condemnetur solum sine armis in decem libris si cum armis in viginti libris vice qualibet condemnetur. Et hoc locum habeat si insultans non intraverit domum vicinum insultati vel in qua habitaret et intraverit in quolibet dictorum casuum in quadruplum condemnetur eius quo condemnari deberet ex forma dicti statuti, dummodo nulla persona possit condemnari de insultu et percussione factis in uno et eodem contextu.

De pena aggressorum stratarum Rubrica 30.

Item statuimus quod quicunque aggressus fuerit in strata vel alio alieno loco et modo in terra Gualdi vel eius districtu aliquem vel aliquos derobbando solvat camere vice qualibet viginti quinque libras denariorum et faciat decem cannas muri vivi in operibus communis cum suis expensis ubi deputatum fuerit, et res ablatas sine extimationem ipsarum cui vel quibus acceperit restituere

teneat: quã penã si talis aggressor uel derobbator soluer nõ poterit aliter puniat' in rebus cõsiderata delicti qualitate per dnũm locumtenẽtem uel Potestatem et Rectores ppli, uel maiorem partẽ ipsorũ et eorũ arbitrio secetur, et hoc si capi poterit Si uero capi nõ poterit exbanniat' de Gualdo et eius districtu, et sic remaneat perpetuo exbannitus et p̃dca locũ habeant in p̃ntibus et futuris. et insup uolentes q pu.ci et famosi stratarũ derobbatores per gulã laqueo suspendantur.

De pena committentiũ furtũ R. 31.

Item statuimus et ordinamus q quicunqz cõmiserit aliquod furtũ de aliquo ualore inquinqz solidis, uel illius furti particeps fuerit ullo mõ a quinqz solidis infra soluat uice qualibet camer centũ solidos, et faciat unã cannã muri uimi in operibus cõis õibus suis expensis habita a coi caluina et restitutionẽ rerũ furt: a decem solidis uero supra usqz inuiginti soluat camer' utroqualibet decem libras et faciat duas cannas muri uimi in operibus cõis õibus suis expensis hita caluinia a cõi et restitutionem rerũ furt: si uero furtũ commissũ a uiginti solidis supra usqz indecẽ libris, uel eius

particeps fuerit soluat camere vigintiquinque libras uice qua
libet et faciat duas cannas muri uiui in operibus cois oibus
suis expensis hita calcina, a coi et restitutionem rerum
furt. Si uero a decem libris supra usque in quinquagin
ta libris aliquis furtu commiserit soluat uice qualibet Cam.
centu libras den. et faciat quattuor cannas muri uiui in
operibus cois omnibus suis expensis habita calcina, a
coi etetiam fustigetur per totam terram Gualdi. Si pluries
furtum fecerit aliter nisi et restitutionem rerum furt. Si uero
furtu aliquis comiserit, seu fecerit de aliqua re ualoris
quinquaginta librarum uel supra aut particeps fuerit furti
laqueo suspendatur et in emendationem rerum furt. Publici
uero et famosi latrones per gulam furcis laqueo suspen
dantur. Volentes etiam quod condemnati de furto non possit
habere aliquod officium seu beneficium lucrosum in coi, nec
audiantur in ciuilibus et criminalibus causis dicti cois
per dnum locumtenentem uel potestatem uel alium officialem:—

De pena incipientium rixas. R. 32.

Item statuimus et ordinamus quod si aliquis fuerit inceptor
alicuius rixe aut occone percussio seu percussiones ali
que oriretur, talis inceptor pro ipsa inceptione in centum
solidis camere et dimidia canna muri uiui faciendi in opibus

cois omnibus suis expensis sita calcina a' coi ni,
ceqʒlibet cõdemnetur: et nihilominus ipe inceptor et
alij qui comiserint maleficia, iniurias uel offensas
modo debito condemnentur.

De pena committentiũ homicidiũ
R.ª 33.

Item statuimus et ordinamus quod si aliquis forensis
homicidiũ de Gualdensibus comiserit uel comitteret
in Terra Gualdi uel alibi in forcia curie Gualdi et
officialiũ aliquo tpre uenerit sequenti in amputa
tione capitis puniat, ita quod penitus moriat, et omnia
sua bona q reperirent in Gualdo uel eius districtu
Camere perpetuo applicent, et idem dicimus de
Gualdensibus qui comitterent in persona uel contra
persona alicuius Gualdensis et de dicta Terra Gualdi.
Si uero aliquis Gualdensis tantũ homicidiũ non
pprio comiserit de quocunque forense de quo non sit
penitus semper sententia absolutus in mille libris
den. dce camer soluendi. Et in uiginti quinque cannis muri
uiui faciendi in operibus cois omnibus suis expensis
sita calcina a' coi ni ceqʒlibet condemnet. Et in
hoc locũ n habeat beneficiũ solutionis infra terminũ

Vid. sup. Rubr. 25.

Supra hoc eodem Libro Rubr. 9.

nec aliquod aliud beneficium concessum ex forma statutorum
et nihilominus si solverit dictam penam extra Terram
Gualdi et eius districtum per unum annum maneat exbannitus
et si capi poterit et ipsam condemnationem solvere non pote-
rit capite puniatur, itaque penitus moriatur et si capi
non poterit in dictis decem et muro exbanniatur perpetuo
usque ad absolutionem condignam et omnia sua bona destruan-
tur excepta domo si esset in Terra Gualdi que pro
camera penitus conservetur et quod camerarius camere pos-
sit et debeat ad pensionem locare et concedere pro camera
prout fuerit condecens et aliquis non audeat dicta bona
habitare laborare, cultivare colere et manutenere, si
quis contrafecerit in viginti quinque libris denariorum vice qua-
libet condemnetur, et sit licitum cuilibet accusare et dimi-
dium pene habeat accusator et teneantur dominus locumtenens
notarius et sui officiales de predictis inquirere, et si
negligentes fuerint in dictis libris pro quolibet et vice
qualibet condemnetur tempore sindicatus per Assessorem
communis qui delinquentes si in aliquo tempore in forciam officia-
lium et curie pervenerint post dictum exbannimentum et non
satisfecerint camere integre de predictis capite puniantur, itaque

penitus moriant(ur). Volentes et decernentes q(uod) quicunq(ue)
talem homicidiū et exbannitū anteq(uam) solverit eodem
rationem et n(on) d(ebe)re de tempore [ex] bannimento rebanditus
reperit vel eū quoquomodo offenderit in persona vel
rebus ad penam seu bannum aliquod volumus non teneri,
Vid. Rubr. 18. cui concedimus licentiam atq(ue) damus ex nunc
prout ex tunc offendendi eundem exbannitum in
persona vel rebus sine pena. Si vero Gualdensis
commiserit aliquod aliud maleficium q(uam) homicidium
contra forensem puniat(ur) in medietate dictē pene
qua condemnari ~~deberet~~ [si offenderet] gualdensem ~~offenderet~~
et plus et minus arbitrio dnorū Rectorū artiū
considerata qualitate personē offendentis, per-
sonē offense et delicti.

R. De pena exterminantiū terras et
quomodo terminentur R. 34.

Item statuimus q(uod) quicunq(ue) exterminaverit seu ex-
terminari fecerit vel traxerit seu trahi fecerit terminū
seu terminos aliquos qui eēnt in possessione vel confine
vicinorū seu vicinantiarū, seu terminū vel terminos
de terra seu possessione alicuius solvat camere vice
qualibet nomine pene quinq(ue) libras denariorū et faciat

119v

una canna muri minus in operibus cois o[mn]ibus suis expensis habita caluina a cois de qua pena dimidia h[ab]eat accusator, et si occone talis exterminationis aliquid apprehenderit illi cuius fuerit restituer[e] teneat, et nihilo[minus] terra sive termino inde extractu[m] remittat, et si aliqui consortes elegerit arbitros aliquos vel amicos coes ad terminand[um] sive diffiniend[um] inter ipos posses[s]iones ipor[um], et inceperit ipsi vel aliquis ipor[um] terminu[m] seu terminos aliquos immitter[e] q[uo]d ipsi arbitri posuit et quilibet ipor[um] possit liber[e] ipos terminos extrahere sine pena, donec fuerit inter se concordati, et si quis vero aliqua[m] exterminaverit a quolibet possit et debeat exterminator h[uius]m[od]i accusari. cuius pene medietatem h[ab]eat accusator, et si talis exterminator puniri no[n] poterit, dicatur per curia[m] cois Gualdi in consilio generali ad bussulas unus sindicus eligat[ur] p[er] coe ad accusandu[m] cora[m] iudice competente, et si ex tali et d[i]c[t]a exterminatione pax f[ac]ta fuerit inter partes infra quindecim dies a die fact[e] accus[ationis] secundu[m] forma[m] statutoru[m] super accusa p[re]d[ic]ta solvat medietatem pene si fuerit producta ante sententia[m] de q[uo] requirat p[ro]b[ati]o instrum[entu]m, et hoc locu[m] h[ab]eat in p[rese]ntib[us] p[re]t[er]itis et futuris

appropinquãs ꝑ mo usq3 ad mediũ pede canne ꝑ maxie i pena x. librarũ

& q etiã nullus debeat se appropinquar usq3 ad me=
diũ pedẽ canne pena decem librarũ denariorũ.

De pena extrahentis aliquẽ de sua possessione

R. 35.

Vid. inf. Rub. 75.

Item statuimus q si aliquis extraxerit aliquẽ de
sua possessione tenutam aliquã intrando alicuius
rei mobilis uel stabilis ingrediendo uel turbãdo
uel molestauerit possessionem alicuius rei soluat
camer uice qualibet centũ solidos & restituat oẽs
expensas factas inde & emendet damnũ similr
patienti & cogat a dicta turbatione cessar turbator
teneat ipsa possessionẽ & fructus inde perceptos
integre restituere cũ effectu ad dictam penã & nihil solucre
teneat ipam cuius pene dimidiã habeat accusator
preterea si aliquis detineret terrã uel partẽ ad
aliquẽ pertinentẽ per fraudẽ uel malitiã uel dolũ
uel celauerit legitima indicia & fama pu.ca possit
ipe dñs locumtenens uel potas super ipis pceder
contra detemptorẽ & ipsũ ex suo officio coger ad
restitutionem ipius uero dñõ & eũ nihil s in centũ
solidis condemnet cuius pene dimidiã hẽat accu=
sator uerũ si aliquis habuerit tenutã man. domini

Locumtenentis vel potestatis vel Judicis de aliqua re con,
tra aliquem vel pro aliquo debito vel ex re aliqua
aliquo titulo partem habuerit in dicta re ipsam rem la,
borare et colere possit et ea tenere et possidere pro parte
sua et uti si quid habet in ipsa comode sine pena
dummodo hoc claruerit dno locumtenenti vel potestati
per idoneos testes vel per publicum instrum. sit autem
ius alterius semper salvum et predicta locum habeant
in preteritis, pntibus et futuris, si autem accusatus ante
sententiam renunciare voluerit possessione et dicere
se nolle possessionem contendere condemnari non possit
de turbata sed de damno dato et expensis et indemni,
tate accusatoris et si aliquis non subiectus com. Gualdi
et eius curie et qui non obedierit sive obediat ipsi
curie in civilibus et criminalibus causis sua auctoritate
et sine cognitione cause et sine licentia hita vel ob,
tenta a dno locumtenente vel potestate Judice vel vicario
com. Gualdi intraverit vel apprehenderit possessionem
alicuius persone terre vel alicuius rei illam quam appre,
henderit nulla persona de Gualdo vel eius districtu
vel etiam aliunde audeat vel presumat laborare vel colere
pro ipso et qui contrafecerit in decem libris vice qualibet
condemnetur et faciat mediam cannam muri unius in ope,

ribus cois omnibus suis expensis hita calana a coi

¶ De pena facientiũ iniuriã parentib[us] R.ª 36.

Ite statuimus et ordinamus q[uod] nulla persona audeat uel presumat aliquomodo aliquam iniuriã uel offensã facer[e] patri uel m[at]ri, auo, patruo, uel auic[u]le, sed potius eorum iustis et honestis mandatis et utilitatib[us] possibilibus obtemperar[e] iuxta posse, contra uero faciẽs pro iniuria et offensa p[redi]ctã uice qualibet cõdemnet[ur] ad uoluntatem illius cui iniuriã f[a]c[t]ã fuerit uel offẽsa p[redi]cta et de p[redi]ctis iniurijs credat[ur] illis personis qui dixerit se ee iniuriatos et etiã de iniuria:

Correctio D[omi]ni Jac[obi] de Monte

Ite quia offendens parentes ex forma statuti arbitrio parentum punit[ur]. Placeat declarar[e] ne parentes b[ene]m[erit]o rem penã arbitrari nõ possit q[uod] si extraneus fuis set offensas ita ut arbitriũ det augendo penas et nõ minuendo. Placet

¶ De pena sodomit[arum] R.ª 37.

Ite statuimus q[uod] quicunq[ue] de Gualdo uel eius districtu uel etiã aliunde repertus fuerit sodomita in platea uel Mercato uel ubi[que] ... magis ne debet

condecens dn̄o Locutenenti uel potati igne comburat, ita q
penitus moriat' et si capi no' poterit oīa sua bona camer
penitus publicent in perpetuu' et de Gualdo et eius dis
tu perpetuo remaneat exbannitus, et si in fortiam
offitialiu' et curie cōis Gual: peruenerit de q° per pu
famā consilet et clareat potati possit ipse potas ipm
infamatū ponere ad torturā nullus quoq; audeat
uel presumat pro ipo malefitio exbannitu' recep
tar' nec eidem auxiliu' consiliu' et fauorem pu
uel occulte prestar'. Contrauero faciens in mi
gentaquinq; libris uice qualibet cōdemnetur
et si aliquid scienter receptauerit aliquem
comittentem ḿoi uel ut comitteret, fuerit actor ul
author pena incendij ignis simul puniant et dns
Locutenens uel potas sindicat contra predictos
fuerit negligens in libris centu' cōdemnet' tempor
sindicatus per assessore cōis Terr' Gualdi.

De pena corrumpentiu moniales: R.ᵒ 38.

Item statuimus q. quecunq; persona uellet corrumpere
aliquam monialem Religiosā et aliquo modo at
ptauerit uiolare uel eius aliquā ex monialib
modo aliquo de suo monasterio extraxerit

uel extrahere attemptauerit capite puniat, ita quod ei-
no moriat, et si capi non poterit de Gualdo et eius
districtu remaneat et sit perpetuo exbannitus et
omnia sua bona Camere publicentur.

De Adulterio stupro incestu forni-
catione et raptu virginum R. 30.

Statuimus pro adulterio concorditer comisso adulterum
pena decem librarum ad querelam mariti, aui patris, pa-
trui, matris, auie, auunculi et omnium consanguineorum
uel affinium usque in tertia generatione et gradu ciuil.
taxat condemnari debere et uxor dotem amittat
et maritus eam expellet a se et domo sua possit, si
autem contra uoluntatem per metum, uim uel aliquam
seductionem, sit adulter capitis amputatione punia-
tur et bona omnia confiscentur. Mulier autem in monasterio
uel loco tuto perpetuo detineatur, stuprator es virginis
uel qui temptauerit stuprum et ad actum exteriorem
deuenerit, si compleuerint intentum, uel non ultra penam
iuris canonici pena amputationis capitis puniantur.
et virgo illa semper presumatur que corrupta non
appareat et semper a viro seducta presumatur

e dotet aut ducat in uxorem omnino quo casu pena amputationis capitis remittatur et libris centum Cam. Ap.ce puniatur et duabus cannis muri ... Committentes incestum pena amputationis capitis puniantur usque in tertium gradum consanguinitatis uel affinitatis si cum consensu crimen sit comissum, si aut dolo uiri solus uir capite puniatur, mulier in monasterio detrusa aut tuto loco perpetuo sequestrata. fornicatores pena quinquaginta librarum puniantur. Raptores uirginum capitis amputatione puniantur et bona omnia confiscentur.

Correctio D. ... de Monte

Primo sub rubrica de adulterio statuit ut stuprans uel stuprare attemptans virginem capitis amputatione puniatur, quod in initio ad quod homines sunt natura procliues, nimis durum est. Placeat statuere ut virginem attemptans in quinquaginta quinque libris si ignobilem, sine uero probate extimationis in centum libris ... qualibet attemptans puniatur, in quo pacis beneficium in nihilo releuet. stuprans aut in centum libris quinquaginta libris si uoluntarie. et stuprator dotem congruam dare teneatur si in uxorem non acceperit

si per eum bonis omnibus confiscatis capite puniatur nisi consentientibus consanguineis stuprata acceperit eam in uxorem. Placet

Additio praedicta

Vnum de duobus Statutis inter se contrariis hic recensitis est in superiori Rubrica 39. Aliud in Rub. 1. fol. 98. tergo, et seq.

Item quoniam in volumine statutorum terrae praedictae duo ad invicem contraria statuta reperirentur, quorum alterum cavet in adulterijs, stupris, incestu et similibus non admitti accusatorem nisi sit tertio consanguinitatis vel affinitatis gradu coniunctus. Alterum vero in praedictis ex inquisitione posse procedi. Et quoniam primum statutum magis aequum et consonum iuri esse videtur ne aliorum malitia seu odio, familia vel persona aliqua infametur et vituperio efficiatur. Placeat secundum statutum abrogare et quod in praedictis aliquo modo procedi non possit, nisi interveniente accusatore aliquo de coniunctis in dicto tertio gradu vel ex omnibus alijs in dicto statuto nominatis. Placet nisi res esset notoria, quae sine scandalo tollerari non valeret.

De pena facientium falsum instrumentum R. 40.

Item statuimus et ordinamus quod quicumque fecerit falsum instrumentum vel fieri fecerit, si quantitas fuerit centum librarum vel valoris istarum vel infra, solvat Camerae

ducentas quinquaginta libras, si vero fuerit a' centu
libris supra soluat vice qualibet quingentas libras
et emendet damnu' quod aliqua persona d(i)c(t)a de c(aus)a sub-
stinuerit et pingant in domo populi contrafacientes et
fieri facientes, et si pena' p(re)d(ic)tam soluer(e) no' potuerint
eis et cuilibet ipsoru' manu dextra a' brachio tota-
liter amputetur.

R(ubrica) de Armis R(ubrica) 41.

Contra portantes arma procedat(ur) per inquisitionem, inuen-
tione, accusa' uel denuntia' de facto sine processu et sen-
tentia, sola facti ueritate inspecta et reperti in facto
torqueantur duobus ictibus funis et quattuor auri du-
catos soluat. Alij no' reperti in facto pena triu' ducator(um)
auri et uno ictu funis puniant(ur). Arma uero prohibi-
ta sint o(mn)ia arma offensibilia et defensibilia et gladij
supra unu' submissu' et secures, fusti, lapides, palle
plumbee et o(mn)ia alia arma arbitrio iudicantis decla-
randa, qui ob eam etia' gladioli portationem uetare
possit. Et arma portari no' possint intra terra' uel ex-
tra terra' Gualdi uel de die uel de nocte per ciues uel
forenses, quos forenses puniri uolumus si aduisati fu(er)i(n)t
per hospitem uel amicos fuerint ne arma portarent

uel dolosā morā per Terrā, uel castra, aut uillas fecerint aut ad ecclesias iuerit. et si hospites aut amici dcor͡ forensiū cū quibus locuti fuerit, uel sese receperint, nō aduisauerint forenses eadem pena puniant͡, ac si ipsi arma detulissent, quoru armorū una quarta sit accusatoris, alia executoris, et aliē duæ sint camer Apcois Gualdi et nō pōssit fieri gratia.

Correctio Rubricæ de Monte

S ubrica de Armis statuit uenia nō inuentis cū armis propter delationem armorū tribus aureis et uno ictu funis puniat. Placeat statutū declarar ut procedat quādo quis fuisset a Judice monitus ut a barrorū delatione desisteret. Placet

S ubrica pdca statuit sub pena quattuor aureorū et duorū ictuū funis etiā per Territoriū ne arma portent, tā per terrigenas q̄z forenses, placeat quo ad hoc statuto pdco derogar. Placet quo ad delationem armorū simplicium, que portantur pro custodia et ad arsenalū canes, in alijs stet statutū sd dium

De pena dantis alicui facialā uel reimproperantis delictū Rubr. 42.

I tē statuimus et ordinamus q quicunqz dixerit alicui

faciant de homicidio dicendo eidem q[uod] aliquis eius consan-
guineus uel coniunctus usq[ue] in tertiu[m] gradu[m] fuerit occisus
uel q[uod] ipse aliquem occidisset, uel nominando aliquem con-
iunctu[m] illi cum quo loqueret[ur] usq[ue] in tertiu[m] gradu[m], di-
cendo talis tuus consanguineus uel coniunctus occidit
talem, uel dicendo no[n] fuit occisus p[ate]r meus uel mater mea
uel f[rater] meus, uel socra mea, uel patruus meus uel auun-
culus, nepos uel neptis uel cognatus. uel dicendo no[n]
fui ego qui occisi talem nominando aliquem occisum
coniunctu[m] cu[m] loquente in p[re]d[ic]tis gradibus specificando
no[m]i[n]a, uel dummodo nominet gradum parentele occisi et
similia uerba dicendo per directu[m] uel obliquu[m], uel si aliquis
vemproperauerit alicui dicendo tu iaces uel iacuisti cum
uxore talis uel cu[m] filia, uel cu[m] soror[e], uel no[n] su[m] ego q[ui]
iacui cu[m] uxore tua, filia uel nuru, uel tu percussisti
talem, uel tu uulneratus fuisti a tali, uel dicendo no[n] per-
cussi ego te si talis percussio fuerit cu[m] sanguine, uel si-
milia uerba equipollentia dixerit specificando no[m]i[n]a offen-
dentiu[m], uel offensoru[m] directe uel per obliquu[m] soluat cam[ere]
Ap[osto]l[i]ce uice q[ua]libet uiginti quinq[ue] libras et faciat tres cannas
muri unu[m] in operibus co[mmun]is o[mn]ibus suis expensis h[ab]ita cala-
na a co[mmun]i. cuius pene medietas sit Camer[e], alia medietas
sit accusatoris, et plus et minus ad uolunta[tem] d[omi]ni Rector[is]

consideratã qualitate delicti et personæ et nullus audeat uel præsumat reimbroperare uel infacciare aliquam poenã seu offensã sibi illatã et etiam per offitiales et curiã cõis Gualdi, et si quis contrafecerit in p̃dictis uel aliquo p̃dictorũ soluat uice qualibet camer decem libras et faciat duas canãs muri uiui in operibus cõis oĩbus suis expensis habita calũnia a cõi.

De pena dicentis alicui uerba iniuriosa R.ª 43.

Item statuimus et ordinamus q̃ si aliquis dixerit alicui uerba iniuriosa q̃ ad iniuriam reuocant. Si Meretrix, captiua, puttana uel alia similia uerba soluat Camerẽ uice qualibet uiginti solidos. Si uero dixerit alicui mẽdico puzulente, tu menti, tu me ingannasti, tu nõ dici il uero tu sei una bestia, uel similia uerba equipollentia soluat camer uice q̃libet et pro quolibet dictorũ uerborũ ad iniuriam reuocatorũ uiginti solidos denariorũ. Si uero aliquis alicui proditor, recredente, vanaglioso nõ aliter specificando, falsario siue latro, uel similia uerba equipollentia soluat uice qualibet et pro quolibet uerbo iniurioso Camer centũ solidos denariorũ et faciat mediã canãm muri uiui in operibus cõis oĩbus suis expensis hita calũnia a cõi, et si dicta uerba, uel aliquod ipsorũ fuerit repetit

quotiens repetita fuerit, toties condemnetur in dicta pena. Et si hec verba uel aliquod predictorum dicta fuerint a bali qua uel uilis conditionis alicui nobili uel bone conditionis sol- uat camere ut e qualibet centum libras et faciat dictum mandatum. Et si penam predictam soluere non poterit et non soluerit fustiget uirgis per Terram Gualdi secundum delicti qualita- tem: si uero aliquis dixerit alicui apostatus, retornatus aut exitus et hijs similia, uel habentis uim dictorum uerborum uel qui dixerit dicta uerba, uel habentis uim ipsorum alicui consanguineo, uel affini ipsius appostatus, uel retornatus uel exitus usque in tertium gradum soluat camere ut e qua- libet centum solidos. Et si predicta uel aliquod predictorum uerborum dicta fuerint coram domino locumtenenti, uel Potestate Judici uel uicario seu maleficiorum notario aut alio offitiale comunis, aut in palatio comunis pena duplicetur huiusmodi delinquenti- bus, et si plura uerba iniuriosa ex dictis quis dixerit aliquibus uno contextu continuando ea sine temporis interuallo pro uno uerbo iniurioso solummodo puniatur.

De pena mulieris male conditionis dicentis alicui uerba iniuriosa Rubrica 44.

Item statuimus quod si qua mulier male conditionis et fa- me uerba iniuriosa uel que possit ad iniuriam reuocari alicui bone conditionis et fame dixerit in centum solidis

pro quolibet uerbo iniurioso uice qualibet codemnet. Et si
caperetur et dcam pena solver no poterit seu no soluerit in
termino sibi dato uel dando per tota Terra Gualdi nuda de,
beat fustigari uirgis. Et si capi no poterit ex banniat, a
Terra gualdi et eius districtu ipa Mulier malae conditionis
et famae. Et q sit puttana malae conditionis et famae, probari
possit per duos testes, qui dixerint de publica uoce et fama
dus quorũ credat, dummodo dti testes sint bonae cõditionis et
famae. Mulier bonae conditionis tali mulieri similis cõditionis
si dixerit uerba iniuriosa, uel aliquid fecerit cõtra p̃dcã
ad pena aliqua uolumus no teneri, dummodo in talibus fa,
ciendo modu condecentem no excedat.

De pena contrahentis matrimoniũ contra
uoluntatem consanguineorũ. R.[a] 45.

I. Item statuimus et ordinamus q nemo audeat uel p̃sumat ma,
trimonia aliquod per uerba de p̃nti cũ aliquo contrahere
nec promissiones matrimonij cũ aliquo uel aliqua facere
sine p̃nka uoluntate et consensu trium ad minus ex pro,
ximioribus consanguineis utriusqz partis. Et nemo audeat
uel p̃sumat subtractiones et deceptiones aliquas huiusmodi
matrimonij committere, subtrahendo uel aliquod cõtrarium
operando in seductione alicuius partis. Et nullus Notarius

audeat vel p̄sumat promissiones huiusmodi matrimonij cōtrahendi per verba de p̄nti vel placimenti vel alia verba scriber vel rogar vel inteste vel p̄teste personaliter existeri nisi hec oīa et singula facta fuerit palam et in p̄ntia et voluntate consanguineorum predictorum, contra vero faciens in quinqua ginta florenis vice qualibet cōdemnet. et faciat quatenor canzas mari vini omnibus suis expensis in operibus cōis sita calana p̄ cōi et hoc capitulum publice banniatur.

De pena receptantium exbannitos R. 46.

Et statuimus et ordinamus q̄ nullus de Gualdo vel eius districtu audeat vel p̄sumat seu attemptet quoquo modo seu aliquo ōio colore ausio receptar seu eis praeber auxilium consilium vel favore alicui seu aliquibus cōdemnatis seu exbannitis Terre Gualdi et eius districtus. Contra vero faciens de exbannitis et cōdemnatis de aliquo malefitio q̄ deberent perder personam in centum libris vice qualibet cōdemnetur, dumodo hoc capitulum nō vendicet sibi locum nec intelligat de receptantibus exbannitos et cōdemnatos occasione proditionis dicte Terre, nec dantibus et prebentibus eis auxilium consilium et favorem imo cōtrafacientes et receptantes dictos exbannitos pro proditione p̄dicta subiaceat penis in quibus iacent et sunt exbanniti et cōdemnati p̄dicti. de alijs vero exbannitis et cōdemnatis

occasione alterius maleficij receptantes et prebentes eis auxilium consilium vel favorem in viginti quinque libris denariorum pro quolibet condemnetur. Et hoc capitulum sit praecisum, quod tolli non possit seu suspendi vel alio quoquo modo seu forma derogari nisi per adunantiam generalem. Et quod locumtenens vel Potestas dictae terrae in principio sui regiminis banniri faciat capitulum predictum ut omnibus innotescat, et inquirere teneatur mense quolibet durante suo officio contrafacientes in premissis seu aliquo premissorum, poena centum librarum denariorum in quibus condemnetur tempore sindicatus per assessorem communis Gualdi si negligens fuerit, et quod liceat unicuique accusare et dimidiam poenae habeat accusator et credatur accusatori cum uno teste fidedigno, et dicti exbanniti et condemnati possint offendi in personis et rebus a quolibet sine poena et banno. Et quod talis offendens non possit molestari per officiales et curiam dicti communis occasione predicta, sed potius per sindicum communis Gualdi debeat defensari et conservari omni tempore sine damno. Et dominus locumtenens vel Potestas qui pro tempore fuerit teneatur et debeat capi facere et detinere omnes et singulos exbannitos et condemnatos communis Gualdi, et habeat de quolibet exbannito

Si duxerit in fortiā cois duos solidos pro libra dli cōdem-
nati in pena pecuniaria, et hoc intelligat de condemnatis
contumaciter a viginti quinqz libris supra quos capi fe-
cerit, et condemnati soluerit. et si deberent ammittere
personas pro ipā captione, nihil hēat duos solidos de-
nariorū pro libra de pena pecuniaria. Volentes etiam
q quicunqz miserit aliquē exbannitū dā cois in for-
tiā camā, et officialiū cois Gualdi, qui sit exbannitus
in eo casu in poena personali siue pecuniaria, ille qui
miserit talem exbannitū et condemnatū in fortiā curie
et officialiū hēat et hrē debeat de pena exbanniti
pre dā quinquaginta libras den. et hoc locū nō habeat
nisi in exbannitis et debentibus perder personas: Si
aliquis combureret aliquā domū siue paleariū in quo
combureret aliquā personā et ductus fuerit in fortiā offi-
cialiū et curie pdce hēat talis ducēs seu ducentes de
bonis camer ducentū libras den. et si fuerit exbani-
tus rebanniat in quo cunqz casu eēt exbannitus, saluo
pro incendio. in quo casu nō rebanniat. et si tales in-
cendiarij in fortiā officialiū et camē cois Gualdi peruenerit,
viui comburant, ita qz moriant. Addentes huic capto

et quicumque duxerit aliquem exbannitum et miserit in forcia carceris predicti si ipse fuerit exbannitus pro proditione et tradimento terre Gualdi non rebanniatur.

De pena corrumpentium officiales Rubrica 47

Item statuimus et ordinamus quod quicumque officialem aliquem terre Gualdi ausus fuerit vel attemptaverit corrumpere vel corrumpet solvat camere in qualibet vice in quinque libras denariorum, et faciat duas cannas muri nunc in operibus communis cum omnibus suis expensis habita tamen a a(?) consideratione qualitatis delicti, officiales autem qui pecuniam corrupti simili pena puniantur et de officio in quo erunt removeantur et si talis corruptor statim ipsam corruptionem in qua fuerit manifestaverit domino locumtenenti vel potestati seu Rectoribus predicti ad penam aliquam non teneatur occasione dicte corruptionis et id quod receperit dictus corruptor integre restituat cum effectu, de lenonibus et mediatoribus huiusmodi corruptionis dicimus illud idem, et damnentur in simili pena exbanniantur de terra Gualdi et eius districtu, et hoc locum habeat in presentibus preteritis et futuris, et si tempore sindicatus corruptor potestatis Iudicis vel notarii

maleficiorum ipsam corruptionem manifestauerit, Assessor
comunis et sindico ad penam ipse corruptor nullatenus teneatur
pro quibus omnibus et singulis assessor comunis qui fuerit ad sin-
dicandum officiales seu quilibet debeat contra omnes et singulos
delinquentes procedere et repertos culpabiles punire
in pena superius statuta et declarata. quod quidem
delictum probari possit per publicam uocem et famam
et publica uox et fama habeatur pro legitima probatio-
ne in praedicto si famam fuerit per Rectores populi approba-
ta, et liceat cuilibet accusare publice et priuate et
accusator habeat dimidiam banni siue penae.

De pena perhibentis falsum testimonium R. 48

I tem statuimus et ordinamus quod quicunque falsum testimo-
nium protulerit seu perhibuerit contra aliquem seu
aliquos uel operam consilium uel fauorem dederit perhi-
bendi super aliquibus casibus tam ciuilibus quam crimina-
libus soluat camerae pro qualibet uiginti quinque li-
bras et faciat duas cannas muri uiui in operibus
comunis omnibus suis expensis hita calcina a comuni. de
qua pena medietas sit illius contra quem factum fuit
testimonium praedictum et eidem emendet omne damnum
et expensas et interesse quod uel quas substinuerit

occasione falsi testimonij facti contra eũ, et si dicam
penã soluere nõ poterit sibi lingua totalr amputet,
ita q̃ de cetero nõ loquat, et si capi nõ poterit de
Gualdo et eius districtu perpetuo remaneat ex banni-
tis donec ipãm cõdemnatione solverit cũ effectu,
et hec oĩa et singla dicimus et firmamus cõtra talẽ
testimoniũ falsũ producentẽ, et illũ qui tales
testes produxerit falsos, simili penæ uolumus
subiacere.

De pena ludentiũ ad ludũ taxillorũ R. 49

Item statuimus et ordinamus q̃ nullus audeat uel pre-
sumat ludere ad ludũ taxillorũ aliquos denarios
uel res aliquas in terra Gualdi uel eius districtu
contrafaciens in decem libris denariorũ uice qua-
libet condemnet, et ad similem penã teneat oĩs
qui tenuerit cũ ludentibus ad dictum ludũ, et qui
ludentes receptauerit in domo propria uel con-
ducta, et qui ad ipsũ ludũ prestauerit uel accõ-
modauerit quoquomodo, et idem dicimus de
ludentibus ad ludũ cartarũ. Volumus aũt in locis
publicis ad ludũ tabularũ, triumphorũ, Ronfæ
scaccorũ, criche minoris, pilæ et aliorũ ludorum

129v

in quibus uersat(ur) ex tractu (et) inde ex tra liber sine pena no(n) tamen prope tabernas per duas domos uel alijs locis absconditis uel priuatis in quibus no(n) co(n)ce, dimus licentia(m) sed negamus luder(e) possit (et) ualeat.

De pena proyjcientis niue(m) R(ubrica) .50.

Ite(m) statuimus (et) ordinamus q(uod) nullus proyjciat niuem in platea co(mmun)is per stratas publicas nec proyjcer(e) faciat nec aliquos inducat ad proyjciendu(m) . si uero quis co(n), trafecerit in uiginti solidis uice qualibet co(n)demnetur cuius pen(a)e medietas sit cam(erae) Ap(ostolicae) (et) alia medietas sit accusatoris (et) liceat cuilibet accusare.

De pena ludentiu(m) ad balista R(ubrica) .51.

Item statuimus (et) ordinamus q(uod) nullus audeat uel p(re)su, sumat quoquomodo ad ludu(m) balist(a)e, a porta s(anc)ti Facundini a carceribus infra (et) ab alijs portis, a flu, mine infra uersus Terra(m) Gualdi proyjciendo uel sa, gittando quatrellos, pulzones uel verettas, ne cetia(m) audeat aliquis cu(m) pallactera uel balista balistare uel palluctas proyjcer(e) ad aliqua(m) ecclesia(m) siue domu(m) Terr(ae) Gualdi uel eius districtus ad columbos et in predictis teneat pater pro filio (et) filij pro patre. si

uero quis contrafecerit soluat camere uice qualibet
centum solidos et cuilibet sit licitum accusare
et habeat dimidium banni accusator, et dominus locum
tenens uel potestas de predictis teneatur inquirere
et repertos culpabiles punire et condemnare:

De pena proycientis turpitudinem ante ecclesias Rubrica 52.

Item statuimus et ordinamus quod nullus audeat uel presumat in aliqua ecclesia uel domo sancte Marie de commendatis uel ante dictas ecclesias et domos, uel in circuitu ecclesiarum ipsarum et domorum uel ecclesie aliquid mittere et suspendere uel appendere, seu apponere aliquid prope ipsa domo uel ecclesia laedere, nec pueri percutere domos cum baculis uel lapidibus rumorem facere. contra uero faciens in predictis uel aliquo predictorum in uiginti solidis uice qualibet condemnetur. et liceat cuilibet accusare et banni medietatem habeat accusator, et in predictis et quolibet predictorum pater pro filio teneatur ad dictam penam soluendam. et locumtenens uel potestas de predictis inquirere teneatur.

De pena transeuntis ante domum interfecti Rubrica 53.

Item statuimus quod quicunque commiserit aliquod homicidium et post perpetratum maleficium homicida fuerit

rebandiens, ante domum mortui seu interfecti que erat tempore interfectionis sive ante domum patris, fratris et consanguineorum et coniunctorum usque in tertium gradum qualiter non debeat pertransire, et si dictus homicida contrafecerit in vigintiquinque libris nostre comunitatis Gualdi debet condemnari et liceat cuilibet accusare, et si aliqua ipsarum domorum fuerit in contrata seu parte in qua habitat ipse homicida, pro illa domo que olim fuit in dicta contrata ad dictam penam non teneatur.

De pena mittentis ignem in montibus. R.ca 54.

I tem statuimus et ordinamus quod nullus audeat vel presumat mittere ignem in montibus comunis Gualdi infra has serratas usque a castellare curse usque a valle gurgitis nec in ipsa valle versus Gualdum et a dictis sylvis usque ad ... quod trahit ad stipitem morelli et exit ad vallem collecte et mergit ad cavam de Cat...gio ... prout durat confines Gualdi, neque de terris vel sylvis comunis rancare presumat in dictas serratas: contra vero faciens in quolibet capitulo predictorum solvat Camere nostre comunitatis Gualdi decem libras et faciat unam cannam muri in operibus comunis omnibus suis expensis habita caluna a comuni. de quo banno pecuniario dimidia

accusator et ali's locumtenens uel Potas quolibet
mense semel de p̃dictis inquirere teneat, exceptis
dumtaxat in carbonaiolis, qui carbones facere
possit in ipsis Montibus sine pena dumodo bene
extinguant ignem ita q̃ in sylua damnũ nõ
inferat ad penam supradictam.

De pena rancantiũ in montibus cõis R. 55.

Item statuimus et ordinamus q̃ nullus audeat uel
p̃sumat terras rancare in montibus cõis Gualdi, nec
disodare de terris uel sodis cõis. sed potius que sunt
rancate et disodate à decem annis citra cõi dimit-
tant et ulterius nõ laborent. contra uero faciens
soluat camere uice qualibet decem libras. de qua
pena dimidia hēat accusator exceptis castellanis
nouis, quibus dati sunt modioli quattuor, quos
disodare possit. et hec locũ hēant in p̃sentibus p̃nibus
et futuris et hoc publice banniatur et Inquisitio fiat
per dnum locumtenentẽ uel potatem de p̃dictis et
Gualdarij stantes in confinibus montiũ licentiam
hēant accusandi et denuntiandi delinquentes et
eorũ denuntiationi stetur et credatur sicut de alijs
damnis datis

131v

¶ Q. nulla persona possit immitti
uel detineri in capsaro R. 56.

I tē Statuimus q. nulla persona de Gualdo uel eius di
strictu seu etiā aliunde transiens uel habitās in aliq.
p. dictoꝝ ualeat nec possit cogi, mitti uel recludi contra
suam uoluntatē uiolenter in capsaro siue in fortilitia
fienda uel quę sit in terra Gualdi per aliquem qui
custodierit uel possederit eādē uel per aliquē aliū
mandato, monitione uel inductione p.dicti custodientis
uel possidentis dicum capsarū, et si contrafecerit talis
custodiens uel possidens, mandās, monens uel inducēs
necnō exequens in quingentis libris per Assessorem
cōis condemnet tempore sindicatus, cuius pęnę me
dietas sit Camerę et alia dū talis sic conducti in
troducti uel reclusi uiolenter, de quibus sic gestis
contra dictam formā statutorū credat sacramēto p.dicti
sic coacti uel introducti cū dicto unius testis de
uisu uel duorū fidedignorū de publica uoce et fama
quę pro plena probatione habeat.

¶ Ut cōdemnationes exigant R. 57.

I tem statuimus et ordinamus q. dñi locumtenentes uel
potestates futuri pro se et omnibus officialibus et familia
teneant exiger et etiā exigi facer des cōdemnationes

factas et fiendas et quelibet alia credita camere
comunis atque debita et facere pervenire ad manus Ca-
merarij Camere prout et sicut requisitum fuerit per
dictos Rectores vel per ipsorum partem fuerit declaratum
absque aliqua mora et inquisitione mercede, salario
vel premio ad penam quinque librarum denariorum:

De renunciari statutis non possit. R. 58

Item statuimus quod nulla persona possit nec ei sit li-
citum renuntiare alicui dictorum statutorum et ordinamentorum etiam
iuramento vallato et talis renunciatio et iuramentum
prestitum non valeat nec teneat ipso iure et robur vel
effectum iuris nullatenus sortiatur, cum ex nunc decerni-
mus et statuimus predicta ordinamenta et premissa et
quodlibet predictorum esse principalia et in favorem
reipublice et generalia et nullus notarius teneatur
vel debeat scribere talem renunciationem et qui
contrafecerit in centum libris vice qualibet puniatur.

De pena sindici faventis contra for-
mam sui sindicatus. R. 59.

Item statuimus et ordinamus quod si aliquis sindicus ad
defendendum alium vel aliquod ordinamentum
fuerit electus de dicto olim vel dabit imposterum aliquid

132v

Liber

de bonis co(mun)is contra forma(m) seu sindicatus, uel ips(u)m
excesserit solvat camer(arius) vice q(ua)libet decem libras ...
narior(um) et quod per talem sindicatum factum ...
rit no(n) valeat nec teneat ullo modo, sed potius ab eo
qui data est recuperiantur omnino et hoc locum habeat
in preteritis presentibus et futuris.

De pena Minorum quatuor decim annis m(od)eranda R(ubrica) 60

I tem Statuimus q(uod) si minor quatuor decim annis, etia(m) s(i)
doli capax fuerit contra aliquem uel aliquos del(in)
querit, uel aliquod malefitium comiserit, seu in person(am)
ipsorum minorum per aliquem seu aliquos aliquod male(fitium)
qui(s) comitteret, iniuria uel excessus de ipso male(fitio)
tio uel delicto infra quindecim dies a die citation(is)
facte cum cedula de ipso accusato seu inquisito co(m)
putand(o) pacem fecerit cum iniuriato de qua appare(at)
publicum instrum(entum) ad pena(m) aliqua(m) de tali delicto u(el)
malefitio ta(m) ipsi minores delinquentes q(uam) ill(i)
qui contra ipsos minores deliquerint nullatenus te(neantur)
tur. Si aut(em) de illo malefitio pax ip(s)a facta no(n) fuerit
ut dictum est puniatur delinquens cum temperamen(to)
considerata qualitate delicti et personarum delinq(uentium)

Sin(...)

et in arbitrio dni locumtenentis uel Potatis et Rectoris ppli uel maioris partis ipsoru:

De hoibus no ponendis in carceribus R. 61.

Vide supra Rub. 15. civ. fi.

1 Ite Statuimus q dns locumtenens uel Potas nec alius offitialis possit nec debeat aliquem de Gualdo uel eius districtu poner nec poni facer in carcer in compedibus sine custode detiner nec coger ad stadu in palatio de die uel de nocte, nec in aliquo alio loco occone alicuius maleficij de quo et super quo contra eu mo aliquo procederet per inquisitione, denuntia uel accusa si dcus Gualdensis dederit seu dar uoluerit cu effectu idoneos fideiussores de parendo mandatis curie et soluendo omne pena seu quantitatem pecunie qua soluer deberet occone qua detinet uel occone alicuius offitij eligendi seu accipiendi contra uero faciens in uiginti quinque libris uice qualibet codemnet, de quo banno medietas sit Camer et alia accusatoris sic concti et cora Assessore cois tempor Sindicatus possit per quemlibet accusari. Volentes tamen q si talis cogendus eet uel cogi deberet pro aliquo maleficio de quo deberet personalr puniri, sue

133v

principal(is) sive in defectu solutionis debeat omnino per officiales et curia(m) p(re)dicam in carceribus detineri et carcerari, in quo carcer(e) per custodes deputatos sive deputan(dos) debeat custodiri et non alibi, ne de malefitio valeat et transeat impune. Nullus tamen occone alicuius malefitii vel aliqua alia ca(usa) in capsaro deti neri possit p(e)na contenta in cap(itul)o de capsaro loquen(te).

De pena proiicientis turpitudine(m) infra Muros R(ubrica) 62

Item statuimus q(uod) nullus audeat proiicer(e), poner(e) vel poni facer(e) quoquo modo turpitudinem nec aliqua(m) inmunditiam nec ingomborimen(tum) aliquod domus vel alicuius rei infra muros co(mun)is Terr(e) Gualdi nec prope portas ipsius Terr(e) ta(m) ex parte interio ri q(uam) ex parte exteriori per decem cannas, nec prope muru(m) ipsius Terr(e), nec alicuius specialis person(e) nec in terris alicuius sive viis sive carbonibus publicis. Contra vero faciens solvat camer(e) vice qualib(et) solidos viginti, cuius pen(e) medietas sit camer(e) et alia accusatoris et cuilibet liceat public(e) et privat(e) accusar(e), liceat tamen hoib(us) Port(e) S(anc)ti Benedicti poni

et proijcer' ingomborimen infra murũ circhę et barbacanũ a porta fluminis sci que est prope molendinũ quondã iacobutij usque ad Sostiũ Horti sti Benedicti cã et explanadeli dcam uiam. et hoibus portę sti Martini extra ipsã portã et prope dcam portã, ut a strata qua it ad pontẽ fluis: et hoibus portę sti donati infra murũ circhę, a pisciarella aquę, quę diuidit portã sti Martini a porta sti donati usque ad clarum in pomerijs et foueis cõis, non tamen in hortis et possessionibus particularium fer sonarũ et in alijs locis prout dño locumtenenti uel prioribus populi Terrę gualdi uidebit' et placebit, qui portantes ingomborimen in locis pdcis et alijs de licentia dñi locumtenentis uel priorũ adnullã penã teneant'. ad et quilibet de gualdo uel eius districtu teneat' qui domũ in Terra gualdi hẽt propriam uel conductam singulis diebus sabbati ante do-mũ remũdare scopare ingomborimen eleuare qui uero contrafecerit soluat cõi pro banno uice qualibet quinque solidos et predcã banniantur singulis diebus Veneris.

pena nõ scopantis ante domũ suã uel cõducta a qlibet die sabbati

¶ De proijcientibus cornua sive stercus et alia
simila ante domos alicuius et carminib. infamatorijs
R. 63.

I tem statuimus q. quicumq. qui stercus aut cornua aut
aliqua inmunditia ante domu. vel hostiu. sive in ipsa
domo vel hostio, aut pertinentijs domus alicuius persone
proiecerit et imiserit aut proiji et immitti curaverit
si domus est honestaru. personaru. pena amputationis
manus et fustigationis publice per tota. Terra. Gualdi
puniat. si aut. vilis et forte inhonestaru. personarum
domus fuerit pena quinquaginta librarum puniatur
soluen. infra decem dies et in mo. appone
libellos infamatorios puniat. et oi. tempor. quo consti
terit vel appuruerit aliquem aliquod delictu. de pre
missis comisisse et puniat sine aliqua gratia
et talis sic delinquens sit infamis, intestabilis et teste
ee no. possit in causis civilib. et criminalibus, sed pro
infame, infamato publica infamia fcti et iuris habeatur.

¶ De auxiliatoribus, fautoribus, consulto,
ribus et alijs culposis in criminalib. R. 64

S tatuimus auxiliatores, fautores, assistentes, consul
tores, tractantes, vel aliquo mo. scientes et notitia. ha
bentes de aliquo crimine, excessu vel delicto com

mittendo teneri simili pena, qua teneantur prin,
cipales, comissores et executores delicti, criminis uel
excessus et no ualeant excusari aliquo modo etia
si solu sciuerit et no consenserint tamen no pro
palauerint crimen, excessu uel delictu comittendu
cu potuerint propalar et si neg ligentes fuerint
aut no uoluerint propalare.

Correctio R. m.i de Monte

Sub rubrica de auxiliatoribus, statuit ut nuda scie
tia puniat in maleficijs, pena qua maleficiu comittes
uenit puniendus, statutu iniqu est pterqz in cri,
mine lese maiestatis. Placeat statuto derogar
et nuda scietia no ali puniri qz ius coe disponat
uel saltem et no teneatur ultra quinqz Libras
pena imponere et ultra ad arbitriu ius dicentis
pro qualitate comissi delicti. Placet.

Ut totu consiliu et coe contra male uiuete
bannitos et co(n)demnatos insurgat ad punitionem
eorum R. 65.

Item statuimus et ordinamus ut Barigelli no heant cau,
sam aduenandi ad Terra Gualdi et etiam malefac.

tores puniant. et ad requisitionem dnj locumtenentis
potestatis vel ius reddentis totum consilium et commune te-
neantur insurgere contra malefactores, delinquentes aut
inobedientes vel condemnatos ad puniendum, capi-
endum, carcerandum, domos diruendum, et omnia et singula facienda que
fuerint necessaria in predictis et circa predicta. Et sic te-
neantur ad solutionem malefitiorum et expensarum bariselli
propterea necessario advenientis vel missi, si bona eorum
capitulum. commune noluit auferri et non alio modo.

¶ Ut pater et mater pro atrocibus filiorum
delicto teneantur usque ad legitimam Rubrica 66.

Cum patres ob malam filiorum educationem sint causa delictorum
commissorum per filios. Statuimus patrem et matrem teneri
usque ad legitimam filiorum in atrocibus malefitijs et se
excusari aliquo colore non valeant.

Non est usu receptum in iure.

¶ Ut proximiores consanguinei et affines
bona delinquentium redimere teneantur Rubrica 67.

Reg. sup. Rub. 15. Proximiores consanguinei et affines usque in tertium gradum
de iure canonico ad redemptionem bonorum delinquentium de fisco compellantur.

Correctio D. mi de Monti

Sub rubrica ut proximiores consanguinei et affines, statuit pro-
ximiores usque in tertium gradum emere teneantur bona damnatorum

Placeat declarar' q Statutū procedat in gramonibus tantū et aduocatoribus. Placet q procedat in capitalibus:

De pena dantis alicui pugnū vel guanciata' R. 68

Item statuimus q si aliquis dederit alicui pugnū vel guanciatam in capite vel in facie soluat camer' vice qualibet centū libras et faciat duas cannas muri uiui circa Communis omnibus suis expensis dicta calaina, a' coi,

In circa Communis, idest in circuitu, siue in Meniis, quę circundant Communem, id est Terram Gualdi.

si quis aut ceperit aliquem per capillos soluat Cam. vice qualibet viginti quinque libras et faciat duas cannas muri uiui modo p'dco et p'dca intelligant' si sanguis no' exiuerit, si sanguis exiuerit soluat d'cam penā duplicatā, et si alibi q' in capite vel in facie fuerit ipā percussio soluat camer' vice qualibet decem libras, et hoc si cū manu uacua fuerit; si aut calce vel gabito percusserit aliquē in decem libris, et una canna muri uiui fiendi oibus suis expensis in operibus cois dicta calaina a' coi, Volentes insuper q si aliquis dederit alicui pugnū vel guanciatam teneatur et debeat, ac etiam cogatur ab iniuriato recipere pugnū vel guanciatā in plateа cois et si dictus locumtenens vel Potas fuerit negligens in faciendo

obseruari p(re)d(ict)a perdat de suo salario quinquaginta flo-
renos et applicentur Camerae.

De poena offendentis aliquem cora(m) d(omi)no
Locumtenente uel Potestate. R(ubrica) .69.

Item statuimus q(uod) quicumq(ue) percusserit aliqu(em) seu offenderit
cora(m) d(omi)no Locumtenente, Vel Potestate, Judice uel notario ma-
lefitioru(m) soluat Camerae uice qualibet decem libras et
faciat mediam canna(m) muri mini in operibus co(mmun)is o(mni)bus
suis expensis h(ab)ita calcina, a co(mmun)i praeter poenas quas
de ip(s)o malefitio pati deberet si in alijs locis comisisset
saluis et ca(pitu)lis de poenis duplicandis que in suo robore
perseueret.

De poena capientis aliqu(em) per collarem R(ubrica) .70.

Item statuimus q(uod) quicumq(ue) coeperit aliqu(em) per collarem pan-
norum iniuriose soluat Camerae uice qualibet decem libras
et faciat una(m) canna(m) muri mini in operib(us) co(mmun)is o(mn)ibus suis
expensis h(ab)ita calcina a co(mmun)i. Si uero aliquis ceperit ali-
quem iniuriose a collare pannoru(m) infra et spinserit
seu spatassauerit, ita q(uod) spinctus cadat in terra(m) uel ali(um)
locu(m) soluat Camerae uice qualibet decem pena(m), et si aliquis
spinserit seu spatassauerit aliquem ita q(uod) d(ic)o oc(casi)one
sanguis exiuerit supradictam pena(m) denarior(um) et canna(m)

muri soluer debeat duplicatã, et si talis spintus seu spatassatus in terra uel aliũ locũ nõ ceciderit, talis offendens ad dcam penam pecuniariã solũmodo teneatur.

Qꝫ nulla domus deuastet. R. 71.

Item statuimus qꝫ nulli offitiali liceat quoqꝫ modo alicui Gualdensi facere proiča, discooperiri, dirui uel alio modo deuastari aliquã domũ uel facere extrahi hostiũ domus nisi pro collectis soluendis camere, cõi cuius causa possit hostiũ extrahi, sed nõ dirui domus nec destrui, nec aliquis offitialis uel familiaris ipius offitialis sive bayulus possit facere de pred. dictis nisi ut dcum est, liceat tñ dñõ locũtenenti uel potati aliud offitiũ facere competens de conscientia Rectorũ ppli, nec etiã deroget capitulo supradcõ loquente de homicidiũ committentibus, et si dñs locumtenens uel potas in aliquo contrafecerit in uiginti quinqꝫ libris condemnetur et in emendationem damni pacienti.

Supra Rub. 33.

De pena euntis post tertiũ sonũ campanę R. 72.

Item statuimus qꝫ quicunqꝫ iuerit post tertiũ sonum

campanæ cōis quæ pulsatur desero pro custodia Terræ
Gualdi et per ipam Terrā inuentus fuerit per officiales
et curiæ dc̄e Terr, aut per aliquem ipsorū, uel per ali
quem ex famulis dn̄i locumtenētis uel Potestatis sine
lumine ignis longe a domo sua quam habitauerit per
tres domos soluat camer uicequalibet uiginti solidos
cuius banni medietatem habeat officialis qui ipsū
accusauerit et credat dict officialibus et famulis et
eorū denuntiationibus absq3 aliqua probatione,
et si infra tres domos repertus fuerit sine aliquo
negocio et aliunde qq apud domū sue habitationis
puniat. et si ea nocte qua talis inuentus fuerit
furtum aliquod factū fuerit, psumat talem inuentū
fuisse culpabilem de huiōi furto, si persona malæ co
ditionis et famæ existeret, uel suspectus fuerit. si
autem bonæ conditionis et famæ fuerit talis inuentus, si
uidebit officialibus et Rectoribus populi ad dictum furtū
per aliū commissū uel ad emendationem ipius nō te
neat, nisi aliter claruerit dn̄o locutenenti uel Po
testati, qui si uidebit dn̄o locumtenenti uel Potestati
et Rectoribus ee hominem malæ conditionis et famæ

ad emendationem rerum ablatarum vel ad extimatio-
nem earum cogatur omnimodo perditori. Et mulie-
res que consueverunt ignem per Terram Gualdi ca-
filandi post tertium sonum campane facere nullo modo
possint nec debeant, nec etiam ante sonum campane
de nocte. Et quecumque persona contrafecerit soluat
Camere pro banno mie qualibet decem solidos. Volu-
mus etiam quod si aliqua persona post dictum sonum
tertium campane inventa fuerit per dictos offitiales
vel familiam domini locumtenentis vel potestatis
vel aliquem ipsorum stare prope dictam domum ipsius
vel in qua habitaverit per tres domos et de hoc fi-
dem fecerint condicentem ad bannum aliquod ipse
talis, vel qui cum lume ignis inventus fuerit non teneatur, nec
etiam ad palatium duci debeat, et clerici vero et
medici et etiam fornarij causa precipiendi ut panis fiat
et alij causa necessitatis alicuius infirmi seu infirmita-
tis liberi possint ire semper etiam sonando campanam
grossam, que est in palatio Magnificorum Dominorum Rectorum
populi pulset custodiis et antequam dicta campana finiat
pulsari, eunte non teneantur ad penam, et si campana

no sonauerit ut multotiens euenit similiter modo
puniant reperti post duas horas noctis ut supra.

Correctio R. de Monte

Sub rubrica de pena euntis post tertium sonum campane
Statuimus quod repertus sine lumine de nocte post tertium
sonum campane incidant in penam solidorum uiginti
etsi campana non sonauerit puniatur sic repertus
post horas duas noctis. Placet statutum reducere
ad penam antiquam quinque solidorum disponen. quod sonum
campane non ommittatur. Placet de pena decem solidorum.

R. quod nullus recipiat procuratorem ad accusandum R. 73.

Quibus sit licitum accipere Procuratorem ad accusandum, et accusare pro aliis vide infra Rub.

Item statuimus quod nullus de Gualdo uel eius districtu uel
etiam aliunde aliqua procura ab aliquo uel ab aliquibus
recipere debeat ad accusandum aliquem uel aliquos de aliquibus damnis datis quod dictus Notarius damnorum datorum
fuerit in officio et steterit nec etiam ad recipiendum partem
condemnationum nisi forma pro aliquo Gualdensi qui tunc
temporis extra Gualdum per duos menses et plus steterit
quod facere possit isto capitulo non obstante. Si autem Notarius
damnorum datorum non est in terra Gualdi in officio, quilibet possit facere procuratorem occasione damnorum datorum

sine aliqua pena. Mulieres quoque et etiam senes et
infirmi et etatis privilegio gaudentes hoc idem
facere possit libere sine pena. Non tamen possit aliquis
constetur ad partem condemnatis extorquendo. Et
qui contrafecerit in predictis vel aliquo predictorum in qua-
draginta solidis condemnetur et quilibet possit accusare
et habeat medietatem pene et banni. Item quod nullus audeat
vel apere aliquam procurationem vel sindicatum ad faciendum
accusari ab aliquo vel aliquibus, vel universitate
seu collegio non solventis collectam Camere et communi Quali.
Contra vero faciens solvat camere pro banno vice
qualibet decem libras, de quo banno medietatem
habeat accusator et cuilibet liceat accusare et
talis accusatio vel denuntiatio facta per talem procu-
ratorem vel sindicum non valeat ullo modo:

De pena destruentium muros communis R. 74.

1 Item statuimus quod quicunque destruxerit vel destruet
muros communis condemnetur in decem libris vice qualibet et refi-
ciat muros quos destruxerit, et quilibet Locumte-
nens vel potestas saltem sui Regiminis. saltem bis in
mense inquirere teneatur, et quilibet possit accusare
et habeat medietatem banni, et viciani teneantur ad penam

et emendatione murorum. Si devastatores non manifestauerit
Et Mulieres tendentes super muris pannos eadem pena
puniantur.

De pena subtrahentis aliquam rem alicui R. 75.

Vide supra Rub. 35.

Item statuimus quod si aliquis locauerit alicui aliquam di-
neam domum uel possessionem ad cottimum, pensionem
uel laboritium et ipsam rem subtraxerit locatori uel l
alicui submiserit, uel ipsam quoquomodo dederit uel
locauerit uel tradiderit sine ipsius locatoris licentia
uel ipso requisito, uel in ipsius locatoris preiudicium
et grauamen, aut dixerit aliquo titulo possidere
quam predicto uero titulo quem habuit a locatore soluat
talis locatarius uel fraudator decem libras et faciat
unam cannam muri noui in circa communis omnibus suis
expensis pro quolibet et qualibet uice habita calumnia
a communi. Et eidem locatori ipsam rem locatam cum fructibus
inde perceptis ad petitionem ipsius locatoris resti-
tuat sicut ipsam habuit a dicto locatore tempore locationis.
Et idem dicimus de illis, et contra illos qui rem aliquam
communis locatam subtraxerit ut dictum est, et hoc locum
habeat in preteritis presentibus et futuris.

¶ De pena ascendentis supra domum
Alicuius R.a 76.

Item statuimus quod nemo audeat ascender(e) quoquo modo supra domum alicuius sine licentia illius cuius fue(r)it ipsa domus, contra uero faciens si de die fuerit in uiginti solidis si de nocte in decem libris uice qualibet co(n)demnet(ur), de quo banno dimidiam habeat accusator, saluo quod tempore incendij pro igne extinguendo etiam d(omi)no inuito possit in ea ascender(e) sine pena.

¶ Qualiter succurrat(ur) ad ignem R.a 77.

Item statuimus et ordinamus quod si in Terra Gualdi acciderit ad domum alicuius aliquod incendium et quod deus auertat, quod omnes homines succurrer(e) debeant et teneant(ur) exceptis in odium habentibus, qui succurrer(e) non teneantur, et si a succurrentibus causa ignem extinguendi aliqua domus deuastaret(ur), talis deuastans ad aliquam penam non teneat(ur), nec possit seu debeat dicta de ca(usa) ab aliquo molestari, et si molestaretur molestans in centum solidis uice qualibet condemnet(ur), et uasa si qua deuastarent(ur) uel perderentur, emmendentur per commune Gualdi.

¶ Quod nullus accipiat ius cessum contra co(mmun)e nec speciales personas R.a 78.

Similis constitutio est infra Rubr. 90.

Itẽ statuimus q̃ nullus contra cõe nec contra speciales
personas ipsius cõis Gualdi ab aliquo forense ius aliqđ
aliquo titulo recipiat quoquomodo de aliqua re: contra
vero faciens in decem libris Cameræ vice qualibet cõdem-
netur, cuius banni medietatem hẽat accusator: et
tale ius nõ valeat ullo modo et super ipõ iur' cesso
in curia Gualdi nõ audiat, nisi illud relictũ vel lega-
tũ fuerit in ultima voluntate, quod si de voluntate
Rectorũ dcẽ terr' vel maioris partis ipoꝝ qui pro
tempore fuerit processerit, q̃ dans et recipiens ius
predictũ cũ voluntate priorũ Rectorũ vel maioris
partis ipõrũ ad penã aliquã nullatenus teneantur.

¶ De pœna nõ restituentis scripturas cõis. R. 79.

Item statuimus q̃ quicumq; fuerit notarius cõis super
aliquo officio hactenus vel erit in futurũ et habuerit
aliquas scripturas cõis vel ad commune mõ aliquo perti-
nentes, eas cõi reassignar' et restituere debeat
pro competenti pretio, contra vero faciens in viginti
solidis vice qualibet condemnetur, et quilibet de
Gualdo habens aliquas scripturas cõis, vel ad ipsum
cõe pertinentes, ipi cõi infra quindecim dies post quã
bannitũ fuerit mandato dñi Locumtenentis vel potatis

restituer teneat. Contra uero faciens in centũ solidis
mequalibet cõdemnet. Et Nihilo͂ ipsas scripturas
ipsi cõi restituer teneat. Et talis Notarius nõ restituẽs
et nõ assignãs scripturas supradctãs modo superius
declarato ad penã pdctam et de ipius cois indemnitate
penitus teneat.

Q Nullus malæ famæ moret in gualdo R. 80.

Ité statuimus q nullus malę conditiõnis et famæ uel
exbanniens pro prodimento suę terr nisi sit Ca
stellanus cõis Gualdi, uel de Rectorũ ppli uolun
tate processerit moret in gualdo uel eius distric
tu post q͂ sibi mandatũ fuerit per officiales terr
Gualdi q discedat, contra uero faciens in uiginti quinq
libris mequalibet condemnet. Et si soluer non
poterit dctam penã ponat in carceribus cois et ea diu
detineat q soluat cũ effectu.

Q nullus frangat clausurã molẽdinor R. 81.

Ité statuimus q nullus audeat franger clausuram mo
lendinorũ seu ualcheriarũ alicui seu in ipsis aliquod
impedimentũ præstare uel facer, nec aliquid extraher
de clausura uel furmula ipsius uel flume, nec aliquam

imunditia in ipsam clausuram vel flumen mittere seu in
gomborare sine expressa licentia dni vel cuius fuerit
contra faciens vero in centum solidis vice qualibet condemnet
de quo banno dimidiam habeat accusator, et si inter aliquos
habentes molendinos fuerit questio aliqua de ipsis molen-
dinis vel valcherijs vel eisdem coadherentibus dominus
locumtenens vel Potestas cogat eos ad ponendum hoies [illegible]
bus expensis ipsarum partium, qui ipsam questionem decidant
sicut [illegible] crediderint convenire, et sicut diffinitum
fuerit servetur, et nullus impediat cursum aquae.

Contra piscantes in formula a Sicinius. R. 82.

Vid. Lib. Extraord. Rubr. 56.

Item statuimus quod nullus audeat piscari in formula ali-
cuius mergonis sine clausura molendini, vel valche-
rie, usque ad boccam et cursum antiquum ipsius aquae
in qua reintrat aqua ipsius mergonis, contra vero faciens
in centum solidis vice qualibet condemnetur, cuius banni
dimidiam habeat accusator et eius sacramento credatur
cum uno teste et etiam dominus rei possit accusare.

Qualiter dentur fideiussiones de non offendendo R. 83.

Item statuimus quod si aliquis dubitaverit de aliquo quod
non offendatur ab eo in persona vel rebus et petierit

tale cogi adcomparendũ corã dño Locũtenente uel po-
testate, uel iudice uel vicario seu Gualdi addandũ
sibi fideiussiones de nõ offendendo in persona uel
rebus. dñs locumtenens, uel potas et eius officiales
uel alter ipsorum teneat ipsũ facere citari et citati
q ueniat corã ipõ locumtenente uel potate perso-
naliter, et ab ipõ cautionem et fideiussionem realem
debeat de parendo eius et suæ Curiæ mandatis et nõ
offendendo ipsũ qui dubitauerit in persona uel reb
perse, uel aliũ seu alios quoquomodo et facere omnia
alia et singula, quæ in prædictis fuerint opportuna
qui si p̃dictas fideiussiones dare contempserit, uel nõ
dederit detineat sub bona custodia carceratus donec
fideiussiones et cautiones idoneas dederit, qui sic
citatus ad prædicta si contumax fuerit condemne-
tur per dnum locumtenentem, uel Potatem et eius
officiales in centũ libris, et plus arbitrio ipsius Locũ-
tenentis uel Potestatis, Iudicis, uel Vicarij considera-
ta persona et cã. Si uero fideiussiones et cautiones dede-
rit, ^ut supradictas et postea tale offenderit seu offendi fecerit
in persona uel rebus quoquomodo puniatur in illa

pena in qua se obligauerit tempore dictæ obligationis et
promissionis factæ ac præstitæ cautionis, et sicut in ipso
contractu continetur, et in capitulis statutorũ loquent.
contra talia malefitia comittentes, et extra Gualdũ et
eius districtum iuxta arbitriũ dñi locumtenentis uel
Potatis mora trahat, et si dictũ bannum soluere nõ pote-
rit puniatur in persona considerata qualitate delicti ar-
bitrio dñi locumtenentis uel Potatis: et si quis malitiose
fideiussiones petierit remaneat in prouisione dominorũ
Rectorũ populi et quandocunq; ius reddenti uidebitur
pro quiete terræ capi faciat usq; in tertium gradum
consanguinitatis, et cogat ut sibi uidebitur.

¶ contra habentes de terris cõis et cameræ R̃ 84.

Item statuimus q. dñs locumtenens uel Potas, Vicarius
siue iudex infra duos menses introitus sui Regiminis
præcise uinculo iuramenti teneantur ueritatem exqui-
rere contra omnes et singulos habentes de terris et pos-
sessionibus cõis et cameræ Gualdi cultis et incultis positis
in montibus cõis et ad cõe pertinentibus, ipsosq; habẽtes
et tenentes de ipsis terris et possessionibus, tã qui dicunt
se tenere et possidere pro eius possessionibus et dominijs

et quicunq3 haberet ab illis hoibus et personis quib3
dat3 sunt pro coi modiolo terræ et syluæ, qui uel
quæ sine filijs legitimis decesserit q3 qui secu
dum pacta et promissiones fact3 et Inis inter coe
et ipsos prout promiserunt coi seruitia facere et
cessauerut, omnes et singulos cogere possint et debeant ad resti
tuendu dco coi terras et possessiones, quæ ad
idem Coe pertinerent et pleno Jure cois fuissent
qui quidem possessores, deceptores Snoi omnes
et singuli teneantur et debeant infra quindecu
dies post introitu Regiminis dni Locumtenentis
uel potatis, ipas possessiones omnes ipi coi uel
sindico ipius pro ipo coe recipienti reassignar
no obstanti aliqua pscriptione temporis iure aliq.
speciali persona modo aliquo acquisito, et Sde
locu heant in pntibus et futuris, et etia a uiginti
quinq3 annis citra. et Nihils dni offles teneant
et debeant coger omnes et singulos detemptores
et possidentes dcl terris cois et Camer, ad restituen
du coi et Cameræ predict3 oes et singulos fruct.

perceptos ex ipsis terris et possessionibus: Et Locumte-
nens sive Potas et sui officiales possint et teneantur
contra tales possidentes procedere, et repertos culpabiles
in poenam centu' libraru' condemnare et exigere et
omnia facere quae ipsis officialibus et eoru' cuilibet
videbitur faciendu'. Ita et taliter q omnes et singu-
h[uius]moi possidentes ipsas terras et Possessiones relaxent.
Rectores quoq[ue] ipsis officialibus in praedictis prestar[e]
debeant auxiliu', consiliu' et fauorem, et nullus au-
deat ipsas terras et bona ad ipsu' co[mmun]e et camera' spec-
tan[tia] laborare, nec ea possidere et cultiuar[e]: Contra-
uero faciens in praedictis et quolibet praedictoru' incurrat
libris condemnetur, saluo et reseruato q si aliquis
uel aliqui fuerit possidentes de h[uius]moi possessionibus
co[mmun]is et Camerae praedictis restituer[e] possint et relaxar[e]
usq[ue] ad sententia' contra eos fere'da' occone h[uius]moi detemptionis.

Q[uod] processus ualeant pleno iure. R. 85.

Item q omnes et singuli processus facti uel faciendi per Lo-
cumtenentem uel Potatem et suos uel alios quoscunq[ue]
officiales Gualdi seu etia' cora' eis et aliquo ipsoru' con-
tra quascunq[ue] personas terrigenas uel forenses super

quibuscunq̄ maleficijs, delictis, excessibus, inobediē
tijs, iniurijs, uel offensis super aliqua denunciatione
accusatione uel inquisitione, uel alio quocunq̄ modo
ualeant et teneant pleno iure et habeant roboris firmi-
tatem solum de maleficio commisso, super quo procedi-
tur per testes, uel instrumentū, uel aliter legitime
clarnerit ei qui super maleficio processerit et de ipso
cognonerit eminens nō obstan. si in eisdē pro-
cessibus uel aliquo ipsorū in aliqua parte sui iuris
solemnitas nō fuerit obseruata seu ordo seu modo
aliquo prætermissa, ipsi processus et quilibet eorū
et etiā sententiæ ferendæ super prædictis et quolibet
prædictorum reuocari nō possint, seu quomodolibet irri-
tari, nec opponenti aliquas exceptiones contra præ-
dictos uel aliquod prædictorū ipse exceptiones nō admit-
tantur quoquomodo, et hoc locū habeat in præteritis
præsentibus et futuris et pendentibus, lege constitutis decre-
tali seu quocunq̄ iure in contrariū loquentibus et
facientibus nō obstantibus: quibus in hac parte
per præsens statutum uolumus derogare:

De pena negantiū parentelam
consanguineorū R.ª 86.

Ite statuimus quod si aliquis agens uel defendens in curia seu coram offitialibus cunctis Terre Gualdi negauerit super aliqua causa, uel dixerit se non credere aliquem fuisse uel esse patrem, matrem, filium uel filiam maritum uel uxorem fratrem uel sororem seu aliquem esse uel fuisse notarium et post huiusmodi negationem uel negationes probaretur per famam publicam plurium testium illum uel illam de quo uel qua predicta uel aliquod predictorum negatum fuerit esse uel fuisse ut dictum est, que fama publica sufficiat ad predicta probandum, talis negans in centum solidis camere et media canna muri noui faciendi in operibus communis omnibus suis expensis hita calcina a communi, et idem dicimus contra negantes uel dicentes se non credere per uerbum quod pro negatione habeatur aliquem fuisse uel esse locumtenentem, Potestatem, Judicem seu Vicarium, Notarium uel banditorem, bayulum uel Rectorem uel alium offitialem Gualdi, uel aliquem non fuisse uel esse Gualdensem et non fecisse factiones communis, uel quod non facit, uel aliquem artifitem non esse iuratum in arte qua exercuit uel exercuerit. Volentes etiam quod pro Gualdensi habeatur omnis qui soluerit datam et collectam et faciat alias factiones communis ut alij Gualdenses.

¶ q. minores 25 annis et maiores 14 et Mulieres bonę famę possint eẽ testes. R. 87.

Item statuimus q. minores uiginti quinque annis maiores aut quattuordecim doli capaces. et Mulieres bonę famę in maleficijs quibuscunque et dannis datis possint corã officialibus servi quali testimonium ueritatis perhibere, et eorũ dictã et attestationes authoritatẽ pñtis statuti ualere uolumus, dicimus et firmamus, et si aliquis filius familias comiserit aliquod maleficium et ipsum confitebit uel negauit q. ualeat tanq. non eẽt filius familias, et possit filius familias eẽ in iudicio in agendo uel defendendo in predictis ac si eẽt pater familias.

nota p. d. datis

¶ q. si ceat insultato se defender. R. 88.

Require supra hoc eodem Lib. Rubr. 25.

Item statuimus q. si aliquis insultatus uel aggressus fuerit ab aliquo uel aliquibus a domũ uel alio quocunque loco. talis insultatus possit se defendere, a dicto insultatore aut insultatoribus, et si ad suã defensionem percusserit uel modo aliquo offenderit ipse insultatus eundem insultatorem q. ipse insultatus ad penam aliquã nõ teneat et si talis insultatus a domũ uel alio quocunque loco pro succursu gridauerit uel clamauerit, quilibet

1450

audiens hoc, uel audire potens debeat tali insultato
succurrere et auxilium et consilium sibi prestare ne ab
insultatore ledatur, qui autem contrafecerit soluat pro
banno in quolibet centum solidos et quilibet possit
accusare et habeat medietatem banni:

Quod duplicetur pena illi qui offenderit consanguineum,
qui non aliquem offenderit. R. 89.

Item statuimus quod si aliquis Gualdensis substinuerit
hactenus aliquam offensam uel iniuriam quoquomodo
uel in futurum substinebit, ipse nec aliquis pro eo presu-
mat aliquem consanguineum illius offendentis percu-
tere uel offendere per se uel alium realiter uel persona-
liter. et si contrafecerit directe uel per obliquum
ipse uel alius pro eo puniatur in quadruplo illius
quo condemnari deberet si offendisset uel percus-
sisset ipsum principalem et primo offendentem; et
insuper uolumus quod si offensus offenderit illum qui
se primo offendit, de simili offensa soluat illam penam
quam soluit ille qui primo offendit. et uolumus quod Potestas
in principio sui offitij infra decem dies hoc capitulum pu-
blice banniri faciat in locis consuetis ut ueniat ad notitiam omnium
et singulorum. quod si non fecerit perdat de suo salario

vigintiquinq3 libras tempore sindicatus.

De gravi damno dato Rub. 90.

Item statuimus q si tempore noctis vel diei alicui vel aliquibus grave damnū datū fuerit in re aliqua vel aliquibus, incendio paleariy, sive metę bladi, incisione vinea vel arborū, vel in bestijs aliquibus ipās vel aliqua ipsarū sgarlettando, percutiendo vel aliter devastando, vel in alijs quibuscunq3 rebus et quocunq3 ipsas vel aliquā ipāz devastaverit aliquis, dns locumtenens, vel potas, vicarius sive Judex teneat et debeat facere emendari damnū passo secundum modū infrascriptū ab hoib3 illius parrochię in qua ipsū damnū datū fuerit uz q teneat et debeat inquisitionem facer de malefactor si poterit inveniri et super ipā inquisitione et inventione proceder diligenter ad inveniendū per testes et famā publica quocūq3 mō melius fieri poterit et veritas poterit inveniri. et si per ipam inquisitionem et processū eisdem officialibus vel alicui ipoz constiterit de ipō malefactore et malefactor capi poterit et in fortiā officialiū et curię haberi et si aliquid predcoz comiserit solvat hmoi malefactor camer[e] ... qualibet vigintiquinq3 libras et faciat

Quoad Incendium require supra Rub. 29.

una canna mari i circa cois ocbus suis expensis ha-
bita calūnia, ac coi et damnū emendet sm coēm extima-
tionem plenarie patienti anteqz de carcer relaxetur
Si uero combustio esset talis combustor taqz homicida co-
demnet et puniat et hmōi malefactor in quocunqz casu deli-
querit pcedatur, Si capi nō poterit de bonis ipsius ma-
lefactoris si in Gualdo et eius districtu aliqua reperi-
rentur ipsi damnū passo pro emendatione hmōi dammi
dari usqz ad satisfactionem condignā et quarti plus
secundū coēm extimationem ipa sibi insolutū da-
mare adiudicent et concedant per officiales pdictos
et in tenuta ipsorum personaliter inducat per ipsos
officiales tunc et de facto et defendat sm cū fuerit po-
stulatum a damnū passo, reliqua alia sua bona de-
ueniant in camera, et si fuerit combustio domus ipa
bona per p.o publicent et ipse malefactor sit perpetuo
exbannitus terr Gualdi et eius districtus, et si in
fortiam officialium et curie aliquo tempor peruenerit
tanqz homicida penitus puniat. Si uero combustio
palearū, mete uel incisio uinee uel arborū siue bladi
uel devastatio bestiarū uel similiū fiat satisfactio
damnū passo de bonis malefactoris ut superius

est ex processu. Reliqua sint camere. Verum si malefactor huiusmodi non inveniretur, seu de tali delicto veritas reperiri in aliquo predictorum non poterit, vel si inveniretur malefactor, et bona sua in Gualdo et eius districtu non reperirentur sufficientia pro emendatione damni dati, vel huiusmodi damnorum datorum damnum passo plenarie, dominus locumtenens vel potestas et sui officiales facta excussione teneantur modis omnibus quibus ipsis videbitur omnes et singulos ipsius loci in quo damnum datum fuerit supradictum ad eligendum duos bonos homines et legales de ipso loco et de ipsa parrochia in qua damnum datum fuerit ad extimandum dictum damnum, qui homines sic electi iuxta per ipsam extimationem facere bona fide sine fraude per utramque partem. Teneantur etiam predicti extimatores extimationem quam fecerint de dicto damnodato inter homines ipsius parrochie dividere, expositis rationibus quantitatis et compensatis facultatibus ipsius loci et taliter ordinent quod de ipsa extimatione quilibet focularius tantum solvat ita quod unus plus altero non gravetur. Et sic facta dicta extimatione et divisione prefati officiales

Gualdi compellant illos de dc̃o loco oĩ exceptione re,
mota ipsũ damnũ emendarẽ secundũ extimatiõe p̃,
dc̃am; qui si negligentes fuerit perdat locumtenens ut
poẽas de suo salario uiginti quinq; libras tempor' sindi,
catus, et damnũ emendet secundũ extimatiõe p̃dc̃am.
qui extimatores hẽant a damnũ passo quattuor dena,
rios pro qualibet libra quanti extimauerint dc̃um
damnũ; et si extimatores in dc̃a extimatiõne fraudẽ
comiserint, in decem libris pro quolibet et uice qualibet
condemnent.ᵣ Bayulus quoq; habeat pro suo salario
pro uigiliis totius parrocchiæ in totũ . . . . Notarius
uero maleficiorũ pro scripturis nullũ salariũ recipiat
nec aliquis audeat a damnũ passo de tali extimatiõe
recipere ius tessũ; qui aũt contrafecerit in centũ so,
lidis uice qualibet cõdemnet.ᵣ Et totidem qui ius
concesserit supradc̃um, et in curia Terr' Gualdi nõ
audiat' de ipõ damno dato. et hẽc etiã contenta in
dc̃o capl̃o solummodo locũ hẽant in illis personis et
in fauorẽ personarũ que soluunt datam et collectã in
Gualdo. Volumus insuper q̃ Rectores arcis qui pro t̃pre
fuerit possit prouider' utrũ damnũ p̃dc̃um emendari debeat
per Parochiam, uel camera eo modo supradicto et super

Require sup. Rub. 78.

Camera elegerit et providerint emendari q infra quindecim dies postq̃ a damnū passo postulatū fuerit, deliberent et fieri faciant extimationem infra alios quindecim dies sequentes faciat sa, tisfieri damnū passo de dc̃o damno dato de habere Camer. decernen etiã q dantes personaliter dam, nū in vineis, grana, hortis et alijs possessionibus de nocte, in duobus ictibus cordę puniantur, et sol, uant ducatos auri quattuor, de dicto in uno ictu cordę et duobus ducatis auri qualibet vice puniantur.

Qd qui comiserit aliquod maleficiū nō habeat beneficiū a coe Rª. 91.

Quæ sint Beneficia concessa a Communi delinquentibus Vid. seq. Rubr. 9.

Item Statuimus et ordinamus q quicunq̃ comiserit aliquod maleficiū vel excessum contra Gualdenses de quo maleficio vel excessu nō solverit bannū Camerę habere nō possit aliquod beneficiū a coe Gualdi, nisi primo solverit bannū de dc̃o maleficio vel excessu camerę predicte cu effectu. contra vero faciens si fuerit locumtenens vel Potestas, sive sui officiales vel Rectorū quilibet in quinquaginta libris et qlibet alia persona in viginti quinq̃ libris cōdemnentur.

Qd infra quindecim dies viales nō publicent testes Rª. 92.

148

Item statuimus q locumtenens vel Potas, Vicarius si-
ne iudex aut notarius maleficiorũ qui pro tempo-
re fuerint ad regimen dcẽ Terr aut aliquis ipoꝝ
in criminalibus causis infra quindecim dies ul-
timos sui Regiminis nõ audeat, nec p̄sumant pu-
blicare, nec aperire aliquẽ processũ, nec testes
pro apertis et publicatis pronunciar, nec aliquẽ
testem in libro testiũ, vel in alijs libris et actis
camer scribere, qui nõ probet maleficiũ sub pena
praestiti iur̃ et quinquaginta librarũ pro quolibet
ipsorũ, et nihils contra dcãm formã id quod
factũ fuerit, sit ipõ iure nullũ, et nullius valoris
de quibus sindicentur tempor sindicatus et in
dictis penis contrafacientes condemnentur.

Q nullus audeat aduocar p alig. accusato

Itẽ statuimus q nullus de Gualdo vel eius districtu
audeat dare, praestar, vel facer in curia Gualdi ut
alibi patrocinium aduocat vel procurat vel p̄star
auxiliũ, consiliũ vel fauorem cũ scriptura vel sine
publice vel private alicui accusato vel accusando
denunciato vel denunciando, inquisito vel inquirẽdo

per locumtenentẽ vel Potatẽ, vel officialẽ alique Gualdi de turbatione, molestatione, apprehensio- ne, vexatione, exterminatione vel terminatione alicuius rei publicã, vel possessionũ cõis et Cam[er]e vel fieri faciendo in Terra Gualdi vel eius distric- tu, in plano et Montibus vel alibi ubicunq3: qui autẽ contrafecerit in predictis vel aliq. p[re]dlor[um] cogatur de facto per d[ic]tum locutenẽtẽ vel potatem et suam curiam sine aliqua scriptura soluere camer' ince qualibet decem libras et eius aduoca- tio, procuratio, et patrocinium nõ admittat, nec au- diatur ullo modo.

Vide sub. Rub. 22 Dō

Qd abolitio peti nõ possit. R. 94.

Ite statuimus q super õibus et singulis accusatõib[us] denuntiationibus et inquisitionibus quorũcunq3 maleficiorũ vel excessuũ, vel iniuriarũ facien- in curia Terr' Gualdi careat abolitio et locũ nõ hẽat nec possit super aliqua accusa vel denũtiatione ipa abolitio peti; et si peteret, per d[ic]tum locumte- nentem vel Potatem, Iudicem vel aliũ officialem d[ic]te Terr' Gualdi minime cõcedat'. et ea nõ obstãte super

ipsis maleficiis excessibus et delictis ac iniuriis q̃
committentur in talibus accusationibus, denunciatio-
nibus seu etiam inquisitionibus, procedat ad sen-
tentiam diffinitiuam secundũ formã statutorũ, or-
dinamentorũ et reformationũ Terræ Gualdi, lege
aliqua nõ obstante: et hoc locũ habeat in presenti-
bus et futuris, et qui abolitionem hmõi petierit
condemnetur uice qualibet in tant. quant. de-
beret condemnari ille cuius accusa, denunciatio
seu inquisitio peteret aboleri.

¶ Contrafacientes tumultũ et Rumorẽ R. 95.

Item statuimus et ordinamus, cũ Gualdenses sint pro-
ni et prompti ad rumorẽ pro leui cã multoties faciẽd.
q. nemo absq3 euidenti cã primo cognita et approba-
ta siue declarata per dños Rectores ppli qui pro
tempore fuerint audeat uel psumat in Terra Gualdi
uel eius districtu tumultũ aliquem facere uel rumo-
rem. Siquis autẽ contrafecerit soluat camerę pro
banno uicequalibet uiginti quinq3 libras si fuerit
Gualdensis. Si autẽ fuerit forensis soluat camerę pro
banno uicequalibet centum libras denarior., quod

bannũ si solver nõ poterit capite puniat' ita q̃
penitus moriat' et possint ta' Terrigenæ q̃z fo
renses, a quolibet accusari et accusator teneat'
in secretũ si voluerit.

De pena euntis ad domũ alicuius
tempore Rumoris Rg. 96.

Item statuimus et ordinamus q̃ nullus Terrigena
vel forensis audeat vel presumat ire solus vel
sociatus armatus vel inermis tempore quo aliquis
rumor vel tumultus fuerit vel eẽt in Terra Gualdi
ad domũ specialis persone nec ipsam personam
sequi ad aliquã iniuriã alicui faciendã nec
aliquod aliud simile committere. Contra vero
faciens si Terrigena vel districtualis in centũ
libris vice qualibet condemnet' et in pena in qua
condemnari deberet si maleficiũ aliquod comisis
set. Et si forensis capite puniat' et p̃dicti delin
quentes possint a quolibet accusari et nomen
accusatoris teneatur in secretũ si voluerit.

Correctio R.mi de Monte

Subrica de pena euntis ad domũ alicuius tempore ru

moris. Statuit quod uadens addomum alicuius etiam iner-
mis puniatur gualdensis incenedi libris, forensis in
capite. Placeat declarari quod statutum procedat in eun-
tibus addomum malo animo et intentione offendendi
commorantes in domo. Placet et quod hoc remittatur ar-
bitrio superiores

Quod cuilibet liceat capere malefactorem R. 97.

Item statuimus et ordinamus quod si aliquod malefitium
seu homicidium comitti contigerit ab aliquo uel
aliquibus in persona alicuius uel aliquorum de
Gualdo uel eius districtu, quilibet possit et debeat
talem malefactorem uel malefitium committentem
capere, detinere et personaliter cogere ac officiali-
bus Terre Gualdi quocunque modo poterit presentare, et
cuilibet liceat auctoritate presentis statuti predicta omnia
liberaliter facere posse sine pena, aliquo alio sta-
tutorum capitulo in contrarium loquente sine aliqua
alia quacunque lege non obstante: —: —

De pena facientis congregationem gentium R. 98.

Vid. sup. Rub. 20. Item statuimus et ordinamus quod nullus de Gualdo uel
eius districtu audeat uel presumat quoquo modo

cu' aliquo vel aliquibus publice vel privatae iurari
aliqua' conspirationem, conventicula' seu congregatio,
nem tenuit quocunq' noie censeant' facere vel fieri
facere, seu aliqua modo interee, sine expressa
licentia dnorum Rectorum ppli, qui possit omnia facere
quae in occurrentibus eis videbit' et placebit. Con,
tra vero faciens incurrat libris Camer et duabus
cannis muri ... in operibus cois omnibus
suis expensis habita calcina a coi. condemnetur.
Et ... cuilibet accusar' et talis accusator
sub silentio teneat'. Dns Locumtenens vel Potestas
super talibus inquirere teneat' et repertos culpa,
biles condemnar'. Et hoc capitulum pu.ce banniat' se,
mel in mense. Et Potestas vinculo iu.ti et pena decem
librarum p'dca teneat' executioni mandar'. Salvo
q' artes et artifices possint et valeant congregari
quando et quotiens voluerit de man.to et licentia
Rectorum ppli. et pro factis et negocijs ipsar' artium
et cuiuslibet ipsarum. Et pro comodo et utilitate cois
et artium p'dcarum, dumodo nihil valeant ordinare co,
tra formam statutorum et ordinamentorum dce terre Gualdi

uel derogare p(rese)nti Regimini: et facientes coadunatas cum armis, uel de personis de quibus suspicet(ur) de die uel de nocte banniantur, a' Terra Gualdi et eius di¬strictu, et eorum bona confiscent(ur).

Correctio R(eueren)dj. d(omi)ni de Mont(...)

Similis correctio reperitur supra post Rubr. 20.

Subru(bri)ca de coadunatis et conuenticulis, et subru(bri)ca de pena facientiu(m) congregationem gentis, statuit fa¬cientes conuenticulam uel congregationem gentis bona omnia confiscentur. Placeat declarar(e) ut pro¬cedat quando fieret congregatio et conuenticula ad turbandu(m) bonu(m) statu(m) co(mmun)is alias pena sit centum ducatoru(m) uel prout arbitratus fuerit d(omi)nus locutenens. Placet.

De pena turbantis bonu(m) statu(m) Terr(e) Gual(di). R(ubrica). 22.

Item statuimus q(uod) nemo audeat aliquo modo bonu(m) sta¬tu(m) pacificum et tranquillu(m) Terr(e) Gualdi turbare, nec aliqua co(mmun)i et specialibus personis d(i)c(t)e Terr(e) contraria cu(m) aliquo uel aliquibus significando ordinare et alicui uel aliquibus personis specialibus, et etia(m) colta¬tibus uolen(tibus) aliqua contraria contra co(mmun)e p(re)d(i)c(tu)m et bonu(m) statu(m) Terr(e) Gualdi ordinare mittendo l(itte)ras uel recipie(n)do ip(s)as contraria aliq(u)a continentes d(i)c(t)e Terre Gualdi, nec

aliqua alia faciendo in detrimentum et verecundia eiusd.
qui autem contrafecerit in predictis vel aliquo p[re]dicto[rum]
dictis, vel aliis quibuscumq[ue] modis in quingentis libris
denariorum Camer. et in viginti quinq[ue] cannis mari
[illegible] faciendi in operibus co[mmun]is, omnibus suis expen
sis, sita calcina a co[mmun]i vice qualibet condemnetur
sine relaxatione an[tedic]ta qui si infra quintam diem
postq[uam] clarverit, non solverit d[ic]tam penam capite pu
niatur. Volentes q[uod] supradictis penis subiaceant
tam terrigene q[uam] forenses, et clamantes ad palatia
et sit licitum cuilibet accusare et in secretum teneatur.
Locumtenens aut vel potestas Iudex sive Vicarius
de p[re]dictis inquirere teneat[ur] et repertos culpabiles con
demnare in penis supra declaratis. Turbantes vero
Terram et homines Gualdi contra statum sacrosancte Ro. ecclesie
lese maiestatis Rei efficiant[ur] et ac inter puniant[ur]
secundum formam extravagantium l. maiest. codicis
ad reprimen.

De pena turbatis bonum statum alicuius terre. R[ubrica] 100.

Item statuimus q[uod] nullus de Gualdo, vel eius districtu
nec etiam forensis qui in Terra Gualdi consueverit habitare

audeat uel presumat turbare statu' alicuius Terr', Civita-
tis seu castri aut villæ, provinciæ ducatus seu Mar-
chiæ uel turbantibus dando auxiliu' uel fauorem
uel consiliu' uel etiam ire personaliter uel aliquē mit-
tere in subsidiu' uel adiutoriu' alicuius partis, uel et-
iam in detrimentu' alicuius specialis personæ quæ et
alia presumpserit attemptar'. contra uero faciens in
predictis uel aliquo p'dicto'u' nisi fuerit pro parte co'is
Gualdi specialiter eidem concess'. cui poenę tuc nulla
tenus uolumus subiacere. Qui contrafaciens si fuerit
nobilis in quinquaginta libris popularis in centu'
libris uice qualibet condemnet'. Si forensis et haberi
poterit pes dexter a crure penitus amputet' et oia
sua bona confiscentur, et de Terra Gualdi et eius distric-
tu remaneat exbannitus, et per d'num locuntenet'
uel potestatem et eius officiales debeat condemnari,
quorum bannoru' pecuniarioru' medietas sit Cameræ
et alia accusatoris et quilibet possit accusar' et eius
nomen teneatur in secreto.

Quod nullus debeat procurar' nec aduocar'
Pro Potate tempore sindicatus
Rub. 101.

1 Item Statuimus et ordinamus quod nullus de Gualdo uel
eius districtu audeat uel presumat tempore quo Potestas
Iudex notarius et familia ipsius sindicabuntur pro eis
uel aliquo ipsorum contra sindicum comunis Gualdi uel
aliquam aliam personam cum ipsis uel aliquo ipsorum coram
sindico qui eos sindicabit contendere opponere uel
allegare seu procurationem prestare. Contrauero
faciens in uigintiquinque libris Camere et media ca-
na mari ... faciendi in arca comunis omnibus suis ex-
pensis habita catena a comuni qualibet condemnetur.
nec possit habere aliqua officia a comuni Gualdi deinde
ad unum annum, et nullus audeat associare dictos offi-
ciales nec aliquem ipsorum quando ipsi ibunt coram
sindico ad reddendam rationem de administratione
eorum officij. contrauero faciens per sindicum dicti comunis
in dicta pena debeat condemnari. Item quod nullus de
Gualdo nec eius districtu audeat Potestati uel eius
officialibus nec alicui de sua familia tempore sindicatus
aliquam aduocationem prestare et procurationem facere
seu pro eis uel aliquo eorum interuenire coram sindico tanquam
aduocatus uel procurator contra comune nec contra ali-

quas speciales personas. contra vero faciens in vi-
ginti quinque libris per sindicum cois debeat condemnari.

¶ q filius familias admittatur ad accusandum. R. 102

1 Item statuimus q quilibet filius familias qui est sub
potestate pris vel avi et quilibet alius familiaris et
procuratore pris vel avi vel etiam dni sui admittatur
ad accusandum damnum dantes in bonis pris avi vel
etiam dni sui et accipiendum partem condemnationis ipsorum
aliquo capitulo in contrarium loquente non obstante:

¶ q bona exbannitorum vendantur R. 103

1 Item statuimus q bona exbannitorum seu condemnatorum
Terre Gualdi vendantur pro camera usque ad satisfac-
tionem condignam condemnationis facte de eisdem: et
hoc fiat per sindicum cois ad hoc deputatum, vel ipsa
bona laborentur ad instantiam Camere Aplice ita q ipsorum
fructus in utilitatem Camere predicte convertantur

¶ De pena falsificantis cartam bombicinam R. 104

1 Item statuimus ad honorem, comodum et utilitatem
cois ppli Terre Gualdi et specialium personarum ipsius
et ut ars cartarum bombiciariorum de bono in melius au-
gmententur q quicumque de Gualdo vel eius districtu

fecerit uel fieri fecerit cartã bambiginã teneat et debeat
per ipsam artem sufficientem bonã et bene affinatã et
competentis ponderis facere bona fide sine aliqua
fraude ita et taliter quod Risma cartarum grossarum sit
ad minus decem et octo librarum, et Risma cartarum
finarum sit uiginti unius librarum et Risma et qua
terni dictarum cartarum sint eiusdem longitudi
nis et latitudinis ut est carta que fit in fabriano
si quis autem contrafecerit in predictis in centum solidis
uice qualibet condemnetur, et nullus ponat nec
poni faciat uel audeat in carta sua fina nec gros
sa signum alicuius alterius specialis persone que primo
reperit et fecerit dictum signum ad penam centum
solidorum et qui prima reperit et fecerit dictum si
gnum remaneat in declaratione Rectorum et concordie
dicte artis, et nullus audeat uel presumat pistum
grossum cum sicchili nec cincios grossos inmictere ad
penam centum solidorum, et quod scurlatores et sortito
res cinciorum iurent et iurare debeant ad sancta dei euan
gelia corporaliter tactis scripturis ipsos cincios bene
et legaliter sortiri et scurlari in manibus Rectorum

dce artis ad penā decem solidorū pro quolibet et uice qualibet. Si quis aut̄ in faciendo uel fieri faciendo dcām artē siue cartā falsitatē comiserit in decem libris uice qualibet condemnet, de quibus penis et bannis oībus medietas sit camer ap.ce et alia dce artis. Rector quoqz dce artis teneat ad penam decem librarū et iuramenti quolibet mense facer scrutiniū ta ad ualcherias qz ad cameras pro p̄dictis ne aliqua fraus committat et si quā fraudem inuenerit committer uel facer contra formā p̄ntis statuti, denuntiare teneat dnō locumteneā uel potati et sue curie et credat tali cū iur.to et dcō unius testis. Hoīes uō dce artis infra decem dies, a die apertur p̄ntis statuti eorū Rectorem cōcordit eligere teneantur ad penā uiginti quinqz solidorū pro quolibet, et ipi Rectori debeat quilibet obedir, cui auctē p̄ntis statuti concedimus illam auctem baliā et potatem quam habent alij Rectores cōcordie artium terr Guali dumodo talis Rector continue sit Gualdensis. Et hoc capitulum per terrā Guali in locis pa.cis et consuetis de mense nouembris tribus uicibus diuersis diebus et horis pu.ce baniat ut p̄dca ueniat ad notitiā oium ∴

De pena illius qui se opposuerit familie dñi locutenentis uel potatis R.ª · 105.

Vid. Rub. 15. Ite statuimus ad hoc ut status cois Terr Gualdi ualeat augmentari et q̄ tribuat unicuiqz quod suũ est, q̄ quicunqz casus euenerit q̄ aliquis caperetur per familiã dñi locumtenentis uel potestatis uel aliquem ipsorũ qui modo est et pro tempore fuerit tam occone cois q̄z spe cialiũ personarum, mandato dñi locumtenentis uel potestatis, Iudicis uel vicarij uel alterius ipsorũ et aliqui uel aliquis dictis famulis se opposuerit siue opposuerint et talis captus dicti nõ posset per eos, occasione talis oppositionis q̄ talis sic se opponens siue opponentes contradi cens seu contradicentes famulis supradictis domini locumtenentis uel potestatis soluat Camere Apostolice pro banno uice qualibet quin quaginta libras denariorũ et teneat de In demnitate camere, sed si captus fuerit ad peti tionem alterius specialis persone talis oppones teneatur ad dcam penam et de indemnitate illius

ad cuius petitionem captus exstiterit et pro quolibet opponenti intelligatur, et insuper puniatur secundum formam bannimentorum in principio introitus offitij dominorum locumtenentium ac Potestatis fiendorum secundum consuetudinem hactenus observatam.

Quod qualibet devastans stratas, vias et ponteS Reficere teneatur. Rubrica 106.

Item statuimus quod quicumque de gualdo vel eius districtu dirumpisset seu devastasset retroactis temporibus seu in futurum rumperet seu devastare aliquam stratam publicam sive viam aut pontem in quocumque loco districtus Gualdi talis devastans stratam viam et pontem reficere teneatur omnibus suis expensis et restituere in pristinum statum, et si fieri non posset taliter aptet quod omnis homo possit habere habilitatem sicut ut ante prout Rectores populi aut maior pars ipsorum dixerit et declaraverit scita veritate a dicto vastatore. Qui Rectores teneantur ad petitionem cuiuscumque petentis predicta executioni mandare pena decem librarum pro quolibet, et Potestas et sui officiales ad requisitionem ipsorum Rectorum

uel maioris partis ipsorum ad dcam penam et uincu
lo Juramenti teneantur in predictis prestare
auxiliū Consiliū et fauorem, Saluoq[ue] Statutū
flamminea unicuiq[ue] sit licitu deuastar et destrued.

De pena clamantis et uociferan
tis tempore tumultus R.° 107.

Item statuimus q[uod] quicumq[ue] de gualdo uel ciuit
districtu uel etiam aliunde tempore alicuius
tumultus facti nocte tempore quod deus auer
tat, in Terra predicta gualdi clamauerit, si
viuat talis pars quocumq[ue] nomine appellaretur
siue nominando Rectorum siue dicatur uiuat ta
lis homo siue moriatur talis homo clamando et
vociferando, Soluat Camer. Ap.ce pro banno uice
qualibet centum libras ciuit Gualdensis, et si in
fortiam curie peruenerit et dcum bannum soluere
no' poterit amputetur sibi lingua, ita q[uod] de cetero
no' loquatur. et si fuerit forensis capite puniatur
ita q[uod] penitus moriatur, si in fortia curie et offi

ecc(lesi)am Terr(e) Gualdi peruenerit. Et si capi non poterit de Gualdo et eius districtu remaneat exbannitus.

De pena interficientis uel capientis aliquem Gattum. R(ubric)a 108.

Item statuimus quod quicunque de Gualdo uel extra aliunde aliquem gattum siue gattam interfecerit seu ceperit soluat Camer(e) ap(ostolic)e pro banno in quolibet centum solidos, cuius banni medietatem habeat accusator et possit a quolibet accusari et credatur dicto accusatoris cum uno teste et habeatur pro plena probatione.

De instrumentis fictitie factis. R(ubric)a 109.

Item statuimus quod si aliquis de Gualdo uel eius districtu alicui persone uendiderit, donauerit uel quoquomodo alienauerit rem aliquam, et alienatus factus alienator huiusmodi uel eius heredes seu procurator dixerit esse fictitiam, uel simulatam, et petierit coram officialibus Terr(e) Gualdi rem predictam ab eo cui ipsa predicta fuerint uel suis heredibus restitui et remitti ac rescindi et quietet et remittat

Sibi omne ius quod haberet in dicta re alienata
ex dca alienatione. Et q reddat sibi instrumentu
uenditionis uel alienationis uel cuiuscunq; foret
natur casu, irritu et cancellatu prout melius
poterit, exponendo uel asserendo cora ipsis
officialibus uel altero eor ipsu instrumentu
fore fictu et simulatu et no ueru dns locu
tenens uel potas uel officiales ad petitione illius
alienatoris uel sui procuratoris uel suoru heredu
de pdas solemniter inquirant per quindecim
bonos homines de qualdo eligendos per .X. octo
res pple dicti Civit qui iurent super predictis
dicere ueritatem et examinent, et si per
decem ex eis per fama publica dcam instru
mentum fictu probaretur factu et conditu
cogatur per dnum locutenente uel potatem uel
eius officiales, ille cui dca alienatio, uenditio, seu
donatio fca fuiset, aut heredes ipsius, ipsi alienatori
uel donatori uel uenditori hmoi uel eius procuratori
uel heredibus ipsius uel alicui pro eo reddere

et restituere rem prædictam, et ius quod haberet in ea occasione prædicta et instrumentum cassum et cancellatum prout conuenerit, cursu temporis non obstante si probatur rem ipsam possidere, et hoc locum habeat in contractibus cuiuscunque naturæ et prædicta etiam locum habeant et peti possint a qualibet persona, que sua dixerit interesse, et similiter locum habeant in præteritis præsentibus et futuris. et dñs locumtenens uel Potestas prædicta executioni mandare teneatur uinculo iuramenti et ad penam quinquaginta librarum, in quibus condemnetur tempore sindicatus. Si uero aliquis contractus reperitur factus ad obseruationem alicuius promissionis factæ inter aliquas partes ille contractus remaneat in prouisione Rectorum populi uel maioris partis ipsorum utrum sit rescindendus an non ex eo quod dicta probatio fieret uel facta esset.

¶ Quod Condemnationes seruantur quolibet mense R. 110.

Item statuimus et ordinamus quod condemnationes
et absolutiones super processibus initis et factis
in curia Terrae Gualdi quolibet mense terminen-
tur per dominum locumtenentem uel Potestatem
Judicem uel vicarium, et si illo mense distulerit
proferre saltem de sequenti proximo mense profe-
rantur et ultra non possint prorogari, et contra
hoc statutum Potestas, Judex uel vicarius
non possint proponere uel reformare. Qui uero
contrafecerit in uiginti quinque libris condemnetur
et dominus locumtenens uel Potestas, Judex
uel vicarius teneatur et debeat omnes et singulos
criminales processus sui praecessoris quos penden-
tes inuenerit decidere et terminare per sententiam
absolutionis uel condemnationis infra triginta dies
utiles incipiendo a principio sui Regiminis incepti
infra duos menses a die incoationis processus de-
beat per sententiam terminare. Qui autem contra
fecerit in uigintiquinque libris denariorum debeat

condemnari tempore sui sindicatus, teneat quoque dominus locumtenens, uel Potestas et sui officiales ac etiam Notarius malefitiorum et damnorum datorum et quilibet alius officialis Terrae Gualdi, omnes et singulas sententias et condemnationes latas et ferendas per ipsos, et quemlibet ipsorum super quocunque processu et quacunque causa tempore eorum officij exequi diligenter et realiter et personaliter, ipsasque sententias et condemnationes per ipsos et quemlibet ipsorum latas executioni mandare et deueniri facere in camera capiendo cogendo et detinendo principales et condemnatos et eorum fideiussores et bona ipsorum capiendo et capi faciendo tam mobilia quam immobilia ubicunque poterint inueniri, ipsaque sic accepta uendi facere plus offerenti bannimentis et subhastationibus ante missis. et pretium percipiendum ex praedictis deueniat in Camera usque ad integram satisfactionem ipsorum et cuiusque ipsorum condemnatorum siue condemnationum et si officiales praedicti fuerint negligentes in

exigendo predicta, ut dictum est, de suo salario
ipsam uel ipsas sententias non executas Camerario
Cameræ soluere debeat cum effectu, et predictis
omnibus et singulis omissis, uel non seruatis per
eos uel alterum ipsorum sindicari debeant tempore
eorum Sindicatus et per sindicum condemnet.

De poena adminantis cum armis
sive Bastone Rubrica 111.

Item Statuimus et ordinamus quod si quis adminauerit
alicui causa ipsum percutiendi seu uulnerandi
uel qualitercumque adminauerit cum aliquo
genere armorum uel cum Bastone condemnet
et condemnari debeat per dominum locum tenentem
uel Potestatem Terræ Gualdi pro quolibet
et uice qualibet in uiginti quinque libris denario-
rum, si uero adminauerit cum bastone condem-
netur in decem libris denariorum et deueniant
in camera, et quilibet possit accusare:

De poena proijcientis alicui lapides
cum manibus sive Gettulo Rubrica 112.

Item statuimus et ordinamus quod quicunque proiecerit alicui lapidem seu lapides aliquem vel aliquos cum manibus sive gettulo et aliquem percusserit et sanguis exiverit, si a spatulis supra solvat Camere Apostolice pro banno vice qualibet quinquaginta libras denariorum. Si vero a spatulis infra, aut in spatulis solvat dicte camere pro banno qualibet vice viginti quinque libras si percusserit cum sanguine. Si vero percusserit sine sanguine solvat pro banno vice qualibet decem libras denariorum in quibus debeat condemnari per dominum Potestatem vel Judicem. Volentes ut de predictis non possit procedi aliquo modo nisi ad denunciam et accusam iniuriati et offensi. Et si lapides plures proiecerit contra aliquem, proijciens pro quolibet lapide in viginti solidis vice qualibet condemnetur.

De poena committentium malefitia in Civitati Assisij et eius districtu R. 113.

Item statuimus et ordinamus quod nullus de Gualdo vel eius districtu audeat vel presumat committere, facere vel quomodolibet perpetrare aliquod malefitium

iniuriam uel excessum contra aliquam personam in Ciuitate Assisij uel eius districtu in festo Sanctæ Mariæ Angelorum uel ante uel post dictum festum per tres dies. et si quis contrafecerit per dnum locum tenentem uel Potestatem, et curiam Terræ Gualdi condemnetur et puniatur ut si dictum malefitium iniuria uel excessum commisisset in Terra Gualdi et eius districtu. et ad prædicta probanda sufficiat probatio quæ fieret coram curia et officialibus cōis Assisij uel saltem probatio unius testis de uisu cum publica uoce et fama et hoc capitulum per Terram Gualdi in locis consuetis publice banniatur, ad hoc ut contenta in dicto capitulo sint oībus manifesta.

Quod Potestas nō possit proceder de aliquo maleficio commisso per sex menses ultra ante medium sui officij nisi in certis casibus

R. 114.

Item statuimus et ordinamus quod Potas Terr. Gual. nec eius iudex, nec aliquis alius officialis Terr. Gual. possit, nec debeat proceder per inquisitionem ex eorum officio, uel alio mō contra aliquam personam nec possit

aliquis aliquem denuntiaverit vel accusaverit de aliquo male
ficio facto vel comisso per aliquem per sex menses ante
initium sui Regiminis et ultra, neci ipsam accusationem
seu denuntiationem acapere vel admittere poena
centum librarum denariorum, etiam in inquirendo quod etiam
in acapiendo dictam denuntiationem vel accusationem
et nihilominus ipsa inquisitio, accusatio vel denuntiatio seu
processus non valeat ipso iure, exceptis combustione
vel arsicamine, vindemiatione vinearum et ipsarum
incisione, fractura domorum, homicidio, periurio
falsitate, adulterio, stupro, incestu, Raptu, furto
violentia, sodomia, falsa moneta, et alijs delictis que
secreto fuerint recenta comittentibus vel committe
facientibus aliquod maleficium pretio per Assassinium ut
contra aliquem precio aliquod maleficium comitteret
vel Assassinium et proditione Terre Gualdi et robbaria et
cavalcata, de quibus maleficijs contra quoscumque Potestas
dicte Terre et eius Iudex quotiescumque et semper proce
dere possit etiam ex eorum officio quod et ad denuntiationem
vel accusationem alicuius vel aliquorum, et quilibet accusare
possit de predictis maleficijs, ullo cursu temporis vel aliqua
praescriptione non obstantibus.

¶ Vacat hic liber damnorum datorum quia illum in alio libro descriptum

Liber sextus extraordinariorũ

De habentibus exetras in muro cũ aliquo vicino

R.ca i.

Item statuimus q quecunq; persona hit exetras seu uscio ld. nald. varon. vel mura tupta in muro comunali cũ aliquo socio teneat remurar ad petitionem sui socij, et si nollet remurar q dictus socius possit et debeat et sibi liceat ad suam petitionem remurare.

Q fabri de Gualdo heant ad ferrãdũ opportuna

R.ca ij.

Item statuimus q oẽs fabri de Gualdo qui consueverunt artem ferrariæ facere teneant et debeat tali opera q continuatis temporibus heant penes se oĩa et singula ferramenta necessaria et opportuna ad ferrãdũ, ita q quicunq; voluerit aliqua aĩalia ferrare, ipã ferrari possit pena centũ solidorũ pro quolibet fabro et qualibet vice, cuius banni medietatem habeat accusator, et similiter quilibet tabernarius panem et vinũ vendens in strata cõis Gualdi semper haber debeat res paratas necessarias et opportunas, ita q quãdo peteret a transeuntibus quilibet habeat et vendere possit pro pretio competenti, contra vero faciens in viginti solidis vice.

161v

I

qualibet condemnet, et potestas qui pro tempore fuerit in principio sui regiminis dictum capitulum in platea comunis teneatur facere banniri, et contenta in eo, et quolibet mense inquirere et repertos culpabiles punire et condemnare secundum formam statutorum, et si dictus potestas in predictis vel aliquo predictorum fuerit negligens in viginti quinque libris condemnetur tempore sindicatus.

Quod liceat scolaribus portare victualia pro studio Rubrica 3.

Item statuimus quod sit licitum scolaribus de Gualdo et eius districtu qui iverint ad studendum extra Terram Gualdi portare et portari facere ad locum ubi ipsi studebunt panem, vinum, carnes et farinam tantum quod sibi vel eis bene sufficiat pro eorum usu libere sine pena et banno semper tamen conscientia et licentia dominorum intervenientibus seu habita.

Quod nullus molestet calzolarios in eorum casaleno Rubrica 4.

Item statuimus quod casalenum olim datum calzolarijs in Burgo novo porte Sancti Martini sicut eis fuit datum habeant et teneant, et nullus eos vexare debeat in eodem et in ipso calcinaria habeant pro comunione faciendo et non alibi intus dictam Terram Gualdi, et si alibi habuerint in decem libris vice qualibet condemnentur.

Quod bona hospitalium non concedant alicui Rubrica 5.

Itē ordinamus q̄ bona hospitalis caritatis, quod est ex-
tra portā s^ti. Benedū, nec aliquod de alijs uel ex alijs
hospitalibus Terrę Gualdi uel eius districtꝫ, nec etiā bona
alicuius eorū cōcedantur alicui directè uel per obliquū
modo aliquo, qui nō sit Gualdensis, uel quī nō possit cogi
per curiā Gualdi, uel pater eius nō fuerit oriundus de
dcā Terra Gualdi, et si aliqua alicui data sut, seu data
erūt forma predcā nō seruata repetantur.

Quod leprosi de s^to. lazaro hēant aquā. R^a. 6.

Itē ordinamus q̄ leprosi morantes in hospitali s^ti. lazari
de flamenga teneant̄ uinculo iur^ti. dua facer̄ et trahi aquā
de cannella ipsorū intra claustrū eius hospitalis ad hoc
ut transeuntes per stratā nō inueniāt ipos leprosos iuxta
cannellā pdcam, quod si nō fecerint quilibet ipoꝶ puniāt
in decem libris, et nullus leprosus seu leprosi audeāt intrar̄
in aliquā vineā dci hospitalis s^ti. lazari tempor̄ q^o. uuę erūt
in dcā vinea, nec aliquo tempor̄ cellariū ipoꝶ, contrafaciens
faciens in centū solidis uicequalibet cōdemnetur.

Quod claues cippi cōis cōseruent. R^a. 7.

Itē statuimus q̄ claues cippi cōis teneant̄ et seruentur
hoc modo uꝫ q̄ unā hēant fr̄es Minores, aliā Rectores
et aliā Massarius cōis, et Potas oīa contenta in hoc

caplo faciat observari pena quinquaginta librarum et nulla clamis dni appt teneri possit aliter quam per violatos et qui contrafecerit soluat Camer pro bano vel qualibet decem libras.

De volentibus edificar prope vias. Rª 8.

Item statuimus quicumque voluerit edificar prope vias aliquas publicas coîs Gualdi debeat requirere potatem vel curiam Gualdi ad placa, qui Potestas seu Judex immediate mittere debeat ex duobus Rectoribus coîs per alios eligendos qui nocent males, et aliquibus ex proximioribus convicinis et mensurar ipam viam debeat et ita facere quod ipa via in aliquo non ledat, nec in preiudicium coîs vel specialium personarum apprehendat. qui vero contrafecerit in edificando prout tergi ut dictum est, in centum solidis vice qualibet condemnetur et quicquid de via cooperit, vel in ea edificauerit debeat removere et in statum pristinum reducere.

Quod Judei de Gualdo mutuent certam quantitatem et quantum accipiant per lib. Rª. 9.

Item statuimus volentes quod Judei morantes in Terra Gualdi teneantur et debeant mutuar coîs Gualdi gratis, ad petitionem duorum Rectorum ppli dicte Terr decem ducatos auri pro qualibet familia semel in anno. dummodo quod fuerit ipsa familia seu familie requisite. et non grauentur ultra do,

nec mutuata pecunia et quantitas p̃dcã eis nõ fuerit restituta,
teneant etiã soluer dcõ cõi collectã pro viginti libris ultra
possessiones quas hñt, teneant aũt cuilibet Gualdensi
uel cui in ipã Terra moranti mutuar ad rationem octo denario,
rum pro qualibet libra, et ultra nõ accipiat uel accipere possit
ullo modo poena duodecim denariorũ pro quolibet denario
accepto preter dcãm formã, et credat sacramento dantis
uel de p̃dcis conquerentis, quæ poena per officiales Gualð.
qui de hoc fuerit requisiti auferat, cuius penæ medietas sit
accusatoris seu conquerentis et alia cameræ.

Additio Sy.^mi^ de Monte

Itẽ ut usurarũ uoragini succurrat et ne pauperes improbis
foenor spolient v. s. d. capla hebreorũ p̃ntiũ et futurorũ
aliquantulũ compescendo decernat, ne pro mutuo sine pigno,
re prout dicti hebrei hactenus cõsueuerat exigant duos
bononenos singulis mensibus pro floreno, sed, a Gualdensib
exigant quantũ exigerent si eis pignor fenori darent.
Itẽ ne plusq̃ in ueritate dederit faciant in instrõ conscribi.
Itẽ nẽ usurarũ usuras exiger præsumant. Itẽ ne circa
meritũ et usurã hebreis persoluendã mensis coeptus ha,
beat pro impleto, sed usura pro rata temporis persoluatur
nẽ tñ dcĩ hebrei nimiũ atterant de præuaricationib perisos
fcis per certã exactionẽ usurarũ ratio nullatenus exigat
si uero in futurũ circa p̃missa, uel aliquod p̃missorũ dicti

hebrei fraudem comiser fuerint deprehensi decem aureorũ
poena uice qualibet puniantur. Placet. A.

I tem q pignora perdita Gualdensiũ teneant' ijdẽ hebrei pũ.
bannimento in Terra Gualdi uendere plus offerenti et facere
debeant pro uenditione dcorũ pignorũ tria bannimenta tri
bus diebus festiuis. Et ne circa pretiũ fraus aliqua comittat'.
debeant uenditioni pignorũ adesse duo viri per Priores pro
tempore existentes deputandi. Si uero factis tribus banni,,
mentis pignora uendi nõ potuerint, possit dcti hebrei extra
districtũ Gualdi ubi uoluerint dca pignora distrahere
detracta sorte principali et usura eis soluenda, residuum
dnis pignorũ restituere teneantur. Placet. A.

Qd nullus edificet prope muros Communis, uel portas R. x.

I te ordinamus q nemini liceat edificare uel murare domos uel
aliud edificiũ facere extra et prope muros et portas Terre
Gualdi infra spatiũ et prope ipsas portas, et muros quinqua,,
ginta cannarũ ad rationem decem pedũ, ad pede mensure
cois Gualdi, uel maioris altitudinis quinque pedũ ad penã
centũ librarũ et destructionis rei edificate contra dcam formã
et quilibet possit accusare et dimidiã partem habeat accusator.
Et nullus projiciat, uel projici faciat aliquas bestias mortuas
Vide infr. Rub. 27.
seu alias turpitudines facere prope dcas portas per spatiũ de,,
cem cannarũ pena centũ solidorũ pro qlibet et qlibet uice cõtrafactum fuer

De ensenio portando extra Gualdum R.a xi.

Item statuimus quod quicumque de Gualdo voluerit alicui suo amico extra Gualdum aliquod ensenium pullorum vel aliarum rerum valoris usque in quantitatem quadraginta solidorum mittere vel portare libere possit etiam de fori emere possit dummodo quantitatem predictam extimatio non excedat, et si ultra excederet vel extraheret puniatur sicut de extrahentibus grassia vetita, et dictum ensenium portari possit cum licentia Rectorum populi qui pro tempore fuerint, quae licentia sit scripta et sigillo Rectorum sigillata et aliter quod pro ensenio velle presentabit vel faciet praesentare.

Quod nullus cogat facere ligna potestati R.a 12.

Item statuimus quod potestas sive alius officialis Gualdi non possit nec debeat cogere aliquem ad faciendum seu ad portandum ligna, paleas sive fenum, nec ad faciendum eis aliquid in domo durante suo officio. Contra vero faciens in quinquaginta libris denariorum vice qualibet condemnetur tempore sindicatus, et tamen idem quicumque habitans in terra Gualdi vel eius districtu aliquid ex predictis vel aliquid ex predictis sibi potestati vel suis officialibus fecerit vel dederit quoquomodo simili modo puniatur, cuius pene dimidiam habeat accusator et possit a quolibet accusari

¶ q. Rector hospitalis possit permutare R. 13.

Item statuimus q. pro utilitate hospitalis porte S.ti Faculdini Terraugualdi et aliorum hospitalium dicte Terre et pro evidenti utilitate ipsius prius cognita, q. sit dictum duorum vel plurium de vicinis Rector ipsius hospitalis voluerit cum aliquo vel aliquibus aliquam rem vel res permutare pro melioramento et utilitate ipsius hospitalis possit permutare et cambiare libere si de voluntate Rectorum pplí vel maioris partis ipsorum processerit, qui de dicta utilitate et melioramento inquirere debeant et consito eis de veritate licentiam faciendi p.dicta dare et concedere debeant pro utilitate dicti hospitalis:

¶ De fimo stabuli potestatis dando fribus R. 14.

Item statuimus volentes q. amore dei fimus stabuli potestatis qui in ipsa fit et fieret sit fratrum S.ti Aug.ni et fratrum minorum S.ti Franc.i equis portionibus pro eorum hortis quem portare facere possint ad eorum terminum voluntatem et petitionem.

¶ de custodibus ponendis in festo S.te Marie angelorum R. 15.

Item statuimus et ordinamus q. potestas Iudex sive vicarius qui pro tempore fuerit teneatur vinculo iuramenti ponere seu poni facere per Rectores ppli qui pro tpre fuerint expensis coïs duobus diebus ante festum S.te Maria Angelorum et in die dicti festi, post q. dictum festum una die hos custodes vz

in valle surda quattuor, in parrochia S.ti Savini duos et
sex in villa Morani et custodiv(er)int et tal(ite)r d(i)cta loca
q(uo)d transeuntibus ad d(i)c(tu)m festu(m) dannu(m) vel periculu(m)
aliquod ab aliquo vel aliquibus nullatenus fieri possit
et si potestas, Judex vel Vicarius fuerint negligentes
in pred(ict)is in viginti quinq(ue) libris denarioru(m) co(n)demnet(ur)
tempor(e) Sindicatus, si vero Rectores populi in decem
libris pro quolibet co(n)demnet(ur).

Q(uod) cuilibet sit licitu(m) vancar(e) in Valmare Cap. 26.

Ite(m) statuimus q(uod) cuilibet de Gualdo et eius districtu sit lici-
tu(m) et possit vancare, laborar(e) et dissodare in contrata
de Valmar(e), Montis Maggij, Sylue clauellis et in plano
de Valsurda et lenare in voc. Collis Trosie iuxta bho-
spitali ad Trosiam et quicunq(ue) vancaverit habeat liber(e)
in perpetuu(m) terra(m) qua(m) vacaverit vigor(e) p(rese)ntis statuti et
a co(mmun)i viginti solidos pro quolibet modiolo a b(e) ip(s)o vacato,
et Massarius co(mmun)is teneat(ur) solver(e) d(i)c(ta)m quantitate(m) sine
approbatione, et Rectores p(o)p(u)li qui pro tempor(e) fuerint
de mensibus Maij et Junij, Julij et Augusti durant(e) p(rese)nti
statuto teneant(ur) p(o)ena decem florenoru(m) pro quolibet Rec-
tore expensis co(mmun)is facer(e) vancar(e) in plano vallis surde sal-
tem quinq(ue) staria.

165v

Liber

Q. Notarius damnoru' datoru' observet statuta illesa. R. 17.

Ite Statuimus q. Notarius damnoru' dator. et quilibet alius offi-
cialis super damnis datis teneat' et debeat uinculo sacrame'ti
et poena dece' librar. observar' illesa et executioni ma'dare
omnia et singla capla et ordinamenta damnoru' dator. in
quibus co'demnet' si contrafecerit tempor' sindicatus, et
q. notarius damnoru' datoru' uinculo sacrame'ti et p(o)ena ui-
ginti quinq. librar' teneat' et debeat o'es accusationes et
denunciationes cora' ipo porrigendas per speciales perso-
nas et inquisitiones factas per ipsu' a' petitione eiusdem,
cationem alicuius specialis persone ponere et mitter' in
quinterno extensas et excusationes et responsiones,
et de omnibus actis parti copia' exhiber'. Inhibemus
aute' ipsi Not. q. ipe Not. no' possit fieri facer' fenu' in
Montibus co'is, nec ligna, nec etia' aliquod enseniu'
recipere publ. uel priuati ad p(o)ena' decem librar. et ense-
niantis sive ensenatur simili modo co'demnet' et liceat
cuilibet accusar' et credat' sacramento accusatoris cu'
uno teste fidedigno. dictusq. not. teneat' facer' aptar'
ubi necesse fuerit strata' publica' qua itur Perusium
a' porta S.ti Benedicti usq. ad ecclesia' S.te Crucis, et

sicut dicimus de aliis stratis cōis et quolibet die sabbati an-
te tertiā per Serrā Gualdi publice p̄conizari facere q̄
quilibet dicto die faciat et debeat disgomborare ante do-
mū suā sive camerā de oī ingomborimine, et contra
faciens in quinq; solidis debeat cōdemnari et minus
arbitrio dicti officialis, que pena possit auferri de facto.
volentes q̄ quicumq; fuerit vel erit Notarius damnorū
datorū nō possit ad dictum officium refirmari, nec de novo
eligi a die depositionis sui officij ad quinq; annos
proxime secuturos. Et si quis contra dictam formā fue-
rit electus, eius electio nō valeat ipso iure, et Notarius
damnorū datorū qui pro tempore fuerit durante suo offō
si vellet a dicta Serra Gual. et eius districtu quolibet se
absentare pro suis peragendis negotijs, vel alio quovis que-
sito colore, nō possit nisi de voluntate Rectorū populi
vel maioris partis ipsorū pro tempore, et si dicta licentia
eidem Notario cōcederet supradicto modo, de ipsius ab-
sentia et quanto tpre debeat apparere manu Cancellarij
dicti cōis qui pro tempore fuerit tā de die quā se absentave-
rit a dicta Serra et eius districtu, quam etiā de die qua
ad dictam Serrā redierit, et pro tpre quo steterit in

stando eundo et redeundo eidem Not. excomputari debeat
per cancellarium cois qui pro tempor fuerit de salario ipi noe
debito pro rata pro tempore sue absentie, et aliter nisi i pdicto
modo et forma se absentare non possit, nec valeat ullo modo
et si in predictis contrafecerit dictus Not. perdat de suo
sal. noe qualibet vice quinque libras den. in quibus
debeat condemnari tempore sindicatus per assessorem
cois et deveniant in camera et pdicti Rectores qui pro
tempore fuerit teneantur et debeant vinculo iur. et pena
decem libras pro quolibet in quibus condemnentur per
assessore dicti cois observari facere et idem dicimus et
mandamus observari per notarium reformationum
dicte terre Gualdi et omnia et singula supradicta modo et
forma dicenda de clamma damni et expensas
in quibus si contrafecerit teneantur Notarius damnorum
datorum et Massarius ac etiam Rectores.

Quod termini facti iuxta stratas novas stent
firmi et de pena ipos destruentium R. 18.

1 Item statuimus quod omnes et singuli termini olim facti et edifi
cati iuxta stratas novas cois facti tempore Consulis
Rayneri olim potestatis terre Gualdi manuteneantur
et teneantur illesi in quolibet loco ubi facti et edificati

fuerit, etsi aliquis dicto℞ terminorum eleuatus, destruct(us) uel deuastatus fuerit, in eodem loco refici debeat ex(pensis) parrochię in qua est ipse terminus deuastatus et nullus de Gualdo uel eius districtu, nec etiā aliunde audeat uel p̄sumat dictos terminos uel aliquē ipsorū de(struere) nec aliquo modo ledere et qui contrafecerit sol(uat) Camer(e) Ap(ostolic)e pro banno uice qualibet uiginti quinq(ue) libras et de hijs Notarius damnorū datorū inquirer(e) teneat et dictos terminos uidere quolibet mense semel:

De pena exterminantiū ter(minos) missos
inter coē Guali et coē Nucerię R(ubrica) 19.

Item Statuimus et p(rese)nti lege sancimus q(uod) nullus sit tante temeritatis et audacię q(uod) terminos missos inter coē Guali et coē Nucerie in confinibus et districtu ac Territorijs Terrarū p(re)dicta℞ exterminare. Qui autē contrafecerit in mille libris denariorū puniat(ur) cū termini secūdū iura sint propter iurgia terminand(a) et cū ob destruc(tionem) p(re)dicam nō modicū inter dicta coīa iurgiū et li(tigium) uenocaret.

Q(uod) fiat Sindicus ad reuidendū possessiones
et tenutas cois R(ubrica) 20.

Ite statuimus quod in principio regiminis potestatis infra octo dies in consilio generali fiat quidam sindicus pro comune, qui teneat et debeat requirere et reacquirere pro comune et nomine ipsius comunis possessiones et tenutas bonorum terrarum comunis positas in contrata Vallissarde et ipsas terminare et diffinire ab eis hominibus possessoribus S.ti Benedicti et specialium personarum, et predicta tenuta terminata per eum redauci debeat in scriptis hoc modo ut possessiones comunis semper ab aliis sciri possint, et hoc potestas fieri faciat pena decem librarum denariorum auferendarum ab eo tempore sindicatus.

Quod strate a platea ad portas mattonentur. R.a 21.

Ite statuimus quod via seu strata qua itur a platea ad porta S.ti Fridiani et quelibet alia via seu strata qua itur a platea ad alias portas Terre Gualdi mattonentur expensis vicinorum circumstantium pro duabus partibus et expensis comunis pro tertia parte de bonis mattonibus et ad predicta fieri facienda de qualibet porta eligatur unus bonus homo per Rectores artium, qui sit suprastantes quilibet in sua porta, et ad predicta potestas predictis suprastantibus prebeat auxilium, consilium et favorem et si negligens fuerit in 25 libris condemnetur per Assessorem comunis tempore sindicatus.

Ꝗ nulla uia qua itur ad aliquem
fontem mutari poßit R. 22.

Item statuimus ꝗ nulla uia qua itur ad aliquem fontē mutari poßit sine licentia potatis uel maioris partis dñor Rectorū ppli et sine licentia maioris partis uicinorū, et si qua uia uel semita qua itur ad aliquē fontē a quinqꝫ annis citra mutata fuerit in totū uel in partē, uel in aliq. impedita ad locū antiquū et consuetū et in statū pristinū reducat ad petitionē cuiuslibet petentis de ipā contrata infra decem dies post ipam petitionem et requisitionem, et si potus fieri nō fecerit in quinquaginta libris cōdemnet, et nihil sit licitū cuilibet personā ire et redire per ipam et semita antiquā per locū minus damnosū sine pena et bano, aliquo statuto, preformatione et ordinamento in contrariū loquentibus nō obstantibus, et ad quid sit locus minus damnosus stetur sacramēto talis euntis et redeuntis ad dcm̄ fontem siue fontes corporaliť tactis scripturis sine aliqua alia probatiōe:

Ꝗ credat libro Mercatoris usqꝫ in XL. sol. R. 23.

Vid. Lib. Ciuil. Rub. 46. Item statuimus ꝗ cuilibet scripture repertę in libro alicuius mercatoris de Gualdo iurati in arte ipsorū mer

catorū usq; in quantitatē xl. solidorū fides plenaria adhibeat, et ipsa scriptura executioni demandet ut eet manu pu.ci not.ii scripta, que scripta siue liber produci nō possit in curia Gualdi contra aliquem sine expressa licentia et uoluntate Rectorū uel maioris partis mercatorū et hoc statutū Potas et alii officiales Gualdi faciant obseruari uinculo iur.ti et similr credat libro Aromatariorū et aliorū artificū usq; in supradcam quantitatē quadraginta solidorū, qui sciuerit scribere et scripserit manu propria.

R.a q. nullus deriuet aqua Porte S.ti Facundini R.a 24.

Item statuimus q. nullus audeat deriuare aquā fontis porte S.ti Facundini per uiā aliquā, imo dimittat libere ire et fluere per fossatū cōis ad poena uiginti solidorū de quo banno dimidiā habeat accusator et sibi credatur cum uno teste.

R.a q. qui habet edificiū supra domum alterius debeat leuare R.a 25.

Item statuimus q. quicunq; hēt aliquod edificiū supra domū alicuius, ipsū leuare debeat, nisi ipsū edificiū iuridice teneret uel iure seruitutis uel alio iur.e ad petitionem petentis infra terminū assignandū per illū cuius fuerit dicta domus supra quam esset, ad poenā centum solidorum, in quibus condemnetur et dimidiam habeat accusator.

De habentibus fossatum impediens rem Alterius Rub. 26.

Item statuimus quod quicumque laborauerit rem suam uel alicuius persone uel collegii siue loci, quae terra habet fossatum in aliqua parte, quod fossatum appareat impeditum uel in damnum redundaret aliquibus personis uel possessioni alicuius uel aliquorum, ipse cuius fuerit ipsa terra conductor siue laborator, non obstante quod res fuerit sua teneatur ipsum fossatum tenere bene apertum et remundatum ad petitionem hoc petentis et ipsum semel et pluries quotiescumque per aliquem fuerit postulatum, ita quod dictum fossatum nulli faciat impedimentum seu grauamen seu possessionibus aliquorum, et si contrafecerit talis laborator, seu cuius fuerit talis possessio, uel conductor postquam sibi contradictum fuerit quod dictum fossatum debeat apertum tenere et remundare in quadraginta solidis uice qualibet condemnetur, cuius banni dimidiam habeat accusator, et nihilominus teneat talem damnificatum occasione praedicta conseruare indemnem secundum extimationem duorum uicinorum eligendorum per partes et rogantur eliger ad petitionem partis petentis summarie.

Quod nullus ponat ingomboramen uel bestias mortuas in uiis uel fouei comunis Rub. 27.

Vid. sup. Rub. 10. Item statuimus quod nemo praesumat ponere, proiicere uel proiici

169v

facere aliquod ingomborimen siue aliqua bestiā mortuā in foueis coīs uel stratis publicis Terr' Gualdi, contrafaciens in ponendo ingomborimen in uiginti solidis et in proijciendo aliquā bestiā mortuā quā nō subterrauerit uice qualibet cōdemnet' in quadraginta solidis, de quib' bannis dimidiā habeat accusator et liceat cuilibet accusare, et nullus audeat uel præsumat in eius Camera tenere coria bestiarū quæ non sint scoriata et conciata a calendis Maij usq; ad calendas mensis octobris proxe uenturi, durante statuto pdcō, a calendis in calen' dlor' mensiū, ad hoc ut transeuntes prop' dcās cameras ex ipsis corijs nō concijs et scotanatr fetorē nullā recipiant aceriā lesionē, et si quis contrafecerit in pdcīs in uiginti solidis pro qualibet et qlibet uice cōdemnetur.

Qd Vinū nō uendat' ad taberna in die ueneris scti. Rub. 28

Item statuimus qd nemo in Gualdo uel eius districtu aliq die ueneris sancti tota die possit tener' apertā aliquā tabernā, nec uinū uender' alicui pena uiginti solidor' pro qualibet uice et hoc capitulum banniat'.

Qd nō cogat' fideiussor si inueniret principalis. Rub. 29

Item statuimus quod nullus fideiussor obligatus pro aliquo alicui creditori uel in camera pro aliquo maleficio in civili uel criminali donec inuenitur et haberi potest principalis uel de suis bonis ualentibus quantitatem pro qua fideiussor obligatus est cogi possit per aliquem officialem Gualdi personaliter uel realiter aliquo modo. Et hoc capitulum et contenta in eo Potestas et alii officiales Gualdi teneantur et debeant obseruare uinculo sacramenti et pena uiginti quinque librarum pro quolibet et qualibet uice qua contrafecerint in quibus condemnetur tempore sindicatus.

Qualiter Apes colligi debeant de re alterius R. 130.

Item statuimus quod quando Apes alicuius sciamenabunt et dominus uel aliquis de familia domini, cuius Apes fuerint sequatur ipsos apes, et ipsi apes in possessione ipsius domini uel alicuius de sua familia in possessionibus alicuius se ponerent in arbore seu alia re quod ipsis qui sequuntur ipsos apes liceat colligere libere sine pena et secum asportare absque contradictione illius cuius fuerit possessio dummodo si damnum aliquod dederit in ipsa possessione teneatur domino illius possessionis emendare cum extimatione

quod si dñs rei contradixerit quod recolligant in
centū solidis pro dimidia camer. Apcae et dño apium
pro alia dimidia ui cequalibet condemnetur.

Quod nullus ponat letamen iuxta fontes
uel aqueductū Rª 31.

Item statuimus quod nullus de Gualdo uel eius districtu
audeat ponere uel poni facere uel canerfina uel aliquā
turpitudinē iuxta aliquē fontem uel aqueductū cōis
in terra Gualdi uel eius districtu per uiginti quinque
cannarū spatiū, et si quis occupauerit, uel de terreno
seu cortina alicuius fontis extraxerit seu extrahe-
ret in futurū aliquē terminū per aliquos imissū pro
cortina diffinita alicuius fontis in decem libris ui coquolibet
condemnetur, et quilibet possit accusare et dimidiā banni
habeat accusator, et notarius damnorū datorum et notarius
maleficiorū de predictis inquisitionem facere teneantur um-
culo in Kti Viarijque cuiuslibet parrocchiae in qua predicta
uel aliquod predictorum comissum fuerit, teneant ad peti-
tionem cuiuslibet petentis de cōscientia maioris partis
adiacentiū declarabiliter ipam occupationē reacquirere
et terminare determinari facere ut fuerit faciendū pena

uiginti solidorum pro quolibet et uice qualibet.

Quod procurator non possit uendere R. 32.

Item statuimus quod quicumque fuerit procurator generalis uel erit alicuius persone cum libera et generali administratione et mandato uel etiam ad uendendum res et dictis rei uenditione uel donatione uel alio modo alienatione quod propter dictam generalitatem uenditio facta uel fienda uel donatio seu alienatio contineri procuratorem non preiudicet in aliquo et si quis procurator uel syndicus fraudem commiserit in suo officio et ipsius fraudis non esset pena terminata in statuto subiaceat pene per maiorem partem Rectorum populi declarandam. et similiter stet declarationi Rectorum populi de fraude commissa per dictos procuratorem uel sindicum ueritate exquisita ut eis uidebitur.

De scripturis utilibus pro communi exemplandis. R. 33.

Item statuimus quod per Rectores populi ponantur duo boni homines sapientes et discreti qui cognoscant et uideant omnes scripturas communis necessarias ac utiles et ipsas copiari faciant et reponi ubi Rectoribus populi uidebitur.

Liber

De vindemijs fiendis R. 34.

Vid. Lib. Civil. Rub. 108

Item statuimus volentes et p(rese)nti lege decernentes q(uod) cui
libet habenti uineam uel uineas in districtu Gualdi a
strata flamminea supra uersus Gualdum liceat et pos
sit uindemiare eam uel eas octo diebus ante, ceteris q(ue)
habentibus uineas ultra stratam p(re)d(i)c(t)am in quocumq(ue) loco
in dicto districtu liceat uindemiare post d(i)c(t)os octo dies
et q(uod) Rectores p(o)p(u)li d(i)c(t)e terre una cum consilio g(e)n(er)ali
et quattuor ho(m)i(n)ibus ex sindicis eligendis per ipsos
duobus uersus Gaysanam unus ipsorum sit supra stratam
p(re)d(i)c(t)am et unus ultra d(i)c(t)am stratam et duobus simil(ite)r
uersus sanctum Peregrinum qui teneantur et debeant
in tertia hebdomoda cuiuslibet mensis septembris
totius temporis p(rese)ntis statuti declarare tempus uindemie
antedicte ad penam d(i)c(t)is Rectoribus decem florenorum pro
quolibet, in quibus si negligentes fuerint co(n)demnentur
tempore sindicatus, et f(act)a d(i)c(t)a declaratione banniatur
ut omnibus sit manifestum et declaratum et nullus au
deat uel p(re)sumat quouis modo uindemiare ante d(i)c(t)um
ep(u)s sic in consilio declaratum ad penam decem librarum au
ferend(am) cuilibet contrafacienti et quilibet possit accusare
et dimidiam partem banni habeat accusator

R.ᵃ q. liceat parentibus verberare filios
et Marito uxorem R.ᵃ 35

Item statuimus ad hoc ut iniqui iuvenes modo debito
corrigantur q. liceat et licitum sit Patri, matri, fratri
carnali, consobrino nato ex quocunque parente, avo,
avia vel viro uxorem castigare, corrigere et verberare
cum manibus et bastonibus et virgis de ligno fratres
sorores, nepotes et uxores dummodo castigatio et
correctio verberantis fiat sine sanguinis effusione
libere et sine pena.

R.ᵃ q. nullus possit renuntiare arti de qua est R.ᵃ 36

Item statuimus q. nullus artifex Serrgualdi vel eius di-
strictus scriptus in breve alicuius artis audeat vel presumat
renuntiare arti beneficio sive honori artis in qua scrip-
tus est, et si renuntiaret faciat coram Potestate, Iudice vel Vi-
cario qui pro tempore fuerit, et de renuntiatione predicta
sic facienda debeat apparere publica scriptura manu
notarii illius artis cui renuntiare voluerit et facta renuntiatione
ne predicta ipsam artem non possit talis renuntians exercere
et si dictam artem exerceret publice vel occulte in centum soli-
dis vice qualibet condemnetur cuius banni medietas sit Com-
munis et alia dicte artis, et si aliquis artifex fuerit electus in

Rectorem suae Artis post ipam electionem et durante suo officio dicte arti renuntiare non possit.

Contrafacientes turpitudinem prope eccl.am s.ti Bernardi et alias ecc.as et Palatiu Rectoru R.ca 37.

Item statuimus quod nulla persona cuius cumque conditionis existat audeat aut praesumat aliquam inmunditiam seu turpitudinem facere nec proicere aliquod ingomborimen iuxta et prope ecclesiam s.ti Bernardi et alias ecc.as et Palatiu Rectoru p.pli Terrae Gualdi per sex perticas et qui contrafecerit in p.dictis in viginti solidis denariorum vice qualibet condemnet et cuilibet liceat accusare et banni dimidiam habeat accusator et hoc cap.lum et contenta in eo banniantur publice in Porta s.ti facundini et per Terram Gualdi prope ipas ecclexias ad petitionem habentiu cura ecclesiaru supradictaru.

Quod aptetur quedam via in parr. Pastinae R.ca 38.

Item statuimus quod quedam via quae est in parrochia Pastinae in voc.o Gbinardi aptetur expensis adiacentiu dicte viae et per Rectores p.pli ad petitionem cuiuslibet petentis eligantur duo homines ad d.am viam aptari facien. prout eis videbitur convenire.

Quod h.ntes fornaces intus Terram ad coquendu vasa totaliter teneant quod alicui damnu non inferat R.ca 39.

Item statuimus q quicunq3 habet aliquā fornacem in qua vasa coquant' intus Terrā Gualdi teneat taliter custodire q cu igne damnū alicui nō inferret ullo modo, et si ex igne fornacis alicui personæ aliquod damnū inferretur talis coquens ipi persone oē damnū quod receperit de suo proprio emendare teneat' secūdū extimationem quam facient duo ex vicinis proxi, mioribus, et contenta in hoc capto ad petitionem cu, ius cunq3 petentis publice banniantur

*sequeretur

Q quilibet landrones in stratis pu.cis claudant' l 40.

Item volumus et ordinamus q quicunq3 habet aliquem landronē propriū vel coem cu aliquo convicino ver, satoriū, unde aqua, putredo siue inmunditia exeat in stratis pub.cis et Regalibus Terr Gualdi euntibus ad quamlibet portā dcē Terr ad plateā cois teneat et debeat ipsū landronem versatoriū siue sciacquato, riū remundare vivo muro ad arenā et calcinā de bonis lapidibus fundat' sub tus terrā per duos pedes ad pedem hoīs et remuratū et clausum teneat, ita et taliter q aqua, turpitudo foetor vel inmunditia aliqua in stratis ullo mō exeat, et murus talis clausurus ad pe, dem hoīs sit et eē debeat ad minus altitudinis decem

pedu. itaq no possit videri immunditia, aqua, sive tur-
pitudo ab aliquo transeunte. et contenta in dco capto
in locis pu.cis banniantur q infra mensem a die facti ba-
nimenti computandu hntes landrones, versatoria aut
sciacquatoria contenta in hoc capto teneant et debeat
integraliter adimpler, contra vero faciens in centum
solidis vice qualibet codemnet, cuius banni medie-
tas sit camer Apl.ce et alia Potati et ipe Potas et sui
officiales de p.dcis ad petitionem cuiuslibet petentis
inquirere teneat et repertos culpabiles condemnare
et dcum bannimentu dci officiales ad petitionem cuius
libet petentis fieri facer teneant. Alios vero landrones
versatoria et sciacquatoria in alijs locis in Terra Guali.
existen. quilibet cuius sunt vel erunt teneat et debeat
aptar clausa et cooperta tener q in via aliqua aqua
inmunditia vel turpitudo no exeat, nec fetorem trans-
euntibus inferant ullo mo, contra vero faciens in vigin-
ti solidis vice qualibet codemnet, de quo bano due
partes sint Camer Apl.ce et tertia pars Ius reddentis, q
pena de fco contrafacienti auferat et per officiales sol-
ver compellat, et hoc fiat et executioni mandetur
infra terminu supradcum et cuilibet liceat accusare

et dimidiam banni habeat accusator et hoc ad petitionem cuiuslibet petentis banniatur.

Quod liceat copparijs aquã pro cuppis et tegulis fiendis per locũ quẽ uoluerit deuiare. R. 41.

Item statuimus pro utilitate cõis et specialium ~~spiritualium~~ perso narũ cuilibet Gualdensi facienti cuppos, tegulas uel maltones in territorio Gual. liceat aquã de flu mine Rasene et aliam aquã sibi necessariã pro suo laboritio faciendo undecunque uenientem traher mit tere et ducer ad maltariũ suũ per locũ minus damnosũ suũ necess., vel per terrã et rem cõis uel specialis persone libere sine pena nõ obstante aliquo statuto capto siue reformatione in contrariũ loquen. de p̃dictis et si per uiã cõis uel uicinalem eẽt necesse mittere dcãm aquã teneat et debeat subtus uiam bene coopertã de lapidibus uel tabulis, ita tñ quod liber et comode per ipsã uiã ualeat quilibet pertransire personaliter et cũ bestijs et si occasione cõductionis dcẽ aq damnũ aliquod alicui sequeret quod talis dcãm aquã cõducens damnũ p̃dicũm patienti integralit te neat emendar secundũ extimationem fiendã per

174v

duos bonos hoies per Rectores pp̄li eligendos et nullus au-
deat aquā conducē pro dc̄o laboritio modo aliq. impe-
dire ad penā decem librarū in quibus per officiales
condemnet. si contra fecerit in p̄dc̄is.

Quali ius hntes in bonis alterius infra certa
bannimēta assignat teneant et de aliena-
tione fienda. R. 42.

Item statuimus uolentes calumnijs obuiar et refrenar
et infamiā tollere quē posset inter notarios exoriri et
ne eis detur materia falsa fabricandi instr.a, et ut qui-
rela dioium de talibus conquerentiu acquiescat et uo-
luntas hoium sit libera sicut decet, q. Potas. Iudex
uel Vicarius uinculo iur.ti ad penā quinquaginta librar
pro quolibet teneant et debeant ad petitionem cuiuslibet
Gualdensis bannimi facer et comittere uni ex p̄conibus
Gualdi, qui in platea cois Gualdi pub.ce et alta uoce sono tu-
bae p̄misso banniat et banniendo sic dicat, quicūq3 de
Gualdo uel eius districtu seu etiā aliūde ht aliquod
ius in bonis et rebus talis petētis hac banniri q. infra
terminū sex dierū a die facti bannimenti computan-
ueniat et compareat corā officialib. supradc̄is uel altero
ipsor. legiime ostensurus de iure et oia iura et actiones

quod: quę et quas haberet uel hrē diceret in poss-bus
et rebus quas ipē petens bannimenta fieri tunc tpris
pacifice possidet. et fiant tria bannimēta unū post
aliud de dcā materia, ut dcum est supra, et in die
Lunę si quis aūt comparuerit infra terminū dictorum
bannimentorū et dicat ius haber in bonis, possessio
nibus et rebus talis petentis bannimenta fieri ostē
dat et ostender debeat et Jus et actionē seu iura
oiā et actiones q et quas hrēt et hrē diceret et parte
citari faciat et requiri q ueniat et compareat corā
officialibus supradictis uel altero ipor ad uidendū
ostensionem iuris et actionū suarū et iura et actiones
quę et quas haberet in iudicio producer, rogar et dar
uni ex notarijs eiusdē dci cois Gualdi, qui notarius
teneat et debeat accipere et parti copiā exiber, ita
q se certiorē fieri ualeat de pdcīs, et si illicita fiā
foret de competenti remedio prouider, quibus tribus
bannimentis elapsis, si nullus comparuerit infra
terminū supradcum ad ostendendū iura sua, ut supra
est expssū, ex nūc ante pntis statuti oiā iura et ac
tiones q et quas aliquis hrēt et diceret se hrē in possessio

nibus, rebus et bonis dicti talis petentis dicta bannimenta fieri
que bona possessiones et res per ipsum petentem tempore dictorum
bannimentorum pacifice possident, cassamus, irritamus
annullamus et euacuamus et decernimus esse nulla et
nullas et nullius ualoris cumque simulata, fictitia, falsa
et non uera, et ad maiorem cautelam habendam in futurum
quicunque de Gualdo uel eius districtu uendiderit, dona-
uerit uel quoquomodo alienauerit alicui persone aliquam
rem imobilem ualoris et extimationis quinquaginta li-
brarum uel ultra in qua uenditione et alienatione talis
uendens uel alienans reseruet sibi fructus in uita sua
quod de dicta uenditione, donatione uel alienatione rogentur
duo boni et legales notarii et stipulatio contractus fiat et
fieri debeat in domo populi ad bancum iuris coram Potestate
Iudice uel uicario cum decreto et auctoritate ipsorum uel alicuius
eorum, et si predicta donatio, uenditio seu alienatio aliter
fieret quam supradictum est, ipsam uenditionem, donationem
seu alienationem irritamus et uigore presentis statuti dicimus
esse nullam et ad hoc ut nullus malitiose et calumniose
agat in faciendo fieri bannimenta predicta, Volumus quod qui-
cunque dicta bannimenta fieri facere uoluerit primo et ante omnia
licentiam habeat a Rectoribus populi terre Gualdi uel

maiori parte ipsorum in actu existentium, quod licentia manu notarij reformationum debeat apparere ad hoc ut nullus presumat uigore dicti ordinamentorum ius alterius occupare. Rectores quoque coram quibus petita fuerit licentia supradicta, in concedendo ipsam teneantur mature prouidere ac sapienter et solicite semper considerata persona petentis talem licentiam exhiberi. Et predicta omnia et singula in hoc capitulo contenta uolumus inuiolabiliter obseruari non obstantibus aliquo statuto iure canonico uel ciuili uel etiam instrumentis sacramento uallatis que in contrarium loquerentur, et contenta in predicto capitulo quatenus predicte uenditiones, donationes et alienationes fieri debeant per unum ex precombus tribus uicibus banniatur diuersis diebus in alodia populi ante bancum iuris ne perueniat ad notitiam singulorum, quod bannimenta scribantur per aliquem ex notarijs causarum ciuilium dicti comunis.

De syluis guardatis R. 43.

1 Et statuimus ad scandali materiam euitandam quod syluę guardate comunis qualiter diuidantur et terminentur a pratis et pasturis dicti comunis per unum hominem per Rectores populi uel maiorem partem ipsorum eligendum uel plures si dictis Rectoribus uidebitur qui sic electi teneantur et debeant

euidenter dcam diuisionem et terminationē facere et
manifeste prout eis melius uidebitur conuenire, quos no
minandos per dcos Rectores et nunc eligimus ad pre
dcā cū salario per Rectores populi declarando et pre
dcī Rectores qui erunt de mense Nouembris in prin
cipio apertur presentis statuti predcā quam citius poterint
fieri facere teneantur et predcī eligendi ad dcam ter
minationem faciant infra mensem a die acceptionis
uel facti mandati ad penam decem librarum den. pro quolibet

Quod nullus cogatur iurare nisi in qua
uoluerit arte R. 44.

Item statuimus ad scandali erroris quam materiā ac uiam
penitus euitandam que posset inter partes exoriri. quod
si aliquis in Terra Gualdi uel eius districtu exercue
rit duas artes iurare teneatur et debeat in una illarum
artium quā sibi eligere uoluerit, et in predictis omnes
factiones facere reales et personales, ab alia uero arte
quam exercuerit ab omnibus oneribus et factionibus
realibus et personalibus penitus exurset, non obstante
aliqua promissione uel obligatione quomodocumque
et qualitercumque facta.

Quod nullus Rector uadat in ambasciatam
tempore sui officij R. 45.

Item statuimus ad hoc ut Rectores populi benè perseuerent et perseuerare debeant in eorum officio Rectoratus et ad tollendum omnem suspitionem, quae posset eisdem Rectoribus exoriri ab hominibus dictae terrae, quod de caetero nullus Rector durante suo officio Rectoratus possit uel debeat eligi in aliqua ambasiata ire, uel ad aliquem locum unde salarium habeat a communi, et si iret ad aliquem locum uel ambasiata acceptaret soluat nomine poenae uiginti quinque libras denariorum et priuetur officio et beneficio communis, et nulla salarium aliquo modo uel colore quesito sibi solui debeat uel etiam approbari nisi salarium sibi debitum pro officio Rectoratus. saluo quod si clarauerit talem Rectorem in ambasiatam ire debere per consilium generale sibi ire liceat. nec alicui ex Rectoribus possit approbari denarij, uel solui durante officio Rectoratus. nec aliqua pecunia per massarium communis dicti occasione aliqua nisi pro suo salario Rectoratus. contrauero faciens in uiginti quinque libris condempnetur per Assessorem communis predictum. et quicunque Gualdensis habuerit aliquod officium in communi ipso officio durante, aliud officium quomodolibet exercere non possit sub dictis poenis:

177v

R de pena no' retinentis cuppa sigillatu' in molendinis Ru'. 46.

I te' statuimus q' quicunq' h'et aliquem molendinu' olei in Terra Gualdi uel eius districtu et in ipso molitoli, nas retiner' debeat cuppu' sigillatu' sigillo co'is Gualdi sicut alij mollarij qui molu't granu' et de triginta cuppis recipiat unu', qui contrafecerit in predictis soluat Camer' Ap.ce pro bano uice q'libet anctu' solidos den'.

R de licentia concessa artificibus artis piccar' dorum posse ponderar' carnes siccas cu' stateris et Marchis Ru'. 47.

I te' statuimus q' nullus de Arte piccardoru' pena ali', qua' soluer' teneat' si sibi no' fuerint illa pondera et ferramenta ad ponderandu' carnes, q' alij beccarij s'm forma' statutoru' haber' debe't. Saluo q' h're debeat ad ponderandu' carnes siccas et lardu' insalatu', statera' iustam et Marchu' iustu' cu' quibus ponderar' possit sine poena et banno.

R de fonte Martinotij aptanda Ru'. 48.

I te' statuimus ut fontes aquaru' co'seruent' et manuteneant' q' Rectores populi qui pro tempore fuerit teneant' et debeant uinculo iur.ti et pena decem librarum pro q'libet contra,

faciendi eliger' et nominar' ad petitionem cuiuslibet
petentis duos bonos hoies et suprastantes super apta-
tione cuiusdam fontis existentis in parr.a pastine in
voc.o terqueti siue campi rei iuxta sua lat.a qui
fons dicit' fons Marinosi. qui suprastantes heant
auctem aptandi et aptari faciendi dictum fonte pro
ut et sicut eis videbi' conuenir' expensis adiacentiu
dicto fonti. quibus licentia' cocedimus p'dca faciendi
et pro p'dcis factiones et impositiones ponendi et e
exhibendi bana et penas tollendi usque in quantitate
decem solidoru' pro quolibet contrafaciente et qua
libet uice puniendi. exigendi et imponendi quibus
ad ipsoru requisitionem potas et alij officiales terre
Gualdi cu' dictis teneantur et debeant praestar' auxiliu'
consiliu' et fauore' ad pena' centu' solidoru' den. pro
quolibet dictorum officialiu' si in p'dcis fuerit negligetes.

Quod nullus ca' revendendi emat oua vel
casea die lune ante nonas R. 43.

Item Statuimus quod nulla persona in die lune emere possit
pullos, oua, casea vel hijs similia in terra Gualdi
ca' revendendi ante nonas pena uiginti solidoru' pro quolibet

& uice qualibet si quis contrafecerit, q̄ pena de facto contrafacienti auferat & possit quilibet accusar & habeat dimidia pene & teneat in secretu.

I q̄ aqueductus remundet q̄libet anno R. 50.

I tem statuimus & ordinamus ad honorem Terr Gualdi & corporu sanitatem q̄ aqueductus cois reaptetur remuret & remudet quolibet anno de mense septem, bris & octobris, a porta S.ti Benedti usq3 ad Romitã S.ti Marij districtus Gualdi in quocunq3 loco fuerit necesse, ipsuq3 recooperiat. intus & extra dcam Terra Gual. ad hoc ut aqua que venit per ipsum conductu ueniat clara & pura sine inmuditia et fastidio aliquo & max.e in Arenario cois, ubi debeat murari & murus construi & edificari ad hoc ut dcus aqueductus melius conseruetur de sex cannis muri ue teris ibi existentis, et q̄ Rectores pp̄li qui pro tem pore fuerit de mensibus Marij & Aprilis Maij & Iu nij post apertura pntis statuti teneant & debeat p dca fieri facer & executioni madar mo infracto u3 q̄ Rec tores qui erant de mensibus Marij & Aprilis debeant facer remundar & etia cooperiri aqueductu predcum a dca porta S.ti Benedti usq3 a decclesia S.ti Marij

Vid. sup. Lib. Civil. Rub. 81. et Lib. Offic. rub. 23.

sicut necesse fuerit et faciant murari dictum aqueductum
ut supra dictum est tres cannas dicti muri tempore eorum
Rectoratus et ponere debeant duos bonos homines de dicta
Terra Gualdi in suprastantes totius laborerii contenti
et declarati in presenti capitulo. quibus suprastantibus
predicti statuti damus et concedimus plenum ar-
bitrium et baliam pro dicta omnia et singula laboreria in
dicto capitulo contenta effectualiter adimplendi et pro
predictis observandis hominibus et decanis totius Terre
Gualdi et eius districtus precipiendi et mandandi
et homines dicte Terre de dictis decanis cogendi et cogi facien-
di realiter et personaliter qui veniant et sint semper quando
eis placuerit et videbitur esse necesse et etiam cum eorum
bestiis ad dictum laborerium faciendum et inobedientes
gravari faciendi banna et penas eis imponendi, et
Rectores qui erunt de mensibus Maij et Junij sequen-
tibus teneantur et debeant murari facere in supradicto muro
faciendo in arenario predicto reliquas tres cannas muri
ut supra et solicitent dictos suprastantes in dicto labo-
rerio et eis prestare teneantur et debeant in predictis et aliis
quibuscumque ad eorum officium pertinentibus auxilium

R. ARCHIVIO di STATO di ROMA BIBLIOTECA

consiliu et fauore et ut melius et habilius a cum labore
rru fieri possit. Volumus et mandamus q Potas Ieru
Gualdi et sui officiales teneant et debeant uinculo
iur.ti et pena centu librarum pro quolibet dcis suprasta,
tibus semper et qn. a dcis suprastantibus fuerint re,
quisiti ipi seu alter ipoy dar et cocedere eis familia
bayulos, auxiliu, consiliu et fauore in requirendo
cogendo, citado et grauando oes in obedientes assi
gnan. eisde per supradcos suprastantes: et si Rectores
populi in exequendo predca fuerit negligentes pe,
na quinquaginta librarum pro quolibet puniantur,
in quibus codemnentur tempore sindicatus.

Ut domus populi perficiatur R.a 51.

Est in corpore iuris expressu q mora coitatis trahit
ad se periculu et quia nemo domus ppli que sita est
in platea cois habitat, a nouem Rectoru ppli dce Ieru
dedit opera ut perficiat. Ex quo no modicu detri,
mentu coe dce Ieru una cu specialibus personis per,
cepit, Ideo ppli lege firmates Statuimus q dca domus
perficiat et compleat modo infracto u3 q Rectores

qui erunt de mense Julij et augusti prox. venturos
post aperturam pn̄tis status tenentur et debeant ad
penam centum librarum pro quolibet facere et fieri face-
re accontiamen dc̄e domus coptumare laboreriũ et
reparationis et aptationis eiusdẽ domus et cedulã
facere in qua contineat totũ laboreriũ necessariũ
pro aptatione domus p̄dc̄e, et ipso laborerio coptu-
mato perficiat per coptumatorem cũ col. a die coptu-
mationis usque ad calendas decembris tunc p̄x.
venturi hoc modo videlicet quod dñi Rectores qui erunt de
mensibus Julij et augusti predicti teneant et debeat
coptumare ut dictum est laboreriũ p̄dictum infra
decem dies introitus eorũ officij, et oĩa alia neces-
saria ad perficiendũ dc̄am domũ tempore eorũ
preparare, et in ipsa sic preparata in fine eorum
officij assignare successoribus qui erunt de mensibus
septembris et octobris sequentibus. et ipsi Rectores sic
sequentes teneant et debeat perficere facere domũ pre-
dictã et totũ residuũ laborari p̄dicto tempore ipsorũ
ad supradictam penam. in qua unusquisque de eorum Rec-
torũ supranominatorũ incidat si negligens fuerit et

prædcã nõ seruauerit ac adimpleuerit ut dcum est,
in qua poena per Assessoré cõis tempore sindicatus
debeat cõdemnari.

ubi ius reddat. R.ª 52

Item statuimus et ordinamus qd bancus iuris sERr. Gualdi
sit et eē debeat in cancellaria subtus palatiũ dñorum
Rectorũ in platea cõis Gualdi et ibi ius reddat in ciui-
libus et criminalibus et nõ alibi et si secus fieret actus
nõ ualeat ipõ iur. et Potas et Rectores qui pro tempo-
re fuerint teneant et debeat pdcã executioni mãda-
re pena quinquaginta florenorũ pro quolibet auffe-
ren. tempor. sindicatus.

Additio R.ᵐⁱ de S.ᵗᵒ Seuerino

Item qd locatenentes, uel potates et Judices ad Jus red-
dendũ residere debeat in cancell.ª cõis Guali. et in tri-
bunali ibidé deputato ius reddere et sententias diffi-
nitiuas ferre et in causis ciuilibus uel criminalibus pe-
cuniariis leuibus nullus in arce dcæ Terre uel in eius per-
tinentiis moneri citari ad ibi comparendũ uel alitr con-
ueniri debeat nec possit et qualibet uice, dieq.
iuridico quo in Jure redden. in dcã Cancell.ª negligé-

tes fuerint pena unius floreni puniant Monti pietatis applicand. et nihil s. alii per ipsos gesta nõ ualeant. Placet in causis ciuilibus tantum uerũ tñ penarũ medietatẽ monti pietatis applicamus, altera uero medietatem arb.º n[ost]ro reseruamus habituri rõnem pioꝝ locoꝝ dicte terre. Ant.

Qđ nouũ catastũ scribat hoc modo infrascripto R.ᵘᵐ 53.

Vidi Lib. Ciuil. Rub. 3. et Lib. Offic. Rub. 6. Item statuimus et ordinamus pro euidenti utilitatẽ cõis et specialiũ personarũ q[uod] catastũ nouũ scribat in cartis pecudinis hoc modo uiz q[uod] Notarij qui ipsum catastũ scripserint teneant et debeant scriber[e] omnes et singulos modiolos terrarũ et extimationem ipsarũ per extensum et cũ longa scriptura ita q[uod] mutari nõ possit.

Additio R.ᵐⁱ de Monte

Item circa instaurationem catastorũ quia uetustate et assiduo sunt usu consumpta. V. R.ᵐᵃ P. prouidere dignet[ur] inter cętera disponen[do] ut fiat unũ originale catastorũ quod nõ in manibus notariorũ sed sub clauiũ custodia apud priores uel aliquã edẽ sa,

181v

cratā deponat, ut ad illud semper ualeat recursus haberi cū difficultas aliqua in catastis apud notariū existentibus oriretur, et tam mensuratio agrorū q̃ catastorū conscriptio fieri debeat per forenses, uel alios mensuratores et scriptores per locumtenentem et priores cōductos, et terrã nō accatastatae possessoribus sine aliqua pretij solutione accatastent et alli-brent iuxta allibrata uicinorū, et eidem in superflua possidentibus dummodo nō totū superfluum allibret, sed detracto ingurdo q̃ in locis nō fertilibus sed potius sterilitati subiectis maxime remotis intelligat ẽẽ tertia pars totius, in alijs uero locis proximioribus seu magis fertilibus intelligat ingurdū quod fuit hactenus consuetū, si uero per aliquem tenimentū aliquod magnū tenerã nō ad mensurā sed lateribus et confinibus tantū designatū possideret et de eo q̃ minimas solueret collectas remensurari faciat et allibratio fiat hita consideratione uicinorum et ne facile deprauari quicquā in catastis ualeat, V. Ill.ma D. Jubeat in catastis scribi mensurata, extimata et allibrata per extensū alphabeti lrīs nō arimeticis notis et de ingurdo dādo possessionibus

et terris nõ fertilibus intelligat pro terrigenis et non pro forensibus. Placet. Ar

R.a qđ hospitalarius ecclesie S.te Mariae gaudeat privilegio inscripto R.a 54.

Item statuimus et ordinamus qđ de cetero hospitalarius hospitalis sanctę Mariae de reccomadatis de Gualdo gaudeat eo beneficio et imunitatibus quibus gaudent alij hospitalarij Terrae Gualdi.

R.a pro pena piscantis cum ballatis R.a 55.

Vid. Lib. Malef. R. 82. Item statuimus qđ nullus de Gualdo uel eius districtu audeat uel presumat ad petitionem alicuius officialis forensis uccellar uel piscari nec uenari pena uiginti quinque librarũ denariorũ cõtrafacie(n)tibus, de quibus õibus sequens potestas procedere teneat ad petitionem cuiuslibet petentis sub dictis penis.

R.a qđ nullus praestet patrocinium cõn. cõe R.a 56.

Item statuimus et ordinamus qđ nullus de Gualdo uel eius districtu audeat uel psumat contra cõe Gualdi procurare seu aduocare uel testimoniũ falsũ perhibere pena contrafacienti in pdictis et qlibet pdictorũ uiginti quinque ducatorũ auri et priuet officio et beneficio.

Additio R.mi de Monte

I tē q nullus ciuis Gualdensis sit contrarius cōitati
& rebus respicientibus utilitatem dn̄i cōis uel
camer Apl̄e pro aliquibus forensibus uel reuelet
ea que dicerentur & fieret in consilio eorū sub
pena excomunicationis & q sine priuat. oi offo
dc̄e Terr per decem anōs & incidant in penam
uiginti quinq florenorū applican. camere Aplc
si fuerint legitime conuincti.

R q familiares dnōr Rectorū possint
arma portare modo inito R. 57.

I. tem statuimus q famuli & seruitores dnōrū Rector
populi Terre Gualdi induti uestimentis partitis
& colorati ualeant & possint impune arma portare
& sine pena & banno, et si pdc̄i familiares & famu
li dc̄orū Rectorū fuerint inuent sine dc̄is uesti
mentis soluant penā in statuto contentā. Et si
aliquis dc̄orū familiariū dc̄or Rectorū dn̄i arma
secū ferunt comiserit aliquod maleficiū duplici pe
na puniat prout in statut de talib delictis loquen.

R q nullus portet aliquā massaritiā
de extra Terram Gualdi R. 58.

Item statuimus et ordinamus quod nulla persona audeat
uel presumat extra Terram Gualdi uel eius districtum
portare seu portari facere aliquam segetem uel massa-
ritiam seu supellectilia pena contrafacienti uiginti
quinque librarum denariorum aestimationis rei quam portauit
seu portari fecerit et nullus officialis possit licen-
tiam concedere alicui sub dicta pena, cum dicta Terra
propter bellum de pluribus massaritiis totaliter uidua reperiatur.

Quod quilibet de Gualdo faciat hortum. R(ubrica) 59.

Item statuimus quod quilibet de Gualdo uel eius
districtu et quelibet familia faciat ad minus
quolibet anno tres tabulas horti uel circa, pena
non facienti uel non fieri facienti decem librarum
et possit a quolibet accusari, et Notarius damnorum
datorum Terrae Gualdi de predictis inquirere te-
neatur, et repertos culpabiles puniat in pena predicta.

Quod texentes et alii artifices seruiant
pro pretio usitato R(ubrica) 60.

Item statuimus quod omnes texentes et texetrices panni
lini et lane teneant et debeant texere requirentibus

183v

et petentibus eos uel eas pannum laneum uel lineum recepta competenti mercede usitata in Terra Gualdi sine aliquo alio salario et mercede uel solutione alicuius quantitatis debende siue fiende alicui arti uel collegio et qui uelque contrafecerit soluat pro qualibet uice uiginti libras denariorum et omnes qui pectinant, carminant seu conciant lanam seu consueuerint quocumque modo teneant et debeant cuilibet petenti lanam conciare pro pretio consueto in dicta Terra Gualdi sub dicta pena, non obstantibus aliquibus statutis, ordinamentis seu reformationibus in contrarium loquentibus quibuscumque, et Potestas et sui officiales procedere debeat contrafacientes contra predicta uel aliquod premissorum ad denunciationem et petitionem cuiuslibet petentis pena uiginti quinque florenorum uice qualibet qua contrafecerint in predictis uel aliquo predictorum.

Copia quorundam aliorum statutorum sive capitulorum repertorum sine rubricis in fine libri et ordinamentorum manu ser Aurelij mei genitoris

Statuimus omnes terras litigiosas et que ob iurgia, metum vel suspitionem aliquorum non laborantur, ne soda et inculta remaneant, laborari ac cultivari et seri per propinquiores vicinos, villas sive castra et homines eorundem et de fructibus respondere illi cui per ius reddentem mandatum fuerit, et cessantes laborare, serere et cultivare teneantur ad interesse et fructus qui verisimiliter perciperentur, acsi terrae laboratae essent.

Vid. Rub. 9. Item statuimus Iudeos foenorantes Gualdi teneri ad mutuandum bis in anno florenos viginti communitati Gualdi absque aliqua usurarum solutione gratis et amore.

Vid. Rub. 9. Item statuimus Iudeos ipsos teneri ad observantiam capitulorum communis Gualdi et impetrare non posse capitula ab alia persona vel maiori quam a Gualdi communitate et si impetraverit alia capitula citra communis assensum solvat communi ducatos quinquaginta loco consensus communis in fabrica palatij communis

Item statuimus pro negotijs communis et presertim pro abundantia et pro collectis militum et aliarum necessitatum communis, cives et rusticos ac incolas Gualdi per ius reddentem cogi ad mutuandum tantam pecuniam

ram quantitatem, quant[um] ius reddenti ui debitur, attent[is]

rerum et ... qualitate personarum:

Capitula Artium.

Et primo capitula Collegij doctorum et notariorum

S Statuimus Doctores cum fuerint doctorati et approbati non recipi in collegio predicto nisi bullam et litteras patentes sui doctoratus ostenderint. et legi fecerint publice in dicto collegio, quorum doctorum nomina in tabula siue matricula ordinatim annotentur et scribantur.

1 Item statuimus quod communitas Gualdi infra decem dies a die presentationis bulle predicte teneatur soluere cuilibet doctorato florenos octo pro libris aut uno pallio ad honorem communis Gualdi cum hoc quod idem doctoratus primo et ante omnia in publico collegio, et post in consilio publico manu cancellarii communis inscriptis ad sancta Dei euangelia iuret communitatem Gualdi semper defendere et tueri de iure, et pauperes personas defendere, et causas secundum conscientiam et iustitiam tueri pro ueritate tamen et non aliter absque diuerticulis et friuolis exceptionibus ap- positis et cauillationibus, Iurent quoque statuta Gualdi seruare et eis non contrauenire in aliquo, et statuta simpliciter intelligere nec cauillare aut hebraice interpretari, et causas non protelare sed cum omni celeritate expedire, etiam si aduocatus rei fuerint: et si secus fecerint priuetur de collegio et pro periuro habeatur, cogaturque pecunias predictas sibi datas a communi restituere et pro infami habeatur.

1 Item statuimus ut nullus audeat pro eorum mercede uel salario plus recipere quam supra in statutis contineatur sub penis premissis et aliis etc.

no' ualeat negʒ teneat, sed semper ad salaria' coteň et ta-
xatu' in statuť recurrat.

I te statuimus ut doctores qui bno segerut habeant in magna
reuerentia ab oibʒ et quilibet qui offenderit eos pena quatrupli
puniat, eius quo puniret si aliu' simplicem puinaʒ offen
disset

I tem statuimus fisicos doctores ee de eode' collegio simili modo
honor' et oner', pauperes gratis medendo amore Dei.

I tem statuimus doctores p'dcos una cu' notarijs teneri singulis
sex mensibus ad faciendu' unu' Priore' collegij, qui autem
h'eat faciendi coadunar' dc'um collegiu' in palº dnoʒ Prioru'
ad tractandu' res dc'i collegij et auctoritaʒ ma'dandi usqʒ
ad pena' librar' uiginti, et illas exeque'di et applicari
collegio p'dc'o; et miles m'lis dc'i Prioris pareat inter hoies dc'i collegij.

I tem statuimus ut doctores et not.ij p'dci' luminari bʒ adsit et in
diebus festiuis dnos Priores ad diuina associet, et corpus
sacratu' chr'i in eius festiuitate cu' torcis associet post Prio-
res, alios omnes antecedendo.

I tem statuimus ut simili mo not.ij in tabula annotent et
in matricula describant et recipiant et examinent p doctores
et not.os matriculatos et receptos; Recitat ibide' tria uel 4.
instria ex improuiso, themat dato dc'o not.o matriculado
per Priore' et collegiu', in pleno collegio examinent de bona
gramatica, de bonitate, moribʒ et fidelitate ac sufficient.

manu adscribere. et rectus idoneus approbet et matriculetur
ac in collegio recipiatur, et alio modo Notarij non recepti non valeant
contractare, rogare et instrumenta inter partes conficere, sed sit nulla
et nullius valoris, et momenti, et ad collegium predictum spectet
fidem facere de legalitate notariorum una cum Prioribus et sigillo
communis Gualdi.

Item statuimus ut Notarij prenominati observent statuta communis
Gualdi tam in exactione scripturarum et salario earundem quam in
extractione scripturarum et etiam in transmittendo sumarium
ad priorem collegij quam etiam in transumptandis mortuorum instrumenta
et denique in observando omnia statuta prenominata facientia ad
materiam notariorum et instrumentorum. Declarantes tamen ut Notarius sum
marium infra terminum constitutum transmittat si per aliquem
ex contrahentibus ac solum et quatenus duos fuerit requi
situs et non alio modo. Declarantes etiam quod mortuorum notariorum
instrumenta dentur sumarium describenda priori collegij, quando
heredes Notarij tabellio non esset, aut nollet tabellionatus
officium exercere, et prius per Notarium viventem ad priorem
collegij sumaria huiusmodi non essent transmissa, Decernendo
summaria [illegible] fidem non facere, et Priorem ea nulli debere
ostendere sub falsi pena, nisi quando prothocolla proba
rentur amissa et non reperirentur vel heredes [illegible] petereret
Addendo circa statuta de salario scripturarum Notariorum quod

Capla

interpretet semper ut pro exemplis instrumentorũ datis in publica et autentica formã salariũ nõ minus sit duobus carolenis pro quolibet instr̃o et qñ instrũm sit modicũ rei vl q̃titatis

Item statuimus ut Notarij rogar instr̃a nõ valeat uxuraria uel q̃ tacite aut per subintellectũ eent usuraria sub falsi pena:

Item statuimus oĩa instr̃a emptionũ, permutationũ, locationũ, donationũ et alia qcunqz alienatia in perpetuũ uel ad tps debere continer in se certã quantitatẽ et numerũ specificũ modiolorũ stadiorũ tabularum uel pedũ alš sit nulla et nõ valeat quoquomodo etiã q̃ sint certa forma expssa.

Item statuimus neminẽ rogari posse de instr̃is contra coẽ Gual. uel de instr̃is dolo uel metu fcis, aut de instr̃is mulierũ et minorũ uel et debiliũ personarũ nisi fiat in p̃ntia ius reddentis et de eorũ expsso decreto et m.to qd decretũ in instr̃o ponatur.

Itẽ notarij iurent cũ fuerint approbati in manibus Prioris legalr instr̃a facer et mentẽ verã et purã in instr̃is poner et nõ verba et cantilenas sm formularia uel p̃ eis in mentẽ venit, sed sm puram veritatem. Itẽ iurẽt instr̃a fidelr annotar et cõseruar et dcã testiũ ante publicationẽ nõ pãdere et fidelitatẽ s. n. e. et coi Gual. ecc.lis pupillis, viduis et pauperibus cũ honestate fauer et nõ permittere eos decipi.

Itẽ notarij p̃dicti cũ fuerint recepti colationẽ honorabilẽ toti collegio doctorũ et notariorũ faciãt et facem librar duar collegio

donec pro associando sacratissimū Christi corpus.

Itē cū acciderit aliquē ex doctoribus mori et transire ad dnum eodē collegiū associet ad sepulturā cadaver defuncti, et si defunctus fuerit doctor deferat super humeris Notariorū

Itē notarij catasti custodiat catastū et nō audeat catastū imutare, libra et ex īmū minuere vel augere sine licentia Camerarij et procuratoris cois qual: et mutatio nō valeat alr fca, et not. mutans privet de collegio et rogare amplius nō valeat. pena vero teneatū uni de catasto levari et altri ex l gieoli in persone ponere de partiū voluntate, ij dē notarij libera [illegible] facultate.

Itē collegiū predictum ex eo possit et valeat inhibire cuiqz not. ne valeant rogare et instra inter quoscūqz ī eo fieri et interdicere et ex instra ro fieri et bannicū. et si not. sic interdcus et inhibitus, nō possit rogare et instra nō valeat dō tpe interdictionis

Itē not. cū fuerit receptus in collegio recipiat signū eorū instris apponendū in collegio dcō et aliud signū nō valeat facere.

Itē dēs bastardelli libri et prothocolla cartulent et ligent et valeat reperiri etiā si signū nō reperiat in eis post mortem pn Notarij mortē fuerit, dūmodo dcti libri sit ligati et cartulati et scriptura nō appareat post mortē Notarij:

Itē contra ciuis de nacione interquo [illegible] et instimet secūdū formam statutorū

187v

Capla

Ite Prior collegii p[re]d[ic]ti ius summariu[m] reddat de rebus collegii et artis p[re]d[ic]te usque ad summam trium ducatoru[m] et in cunctis familia d[omi]ni locumtenentis uel p[otest]atis ei pareat.

Ite clerici in sacris in d[ic]to collegio nullatenus recipiant, et instra inter laicos no[n] p[er]ficiant et si fa[cta] no[n] valeat exceptis D[omi]no Jac[obo] de Sernolis, d[omi]no Be[rnardi]no de Morronibus et d[omi]no Gregorio de Barteliis qui antea not[arii] erat et sunt dispensati per D[omi]num Camerarium Carlem.

Ite statuimus ut not[arii] forenses rogari no[n] possit Quali inter Gualdenses nisi fuerit officiales, qui etia[m] rogari no[n] possint nisi de rebus spectantibus ad suu[m] officiu[m] et instra alr[ite]r f[ac]ta no[n] valeat.

Ite not[arii] in d[ic]o collegio recipi no[n] possit nisi sit maiores viginti annis et aliter no[n] valeant rog[ari].

Ite de pactis de reconvenden[do] rogent apposito p[re]tio et coi extimatione per duos eligendos et alr[ite]r p[re]sumant vsurarij et facti in fraudem vsurarum.

Ite not[arii] teneant minores et debiles certiorare de eoru[m] damnis q[ue] eis oriri posset ex contractibus per eos factis et semper adsiant in p[re]missis [...] reddentes.

Ite statuimus q[uod] Not[arius] actuarius civiliu[m] fiat singulo semestri per collegium p[ali]am. Ite det duas candelas in luminaribus et facem in festo corporis christi deferat in collegio p[re]d[ic]to.

Ite ad petitione[m] volentiu[m] possint contrahi et instra vulgari

sermone conscribere.

I tē Not. anteq̃ rogent' bene uideat et cognoscat cōtrahētes et testes, et prius scribat instrum integrali in bastardello uel libro originali. et postmodum uocatis testib; et rogatis ore propo contrahentium instrum rogel, alta uoce faciendo se bene a partib; cōtrahentibus et stipulantib; intelligi alta uoce recitando, uolunta tem contrahentium annotando.

I tē statuimus ut not. p̄dā nō possit nec ualeat instra dieb festiuis cōficer et rogar' sub pena librarū decē collegio p̄dco applican. exceptis instris donationū cā mortis testamentis, codicillorū et ultimarū uoluntatū, pacis treuge, compromissorū, et matrimonialiū et aliorū instror. que fieri precipiunt p̄ superiores uel ātr fiūt a deuitan. scādala et alr' fcā instra exigal pena ipō fcō:

I tē nullus presbiter etiā desp̄noiatis et nullus alius q̃ su perius descripti uel in futurū describendi possit recipi ad offa pu.la et imbussulari pro notarijs nō possit in officia libus catasti, massariorū, et sindicatorū et oium alior offor et si secus fiat salariū per Camerariū nō soluat ipi imbussulato nō matriculato et nō recepto, sed coll. et priori notis p̄dict.

I tē statuimus q̃ Prior et collegiū notarior singulis sex mensib sindicet et sindicari faciat notarios eorū collegij de eor instris q̄ reuideri faciat et portent eorū libri uidendi in collegio

Capla

ad effectũ ut iustia bene teneantur.

1 Itẽ statuimus hoĩes artis coadunatos in Pal.o dnorũ Priorũ

posse statuere ad artis et collegij doctorũ et notariorũ utilitatẽ

de mant.o cũ dñi locũtenentis vel Potestatis ac dnorũ Priorum

ibidem assistentiũ et nõ aliter vel alio modo.

17 cõfirmamus cedulã corum ut

Capitula Artis Lanæ.

Vt artes crescãt et augeant. statuimus oēs Artifices lanę
congregari debere bis in ano corā dnis Priorib; Gualdi
et in eorū Palatio cōis u3 de mense Januarij et Julij, in ea,
demq3 cōgregatiōne per eosdē artifices fiat unus Came
rarius annis qui hēat iurisdictionē inter oēs artifices de
rebus artis et de eorū salarijs usq3 ad sumām unius florenj
et iūs sumarie et sine scriptis reddat, capiat, mandet
cōdemnet et cogat, miles q3 et alij officiales man^tis suis in
specialib; ad dictā artē obediat et exequant oīno sub pena
dupli si contrafecerit.

1 Itē statuimus ut eorū libri primitus bene ligati et carti
lati corā p^to Camer^o artis et Priorib; cōis producant. et
hita fide de legalitate mercatoris approbent libri sue
artis manu cancelli cōis et sigillo cōis apposito et fidē
plenā faciāt usq3 ad sumam quattuor ducatorū auri
pro q^lib; persona et debitor in totū et usq3 ad quattuor
annos et nō ultra. quib; elapsis psumat solutū debitum
nisi legitimis argumentis mercator probauerit cōtrariū et nō alio mō

1 Itē statuimus ut idē Camer^s fieri faciat matriculā et descriptio
nem omnium artificū artis exercentiū in dicta arte tā capitū apo
teca q3 famulorū scadassatorū, batelanarū, pectinatorū
texentiū, scamatatū, pistorū, tingentiū siue fullonum

189v

et oium sese exercent in dca arte. et no descripti siue matri-
culati ullo mo artem exercere ualeat pena unius floreni
pro qlibet et qlibet vice exigen per curia dni locumtis uel
potatis defco cuius matricule copia quolibet mense per
Camerariu dcis officialibus volentibus detur.

1 Itē statuimus ut Camer. artis pdce oia luminaria consueta
fieri faciat et oes de arte in scalis sti Brndu ad lumen
facien. paru ante euocari faciat alta voce. extraordi-
nario et offlibꝫ nostre artis seu tradit, et qui no uenerit
ad lumen pena unius caroleni soluat Camre Rge offli et
camer. pto equis portionibꝫ applican sine aliq diminu-
tione et in festo sacramti xpi corporis portet cereu
magnu sumptibꝫ artis ante sacratiss. chri corpus. quod
peres et libra Camerarius artis emi faciat omo.

1 Itē statuimus oes artifices debere facere pannos nigros la-
ne. bigios, alurros, rubeos, giallos, miscatos et diuersi
coloris ranciatos et oium coloru, quoru pani nigri leonati
ac alurri sint prius tinti in lana et guado bono et
salte nigri et lan in robbia. scilꝫ qꝫ postar et
texant in cannis quattuor uident stag bene uel male
ualeati no trahat minus qꝫ brachia quadraginta unu
23. aut brachia qdraginta quattuor postqꝫ fuerint bene
balneat et cimati, pena quinquaginta libraꝫ contrafacientibꝫ

Alij uero panni stricti sint postaru et trahant brac chia ad minus post qz fuerint ualcati balneati et cimati sint qz bone lane matricine et lanaru pelataru uel mor- ticinaru, sub pena L ta librarum Cam. Dni Car.lis Camerario artis p.te et officiali equis porrionibus applican.

l Item Statuimus ut oes panni plus bene signo cois Gualdi in capite et pretiu cuilibet pano uendendo imponat per dnos Priores cois una cu Camer. artis uel eu maiori parte capitu et magrorum artis et alt uendi Gualdi no possit sub pena librarum uiginti applican. ut s.

l Item qz panni plus uendi no possit nec ualeat ad credentia qz ad contantis et als sit usura et usurarie uendita.

l Item qz de rebus dicte artis fiat Judicium sumariu et exactio sine strepitu et figura iudi. et sine sen.tia per milite et offiles absqz aliquis solemnitatibus iuris usqz ad anos quattuore no ultra.

l Item ut panni forenses nisi florentini, Veneti, Senenses Veronenses, Stametti, fioreck intra terra Gualdi uel di- strictus portent ad uendendum sub pena L ta lib. applican. ut s.

l Item Statuimus ut nemo panos bizzesitos faciat uel fieri mandet nisi p.o lana ostenderit camer. artis et ab eo licentia obtinuerit qua denegari no possit, cessante su- spitione fraudis et als pena x. lib. multetur uice qualibet.

Capla

It(em) ut Texitores, Battelani, Scamat(ores), pecchinat(ores) no(n) coga(n)tur pro eoru(m) sal(ari)o recuper(are) pannu(m) sed soluat(ur) in pec(uni)a nu(m)erata.

It(em) ut pa(n)ni a boleo, butiro et alijs immu(n)dicijs bene purge(n)tur al(ite)r(?) teneant ad damna et interesse partib(us) sub pena librarum .L. qualibet uice.

It(em) ut nemo audeat pannos de tiratorijs uel alii(n)de d(e) purgo uel aliq(u)o alio loco etia(m) de apotecis subtraher(e) sub pena manus et librarum cente(m), nec audeat franger(e), perforar(e) uel spurca(m) in eos proijcer(e) uel aliq(u)id co(n)uitiu(m) imitter(e) sub penis predictis.

It(em) ut filatrices o(mn)es teneant filar(e) soluta eis co(m)pete(n)ti mer(ce)de al(ite)r qualibet uice solidoru(m) .20. mulcte(n)t(ur) (et) f(?) si i(n)ga(n)n(?)

It(em) furantes lana(m) aut subtrahentes fustigent(ur) per platea(m) co(mun)is ad m(an)dat(um) mercatoris artis etia(m) pro p(ri)mo furto.

It(em) ut o(mn)es de arte congregent(ur) o(mn)i mense in p(rim)a d(omi)nica mensis cora(m) d(omi)nis Priorib(us) co(mun)is a d(omi)n(o) Camer(ario) supradicta arte et curet o(mn)i(no) ut ars lane et panoru(m) subtilius quottidie fiat et perficiatur et si aliquis artifex fuerit qui arte(m) ipsam deuastaret aut falsificaret no(n) laborando lanas co(n) decentes, aut male tessendo pungan(do) ualcan(do) aut aliter male agen(do) cassetur de matricula et expellat(ur), et nullo mo(do) sub pena ce(n)tu(m) ducat(orum) ualeat arte(m) facer(e), nisi reintegratus fuerit iusta decreta per h(omin)es artis et ide(m) fiat male uiuentib(us) rixantib(us) et male agentibus.

L Et ut deus arte ipam excrescere faciat, statuimus diebus festiuis prohibitis nō laborent, ne capeniantur apotece sub pena statutorū de materia loquentium.

L Et statuimus, ꝙ magri seu caput apotece siue traffici nō recipiant laborantes in eorū arte, qui sit maleficii & scandalosi vel cōdemnati aut suspecti de aliquo maleficio comisso vel committendo, vel qui de nocte vagabundi sepius per terram eant, cantando, sonando, ballando & inhonesta faciendo, vel qui alias reannet maliuolentias alis magri exercendo vel pietandum de delictis committendis & comissis teneant pro laborantibus cuiuscumque sit generis laborantium tam battelani quam scamatores, pettinatores, textores, fullones, pistores, tintores & alios siue exercentes, & pro penis per ipos laborantes incursis exigant si alis probabit vel probatum fuerit dictos laborantes vel aliquem ipsorum aliquod maleficium commisisse vel alis cōdemnatum, & caueant sibi magri in recipiendo laborantibus eorum necessario.

L Et statuimus ut de rebus artis venditis nō fiat alternatum cessiones bonorum quinquennales, nec etiam moratorie dilationes et sic nō teneat nec valeat in futurum quoquomodo nisi debitor primo morosus vel moratoria obtinuerit nudus coram maioribus artis veniam publice petierit.

L Et statuimus ut Artifices studeant pannos bene & recte facere, lanam bonam capando & laborando & filatum subtile

fieri facien. et legalr filan. tessendo tinger. ad qualit.
bonu uel rosa et oem alia terta vulea, gialla, celestem
uel alurra grigiar, facien. et bene ualcan. purgan. tirar.
et mando et oia alia facien. que faciunt et facer debet boni artifi-
ces, et si secus fiat pena lta solidoru uice qualibet pu-
niat qui deliquerit uel als negliges in pmissis fuerit.

I Et statuimus que Camer. artis una cu extraordo potatis
revideat Arte ca Battelanos qui tenentes, pectinatores
scardassenos, tintores, tiratores, purgatores, filatrices
culpabiles repertos puniat ad [illegible] eoru usque ad summam
unius flor., et magri delinquentes in uenden. uel als
falsifican. pannos pena [illegible] librarum puniat.

I Et statuimus pannos uendi no posse al alio braccio et
mensura que cu mensura cois uel adiustata cu ea, que
in palatio est posita ferrea in porta Canc. d prior. Qualr.

I Et statuimus ut magri bene soluat iux. co suetudine
oes artifices et filatrices iux. eoru exercitiu sine aliqua
retentione numoru. et uersa uice filatrices uel alij ar-
tifices in quocunque gne no repetat plusque solitu est
solui pena contrafacien. unius florem uice qualibet et
pannu pro mercede solui no posit nec ualeat nisi
a principio expsse sic couentu fuerit inter partes.

I Et ut mercatores qui crediti de lanis artificibus qual.

faciut bene tractent omnis eius sumariu reddat sine scriptis et no valeat alternatiue, nec moratz contra eos nisi forma supra expressa seruata et aliter no.

1 Item statuimus homines artis coadunatos in Palatio dnorz Prioru posse statuere ad artis utilitatem de mandato eiusdem d. locumtenentis vel potestatis ac dnoru Prioru ibidem assistentz et no aliter nec alio modo.

Capitula Aromatariorum

Statuimus ut omnes Aromatarij singulis in anno faciat Camerariu uiris Artis de semestri in semestre, et idem Camerarius iuris dictionem habeat inter homines de arte sua, et ocaxione rerum artis usque ad carolenos sex sumarie eis reddat, Milites qui officiales potestatis vel locumtenentis pro tempore tenedi omno.

1 Item statuimus ut libri Aromatarioru fidem habeant usque ad summam triu ducatoru dummodo libri sint cartulati et approbati per camerariu artis cum manu cancellarii communis et signo eiusdem.

1 Item statuimus ut omnes Aromatarij cum redierint a nundinis Racanati vel fulginei fieri faciant ante eoru apotecam publice monstra omnium rerum Aromatariarum delataru de dictis nundinis et portatarum a mercatore fide de pretio emptionis aromatariarum tam de zuccaro, cera, simplicibus, mixtis vel compositis et una cum Camerario artis et prioribus Gualdi pretium rebus imponant et

Sic vendat eno ali pena contrafacientibus unius ducati
ab officialibus dni locumtenentis vel potatis exigen.

Item statuimus ut oes partite medicinales subscribant manu
fisici als fide no faciant et post quattuor anos psumatur
fca solutio ob negligentia aromatariorum no petentium.

Item statuimus ut partite oes eoru librorum anteqz exigantur
taxent et revideant per peritos in arte et fisicu cois.

Item statuimus ut Camer. artis una cu extraordinario res
aromaticas revideri faciat singlo mense semestri et res
veteres eno bonas proijci faciat et mandet expena aro-
matarijs retinentib unius ducati exigat vice qlibet.

Item mulctent pena scta librarum Aromatarii qui in me-
delis absq fisici man. apposuerit unu pro alio aut
quid proquo et no fiat gra aliq. pmissis no obstantibus.

Item idem Camer. luminaria cosueta per hoies artis oes
fieri faciat convocado artifices ad lumen. lista et nuo
artificu evocan. ad lumen extraord. data et in festo
sacratiss. corporis chri. toru a deferant in honore sacra-
tiss. corporis. et als mulctent in solidis viginti.

Item statuimus hoies artib coadunatos in Pal. dnorum
priorum posse statuere ad artis utilitate de mand. sr. dni
locumtenentis vel potatis ac eorum notarii ibide assisten-
tiu eno aliv vel alio modo.

Item cofirmamus cedula eoru artis.

Capla de cerdonibus

Cerdones singlo semestri coadunati in Palatio dnor Prior
in eoru pntia et cu sciētu eoru eligat et faciat artis Camera
riu, qui tenr sumariu inter hoies artis et de rebus artis red
dat, miles qz in cunctis sue artis spectan parere et exequat ōino
Itē luminaria consueta euocan. Artifices oēs fieri faciat
et nota oium artificu euocatoru ueniendu ad lumen et
no ueniens extraord. tradat et no uenient ad luia
mulctetr i uno grosso singulis uicibz. Et in festo sacratiss.
corporis chri cu Toreia sacratiss. corpus xpi assouent
ut conuenit.
Itē dā cerdones oēs ascribant et sit de arte cerdonu immo
nullus audeat artē facere qui no sit arti pascriptus, et
oēs qui ante qui erus in conciā et calcinario cois extra portā
sti Martini conciauerit possit et ualeat conciare absqz aliq impe
dimento et repulsa. Ceteri uero qui in arte ipa sine conciano
fuerunt nolumus i ntri sine repulsa, dato massario et cam.
artis pro aconcamine dcē conciā primitus ante ingressu, sol
uat ducatos decē pro se et alijs de domo et oibz eoru descenden
tibus in infinitu et perpetuu, quibz solutis nullus ipe uel
sui descendentes ndmolestent uel repellant a Calcinario pdco
Itē statuimus ut calcinariu pdcum augeat ut oēs comode
conciare ibidem ualeant.
Itē Statuimus oēs cerdones uolentes ibidē conciare camera

debere bene et legaliter pelles conciare absque preiudicio et damno aliorum eiusdem artis conciandum et solvere damna ob suam culpam incursa per alios.

Item statuimus neminem admitti ad conciandum in dicta coria nisi inter camerarium vel alios de arte aut maiorem partem fuerit approbatus tanquam bonus artifex et conciator vel aliis per peritos in arte legitime probaverit coram priore artis Cameris se idoneum.

Item statuimus quod massarias [illegible] fieri debere que desunt, et facte et fiende manuteneri comuni impensa omnium artificum, que impensa a camerario imponatur et exigatur de facto.

Item statuimus quod artifices artis bene et legaliter artem facere et imperite aut negligenter [illegible] a camerario artis et contrafaciens mulctari in solidis xx [illegible] qualibet.

Item statuimus camerarium artis et [illegible] ordinarium comunis sive potestatis revisuros artifices et correcturos errores, mulctando errantes qualibet vice in pena solidorum xx.

Item statuimus ut non vendat coramen unum pro alio, sed vendat pro eo quod est et non det caballinas pro vitulino et montoninas pro cordusiano et sic fiat de aliis coraminibus vendendis.

Item scarpe fiant bene iudicio boni artificis et sic omnia alia calciamenta et vendantur precio imposito in capite anni per camerarium artis cum decreto et scitu domini prioris generalis qui una cum camerario artis in [illegible] anni qualitate preciorum moderent et nd

plus ne darent q[uod] uendat et in locis uicinis u[idelicet] fabriani, Nucerie
et Eugubij et si secus fiat mulctentur aliter uendentes et contra
facientes qualibet uice in pena unius floreni.

L[ege] Statuimus ut nemo forensis audeat portare coramen grossum
caballinum et equinum, solam uel romaniam et etiam uitulina si
ne solutam Camer[ario] artis nec et calciamenta quecumque
ad penam l[ibrarum] 5a librarum contrafacientibus.

L[ege] Statuimus ut Calzolarij apotecas in diebus festiuis
clausas teneant et non uendant & In casu necessitatis sub
pena solidorum decem uice qualibet.

L[ege] Statuimus caluinam in calcinario p[re]dicto deferri s[ecundu]m q[uo]d alias
fuit consuetum uel colter per omnes artis homines co[n]cianter
portetur.

L[ege] Statuimus neminem ex ... posse auferri alicui
conferi coramen aut scotanum uel aliam necessaria ad eccam
ad penam fustigationis et ...

L[ege] ordinamus q[uod] nullus de arte p[re]dicta audeat uel p[re]sumat
no aliquo ... aliquid calcinarium ex portar nisi primo dixerit
illi qui coream seu coramen fuerit in ipso calcinario et sua ta
ueritate q[ui] debebit ipsum calcinarium exgomborare teneatur
ipse in estimabile ad domum de eum Camerarium uel ad illa per
sona posita seu ponenda ad ipsa calcinaria distribuenda ad faciendu
sic scribi et exgomborantem eleuare de scriptis ipsius datoris. Com

uero faciens in nō obseruando dictum ordinamentum soluat Camer. sine massarii dicte artis in qualibet solidos quadraginta.

Et ordinamus quod nullus foresis nec aliquis alius qui nō fuerit in dicta arte iuratus audeat mitter aliquod coreu seu coramen in dictis calcinariis uel aliquo eorum nec etiam conducer in dicta domo uel in locis iuxta ipsam domum mō aliquo sine licentia camer. eiusdem artis contra uero faciens mulctet in qualibet in sol. xx. dicte arti applicandos

Et statuimus quod nullus de arte predicta audeat uel presumat quoquomodo accipere uel asportare uel accipi seu exportari facere de calcina dictorum calcinariorum uel de calcina que erit ibidem contra uero faciens soluat pro qualibet salma ipsius calcine accepte quinque solidos:

Et ordinamus quod quicumque de eadem arte fecerit mō aliquo aliquam conuenticulam seu adunantiam alicuius occasionis nisi pro bono statu cōis generalis dicte artis sine licentia maioris partis artificium soluat camer.o dicte artis pro eadem arte solidos xx.

Et ordinamus quod quicumque de arte predicta damnum aliquod dederit in bonis alicuius tempore quo starent in dicta domo uel calcinariis seu locis predictis ad faciendum aliquod laborerium pertinentes ad dictam artem soluat in qualibet dece sol. et emendet damnum patienti

Et statuimus quod nullus de dicta arte audeat uel presumat mō aliquo facere nec fieri facere aliquam operam ad dictam artem calzolarii mō aliquo pertinentem alicui debitori alicuius calzolarii iurati in dicta arte, postquam sibi prohibitum fuerit per creditorem ipsius debitoris ipsi facienti uel fieri facienti operam predictam. Contra uero faciens

Soluat eidē arti pro quolibet uiginti solidos et de hoc creda
tur de bono creditoris cū uno teste bono et idoneo:

Et statuimus et ordinamus quod si aliquis de arte et societate p(redic)ta
dicta steterit ad emendum aliquā derratā seu nummatā ad artē
calzolarie tm̄ pertinētē ex singulo uel eius districtu et
aliquis de arte p(redic)ta superueniret tunc et diceret talis sup(er)
[redacted] ueniens partē uenditor ipsius derratę seu nō, hre debeat
partē in ipsā derrata et illud idē dixerit. dicimus de bo
stijs uiuis et mortuis ca(usa) macellandi et uendendi. et de hoc ste
tur iur(amen)to emptoris et ipsa derrata fieri debeat ad petitionē
emptoris ipsius derratę. et plus offerenti detur ipsa derrata
contra uero faciens in nō obseruan(do) dictum ordinamentum pe
nā quinque solidorū pro quolibet incurrat.

Et statuimus quod camer(arius) artis p(redic)te qui pro tempore fuerit de uo
luntate maioris partis artificum possit inquirere contra oēm et
singulū calzolariū de quolibet re pro bono statu et utilitate
dictę artis et culpabilem reperta(m) condemnare sm̄ uoluntatem
ipsius camer(arii) et maioris partis artificum ut s(upra) sine quibus expen.
a x solidis supra fieri nō possit.

Et ordinamus quod camer(arius) dictę artis qui pro tempore fuerit teneat et
debeat uocatis iuris infra unum mense ab exitu sui offitij sin
dicar uel sindicari facere suū in offo successore reddere rōnem de
oī eo et toto quod dicto tempore sui cameraviatus offitij fecerit et gesserit ad

I. Et statuimus quod bona et antiqua consuetudo cerdonum servetur illesa et manuteneatur per officiales comunis quantum cumque predictis sint quod est ab antiquis retroactis temporibus observata inter alias consuetudines hec specialiter observetur videlicet quod octo diebus ante festum omnium sanctorum et octo diebus post ipsum festum. et octo ante anni novi principium, et octo dies post festum pascatis resurrectionis sabbato sancto addito quas cumque ubique locorum calzolarijs et cuilibet de dicta [redacted] Arte carnes faciendi et octo diebus ante festum Nativitatis domini et octo post ipsum festum plenam concedimus facultatem, dummodo modum et formam datum et datam macellarijs non excedant, et si id excederet in aliquo de illa teneatur pena ad quam ipsi Macellarij tenentur predicti vero calzolarij et quilibet eorum quod acciderent aliquam bestiam, sanguinem et alias inmunditias statim colligat et colligi fecit debeant, ita quod nullum fastidium neque tedium faciat convicinis et convicinos nec alij quamlibet portare vel portari facere etiam per aliquem modum contrafacientes in centum sol. michaelis condempnentur condempnandi per Arti coadunatos in palatio dominorum Priorum possit et dominum ad arbitrium de mandato tamen domini Lo, cum tenentibus vel portantibus ex bancum possessionem ibidem assi, teneantur vel aliter vel alio modo

Item confirmamus capitula eorum Arti.

Capitula Aurificum

Statuimus Aurifices in luminarijs accedere debere et facere Camerarium qui iurisdictionem habeat inter homines artis et de rebus artis usque ad summam unius floreni. Cum Milites et officiales obediant et mandata usque ad summam predictam inter predictos et rebus predictis exequantur omnino.

Item festivitates custodiant et apotecas non aperiant sub penis statuti.

Item aurum et argentum non laborent nisi prius pari saggium lige dederit et secundum saggium laborent et non in minori liga pena falsi si contrafactum fuerit.

Item non laborent mixturas et res falsas sive fictas aut [illegible] pro re vera sub falsi pena.

Item pondera auri vel argenti iusta teneant sub pena librarum decem.

Item paragonem optimum teneant et eum paragonem contra saggium datum fiat comparatio et simili modo sub pena librarum decem.

Item non emant aurum vel argentum a [illegible] nisi in presentia paris vel alterius hominis ad hoc comitis. Sub pena predicta.

Item si aurifices non fecerint Camerarium ad dictam incedat sub arte ferrariorum et camerario eorum pareant sub penis predictis.

Item libris eorum credatur usque ad summam carolenorum quattuor infra quattuor menses et non ultra.

Item [illegible]

¶ Capla Artis fabroru' ferrarior'

Ferrarij Camerariu' s[ecundu]m eoru' co[n]suetudine' faciat et ius reddat
usq[ue] ad summam quattuor carolenoru' inter ho[min]es artis eorum
de rebus artis cu' auctoritate mandandi et exequendi, cui miles in
tantu' et pro tanto pareat.

Item libris eoru' fidelis tenens credat usq[ue] ad summam quattuor caro-
lenoru' dummodo contractu factu' infra sex menses, post uero
p[re]dicta soluta et no' credatur quoquomodo.

Item ferrarij in diebus festiuis no' laborent sub penis statutis nisi
ferranda bestias que essent uiatoru' uel simil' qui necessario
equitar' deb[er]ent uel salmar' de ferr' habent.

Item de infirmo morbi aliquarum bestie eis credat et ad ipsos recurrat.

Item et teneant bestias decoriatas per eos sub terra collocar' sub
penis in statutis contentis.

Item ferra per eos empta no' laborent nisi ante p[ri]oris et ex[er]citor',
... fide' faciant de pretio pro quo emerint.

Item regulam eoru' artis confirmamus.

¶ De barbitonsoribus

Barbitonsores Camerariu' faciat ut sit consuetum et ... adsit p[re]-
sertim in festo sacr[atissi]mi corporis Christi, apotecas que eoru' mundas
tenere et pannos albos ac purgatos bis in hebdomoda mutent.
Speculu' in apoteca teneant et in eoru' apotecis no' ludant ad
primera, fluxu', alzar, Tarra, Passa dece, Ronfa et alios

Ludos uestes nec suder permittat, [illegible] ad purgan-
bireta et pannos qui fuerint lauti et vasi comodent et non
plus recipiat pro eorum mercede quam fuerint hactenus consueti.

De sutoribus capitula.

Sutores Camerarium faciat et lilibus [illegible] adsit et corpus
[illegible] corporis christi associent et in diebus festivis non labo-
rent sub penis in statuto contentis.

Item statuimus quod nemo in terra uel districtu laboret in dicta
arte sine licentia predicti Camerarii sub pena unius floreni et
nisi sit descriptus in libro artis predicte.

Item non plus exigant pro uestibus suendis et tagliadis quam
hactenus consueuerint sub pena librarum decem.

Item mensuram pannorum iustam teneant signatam signo comunis sub
pena decem librarum.

Item libris eorum usque in summam quatuor carolenorum pro qualibet
persona credat usque ad tres menses et non ultra.

Item famuli eorum non possint nisi dum finito tempore cum alio sutore
[illegible] sub pena librarum decem sutori recipienti et famulo
contrafacienti, nisi ex licentia Camerarii dicte artis.

Item si contingat sutores pannos uel brancettas uel aliud
genus pannorum uendere non prius uendant quam fidem fecerint
extraord. et dominis prioribus de precio quo emerint dictos pannos

Item cedulam artis predicte confirmamus.

¶ De lignariis et muratoribus ac scarpellinis.

Quoniam cedulam dictarum artium satis ampla pro artes sunt et bene compacta, et eandem confirmamus. Volentes tamen omnes lignarios, muratores et scarpellinos teneri in operibus communis murandi, vel arte eorum, et locorum publicorum in diebus festivis teneri laborare gratis ad mandata domini locum tenentis vel potestatis et dominorum Priorum, recepturi tamen illo die dumtaxat victu vel alimentis.

¶ De pizzicarolis et merciariis

Pizzicaroli Camerini faciant consuetum et luminaribus consuetis adsint sub pena in statutis contenta.

Item omnium rerum vendendarum per eos fiat monstra et fides de pretio rerum emptarum dominis Prioribus vel extraordinario qui pretium moderent et imponant tassum, ita quod ementes et vendentes honeste tractent prout eis visum fuerit expedire, et si secus fiat xx solidorum penam extraordinarius exigat vice qualibet.

Item teneant res bonas et recipientes et non sententias sub pena predicta.

Item non vendat in die festivo nisi post missas et sero post completorium, et teneant in dictis horis hostium fere clausum et honeste vendat, et interim non vendat et clausa apotecam teneant sub dicta pena.

¶ Capitula de Bastariis

Bastarij luminibus incedat sub pena solidorum decem

Ite bastos recipientes faciat. arciones idoneos apponendo
pilu borra apponend. et desuper coramine bastu coope
riendo ac pilo uel borra sufficienter implendo sub pena lib.
Ite no plus de bastis exigat q̃ fuerit hactenus consuetum
et si concordes de p̃tio no existat arbitrio dñor. Priorum
p̃tiu imponat sm rei qualitatem.
Ite si bastos dixerit infra certu tempus, no diferant
ulterius facere sub pena librarum decem.
Ite nullus laboret in dcta arte nisi de licentia hoium dce
artis sub pena carolenoru quattuor.

Capla de hospitibus et cauponibus

Statuimus neminem posse caupona facere nisi insignia rei,
nuerit publica ante hospitiu appensa sub pena solidor. lta
Ite no posse vina uendere uel carne aut panem, uel alias res
nisi a dnis Prioribus et vexillifero et grasserijs imponat
p̃tiu, meta siue taxa rebus uendend. iuxta rerum substa,
tiam, qualitatem, bonitate et tempora ad pena unius flor.
Ite no plus uendat q̃ fuerit taxatu sub simili pena.
Ite aqua no retineant in cellarijs sub pena solidor. xx
Ite vinu aquatu siue linfatu pro puro no uendat sub pena
solidoru quinquaginta uice qualibet.
Ite mensuras iustas per famulu dnor. Prioru bullatas retineat

Capla

et secundum eas vendant pena L.ta solidorum

Item non ludant nec ludi faciant in tabernis sive hospitijs sub pena L.ta solidorum

Item forensibus dicat et nunciet arma deponenda qui eos recepit alias de pena deferentis arma teneat hospes.

Item blassfemos non recipiat imo expellat alias pro blassfemo idem hospes teneatur et puniatur

Item condemnatos vel bannitos sub simili pena qua tenentur banniti non recipiat.

Item post tertium sonum Campane sive post tertiam noctis horam canipona clausa teneat sub pena solidorum decem vice qualibet.

Item extraordinarius perquirat et exigat penas predictas sub...

De Panifaculis

Statuimus panifaculos debere conficere panem secundum qualitatem temporum pro modo valoris grani arbitrio dominorum Priorum et Grasseriorum sub pena L.ta solidorum si aliter fecerint per extraordinarium exigendam de facto.

De Macellarijs et Lanionibus

Macellarij bancum carnium retineant in apoteca communis post turrim et pensionem solvant dominis Prioribus singulis mensibus sine mora sub pena librarum decem

Item dictam apotecam retineant mundam et politam sub pena decem solidorum

Item stercora et alias inmunditias iuxta muros communis proijciant

Sub pena solidorum decem vice qualibet.
Item bestias macellandas in Plaza supramuri non vetineat sub
eadem pena.
Item capitula facta cum communi observent et gravent sine remissionem
non perquirat a superiori vel aliis sub pena l.ta solidorum
Item carnes putridas et una carne pro alia non vendat sub
pena solidorum l.ta vice qualibet
Item non defraudet aliquem sed iusto pondere vendat et non
plus exigant quam fuerit capitulatum cum communi sub penis
statutis et sol. centum vice qualibet pro rector ordinariis exigen.

Titulus de fornaciariis.

Statuimus fornaciarios laterum tegulorum cupporum qua-
drellorum et pianellarum non plus vendere posse in futurum
quam antea convenerit sub pena centum sol. vice qualibet.
Item statuimus lateres fieri longitudinis unius pedis vul-
gariter nominati pede di mano et grossitudinis trium di-
gitorum et latitudinis unius medii pedis similiter et cuppi
sive canalia fiant longitudinis duorum pedum similium et
tegule eiusdem sint longitudinis et latitudinis in ca-
pite unius pedis similis sub pena solidorum centum vice qua-
libet. Item pianelle sint eiusdem longitudinis et latitu-
dinis per lateres sed grossitudo fiat unius digiti cum dimidio
quadrelli autem fiant unius lateris longitudinis et gros-

situdinis quattuor digitorum et latitudinis unius quarti pedis nuncupati pie dimano sub simili pena:

Item fiant bene cocti a iusditio boni magistri:

Capla de calcinariis

Calcaria sive calcinaria fiant bene composita et bene coquantur et ubicumque fiant ipso qualibet calcinario teneantur tradere fabrice aqueductus Gualdi salmar decem calcine bone recipiendo et iuste mensure et portatas in loco fabrice absque alia requisitione et assignare offitiali aqueductus pena sol. centum defectu assignandi.

Item si calcaria fiant in locis propinquis confinibus et extra territorium et districtum Gualdi dummodo fiant per homines Gualdenses teneantur simili modo salmar decem tradere dicto aqueductui et non excusentur propter quod calcinaria fecerint extra districtum Gualdi:

Item coquentes calcinaria arbores iuvenes non possit taglare et ad pedonem excidere sub pena solidorum decem pro qualibet arbore excisa iuvenem. sed bene veteres arbores excidant. et quae arbores sint veteres vel iuvenes declaret per dominos priores Gualdi:

Item silue sparagariani, fenguelli, sanktj et aliae syluae comunis et guardani nulla tenus excidantur pro calcarib. faciendis sub pena solidorum centum vice qualibet.

In noīe dn̄i am̄. Anno a nativitate dn̄i M.D.XXIJ. indic.
decima tpre S.mi D.N. Adriani pp. VI. die vero penult.a
augusti. Prioribus Franc.o Iac.i de Cenis confalonerio. Mari
no Pauli. Marco Mariani et Guido de Berris Prioribus nūc
Guali. Dno Jo. dilecto s. Julij de Durantibus. Magro
Paulo magli Ludovici. Baptista s. Stefani. Joe s. Asca
nij de Nataldeis. s. Silvio Mariani s. Gabrielis
Dno Pernicola castaldo cōie Perusino. Bap.ta Berardi
s. Franc.o Camilli Statueñ. Dno Ber.no de Morronibus
et alijs maiore parte civium Gualden. existentibus
ante portā S.ti Donati extra muros cōis in strata
pub.a prope hospitium Petri Nerroli in Recessu R.mi
D. D. Anti S.R.E. presbiteri car.lis Papien. epi Alban.
et Guali. moderni Gubernatoris perpetui et legati de
latere, assentis profecti ad urbem pro adventu S.mi
D.N. pp.e Idem R.mus D. leg.s convocatis cum predictis
suprascripta oīa et singula statuta de man.o et consensu
suo partim ex veteribus statutis extracta et partim
de novo edita pro Regimine populi Guali. et districtus
confirmavit emologavit et approbavit et perpetuo
ab oībus observari mandavit iuxta continentia eorumdem
statutorum indifferenter et nemine [illegible] voluit contrafieri

ꝯuenire iubens dictum volumen Statutorum in Palatio dominorum Priorum Gualdi teneri et custodiri sub catenis et nullo modo extrahi de dicto Palatio dominorum Priorum sub excomunicationis pena et ducatorum centum contrafacienti et privationis officij et salarij Priorvatus qui permisserit extrahi, inspici tamen et copiam fieri omnibus volentibus in dicto Palatio mandavit et voluit, Jussitque observantiam dictorum statutorum bannivi publice per loca solita per vel vincens publicum preconem aperiri de quibus dictis rogatos fecit nos Jacobum de Semolis et ser Bernardinum Gasparis notarios publicos in ce.... una cum supradictis testibus vocatis habitis et rogatis.

Et ego Jacobus de Semolis de Gualdo clericus nucerinae dioc. publicus auctoritate apostolica notarius publicus una cum ser Bernardino Gasparis collega et testibus .... rogatus una cum dictis testibus dum predicta agerent et fierent interfui et propterea hic actum et rogatum scribere ... publicavi et subscripsi signumque meum apposui consuetum:

Signum mei Jacobi de Semolis. △

Et ego Bernardinus Gasparis de Gualdo nucerinae dioc. publicus notarius antedictis premissis omnibus et singulis dum sic agerentur et fierent interfui, vidi et rogatus una cum dicto domino Jacobo notario collega et testibus scribens scripsi et rogavi signumque meum apposui consuetum.

Signum mei △ Bernardini notarii antedicti.

1522 die 7 mens. septemb. In cons. pu. et gnali com. Gualdi
fidem facio et attestor omnibus et singulis presentes inspecturis ego
Aurelius not. et vice canc. infrascriptus gualdensis ex com.ne et
mandato Mag.ci d.ni Marsilij Politiani Terre Gualdi pro
R.mo D.no A. Car. de Monte Locutenentis aperui
presens statutum publicando ipsum in supradicto consilio presentibus
d. confalonerio et prioribus ac consiliarijs eiusdem
Terre coadunatis in sala magna palatij consulatus
in sufficienti numero more solito ac et ipsis omnibus
intelligentibus et auscultantibus confirmationem dicti
statuti ut manu Jac. facta per R.mum d. Car.le
pro et per me vice canc. lecta et vulgarizata ad
et ei pote an. anno d.ni 1522 indic. X.a tempore s.mi
in chro patris et d.ni n.ri Adriani divina providentia pp.
sexti die vero vij.a mens. septembris dicti anni:
Universis et singulis presentes inspecturis fidem facio et
testimonium veritati perhibeo ego Aurelius not. et
vice canc. infrascriptus qualiter dicti die Mag.cus d.nus Marsi-
lius Politianus Terre Gual. Locutenens et Mag.ci d.ni
confal. et priores dicte Terre convenerunt, Imposuerunt
et mandaverunt Guidoni michaelis bernardi de Gualdo
universalibus publicis preconibus dicte Terre presenti et intelligenti

201v

comissio bannim.ti confirmationis

quat. uadat per loca pu.ca et consueta terre predicte et
alta et intelligibili uoce sono tube premisso. et ex parte
ac com.ne et m.to Ill.mi et ex.mi d. d.ni Carolus de Monte Guali
perpetui Gubernatoris et [illegible] dnoz locumtenen
tis et priorum banniat et publicet exponendo et supplica
statuta nouiter edicta et obseruantia ipsorum et capitulorum
artius sub penis in dictis statutis capitulis et confirma,
tione Ill.mi d. Car. predicti contentis [illegible] ad dictum no,
titiam omnium melius modo

Qui quidem Guidonius publicus [illegible] Guali predicti et ex com.ne
sibi facta ut [illegible] retulit mihi [illegible] canc.
[illegible] per loca pu.ca et consueta terre Guali
et ex parte com.ne [illegible] Ill.mi d. Carolus et dnoz
locumtenentis et priorum [illegible] per [illegible] alta
et intelligibili uoce [illegible] sono tube premisso obser,
uantia [illegible] statutorum et capitulorum nouiter
editorum [illegible] confirmatione Ill.mi d. p.ti sub pe,
nis in eis contentis [illegible] dixisse et fecisse
p[illegible] in com.ne et mandatis [illegible]

Et ego Anselmus [illegible] de [illegible] de Guali nuc. [illegible]
pu.s Imperiali auctoritate not.s et iudex ord.s et in presenti
[illegible] canc.s coitis Guali predicti omnibus et singulis [illegible] aperi

statuti in cons.o commissioni et relationi factis per dic-
tum personem dum sicut premittitur agerent et fierent
interfui et presens fui et ea rogatus scriber scripsi et
publicavi et in premissorum omnium fidem et testimonium
signum nomenque meum apposui consuetum.

signum mei Δ. Aurelij not. et vice canc. predicti

Copia Brevis confirmantis statuta predicta
A tergo
Venerabili fratri nostro Antonio episcopo Poreuen. Cardinali de Monte Terre
nostre Gualdi Gabrini perpetuo et de latere legato nunc eius
Intus vero
Clemens pp. vij.
Venerabilis frater noster salutem et apostolicam benedictionem. Cum fraternitas tua in conclavi
assumptionis fe. re. Leonis pp. X.mi predecessoris nostri Terra nostra
Gualdi Nuc. dioc. distributa fuerit, et eiusdem Terre perpetuus
Gubernator et administrator quoad vixeris cum omnibus et
plenissimis facultatibus, privilegijs, autoritatibus et preeminentijs
solitis et consuetis, etiam cum facultate autoritate et potestate quam
habebas dum Perusie, Umbrieque legatus agebas prout in
litteris apostolicis desuper confectis plenius continetur deputatus et
institutus fueris. Cumque adepto dicto Gubernio homines

copia brevis

eadem terra in colentes ad male operandum proclives
et facinorosos a directa bene uiuendi orbita reuocaueris
et ex simultatibus inimicitijs et intestinis odijs quibus
usque ad dicta tempora laborauerat ad pacem tranquilli-
tatem et mutuam beniuolentiam reduxeris terram ipsam
exornaueris magnatibus et iura reddentes pro tempore depu-
taueris ac etiam nonnumquam potius fraternitatis tue ius uni-
cuique equaliter administrat. et insuper quod summe
probitatis et circumspectionis tue fuit uolumina statutorum
corrupta dispersa lacera et in reprobum sensum redacta
per deputatos a te de uoluntate et consensu uniuersita-
tis dicte terre et ex spetentibus in unum uolumen reduci
curaueris ex eis minuendo addendoque quicquid tibi
uisum in hoc fuit congruum et opportunum statutis et ordi-
nationibus ciuitatum et locorum circumstantium conforman-
ac illaque tamquam utilitati predicte terre conducentia
confirmaueris et approbaueris. Ita ut omnes illis stat
et acquiescere summa cura et studio. impensissimaque
diligentia curent et proponant, curaueritque semper
et preposuerit ac in uiridi obseruantia existat. Hinc
est quod Nos qui prefatum leonem predecessorem prudentie
ac circumspectionis tue semper inimicum fuisse scimus ipsique

in pntî elarissimus magis et in virtute incomparabi
lius q̄ a tui dotibus quibus altissimus te illustravit eo
to ac affectu nre optimo conquiescamus oia per fraterni
tate tuā inibi gesta administrata condita, confirmata
addita et approbata a die ingressus tui in d.co Guber
nio usq3 in pntem diem dummodo eccl.ie libertati non
sint contraria ... ad cautelam ... p̄missis
comprobamus supplentes oes et singulos defectus si
qui forsan intervenissent in eisdem. In contrariis non
obstantibus quibuscumq3. Dat. Rome apud sanctum
Petrum sub annulo piscatoris die xxiij. Decembris
M. D. xxx. Pontificatus nri anno octavo. Blosius.

Copia brevis pp. Pauli tertij

A tergo

Dilectis filijs Confalonerio et Prioribus ac Universitati
et hoibus terre nre Gualdi Nucerin. diocesis.

Intus vero

Paulus pp. iij.

Dilecti filij salm̄ et aplicam ben. Nuper dilectus filius Gen
...ex ...colus concivis et orator vester, noie vro nobis ex
posuit, venerabilem frem nrum A. epum sabinen. S. Ro. e.
Car.lem de s.to Severino nuncupatum Gubernatorem ipsius nre

203v

copia [illegible]

Terr. Gualdi, Nucerinae diocesis, nobis inter cetera nonnulla
capla. statuta decreta atque ordinationes, bonum Regimen
pacemque et quietem istius Terr. ac iustitia ipam concernen,
tia concessisse, quorum tenor sequitur et est talis. Antonius
miseratione divina epus sabinen. S. R. E. Car.lis de s.to seue,
rino nuncupatus Terr. Gual. perpetuus Gubernator. Vo,
lentes coitatem, homines, incolas et habitatores p.ctae Terr. Gualdi,
quantum nobis licet, a laboribus et expensis relevare et peri,
culis quae longitudo itineris afferri solet opportune
occurrere, et ne appellantes pro suis appellationibus et caus
prosequendis ad urbem accedere compellantur. Statuimus et
ordinamus in omnibus et singulis causis tam civilibus quam criminalibus

Appellari pot. ad Iudi,
cem app.num fulginei

a sententiis diffinitivis seu interlocutoriis vim diffinitivae
habentibus, ac aliis quae gravaminibus irreparabilibus per ap,
pellationem abentibus quae in prima seu sec.a vel ulteriori instan,
tiis in dicta Terra pro tempore vertent, appellari posse ad Mag,
cum dnum Iudicem appellationum pro tempore existentem Civitatis
fulginei et coram eodem tam causas appellationum quam nullitatum
et recursus proponi, et ab illo huiusmodi causas expediri et diffi,
niri infra duos menses a die interpositae appellationis et
recursus huiusmodi possint et debeant, cum potestate ter.nal alicorum duorum
mensium arbitrio ipsius Iudicis a d abu mense et ne ultra pro,

rogandi, idemque Judex sub penis arbitrio suo imponendis et
pro medietate montis pietatis dicte Terre Guali. pro alia vero
camere nostre, dicta appellatione reiecta applicand. Inhibere
valeat, quibuscumque iudicibus et aliis personis proceden.
summarie, et sine tela iudiciaria, sola facti veritate inspecta
atque etiam cum potestate [illegible] terminos ad iustificandum
et probandum arbitrio suo, attenta ex officio [illegible] quo ad causas
criminales duntaxat. Quo vero ad causas civiles idem dominus
Judex iuxta formam iuris et statutorum Terre Guali. predicte
procedere et exequi debeat. Salvis tamen remanentibus auctoritate
et iurisdictione dilectorum Priorum eiusdem Terre et facultate
appellandi et recurrendi ad eos tam in civilibus quam crimi-
nalibus, et in casibus eisdem Prioribus permissis quatenus
eis concesse sint. ¶ Ut locumtenens, Potestates et alii
qui pro tempore Terram Guali. reget melius sibi dicent
scientes se non delusorie de gestis per ipsos in officio reddituros
esse rationem, equalancem et sine aliqua corruptione vel sorde
ius suum unicuique tribuant. Hoc in perpetuum valituro de-
creto statuimus et ordinamus, ut locumtenens, Potestas
et alii officiales dicte Terre teneantur finito officio omnino stare
ad sindicatum in dicta Terra et ibi rationem reddere de

Iudicis auctoritas [illegible]
[illegible] fol. 4.
[illegible] 3. de
lib. [illegible]
[illegible] 57.
[illegible] 60
[illegible] de statutis
[illegible]
[illegible] 85
officiales sindicatus

204v

Copia brevis

o'ibus per ip'm gestis, actis administratis et iudicatis, et
personali'r ubi res exigat responder' ta' ex ca' civili q'z
criminali, cautiones q'z idoneas de stando iuri et iudica-
tu' solvendo s'm forma' iuris et statutoru' dic'e I.v. Et ips
da' sindicatus durare debeat per decem dies co'tinuos
et currentes, quoru' tres assignen'r illis qui petitiones seu
accusationes et querelas contra p'dcos dare voluerit et
intra tres alios quilibet debeat probar' per o'e genus
probationis, quibus tribus diebus elapsis publicet' pro-
cessus et infra tres alios dies partes debeant oppone-
re, opposita probare et allegar', quib' elapsis intelli-
gatur in ca' e'e conclusu', et sequenti die sententie
absolutorie vel co'demnatorie prout iuris fuerit pro-
ferant', et dict' decem diebus elapsis locumtenens et alij
p'dci n' teneant' amplius star' ad sindicatu', nisi ali-
quod legitimu' impedimentu' et notoriu' inciderit in-
fra tempus dcoru' decem dieru', tunc enim pro dieb'
quibus duravit impedimentu' debeat totidem alijs
diebus ad sindicatu' stari, elapso vero t'p'e s'dco
decem dieru' et satisfacto o'ib' et singulis quib' eo'dem
nasci'ent, locumtenens et alij p'dci officiales possint
pro eorum arbitrio inde recedere. Volumus autem

atq3 decernimus locutenenté et alios p'dcos sindica
ri debere per successorem in offo et per sindicatores

Locu'tenens sindicetur per successorem et sindicatores

cois secundu forma' statutoru' dce Civi' et sindica,
tores cois si uoluerit possit eliger consultoré expen,
sis succumbentis. ¶ Alij uero officiales sindicent
per sindicatores cois tm iuxta forma' dcoru statu,

Alij officiales sindi,cent p sindicatores tm

toru', et in procedendo dci sindicatores nulla' solem,
nitatem iuris positiui seruar' teneant' sed procedant
ueritatem et iustitia inspectis, et ne dcoru sindica,
toru iurisdictio contemnat' et officiu ipsoru uilescat
in concernentibus officiu' sindicatus possit precipere
unicuiq3 testesq3 cogere ad perhibendu testimonium
sub penis eoru arbo imponendis. Postea decernimus
sindicatu nullatenus posse fieri durante offo et ante
successoris aduentu, et si aliter fuerit seruatu sindicatus
et sententie uiribus careant et sint ipso iure nulle.
¶ Volumus etia' et statuimus penas pecuniarias in quib3
in hmoi sindicatu locumtenens, Potas et alij officiales
p' dca criminalr condemnabunt' applicari montis Pietatis

Pene pecuniarie in quib3 condemnabe' offi,ciales, monti applicent

et camere nre ut supra, in ceteris uero in quibus n' disposit sup
dispositu seruentur statuta predcta. ¶ Cu' deceat inno,
centem oi' humano affectu uacuu' ee et mixposit accu,

Locutenens siue Potestas et alij offles no possit refirmari

dere ut qui diutius in offo permanserit amicitias uel inimicitias no ineat, unde iustitiae uigor frigescit, Iura peruertunt, crimina multoru impunita remanent, insontes indebitas quandocunq3 uexationes patiunt, decernimus futuris temporibus no posse in dona Gualdi deputari aliquem Locumtenentem, Potestatem aut ius dicentem nec alios officiales nisi tm pro semestre, qui si bene se gesserint possit per alteru semestre dumtaxat in offo confirmari. et ultra duodeci menses offe uill nullatenus exerceri ualeat, et prorogatio officij fca ultra dcum tempus sit ipo iure nulla, et psumat pero brepdum tempus sit ipo iure nulla; et psumat per obreptionem et subreptionem obtenta siue fca, et Edni Priores sue no possint Locumtenentem uel alios officiales ad solitu iuramentu admitter sub pena centu ducatoz auri ipo fco incurrendoru et applican uesi et qcunq3 pti Locumtenentes et alij officiales post dcum tempus ordinauerint pceperint executerint nullius sint roboris et momenti. Ant. Car. lis de S.to Seuerino Gualt Gubernator. Datu Rome in edibus nre habitandis uigesima sexta Maij millo quingentesimo quadragesimo primo. Nos aut cupientes q pro pace et quiete, proqz iustitia ipa et ad comoda ura edita et concessa sut firma perpetuaqz persistere, ac a quibusuis

pdicto approbatio

excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis
sententiis, censuris et penis, a iure vel ab homine quavis oc-
casione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati
existitis, ad effectum presentium dumtaxat consequendum, harum
serie absolventes et absolutos fore censentes, vestris in
hac parte supplicationibus, nobis nuper porrectis
inclinati, supradicta capitula, statuta, ordinationes
et decreta ex certa nostra scientia ac de apostolice
potestatis plenitudine auctoritate apostolica tenore presentium approba-
mus et confirmamus atque omnes et singulos tam iuris quam
facti defectus, si qui forsan intervenerint in eisdem,
supplemus, ac mandat ut opus sit illa perpetuo observan-
da de novo vobis concedimus. atque omnibus et singulis
predictis statutis, decretis et ordinationibus supra-
dictis plenam fidem adhibendam esse decernimus,
presentis, ac si originalibus ipsis adhiberent si exhiberent. Ve-
rum super vos ulterioribus gratiis prosequi volentes
statuimus et ordinamus ut de cetero locumtenens
testas et eius curia pro commoditate et opportunitate
[illegible] et preveniendum ad obviandum scandalis que in [illegible]
tam de die quam de nocte ex tempore quandoque oriri solent

Ut locumtenens officialia residentia in palatio placeat

Copia brevis

in Palatio Potestatis sito in sua platea co(mun)is loco opportuno
et no(n) in Arce d(i)c(t)e Terre omnino residere debeant, et cu(m) sicut
intelleximus culpa locumtenentis sive sue Curie no(n)nulli
in d(i)c(t)a Arce mortui, quida(m) vero ob seva(m) carcerationem aliquo
membro mutilati fuerint, quidam etiam inde aufugerint
Volumus et expresse mandamus ut homicide et cuius-
cumque alterius criminis Rei in solitis carceribus dicti
palatii prout ante q(uam) oppidum sive Terra p(re)d(ic)ta in Guber-
nium aliquibus ex venerabilibus fratribus n(ost)ris S. R. E. Car-
dinalibus concedi cepta fuit fieri solebat et no(n) in d(ic)ta
Arce omnino detineri debeant preterq(uam) in atrocioribus.
Et ne locumtenens sive Potestas et alii officiales spe
impunitatis penarum per ipsos pro tempore incurrendarum
ad illicita proclimores reddantur, decernimus et de-
claramus d(ic)tas et singulas penas per ipsos pro t(em)p(o)re incurren(das)
das Montis pietatis et reparationi murorum sive publicorum
operum etiam si alis hactenus applicata foret applicari
et applicatas esse ac censeri debere. Quoque etiam facultas
appellandi et recurrendi ad priores dicte Terre pro tempore
existentes in quem modum autem illud alias concessa firma
maneat. Et insuper licet dudum p(er) tunc A. ep(iscop)us et Car(dina)lis
dicte Terre Gubernator statuerit et ordinaverit ut per vos
in vestris causis civilibus et criminalibus ad Iudicem

Carcerandi no(n) carcerentur in Arce

[illegible] applicatio

Appellari ad priores

Lib. Rub: 57: fol: 60:

appellationum Civitatis nostre fulginei appellare et recur
rere possitis prout in litteris desuper expeditis et
Partibus ut supra insertis plenius continetur. Quiatamen
Civitas ipsa modo Iudice appellationis ibi solito ca
ret, ne imposterum vobis contingat dubitare ad
quem Iudicem appellare et recurrere valeatis, De
claramus et de novo etiam vobis concedimus ut
nunc et quandocumque in dicta Civitate solitus Iudex
appellationis non erit, vos eo Iudice appellationis
et recursus uti possitis, quo fulginatenses pro tempore
[illegible] uti solent et potuerunt. Verum vos ex prima
sedatum hactenus observata animalia habentes
ministris olim Camere Apostolice post modum vero Guberna
toris dicti loci Gabellam pastum ratione pascuorum quot
annis solvere ratione vero pratorum Montium olim addic
tam Camere deinde autem ex concessione bo. me. Car.
Palmerii tunc Gubernatoris per ipsam Cameram estimata
ac per prefatum Car.lem modernum Gubernatorem approbata
prorata quadraginta ducatorum sive scutorum annua
ad vos spectantem alia onera subire teneamini
Iniquum Nobis videretur quod vel modernus vel

appellari et recurri potest ad iudicem [illegible] fulginei

successores Gubernatores lucri forsan cupiditate ducti
illa siue illoru' herbas et pascua h(uius)moi siue altrutra
alienis et exteris uendere, vos uero subditos u(est)ros ibi
ortos, continuisq(ue) oneribus sedis Ap(ostoli)cae et frequentiq(ue) gen
tiu' Armoru' transitu grauatos, atq(ue) perexiguo et ste
rili in agro constitutos uestro quasi proprio cibo a
natura loci uobis parato post modu' priuare uelit. Nos pre
missa attendentes. Statuimus et ordinamus ut dece
tero animalia forensiu' illuc ad pascuandu' Contra
forma' u(est)ror(um) statutoru' et in preiudiciu' uestrum, q(uo)d
si aliter fieret no' modicu' uobis inferretur nullate
nus introduci possint nec debeant. Et q(uod) concessio pra
torum h(uius)moi per ipsu' Cardinale' Palmeria' uobis fa
cta et per ipsam Cameram confirmata ac per b(ea)t(i)tu(dinem) modernu'
Gubernatorem ut preffertur approbata, alia'q(ue) iura u(est)ra
per d(ict)os retros u(est)ros competentia inuiolabiliter obseruentur.
Et q(uod) prata h(uius)moi per eos ad quos spectabit hominibus d(ict)e
Terr(ae) tantu' prout per ministros Camerae fieri solebat non
autem forensibus distribuantur. Et q(uod) banimenta
alteranti'a penas statutarias prout pro captando lucro
potius q(uam) pro necessitate et quiete loci, nisi aliq(uo) instanti
periculo uel urgenti casu saltem sine permissione

Pascua forensibus uendantur.

Pratorum concessio obseruetur

Prata qualiter sibi distribuantur

Banimenta alterantia penas statutarias no' valeant

consilij minime fieri possit et facta no valeant

atq non nulla statuta sive decreta super male
ficijs et officio damnorum datoru ad captandu lucru
venidere potij per quemdam locumtenentem pro
pria auctoritate et sine consensu populi sive con
silij prout no nulla alia fecit, facta etia si forsan
venerentalem ob timorem hactenus observata fuisset
per vos Reformari possint. q qz cu intruentu ibi iris
dicentis statuta sive decreta exigent loca et tempo
ris opportunitate de novo facere, que vero correctione
indigeant corrigere et reformare statuta aut qua
ut fama est, per Bartolu de saxoferrato facta sive
ex eius exemplaribus sumpta, ibiq in oibus casib
contingentibus usq ad initiu cepti gubernij observa
ta fuerunt resumere valeatis et ut prius observentur
concedimus et indulgemus. et quicunq posthitu ad
nos recursu a quoqz quavis auctore fuerit vel igno
ranter in preiudiciu iurium prescriptorum circa prata et pa
scua hmoi acta, attemptata, innovata ve fuerit vel
agi, attemptari, innovari in contingeret irrita et inana
nulliusqz roboris vel momenti esse decernimus.

non nulla decreta su
per maleficijs et di
p̃ locumten possit reformari

auctas concedo fa
ciendi statuta
seu corrigendi

Annullatio

208v

208

copia breuis

¶ Mandantes et praecipientes omnibus et singulis Guberna-
toribus, Locumtenentibus, Potestatibus et quibuscunque
alijs officialibus et executoribus in dicta terra pro tem-
pore existentibus et alijs ad quos spectat et pro tem-
pore spectabit, sub excommunicationis latae sententiae
et quingentorum ducatorum auri applicandorum ut supra poenis,
quatenus praemissa omnia et singula alia quae pacem
quietem, Justitiam in dicta terra ac eius comitatu con-
cernentia inuiolabiliter obseruent et ab alijs obserua-
ri faciant et mandent ¶ et Dilectis filijs
Legato siue vicelegato et Gubernatori ciuitatis nostrae
Perusinae et Prouinciae Umbriae pro tempore existen-
tibus, Necnon causarum Camerae Apostolicae generali auditori
per praesentes committimus quatenus ipsi uel alter ipsorum
per se uel alium seu alios, quoties pro parte uestra seu
legitimi procuratoris uestri aut sindici istius terrae
fuerint requisiti uel alter ipsorum requisitus fuerit,
uobis omnibus et singulis in praemissis efficacis defen-
sionis praesidio assistentes faciant uobis et cuilibet ue-
strum praemissa omnia et singula inuiolabiliter obseruari
Contradictores aut quoslibet et Rebelles cuiuscunque

pena contrauenientium praedictis

defensionis commissio

Status, gradus, ordinis et conditionis existentes per censuras ecclesiasticas ac poenas pecuniarias eorum arbitrio imponendas et per alia opportuna iuris et facti remedia appellatione postposita compescendo ac censuras et penas ipsas si opus erit aggravando, invocato etiam ad hoc auxilio brachij secularis. Non obstantibus fe. re. Boni-

Bonifat. VIII.

facij pp. viij praedecessoris nri de una et in concilio generali edita de duabus dietis, dummodo ultra tres dietas aliquis auctoritate presentium ad iudicium non trahatur et alijs constitutionibus, ordinationibus apostolicis ac consuetudinibus et statutis dicte Provincie iuramento confirmatione apostolica vel quavis alia firmitate roboratis, privilegijs quoque et concessionibus apostolicis, reformationibus, decretis, usibus, facultatibus, etiam Gubernatoribus dicte loci, etiam cardinalatus honore fungentibus et tam presentibus quam preteritis et futuris in tempore Gubernio dicte Provincie etiam motu proprio et ex certa scientia tam per Nos quam predecessores nros concessis, confirmatis et innovatis

209v

Copia brevis Pauli iij:

ac etiam per successores nostros concedendis approbandis et Innouandis, quibus omnibus et singulis tenores et formas illorum etiam si de uerbo ad uerbum exprimendi forent presentibus pro plene et sufficienter expressis habentes specialiter et expresse derogamus, ceterisque contrarijs quibuscunque.

Datum Rome apud Sanctum Marcum sub annulo Piscatoris die v.a Augusti M.D. XXXXI. Pontificatus Nostri anno septimo: O. Albizinus = omisso sigillo:

Die 28 Junij 1546

Retroscriptum breve fuit productum et presentatum Magnificis Dominis Prioribus Civitatis Fulginei, qui admiserunt et mandaverunt mihi Cancellario registrari loco solito, prout registratum fuit, libro registri litterarum et Breuium folio 42. In quorum fidem etc.

Hieronimus Cancellarius manu propria

Decreta R.mi de Salmatis

Ill.me Nob.mi V.e S. Ill.ma et R.ma P. Prudentia et auctoritate statuere ex regiminis populi terre Guali. ut bene consulat rat.e pro coitatis dicte terre. Placeat ut infra statuere, concedere, et reformare [illegible] nonobstan. quibuscumque

Imprimis pro conservanda abundantia, Grassia et fructuum in territorio Guali. statuat quod nulli forensium liceat et extra districtum Gualdensem extrahere seu extrahi facere granum, bladum, fenum vel aliquod genus fructuum sub pena vigintiquinque scutorum auri toties quoties contrafactum fuerit committenda, et amissione dictorum fructuum et animalium super quibus vel cum quibus deferri contigerit dictos fructus, et huiusmodi penarum tertia pars Camere, tertia coitati terre Guali. et alia tertia officiali exe- cutionem faciente et accusatori applicetur. Et hoc habeat locum etiam in penis in presentium commissis Camere non dum incorporatis. Reservato tamen quod dicti Priores terre Guali. possit dare licentiam personis tollectivis extrahendi nuces, crocum, semen canapis et similia prout fuit hactenus consuetum.

Placet reservata gratia in mitigandis penis.

Item ad obviandum intollerabilibus damnis, que fieri contingit. ordinet quod ultra duos minores officiales

damnorum datorum, qui esse consueverunt in Terra Gualdi; In fu
turum per singulos annos per maiorem officialem damnorum datorum
nominent aliquos in officiales eligendi forenses seu Gual
denses, et unus ex dictis nominatis, quem approbaverit
consilium generale Terrae Gualdi sit officialis, qui teneatur
perscrutari damna data et capientes seu occidentes co
lumbos columbariorum, et debeat semper tempore opportuno
ire per comitatum dictae Terrae ad dictum investigandum et in
veniendum damna data per homines seu animalia et capien
tes seu occidentes columbos seu adeos retibus laqueis
vel alio quolibet ingenio ucellantes, et procedere
possit per inventionem et inquisitionem, dummodo inqui
sitio fiat per dictum officialem tempore quo ivet ad perscrutan
dum damna data, et in loco vel prope locum et parva ubi
damnum datum vel columbos captos seu occisos seu adeos
ucellatum esse contigerit, et quilibet monitus vel citatus
ad instantiam dicti officialis teneatur accedere ad dicta loca sub
pena centum solidorum applicandorum ut infra.
Et ut magis excitet dictus officialis ad dictum officium diligen
tius exequendum pro qualibet inventione damni dati ab
aliquo genere animalium habeat penam quam alii officiales pro similibus
inventionibus consequi possent, et ille qui per inventionem

seu per inquisitionem compertum fuerit personaliter damnum dedisse seu columbos cepisse aut occidisse vel ad eos aucellasse qualibet vice teneatur solvere tria scuta auri et medietas dicte pene applicetur Camere et comunitati et altera medietas sit dicti officialis inventionem facientis et tempore noctis dicta pena duplicetur, et hec pena [illegible] debeat ultra penam statutariam et de predictis sufficiat fidem fieri per unum testem fidedignum per viam inquisitionis, per viam autem inventionis credatur officiali cum uno teste fidedigno vel bayulo et dictus officialis habet debeat [illegible] officiali damnorum datorum quo ad damna data [illegible] quo autem ad capientes columbos subiaceat domino locumtenenti.

Item ad providendum nec columbi tempore quo Canapine sate fuerint sementem comedendo grave damnum inferant dominis seu cultoribus cannapinarum. Providit innovare statutum seu reformationem quod quilibet huius Palubanii in terra seu territorio qualibet pro custodia Canapinarum dicto tempore facienda teneatur solvere grossum unum pro mercede eorum qui deputati erunt ad bonam custodiam faciendam. non obstante quod dictum statutum seu reformatio usu recepta non fuerit, et dominus locumtenens teneatur nulla [illegible] solemnitate servata

211v

compellere o[mn]es et singulos columbariorum possessores ad
d[ic]tam quantitatem solvendam ei qui a d[omi]nis Prioribus pro tempore
existentibus fuerit ad id deputatus. Et observantia ult[im]i capituli
et primi de columbis loquentis sic correspective et alterum
observari debeat sicut et alterum observetur. Et d[omi]ni Priores pro
tempore futuri ad suam sollicitudinem revocare debeant
q[uo]d p[re]d[ic]ta o[mn]ia et singula semper inviolabiliter observentur. Cum
hac tamen moderatione q[uod] si contingat damnum p[er] ipsum dari,
et per aliquem minorem quattuordecim annis pena possit miti-
gari arbitrio d[omi]norum Priorum. Placet q[uod] eligatur tertius p[er]
eligentes alios duos, quo ad alia reservata gratia n[ost]ra et
in minoribus pena mitigetur arbitrio locumtenentis nostri.

Et ad providendum ne qualibet et futuris t[em]p[or]ibus in dies
magis patiantur penuriam palorum et lignorum, statuatur q[uod] in
Montes ... versus occidentem q[uo]d a
parte versus orientem et septemtrionem nullo modo intromitti
possit animalia forensium quovis quesito colore et semper in
... de observantia sint ... debeat l[itte]re bo[nae] me[moriae] ...
li ... immissionem animalium in d[ic]tos Montes prohibentes et
introducentes animalia huiusmodi seu celantes in d[ic]tis Montibus qua-
... puniatur pena centum librarum aurii applicand[orum] pro
tertia parte Camere, pro tertia co[mmun]itati et p[ro] alia tertia exec[utori].

executionem faciendi, et in alia propterea superiorum, et ita si
essent Cardinales Regentium Terram Gualdi, quod tenen-
tes [illegible] in districtu Gualdensi non possint pascere
[illegible] in montibus ultra verticem montium versus sep-
temtrionem et orientem et quod observent predicta debeat esse
specialis cura Magnifici D. [illegible] Iusdicundi
in dicta Terra Gualdi. Placet reservata gratia in mili-
[illegible] penis.

Item quia magna pars Augusti territorij Gualdensis
a forensibus detinetur emptionum et alijs titulis, Adeo
quod [illegible] Gualdenses per [illegible] involuunt, penuria
annone patiunt et alia gravia incomoda substinent.
Placeat statuere quod forenses qui domicilium per habi-
tationem intra Terram Gualdi non eduxerint, et si collectas
et onera tam ordinaria quam extraordinaria solvere deberet
aut eas solvere parati essent aliquo [illegible] minos non pos-
sint acquirere predicta in Terra Gualdi et venditiones et alij
quimis contractus super hoc faciendi sit ipso iure nulli
et bona stabilia quae quisque Gualdensium tentaret in forensem
aliquem alienare ipso facto com[illegible] [illegible]
terra [illegible] Gualdi pro alia tertia parte executionem
faciendi applicetur. et idem semel [illegible] sit de alijs quorum posses-
sio contra formam [illegible] me. ol. Rmi. Car-

de Monti in tales forenses hactenus translat[us] fuit et s
Cam[er]a seu coitas Terr[e] Guald[i] fuerit negligend[o] in recupe,
r[an]do uendita contra forma[m] p[rese]ntis decreti per biennium li,
ceat cuilibet Gualdensi q[ui]cumq[ue] iuris remedijs auferre
possessoribus con[tra] forma[m] p[rese]ntis decreti possidentibus d[i]c[t]a bona
q[ue] fuerint ut s[upra] deuoluta, p[ro]mittendo soluere Camer[e] et Coitati
dumtaxat medietate[m] p[re]tij declarandi per extimationem
duorum virorum per d[omi]nos p[ri]ores d[i]c[t]e Terr[e] Guald[i] et Cameranum
seu vice Cameranum eligendorum et d[i]c[t]a solutio medietatis
p[re]tij fieri debeat post sita[m] possessione[m] et nulla co[n]suetudo
vel p[re]scriptio etia[m] longiss[imi] t[em]p[o]ris contra p[re]d[i]c[t]a possit introduci
Placet reseruata gratia q[uo]ad mitigationem pene
[Cum] ne Gualdenses voragine usurarum in summa[m] paupertatem
deuoluant per fenus q[uo]d tam ab hebreis circumcolentibus exer,
cetur Placeat statuere q[uod] nullus hebreus intra uel
extra Terra[m] Gualdi et eius territoriu[m] possit fenus exer,
cere et contractus et instr[ument]a q[ue] facta fuerint ab hebreis pu[bli]ce
fenus exercentibus viribus careat et executioni demandari
n[on] possint etia[m] si instr[ument]a essent facta in forma Cam[er]e uel depositi
uel alio quouis pleniori mo[do], nisi contractus fuerit factus
iuxta tollerabilem modu[m] capitulor[um] faciendorum inter Coitate[m]
Terr[e] Guald[i] et d[i]c[tos] hebreos uel eorum aliquem et p[re]d[i]c[t]a ob,
seruent et obseruari debeat in co[n]tractibus et instrumentis

q fiet post die publicationis pntis decreti, statutis privilegijs et alijs quibuscumque nonobstantibus et sta(tu)ta et alia pacta contra formam p(redi)ctam prestita et facta presumant dolo meco extorta. Placet et volumus quod nullo modo fenus exerceat in Terra et Territorio Gualdi extra aut non aliquo super pignoribus mobilibus. Volumus tamen et decernendo mandamus quod rati fenarum ut dicte collationis per nos decessarum percipiant et conservent per depositarium Cam(erae) nrae et expendi non possint ad aliud usum quod in effectualem reparationem murorum Terrae Gualdi

Jo: Car(dina)lis de salviatis manu propria

omisso .A. sigillo

Datum in Arce nra Gualdi die vi. octobris 1551

Dominicus Rossinus.

Die 28 octobris 1551

Suprascripta decreta per R(everendissi)mum D. Salviatis ex ordine generalis consi. dnor. locumtenentis et Confalonerij et Prior. Terr. Gual. fuerunt per loca solita dicte Terre per Fidem Lote publicum preconem proclamata et publicata per Remulitus de quibus omnibus latius patet in lo corrections manu ser Jo. mattei bern(ardi)ni vice Canc(ellarii) dicte Terre ad cartas 48

213v

213

Copia cuiusdã Statuti ueteris reperti i quodã libro Cõitatis Gualdi existenti i Palatio Mag. dnorum Cõfalonerij et Priorũ cooperto cũ copertis lignaminũ et coraminis rubei seu paonali, copiati per me bongratiũ not. Sdcum ꝗ uerbo ad uerbũ ꝓt i eo inueni nil addendo nec minuendo ꝟ sub uerbis infractis u3 Rubricatus 32 secũdæ falcei

Q. nullus audeat traher' ad iuditiũ nisi corã Potãte Terr' Gualdi et de pena Cõtrafacien.

Imprimis statuimus et ordinamus ꝙ quilibet de dcã Terra Gualdi cuiuscu͡q3 status et cõditionis existat qui querimoniã cãm uel questionem ciuilem uel criminalẽ siue per modũ accusationis siue inquisitionis siue denuntiationis uel alio quocu͡q3 modo uellet exponer' uel proponer' de quocu͡q3 uel cõtra aliquẽ de dcõ loco i criminalibus uel ciuilibꝫ teneat et debeat corã Potãte dcẽ Terr' Gualdi ipam querimoniã proponer' per ꝗ modũ petitiõis, accusatiõis, inquisitionis uel denuntiationis corã dcõ dnõ Potãte et corã eo suũ aduersariũ modis quibus libet in iuditio conuenire. Nullusq3 audeat uel ꝓsumat aliquem ꝗ dcõ loco denuntiare accusar' uel inquisitionẽ ꝓmouere uel aliquid ciuil'r peter' uel libellũ dare nec aduersariũ suũ uocare trahere, uocari uel trahi facer' in iudetiũ aliquod quacu͡q3 ratione uel causa nisi corã ꝓdcõ dnõ Potãte et nõ corã alio quocu͡q3 iudice ecc.co uel seculari extra dcãm Terrã Gualdi. Contrafaciens uero i ciuilibus causis cadat ipõ iure et ipõ facto sine alia sententia uel processu a iure rei uel cã super qua litigiũ uerteret, In criminali aũt puniat' et condemnet' per Potestatẽ Terr' ꝓdcẽ illa pena qua deberet puniri ipẽ Reus, quẽ ad alia curia Inseret uel uocaret trahi

uel uocari faceret quod ad curiam ipsius domini Potestatis ad quam solueret et solui deberet ipse Reus tractus uel uocatus ad aliam curiam si dictum malefitium commissum esset super quo traheret uel uocaret ad aliam curiam quod ad curiam ipsius domini Potestatis trahere uel trahi facere presumpserit ausus si crimen fuisset contra ipsum legiptime comprobatum, et nihilominus ut tanti temeritatis audacia ... creant siue in criminalibus siue in ciuilibus agat, condemnetur in ... librarum denariorum Perusinorum communi Terre predicte auferenda. Si bi d... facta per ipsum dominum Potestatem quarum quarta pars sit ipsius domini Potestatis et alie tres partes applicentur communi Terre predicte et ultra predicta ipso facto in quolibet casu sit et esse intelligatur rebellis et proditor communitatis Perusie et dicte Terre Gualdi. Ita quod omnia statuta et reformationes contra proditores et rebelles edita contra facientes in predictis uel aliquo predictorum modis omnibus habeant et uendicent sibi locum.

Copia ueteris transactionis facte inter
Communitatem Gualdi et communitatem Nucerie

IN Nomine domini nostri Jesu Christi amen. Anno domini 1430 indictione 13 tempore pontificatus sanctissimi in Christo patris domini N. ... diuina prouidentia pape quarti die uero ueneris 21 mensis Januarij. Omnibus et singulis presens instrumentum publicum inspecturis euidenter pateat ... quod cum lis questio differentia seu controuersia uerteretur et esset ac esse posset inter populum commune et uniuersitatem Ciuitatis Nucerie ducatus Spoletani ex una parte et populum commune et uniuersitatem Terre Gualdi Nucerine diocesis ducatus Spoletani predicti ex altera occasione confinium et aliis quibuscumque causis inter ipsas communitates, cum quod

214v

dicte partes vellent a dicta questione recedere et sumptibus et expensis parcere. Idcirco spectabilis vir oliverius sols et ser lucas Iacobucii de dicta civitate nucerie habentes ad predicta una cum eximio legum doctore domino Auriano de cuppis de monte falcone honorando potestate dicte civitatis plenum amplum validum et sufficiens mandatum a dicta comunitate nucerie prout de eo plene constat et apparet manu magistri notarii boccii notarii publici cancellarii et notarii reformationum comunis dicte civitatis infrascripti et dictus dominus Aurianus potestas dicte civitatis nucerie ex una parte, et spectabilis vir ser Gasparre ser Raneri de raneriis et ser lucas ser gentilis de dicta terra gualdi habentes ad predicta una cum spectabili viro perdnico de leopardis de ausimo honorando potestate dicte terre Gualdi a dicta comunitate Gualdi plenum amplum validum et sufficiens mandatum manu eiusdem ser [illegible] de rubeis de assisio notarii publici cancellarii et notarii reformationum dicte comunis Gualdi una mecum notario rogato presentis et fidem facientis et me boccio notario ... dicte terre Gualdi ... et ... domino ... de ... vicario ... qui dolo ... metu ... aliqua ... ipsorum plena pura libera et spontanea voluntate ... dicti domini Aurianus potestas nucerie et oliverius et ser lucas nomine et vice dicte comunitatis nucerie

dce coitatis nucerie et dicti Verdanicus potestas Ser Gual. de ser
Gaspar de ser Lucas noie et vice dce coitatis Gualdi pro pace
nucerie et Gualdi cum partita consensu et voluntate et auctoritate Rmi D.
Vicarii qualis venerunt ad infrascripta transactione conuentione
compositione et pacem firmiter et perpetuo duraturam videlicet
a termino veteri lapideo triangulari posito in trivio corradi Inter
viam que venit a monticulo versus Gaifana dividat et terminet
confin. territorij utriusque coitatis correspondendo a dicto termino
directe per limites possnis angeli nicolutij als lanoce et m
buschetto et dicti via que venit a civitate perusina versus
Gaifana usque ad terminum lapideum noviter appositum iux.
dcam viam et possessionem S. Egidij et prope possnem dni angeli
nicolutij, et a dicto termino noviter apposito veniendo per directum
ante domum dni angeli nicolutij et transeundo stratam flamin.
versus malbuschettum cori. respondeat ad alium terminum lapid.
noviter appositum et affixum iux. et prope angulum maiestatis
sitae iux. dcam stratam flamineam versus malbuschettum
a dicto termino transeundo viam burgi qua itur malbuschett.
correspondeat per directum usque ad alium terminum lapideum no
viter appositum et affixum ante et prope angulum domus constru
per magrum Baldassarre lombardum habitatorem in balia[?]

Comitatus civitatis Nucerie et a dicto ter.no posito ut s. eundo
per directum per viam burgi qua itur per viam malbuschetta
iux.a murum domus dicti m.ci baldassarris usque ad aliud ter.num
lapideum noviter appositum in angulo dicte domus a parte supe-
riori versus malbuschettum correspondeat, qui terminus
correspondeat iux.a murum a parte posteriori dicte domus usque
ad flumen gaifane versus nucerinum gadi flumen commune
per verum locum sive lectum ipsius fluminis dividat terminet
et diffiniat et pro confinibus inter utramque civitatem nucerie et gualdi
di Seane, et ab ora dicti fluminis continuando per directum per
stabbe que dicte le vaine correspondeat ad fontem nappi et per
dictam vallem continuando correspondeat usque ad aliud terminum
lapideum naturale in loco ut supra positum, quem dicte partes pro
vero ter.no deputaverunt et designaverunt et a dicto ter.no
lapideo naturali ut s. per directum correspondeat usque
ad aliud ultimum terminum novum lapideum affixum et positum
in semita qua itur ad vadum pini, adeo quod dicta semita di-
vidat utraque territoria a dicto ultimo ter.no usque ad dictum
vadum pini ut s. quod a parte superiori versus Gualdum sit
comunis Gualdi et a parte inferiori versus salmaregia
civitatis nuc.e sit comunis nucerie. Termini lapidei ut s.
et xi et alii ter.ni ut s. designati sint perpetui nonobstan-

q̄ in eis nō sint apposita insignia seu arma uniusq(ue) com-
munitatis et alterius per quas distinguantur inter utramq(ue) comunitatem
Imperpetuum habeantur &c.

Item d(ic)te partes venerunt ad infra(scrip)ta transactionem conventionem et pac-
firmiter et perpetuo duraturam ultra p(re)d(ic)ta v(idelicet) q(uod) o(mn)ib(us) Com-
nucerinis et Gualdensibus liceat impune et absq(ue) solu-
ne alicuius Gabelle vel pedagii datii vel pasculi vel alte-
rius oneris lenare et cum animalibus pasculare per territo-
rium Gualdi (exceptis bonis particularium personarum) in lo-
cis infrascriptis v(idelicet) Incipiendo a loco qui d(icitu)r il pianello
de pittoli et perveniendo et transeundo per vallem per
rame usq(ue) ad summitatem collis castiglioni et a d(ic)to
colle ad trosuam castiglioni et a d(ic)ta trosua ascendendo
per directum usq(ue) ad fontanellas colelli et a d(ic)tis fonta-
nellis usq(ue) ad locum qui d(icitu)r il corgnale del colcello
et a d(ic)to loco intrando per viam et perveniendo usq(ue) ad
vulgariter nuncupatam tavernam sive raumare eundo et
ascendendo per d(ic)tam vallem usq(ue) ad collem melanum et per
vallem que est inter d(ic)tum collem melanum et montem magio-
usq(ue) ad semitam que it ad vada di piri dividentem confines
uniusq(ue) co(mun)itatis ut s(upra) et a d(ic)tis locis citra versus nucer-
liceat lenare et pasculare ut s(upra) tam nucerinis q(uam) Gualdens-

216v

cu' aialibus proprijs tm̄ et no' emptis causa mercadi salvo
semper et reservato i' ptis Jur' proprietatis et dnij dce' Coitatis
Gualdi et excepto loco Statinarie no' possit pascolare nec
+ cu' bestijs nec ptr' damnu' dar' in preiudiciu' Camere aplice
et gabellaror' sceani, et versa vice ptis cois Gualdi, sibi
et nucerinis liceat impune et absqz solutione alicuius gabe
pedagij datij vel pascui vel alicuius oneris levar' et seculis
locus pasculari per territoriu' cois nucerie i' boxis dicti
cois excepto locis particularium personaru' i' locis infra
viz incipiendo a' domo Iohannis barthol. i' d' balia S. ange
per viam ij i' voc. colli S. angeli per via' sagek
perveniendo ad trivia' de lo cimo et a' dco loco ad saxu'
coste et inde per sumitate' mo'tis usqz ad t'mi'u' coste
mo'tis maioris et toc q. ad aialia propria et no' empta ca
mercadi, salvo semper iur' dnij et proprietatis dce' coitatis
nucerie in ptis, hoc excepto Int' dcas partes acto et
firmato viz qz dca loca ut s' p pasculis designata nullo
u'qz tpre possint p dicte coitates vender' alienare
i' aliu' transferr' aut alr' obligar' i' preiudiciu' dcar' partiu'
ut sit perpetuu' p signis et pasculis ut s' reservatis
salvis iurib' et proprietatib' ut s' et qn' cuqz i' contrariu'
fieret alienatio et aliu' actu' alienationis devenirat tunc et
eo casu dca' alienatio no' valeat ipso iure et nullius sit

212

roboris vel momenti obligando ad hoc in specie dicti
comunis [illegible] que coïa in dictis partibus alienaverunt.

Item quod vendictio facta per coë Gualdi in costa montis maioris
de pratis quibusdam Gualdensibus rescindatur et quod coë
Gualdi curet et faciat ita et taliter quod dicta prata revertantur
ad proprietatem dicti cois et sic remaneat libera pro
pasculis et quod cuicumque [illegible] liceat [illegible] sed pasculantur
tantum, et ipsi Gualdenses pro eorum recompensatione
esse debeant de pratis emptis per homines de comitatu
a coë Gualdi vel a balijs terre Gualdi qui emerunt a
coë a viginti annis citra usque in septem modiolis
ultra [illegible] Gualdi in uocabulis vallis primarie
vel vallis giorgi supradictis vel [illegible] vocabulis
vocabulis, et ista faciat coë [illegible] agat et curet cum
effectu quod dicti septem modioli [illegible]

Item unanimiter et concorditer convenerunt et firmaverunt quod [illegible]
[illegible] teneat et debeat emere a coë Gualdi tenimentum
terre locum dictum la pantana [illegible] Gualdi
strata flaminea via que venit de Gualdo [illegible]
per medium dicti tenimenti, via que venit a busoletto
[illegible] angeli a duobus et alia lata [illegible] declarando
duos homines [illegible] eligendos una cum [illegible]

277v

fiat instrumentum auctenticum cum clausulis opportunis quibus Indeo Inspector Dominus...

Item quod strata que venit a comitatu Perusij usque ad terminos noviter versus Gaisanam sit libera communis Nucerie et per ipsum commune Nucerie pedagium seu Gabella a transeuntibus per ipsam viam exigatur exceptis Gualdensibus et incolis Gualdi a quibus Inde via pedagium seu gabella nullatenus exigi possit:

Item quod strata flaminea in burgo Gaisane a terminis noviter positis citra versus civitatem Nucerie sit libera communis Nucerie et per ipsum commune a transeuntibus per eam pedagium exigi possit. A terminis vero predictis ultra versus Gualdum sit dicti communis Gualdi etc.

Item quod via burgi inter bona Sancti Egidij ab una et dictam domum magistri Baldassarris ab altera descendendo ad dictam stratam flamineam usque ad terminos supra versus burgum positum sit libera communis Gualdi et per ipsum commune Gualdi pedagia exigatur exceptis nostris civibus et incolis nostris a quibus pedagium sive gabella aliqua pedagij nullatenus exigi possit que via procedit usque ad flumen Gaisane etc.

Item quod domus destructa per dictum magistrum Baldassarrem cum spatio inter ipsam domum versus flumen Gaisane prout appparet terminata sit libera communis Nucerie.

Item quod commune dicte civitatis Nucerie teneatur et debeat per totum mensem

februarij prox. fut. dare et solver. et cum effectu numare, dicte
coi Gualdi ducatos tercentum auri et abinde adeorum instantia
et petitionem

Item quod terrenum quod est sub domo dni m. baldassarris a Rvo. no
versus buschettum sit de Rvo. Gualdi usque ad flumen et
in catasto dni. cois allibretur et data solvatur

Item quod omnes et singuli vicini habentes eorum posses. in Rvo. Gua
possit et valeat semper et omni tempore in futurum omnia blada et a
fructus ex dictis eorum poss. recolligen. impune et absque ali
datij vel Gabelle solutione extraher et exportar. et extra.
et exportari facer. solutis tamen per eos debitis datijs rone al
brationis et accatastationis dictorum bonorum coi Gualdi, et vici
nie dni Gualdenses habentes possessiones in Rvo. nro. sem
et omni tempore in futurum omnia blada et alios fructus ex dictis
poss. recolligen. impune et absque alicuius datij vel
solutione extrahere et exportar. et extrahi et export
facer. solutis tamen debitis datijs coi nre. ex dictis poss.
dictos Gualdenses rone allibrationis et accatastationis

Item quod omnes et singule condemnationes late et processus et Inqui
initiati et initiande pro quocumque malefitio et damno d
usque ad presentem diem per potatem civitatis nre. con. quosd
denses et contra omnes et singule condemnationes late et
Inquisitiones Initiati et initiande per potatem [illegible]

aliu(m) off(icia)lem pro quocu(m)q(ue) damno dato et maleficio comisso
ut q(uod) in p(rese)ntem die(m) contra quos(cumque) [illegible] nucinnos castent' et ca[illegible]
colleneur et p(ro) cassis et nullis habeant
It(em) q(uod) co(mmun)e nucerie teneat et debeat [illegible] quolibet anno
eliger' exactore(m) qui teneat p(re)stare fideiussore(m) idoneu(m) d(i)c(t)o
co(mmun)i Gualdi i(n) t(er)ra Gualdi et terr(itorio) et exiger' debeat o(mn)es
singulas datias imponendas per d(ictum) co(mmun)e Gualdi nucinnis
et alijs [illegible] i(n) d(i)c(t)o terr(itorio) nuc(erie) et de quattuor mensibus
i(n) quattuor menses solver' et ro(ne)m reddere ut s(upra) d(i)c(t)o co(mmun)i s(upra)
impositione(m) faciet ut s(upra) dummodo nuc(erini) no(n) grauent(ur) pro
dictis daciis plusq(uam) gualdenses al.
It(em) q(uod) possidentes pantana sine tenimenta p(ro)p(e) [illegible] teneant et
debeant facer' et manutener' ponte(m) i(n) loco comuni ita q(uod) p(er) eu(m)
commode transiri possit
It(em) q(uod) nucenni possint pascolar' i(n) poss(essioni)bus nucerinoru(m) i(n) terr(itorio)
Gualdi existentib(us) sine pena et bando con(tra) quos off(icia)les
Gualdenses no(n) possit procedere p(er) inventione(m) nisi cu(m)
voluntate d(omi)ni rei
Renuncia(n)tes d(i)c(t)e partes i(n) p(rese)nti co(ntr)actu exceptio(ni) no(n) facti dicti
transactionis compositionis conuentionis et pacti et rei sic no(n)
gesti vel aliter gesti et no(n) celebrati p(rese)ntis co(n)tract(us) exceptio(ni) q(uod)
[illegible] doli mali metus [illegible] conditioni indebiti et sine ca(usa) vel
iusta causa et leg(itima) ca(usa) et g(e)n(er)al(ite)r o(mn)ib(us) et singulis alijs exceptionib(us)
fauorib(us) et beneficijs cont(ra) altera(m) et alt(er)i [illegible] altera(m) p(ar)te(m) d(i)c(t)o

presentem contractum quolibet competenti et competituris de iure
consuetudine vel de facto, promittentes dicte partes nominibus quibus supra
una alteri et altera alteri mutuis solemnibus stipulationibus hinc inde intervenientibus
per dictam conventionem pacta omnia et singula suprascripta semper
et omni tempore firma rata et grata habere tenere attendere
observare et non contrafacere vel venire per se vel alium vel alios [illegible]
tione vel causa de iure vel de facto sub pena et ad penam mille duc[atorum]
auri pro qualibet parte contrafaciente in singulis capitulis supra
premissis que pena totiens committatur et exigi possit, quotiens
contrafactum applicandam pro medietate camere apostolice et pro alia
parti observanti et ad maiorem roboris firmitatem predicte par[tes]
iuraverunt ad sancta dei evangelia scripturis corporaliter man[ibus]
ad delationem mei notarii infrascripti in actum meorum pri[…]
consistentium predicta omnia et singula attendere et observare et
et non contrafacere vel venire directe vel indirecte per se [illegible]
nominibus vel alium seu alios aliqua ratione vel causa de iure vel de fa[cto]
dicta pena et iniuste dicti pereos [illegible] qua pena
vel non exacta vel non [illegible] gratis remissa predicta omnia [illegible]
rata sit et firma perdurent obligantes dicte partes nominibus quibus [supra]
pro observatione plenaria omnium et singulorum predictorum [illegible]
tarii communis [illegible] omnia et singula bona dicti communis [illegible] mobilia [illegible]
presentia et futura iure pignoris et ypothece et dicti mandatarii [illegible]
omnia et singula bona communis [illegible] mobilia et immobilia presentia et fut[ura] [illegible]

219v

pmissis et superiori quibus oibus et singulis sicut ut s vite peracta
plus pnus bicarius generalis sua auctoritatem et consensum interposuit et

Acta in camera Anni ducatus spoletani in palatio Rmi d. Gubris
sito in platea magna dicte civitatis iuxta res franceschini Lampe
dicte civitatis ... lat. ... de nobilibus et capella
tempore prioris civitatis ... Rainaldo Sier. de
Galansi de ... d. ant. s. martini
... ser ant. ruffini lo: and. ser
franc. de ... adhibitis ...

Et ego ... camerin. dioc. pub.
imperiali auctoritate not. et nunc canc. et not. reformationum dicte civitatis
nunc predictis transactioni et expositioni et oibus et singulis dum una cum
infrascripto ser Evang.ta de rubeis de assisio canc. et not. reformationum
dicte cois Gualdi not. publico una mecum rog. interfui ea una cum
s dicto ser Evang.ta rog. scribendum scripsi et publicavi signumque meum
apposui consuetum in fide et testimonium oium premissorum etc.

Et ego Evang.ta de rubeis de assisio pub. imperiali auctoritate not.
et nunc canc. et not. reformationum dicte cois terre Gual. predictis
oibus et singulis ut s dum agerentur interfui et rogatus una cum
ser boetio canc. et not. reformationum dicte civitatis nunc
ad fidem oium et singulorum predictorum manu propria subscripsi
meumque signum apposui consuetum

Confirmamus approbamus et auctoritate camerae qua fungimur
validamus oia et singula singulis s scripta inita et firmata

inter dictas partes per nos facta et diligenter et accur[...]
ad perpetuam eorum pacem et quietem quorum olim robur et fir[...]
tatem hic propterea subscripsimus manu solitumque sigillum appe[...]
iussimus et communiri die mense et anno supradictis
Jo: Bap.ta Sabellus Perusie ac ducatus Vic. generalis manu pro[pria]

Transactio inter Gualdenses et Nucerinos

In dei nomine amen. anno domini 1528: indict. prima tempore S.mi in Christo patris et
d. Clementis divina providentia pp. VII. die vero XI mensis Julii
Actum in arce Gualdi Nucerine dioc. in camera solite residentie R.mi in Christo
patris et d. d. A. miseratione divina episcopi Portuen. S. R. E. ca[rdinalis]
de Monte Terre Gualdi perpetui Gub. et leg. Perusie presentibus R.do
dno. Ascanio Parisiano dei et apostolice sedis gratia electo Caia[...]
Juliano de Cappuciis canonico castilionis aretin. dioc. et
magro domus et dno. Joanne Antonii dicte dioc. et pno. Jo: [...]
georgii de Nucer.a testibus ad hoc specialiter vocatis et rogatis
Cum diu inter homines civitatis Nucerie et castri Buscretti et Collis [...]
de civitatis ex una: et homines terre Gualdi et eius comitatus ex
partibus ex altera versa sit et adhuc vertatur controversia de e[x]
tractione frumentorum recollectorum et recolligendorum in possessionibus e[t]
quod dicti nucerini buscretani et comitatini habent et possident [in territorio]
Gualdi asserentibus nucerinis buscretanis et comitatinis [...]
possessionibus et bonis predictis frumenta et alios quoscumque fructus extr[ahere]
vigore cuiusdam transactionis, qua actum apparet quod [...]
in districtu terre Gualdi possessionibus semper et in tempore [...]

220v

extractione omnes fructus ex dictis possessionibus Hominibus autem Serre Gualdi asse-
rentibus et contra transactionem predictam quo ad extractionem fructuum
intelligendam esse ut de predictis que [illegible] tunc tempore nunc[illegible]
[illegible] Jallis comitatui [illegible] Serre Gualdi licitam sit
extractio. de ceteris [illegible] minime, quia verba
transactionis concepta [illegible] respiciens futurum sed presens
tantum prout latius in dicta transactione manu ser Boetij Victorii Civi
Eugubini [illegible] Seuerino et estimata per Reverendissimum Dominum Jo. Baptista Cardinalem de
Sabellis provincie Umbrie que sedis apostolice legatum de Later. de anno
1480 die 21 Januarij. Cum que super dictis differentijs dictum prenominatarum
dictarum partium dissensu et litigantium nulla concordia hactenus intervenerit
atque collegio doctorum Bononiensium conveniendum fuerat hominum contentionem
decedentes sediciones periculose exorte sint et ad arma atque
homicidia non nulla sic devenientium. Cunque prefatus ueniens nuper ad dictam
Serram Gualdi non sine aliqui molestia et perturbatione inuenerit
ita eos populos dissidentes [illegible] in dicta Serra licet
fere omnia bona hominum et castris Busletti et collis predictis in Serre Gualdi
existentia ob crimen priuati carceris homicidia [illegible] alios
excessus confiscata et fisco ac camere prefati Reverendissimi Domini incamerata et [illegible]
per officiales et curiam ciuitatis nucerie fuisse processatos et condemnatos
in penam ultimi supplicij que plurimos Gualdenses. Volens idem Reverendissimus Dominus ad
iuris apicibus et rigore se de equitatis uia rem temperare et quantum in eo
quod non potest ad pacem perpetuamque concordiam paterno affectu dictos populos
dissidentes redigere ad eradicandam materiam scandalorum voluntariis
Labores apperite et pareres ad suprascriptam transactionem compositionem et concordiam secundum
suum iudicium et conscientiam iustitie et equitatis ac honestatis consonam utrique

partiu' propensa et expediente induxit Proinde co(mun)is [illegible]
commota ex bona mente p(er) R(everendissi)mi p. (et) succ(essi)ve co(mun)itas Serre Gual. [illegible]
tibus pro aliis nuncupatis [illegible] (et) comitatinis R(everen)do d. Jo. bap.
carnonalibus R(everendissi)mi p. epi nri. [illegible] spalib(us) et spalib(us) vic(ari)o g(e)n(er)ali (et) [illegible]
ser Philippo ant. [illegible] nri. et pro Gualdensibus (et) eius comitatinis
ser Siluio abbatis (et) [illegible] ser Luce (et) Floravante [illegible] antonelle [illegible]
et prioribus Serre Gualdi noie co(mun)itatis d. Serre qui unanimiter (et)
g(e)n(er)ali cons. o(mn)ia p(re)missa (et) i(n)cta gerenda determinatione (et) iud. [illegible]
R(everendissi)mi p. remiserunt promittentes ex nunc [illegible] se rati (et) grat.
turos quicquid per eundem R(everendissi)mum p. gestum (et) [illegible]
gerenda m(anda)ta sufficientia manu sp(ectabilium) viri ser Siluij galli [illegible]
nri. (et) ser Siberij [illegible] Gual. notariorum resp(ective) rogat. [illegible]
mandatis [illegible] inter eos et cum p(raedic)to R(everendissi)mo p. mature [illegible]
ad [illegible] pacem concordiam compositionem (et) perpetuam transactionem
devenerunt inx. declaratione determinatione (et) iudicatu [illegible]
cuius determinationi stare (et) acquiescere ut paret decrevit [illegible]
Imp(rimi)s q(uod) de o(mn)ibus iniuriis hinc inde receptis [illegible] ex q(ui)
(et) ex quibuscunque criminibus [illegible] pene ultimi supplicij (et) aliis [illegible]
afflictive seu pecuniarie veniret intelligi ex [illegible]
bonorum invicem inter ipsas partes intelligatur sit plena remiss.
Pax perpetuis t(em)p(or)ibus duratura: Et insuper q(uod) o(mn)es pene convent. [illegible]
quibus esse [illegible] ab aliqua d(i)c(ta)rum partium quib(us) aliq. [illegible]
ex nunc [illegible] sit [illegible] plena remissio (et) pacem perp. [illegible]
[illegible] partes hinc inde [illegible] o(mn)ibus [illegible]
[illegible] (et) [illegible] quos [illegible]
universitatibus invicem factum [illegible] ex quib(us) veniret [illegible]

capitis confiscationis bonorum et aliarum penarum ex quocumque criminali delicto
proventurum, cedentes invicem omnibus litibus causis et controversiis que vertuntur
inter eos coram quibuscumque iudicibus et ubique locorum et specialiter litibus que vertuntur
inter eos coram Rev.do d. Vitellesco Perusino:

Item quod nuntii Busseccani et alii comitatini predicti de possessionibus quas
habebant in territorio Gualdesi tempore initie transactionis predicte possint libere et
impune in futurum extrahere frumentum et alios fructus iuxta formam dicte
transactionis, de aliis vero possessionibus per eos post dictam transactionem
emptis redemptis et ex quovis titulo acquisitis dummodo non sit a predictis
antiquioribus in territorio alienatis venditor teneantur tertiam partem frumenti
recolligendi in dictis bonis aratis ubicumque sit et reperiantur esse super
clausuris olivarum infra versus planitiem similiter tertiam partem ad rationem
denariorum quinque pro qualibet mensura: de aliis vero pratis positis supra
clausuris respondeat illa quartam quam primus Sita maturas
ratione declarabit, Ita tamen quod non possit excedere dictam tertiam partem
declarandam, Itaque si recolligerent sexcentum salme ducentas quas
de sibi vendant, si sexaginta viginti et sic pro qualibet modiolo
terrarum predictarum vendi debeat una mina cum duabus tertiis alterius
mine frumenti ad mensuram terre Gualdi et hoc intelligatur de
tertia parte frumenti omnium illorum terrarum infra premissos
confines comprehensarum que venirent alterius anni ad culturam
ut tertia parte frumenti dimidie partis omnium modiolorum accidentium
debeant terre laborative ad granum et illius perciperent frumentum
usque adeo quod modiolis vinearum pratorum et terrarum olivatarum
similiter solvatur tantum frumentum quantum tenentur omnes ad frumentariam cul-
turam: Et hoc tamen in ex premissis partibus expresse convento quod Gualdesi
non possint petere sibi illud frumentum vendi nisi ad hec tria tempora

et tertiam partem finito mense octobris alteram tertiam finito mense
et ultimam finito mense aprilis ad dispositionem gaysane dicti
communis dicta summa vendenda in dictis legalibus ad mensuram gualdi et pro
in dicto loco et pro granu consignandum sit recipiens et mercatum
et precium quod in quem habuerint anni quo dicti gualdenses non requi
rent dictos nucerinos bussolettanos seu eius comitatinos pro eis dare
eisdem premissam frumenti summam ad predicta pretia quod nucerini seu
bussolettani et dicti collibus et comitatini non teneantur anno sequenti
se et sequentibus dictam summam remittere quam potius sit liber
in illo anno tamen pro futuris annis obligatione in suo robore permane
Et quod requisitio dicti frumenti vendendo debeat fieri dictis
civitatibus nucerie per litteras duorum priorum communis gualdi per decem
ad minus antequam vendi peteretur ut possint commodius illam frumen
summam ibidem ponere vendendam et si fuerint in mora consigna
censeatur commissa pena incurra:

Convenerunt et dicte partes quo quo ad quantitatem modiolorum
transactione predictam anni 1490. attendatur tenor catasti no
et illi stare debeat vel mensuretur de novo quod non aliter
non stare catasto dictorum tamen quando fuerit mensurandum atten
tenor catasti predicti et illi stetur, que quidem declaratio
modiolorum debeat fieri infra annum a die recollectam
veniuntibus duobus gualdensibus et duobus nucerinis ex alia
et in eventum dictos stet declarandi tenet eius gualdi seu
Et si contingat dictis possessionibus aliquas emi et competam a dictis
aliis quibuscumque non suppositis collectas nucerie debere
modiolorum pro rata diminutio responsionis

222v

Itẽ p[ro] p[rese]nti anno ... termino i[n] quo sumus ꝯ penuria et alijs malis
co[n]ditionib[us] i[n]stantis anni ad tollend[um] o[mn]em difficultate[m] ꝯ materia[m] dissen-
diarum inte[r] ... p[ar]tes ... uolueru[n]t ꝯ conuenerunt ex decla-
ratione ꝯ conuentione d[icti] R[everendissi]mi d[omi]ni q[uod] summam frumenti uendendi ...
anno peruenientes ... Gualdi uel ... ordinationem ... ...
debeat ... gua[n]agia frumenti ... uendendis ad
... in p[rese]nti transactione comprehensa

Itẽ q[uod] in d[ic]tis bonis emptis post ... transactione[m] no[n] ueniat et
no[n] co[m]prehendat[ur] bona empta p[er] angelu[m] fratij ... ...
... bassetto sita i[n] loc[o] ... ramponi et bona ... ...
...cu[m]q[ue] alior[um] que post decretu[m] R[everendissi]mi ... ...
fecit emisse ... ... uolueru[n]t remanere i[n] ... gualden[ses]
sicut d[ictus] angelus ... p[ro]missi sunt obligati ... ...
... ... R[everendissi]mi ... ... eisdem ...

Itẽ p[ro] bono pacis ꝯ ad tollend[um] occ[asi]o[n]em ... conuenerunt q[uod] o[mn]es ...
... co[m]itatini ... gualdenses ... i[m]p[ri]mis ... animalia cuiuscu[m]q[ue]
generis no[n] possint transgredi ... i[n] d[ic]ta transactione ...
ꝯ quo ... cu[m]q[ue] inuenta fuerint d[ic]ta a[n]i[m]alia damnu[m] dare ...
a[n]i[m]alia minuta soluant p[ro] q[u]olibet a[n]i[m]ali decem solidos ꝯ quo
ad animalia magna triplice[m] pena[m] p[ro] q[u]olibet a[n]i[m]ali; salua
eius de[m] pene quarta parte ... ...
possint ... ... applicet[ur]

Et Insuper ... ... super aliq[uo] cap[itulo] uel ...
capitulor[um] uerbo aut clausula dubitari ... ... debeat[ur] p[er] dictis
partib[us] de clarationi facien[dae] ... R[everendissi]mi ... ...
Insuper d[i]ctae partes ... ...

(margin:) ... d. i[m]passer ... ulta ... nos

222.r

i[n] pr[im]a valida d[ic]t[o]r[um] p[rese]ntiu[m] cu[m] ratificatione gestoru[m]; que o[mn]ia et sin[gula]
promiserunt d[ic]te partes sibi nob[is] invicem et vicissim observare sub pe[na]
mille ducatoru[m] auri applican[dorum] p[ro] dim[idi]a came[re] [illegible] p[ro] [illegible]
suc[cessorum] et cam[er]e ap[ostolic]e resp[ectiv]e et p[ro] alt[er]a parti observanti et contra
committat[ur] et exigi possit quo[tie]s [illegible] fuerint sub man[illegible]
pacto cu[m] reintegratione penaru[m] hactenus an[te] p[rese]ntem [illegible]
transactione incursaru[m] de quibus i[n] p[rese]nti [illegible]
l'eventu contraventionis, que quide[m] reintegratio n[on] censeat[ur] ex[illegible]
ut a p[rese]n[ti] R[everendissi]mo [illegible] mitten[do] d[ic]te partes hinc inde quib[us] [illegible]
p[re]d[ic]ta o[mn]ia et singula ut s[upra] attendere adimplere et observa[re]
sub ead[em] pena et obligatione o[mn]ium [illegible] bonoru[m] [illegible]
renunciantes exceptioni no[n] facte d[ic]te transactionis promissionis [illegible]
gationis rei n[on] sic vel alit[er] geste doli [illegible] exceptionis [illegible]
ta canonica [illegible] quib[us] posset se quolibet [illegible]
defendere vel tueri, iurarunt [illegible] tempore scripturis sacrosan[ctis]
manu tactis et iurando promittentes p[re]d[ic]ta o[mn]ia et singula [illegible]
dere et observare ut s[upra] sub ead[em] pena [illegible]
p[rese]nti [illegible] Rogan[tes] me [illegible] q. d. Gaspare [illegible]
et [illegible] predicto [illegible] imperiali [illegible] not[arii] [illegible]
serio [illegible] olim [illegible] bap[tis]ta [illegible] not[ari]o [illegible]
ut de [illegible] publicis [illegible] instrumentis [illegible]

omisso signo

Taxa mercedis officialium

Ex.me D. Gubor

Cum experientia docente cognitum sit frequenter oriri dubitationem
occasione solutionis mercedis faciende socio militi Exec.i di maleficiorum
not., illis maiorem solita quantitate exigentibus non stantibus notitia
eorum que in preteritum circa huiusmodi mercedes exigendas servata fuerunt
et sic erent in singulis taxationem mercedis sue, id de socius miles
et maleficiorum not.s sine precepto et distinctione quod sibi
deberet exigerent, propterea pariter statutis et reformationibus
deinde qualis poterant convenienti intercedo, placeat V. Exc.tie
in singulis instantibus pro mercede eorumdem socij militis et not.
certam quantitatem taxare mandareque prefatis ... socio mi
liti et maleficiis not. ut dictam taxationem observent ab
aliquo maiorem quantitatem sub pena dupli exigere non
presumant quibuscumque in contrarium facientibus non obstantibus.

Taxatio mercedis socij militis

Pro collectis camere ... ante annum nihil quidem ad veteres
impositiones, quantum ad novas pro quolibet debitore recipiat
bonon. unum: post annum habeat pro mercede a quolibet debi
tore bon. unum: Placet post quattuor menses ad medietatem:

In extraordinariis et damnis datis a quolibet debitor bon. unum. Placet.

A condemnatis in maleficiis et a Gabellariis solidum pro quolibet
libra: Placet usque ad centum florenos, ab inde s. bon.
unum pro floreno:

Pro privatorum creditis bon. unum pro quolibet floreno, a xx.ti

bonon. infra solidum unum: intra terram Gualdi et ea
pro viatico recipiat secundum quantitatem et modum a statuto
determinatam. Placet
Pro examine testium usque ad summam quinque librarum
solidum unum pro quolibet teste abinde supra bon. unum
Pro captura in civilibus sit contenta mercede predicta etiam
si quis ut suspectus de fuga caperet dummodo capt-
tura sit iusta: Placet quo ad Gualdenses
Pro captura in maleficiis non dum condemnatorum et bannitorum
nihil. Placet
Pro captura condemnatorum et bannitorum in maleficiis u-
sit pena corporalis vel capitalis recipiat solidum un-
Pro carceratione et carceris custodia et victu carcerati
in criminalibus solvant carolenos duo et pro victu
carolenum unum, Pro civilibus nihil. Placet

per decretum Illustrissimi cardinalis quidam existens in palatio pro privato reducit ad bon. 4 deia custodia

Pro inventario quod fit in favorem curie notarii et ex-
cutor intus terram et in suburbiis nihil, extra
ducatum unum in carolenis: Placet

Taxatio mercedis notarii maleficiorum

Pro sigillo supplicationis cum registro sumani
suppl. etiam quamplures suppl. conveniant pluries [illegible]

224v

in criminalibus habeat solidum unum pro quolibet instrumento: Placet

Pro rogitu cautionis bon. duos et tantundem pro eius cassatura: Placet

Pro responsione cum fideiussione bonon. duos: Placet

Pro examine testium cum interrogatoriis ex parte rei bon. duos inter Judicem et notarium. Placet absque interrogatoriis, cum interrogatoriis bon. [illegible]

Pro examine ad verificandum accusam seu inquisitionem quod pena venie applicanda camere nihil. Placet

Pro comparitione qualibet bon. unum et cum productione articulorum vel alterius scripture ex parte rei bon. duos: Placet

Pro copiis bon. unum pro quolibet latere cuiusque facie, hoc addito quod quelibet facies contineat lineas viginti et quelibet linea dictiones ad minus sex. Placet

Pro cassatione processus ubi pena est pecuniaria pro quolibet condemnato bon. quinque. Placet

Pro cassatione processus ubi pena est corporalis citra ultimum supplicium pro quolibet condemnato ex forma stat. florenum unum.

Pro cassatione processus et condemnatione sive a condemnatione in pena ultimi supplicii scutum unum: Placet

Pro bulla solutionis faciende camerario vel depositario in criminalibus ordinariis vel extraordinariis bon. duos: Placet computata mercede registrature et pro bullectis sive supplicationibus expediantur solutiones faciende in modiis usque in non excedentibus pena xx.ti librarum ad minus bon. [illegible] admittendis: Placet in penis non excedentibus summam quindecim librarum

Pro sententijs absolutorijs e labor' scriptur' serve(tur) constitutio

Marchie: Placet

Pro l(itte)ris ad Judicē alterius territorij seu ad eod(em) l(itte)ris cū sigillo Ju-

dicentis i(n) Terra Gualdi tā' i(n) civilib(us) q(uam) in criminalib(us) bon'. 4or Pla(cet)

Pro l(itte)ris patent(ibus) salvi co(n)ductus cū sigillo bonon'. duodec(im) pro sig(illo)

pro moratorijs aut (similibus) solvant bon'. sex. Placet

Pro littera cuiuscu(m)q(ue) p(re)cepti pro scriptura et sigillo bon' quattuor

Placet

Pro scriptura appellationis seu illius in scriptis productione bo(n)

duos. Placet

Pro productione et registratione cuiuslibet l(itte)re que eet sola

i(n) servitiū seu favorē alicuius bonon' quattuor: Placet

Pro rogitu instr(umen)ti obligationis de solvendo et in forma de(bit)

bonon': duos: Placet

Pro instr(ument)o pacis bonon': duos: Placet

Pro alijs quibuslibet que nō reperirent' taxata accipiat

mercedē a d(omi)nis Jus dicenti et p(ri)orib(us) taxandā secun(dum)

magis similē eoru(m) arbitrio: Placet

Ingnorat fidē ad Terra Gualdi die viij decembris 1556

omisso sigillo

Quoniā supra i(n) taxa mercedi(bus) not(arij) malefitiorū in ...

sententijs absolutorijs et labor' scriptur' exp(ri)m(i) est q(uod)

constitutio Marchie, Ideo infractus est tenor d(ic)te (...)

225v

Pro sententia diffinitiva absolutoria et prima scriptura et eius registratione in causa criminali mera vel mixta siquidem ipsa sententia fuerit lata super minimis maleficiis ut super verbis iniuriosis, damnis datis insultu et similibus cancellarius recipiat duos anconitanos:

Si vero lata fuerit super aliqualibus gravibus ut puta percussionibus sine sanguine, Innovationibus factis sine qualibet offensione vel carceratione vel similibus recipiat quattuor anconitanos

Si vero lata fuerit super atrocibus ut puta percussionibus cum effusione sanguinis vel membri debilitatione vel amputatione, vel homicidio vel robbaria vel Innovationibus factis cum Incarceratione vel qualibet offensione cum similibus seu gravioribus aut maioribus recipiat a parte absoluta decem anconitanos

Si vero talis sententia lata fuerit pro pluribus existentibus in eodem processu a quolibet ultra primum recipiat medium anconitanum non tamen quod summa excedat viginti anconitanos

Si vero sententia absolutoria lata fuerit pro civitate vel universitate alicuius civitatis terre vel loci et si ibi apprehendere omnes notatim vel non nominatim recipiat duplum eius quod dictum est de specialibus personis

Similiter constat est in 2º libro consultationum capitulo 19 sub rubrica de salario et mercede scripturarum

Copia, de mulieribus congrue dotandis

Item proposita fuit alia scriptura pariter in Arrobone reperta continens
quod super ea possit consuli tenoris infrascripti videlicet

Mag.ci S.ri et prestantissimi consiglieri, Per no essere io del consiglio e
per intender et haver inteso che nascono alcune liti sopra cose che
l'honesto no mi pare le comporti, ne la giustitia et se io fossi al consegli[o]
molto piu direi sopra questo per l'util pub.co dico dunque che se intende che
sono hormai et passano piu de quaranta anni che alcune delle donne
da Gualdo furono maritate et dotate dal suo padre et datali et pagatali
la dote convenuta. Adesso di nuovo si tenta redimandarne piu con dire
che no sono dotate congruamente, et se questa tal materia andara
inanti tutta questa terra et suo contado ne andarebbe male et fare
rovinare molte famiglie et ne potrebbono nascer altri errori et
inconvenienti, se a questo per l'istesso conseglio non si provede,
et che sia la verità questo se ne dimanda tutto de Piervantonio
che li se dimanda da Urico. Piaccia dunque per util pub.co et
per quietare le liti et porre fine alli inconvenienti per questo
generoso conseglio provedere a tal cose cosi brutte si pel passato
si per l'avvenire con perpetuo silentio, reservare pero quando
non fusse data l'integra dote, et per esser tal cosa può importare
molto, sopra questo credo forsi piu sano il parere di V. M. S. m[i]
contento a se arrenghi et si metta in proposta con le altre

Deinde sequitur consultatio Mag.ci et eximii V. J. D. d.ni Jo. dellechiau[i]

Item super scriptura reperta in Arombono quoad dotationes mulierum
pro bono pub.co sua ordinatio consultum dixit et consuluit quod mulier [...]

a pre presumat congrue dotata et nullo modo aliud petere possit
ad ratione legitime qz etiam congrue dotis et legitime supplementi
et sit contenta dicta dote a patre constituta quantum ad mulierem
que dotaret a fratribus vel alijs consanguineis illa que haberet
congruam dotem secundum statutum non possit petere similiter legitime
supplementum nec congruam dotem de bonis parentum, et q mulier secundum
dictum statutum non solum dotata verum etiam dotanda antequam nuberet stare
debeat dote contenta et non succedat stantibus consanguineis usque
ad gradum in statuto expressum, et q sufficiat illam dotari quandocumque
ante qz nubat vel tempore quo nuberet non obstante statuto requi
rente dotationem infra mensem fieri ab illis de quorum hereditate
agitur, et hoc locum habeat non obstante consuetudine temporis presenti
preteriti et futuri, super quo consulto misso solemni partito et
servatis servandis obtentum fuit per vota quatraginta duo
non obstantibus fabis in contrarium.

Copia sententie late inter comunitatem Nucerie et comunitatem
Terre Gualdi super gabella pedagij

In Dei nomine amen. Nos Sebastianus Altovitus de Macerata V. J.
Rmi et Illmi in Xpo patris et dni dni Julij tit.
Sti Petri ad vincula S.R.E. diaconi Cardinalis Urbini Perusie
Umbrieque legati de latere dignissimi ac Rmi in Xpo patris dni
Aloysij Ardinghelli epi Forosemproniensis eius vicelegati
merentissimi Auditor et comissarius generalis nec non in causa infrascripta
partes et inter infrascriptas omnes et singulas ab eodem Rmo dno vicelegato
Judex et comissarius specialiter deputatus sedentes pro tribunali

1127

in infracto loco, quē locū primo et ante oīa pro nro iuridico et
nali loco elegimus et deputauimus ad hūc actū tm̄ cognitore
deiusores litis et cause, questionis et controuersie uertentis et q uersa
est corā nobis inter sindicū et Priores Vniuersitatis et hoīm
Serre Gualdi nucerine diocesis et d[omi]n[u]m Petrū Jacobū americū
dicū perusinū eorū sindicū et procurem agentes ex una: et ex
cū ac Priores Coītatis et hoīum Ciuitatis nucerie et Gabellarios
gabelle passus ciuitatis pdcē et d[omi]n[u]m Simbaldū ferrettū
dicū perusinū dcor Gabellarioru procurem reos conuenen
et se defendentes ex alt. noīe cā Rocl.ne con.tra torū in
infracta com.ne als corā Mag.ca et ex.mo J. J. D d[omi]no Jacobo
angelo de Vrbino prssor nro i dco offo pro parte Vniuers
tis et hoīum Serre Gualdi producte cuius quidē comiss. tenor
talis est, uz. Ill.me ac R.me d[omi]ne licet homines ōes Preces
Vniuersitas et hoīes Serre Gualdi nuc.ne dioc. ab im̄emorabi
tpre citra et per dictum tempus semper et continue no cō
sueuerit soluere gabella aliqua pedagy pro dcalibz et de q
que et quas duci et deferri fecint per Territoriu nucerina
et per dcā tpra citra fuerit et sint i uera et leg.ma poss.ne
uel quasi iuris nō soluendi gabellā aliquā p eorū dcā
rebus et bonis quolibet per dictum Territoriu Nucerina
dactis et asportatis et que duci et deferri uolut et in dicta
antiquiss.a et prscripta consuetudine longaeua et lon
poss.ne uel quasi dci iuris nō soluendi aplelta ...

manuteneri et preservari debuerit et a quoque non molestari
vel impediri, nihilominus Universitas civitatis Nucerie et
eiusdem asserentes gabellanus dicte civitatis se velle omnes vel aliquos
eorum in de et super dictis eorum iuribus ac possessioni vel quasi mole-
stare et forsitan omnes ipsos vel eorum aliquos molestarunt et turbarunt
et dictam pretensam gabellam a bonis per dictum territorium nucerinum trans-
euntibus exigere tentant et forsitan de eo preterea aliquid exegerunt non
advertendo ad bona dictorum civium iura et quicquam de facto fieri non pos-
set propterea cupientes et premissis providere in dicta eorum possessione vel quasi
manuteneri et dictos Nucerinos non vexari de presenti placeat causam et
causas dictarum omnium et aliam quam et quas omnes ipsi intendunt movere breviter et summa-
rie volunt et intendunt contra et adversus Universitatem et homines dicte
civitatis nucerine et eiusdem gabellarios omnes et alios et singulos sua l[...]
vel alium sive interesse putantes et de executione citationis predicte nominandos
in de et super lacessitionibus molestationibus turbationibus ac impedi-
mentis predictis manutentionisque et defensione dicte eorum possessionis vel quasi
non solvendi dicta gabella libertatisque et immunitatis per dictum territo-
rium transeundi et rebus aliis in actis causae et causarum huiusmodi latius et
plenius deducendis vel allegandis occasione una cum annexis et incidentibus suis
committere uni alteri ex suis dignissimis dominis Auditoribus audiendas cau-
sas cognoscendas decidendas et fine debito terminandas summarie et sine stre-
pitu et figura iudicii sola facti veritate inspecta cum potestate
citandi et inhibendi quos quibus et quotiens opus fuerit etiam sub penis et censuris
arbitrio suo imponendis ac dictarum inhibitionum et dicti rebelles gravandi ac
attemptata quecumque et innovata quecumque in preiudicium premissorum primo omnium
revocandi et in pristinum statum reponendi omnes ipsos in dicta eorum
possessione vel quasi manutenendi et preservandi quoties opus esset et non
alias ad illam reintegrandi dictosque gabellarios vel eorum alterum

compellendi ad restituen. a blata oresqz a dictis Jactationibus et mi
nonibus liberandi et parti adverse perpetuum silentium imponen.
alia facien. i premissis necessaria et opportuna et que meritis cause et
temporis expostulat et requirit habendo noia cognomina seriem facti
processus et negocii statum aliorum qz forsan magis de necessitate
exprimendorum tenores pro sufficienter expressis ac supplendo oem defectum
et premissis [illegible] et ordinamentis alias locorum ferijs indictis
[illegible] pro pariendis de ferijs [illegible] ceterisqz contrarijs non obst
[illegible] Audiat [illegible] dictus Jacobus Auditor noster citetur
[illegible] prout de Jure [illegible] Justitiam faciat
[illegible] Julius Cardinalis Urbini Legatus
[illegible] residentie die x
Junij 1549 [illegible] admissione et commissione facta in persona dicti
Petri Jacobi et per ipsum producta [illegible] litteris citatorijs et inhibitorijs
de superdecretis [illegible] Petri Jacobi dicto nomine
reproductis [illegible] i partibus legitime
cutas cum [illegible] relationis a tergo et accusatis contumacia [illegible]
riorum citatorum non comparentium [illegible] nonpetenti pronuntiari per
dictam causam fuisse et esse Judice competen. [illegible] esse i causa et [illegible]
exceptionibus per dnum Ludovicum Raineri causidicum per
sindicum et procuratorem Universitatis et hominum civitatis [illegible]
obiectis et replicationibus per dnum Petrum Jacobum [illegible]
et eandem admissionem et commissionem [illegible] utrique parti assignato [illegible]
i [illegible] i causa cum monitione partis pro singulis diebus [illegible]
relatione [illegible] dicti [illegible] dno [illegible]
[illegible] et missis litteris dimissorijs pro parte universitatis [illegible]

Terre Gualdi deuens potatis dce comitatis Nucerie et locutenens dce Terr Gualdi pro testibus ibidem examinandis et uisa relatione citationis fce de dco dno Sinibaldo quo s noie et in ualuis palatij, ad dicen causa quare notarius actuarius destinari no debeat ad dicam Terram Gualdi et ciuitatem Nucerie pro testibus examinandis et comparitione dil dni Petri Jacobi quo s noie accusatis contumacia dicor aduersarior citator no comparentium et petentis ex eor contumacia destinari actuariu ad dca loca pro testibus examinandis et uisis replicationibus uerbosis per d. dnum Sinibaldum et eorum admissione et uisa comissione fca de dco actuario [illegible] ad loca pdca pro dus testibus examinandis et uisis testibus pro utraque parte inductis coram dco actuario et examinatore deputato [illegible] et interrogatorijs pro utraque parte productis et eorum admissione et uisis [illegible] dus testibus delato et uisa comparitione dil dni Sinibaldo q. s noie petentis processum et testes publicari et uolens copiam de eorum cu termino competenti ad opponendum [illegible] replicationibus per dictum dnum Petrum Jacobum uerbo factis et eorum admissione et uiso termino utrique parti assignato ad probandum [illegible] et uisa comparitione dil dni Petri Jacobi q. supra noie petentis dictum processum et testes publicari et uolenti copiam de eorum cu termino competenti ad opponendum contra et replicationibus per dnum d. Sinibaldum quo s noie uerbo factis et eorum admissione et uiso termino utrique parti assignato ad probandum [illegible] cum monitione partium pro singulis diebus et horis et uisa publicatione dicti processus publicati ad instantiam dci dni Petri Jacobi et copia eiusdem et testium decreta cu termino competenti ad opponendum contra et uisis exceptionibus pro utraque parte productis contra processum et testes et uisa comissione [illegible] et uisis litteris citatorijs et inhibitorijs desuper decretis et copia dce comissionis decreta de dco dno Sinibaldo dco noie cu termino competenti ad opponendum contra eiusdem exceptionibus per eum uerbo factis et replicationibus

[illegible] estimationem sed [illegible] tione consumpta a [illegible] us ferlans

per dcum dnum Petru Jacobu pariter uerbo obiectis et pronun[illegible]
petentne per Nos desuper fca et aiso [illegible] utriqz parti assignato
proban. iustifican. et impugnan i ca et bita reproductione [illegible]
cessus et testiu p utraqz parte fca et uisa comparitione dci dni
Petri Jac. dco noie reproducentis citatione et accusatis cotumaciã
aduersariorũ et i eoru cotumacia petentis attemptata et Innouata re
uocari et attemptate i penis contentis codemnari et eius admissione [illegible]
uisa copia comiss.is et processus decreta a dno Thome ceccaiio [illegible]
perusino procurr. s.r fran.ci iuy [illegible] de dca ciuitate nucerie cu ter.
competenti ad opponen cotra et docendu de m. et uisa monitione [illegible]
de dcto dno Thoma ad ostendend eius principale ad responden a[illegible]
i ca producendis super attemptatis et Innouatis et uisa copperiche[illegible]
dci dni Petri Jacobi quo s noie petentis aduersarios citari pro[illegible]
ad sntiam et uisis replicationibus factis per dcum dnum Thomã et
processus eide decreta cu ter.no ad oppon. cotra et uisa copia proce[illegible]
dcis dnis Thome sinibaldo et ludouico quibus s noibus decreta et uis[illegible]
cotumacia eorude nisi i opponentiu cotra processu et testes leg.me accus[illegible]
per s dcum dnum Petru Jacobu et uisa relatione citationis facte a[illegible]
dnis Thoma sinibaldo et ludouico et dno Theophilo noibus i ea c[illegible]
et pcessm proxa dca et dem ad audien. Sntiam uram uoluntate et su[illegible]
et Sntiam ad allegan. et ad audien. et uisa comparitione dci [illegible]
Petri Jacobi accusatis cotumaciã dcor aduersariorũ citatorũ [illegible]
parentiu nec no petentis dcam cam pro iustitia expediri et [illegible]
i fauore suoru principaliu ferri i pmittendo max.e dcos [illegible]
pales fore et ee i quasi poss.ne exigendi et recipiendi per [illegible]
nu cu eoru bonis aialibus et mercedibus absqz solutione alicuius [illegible]
et i dca eoru quasi poss.ne manutenendos fore et ee et no [illegible]

per homines et Gabellarios Nucerinos fuisse temerarias et iniquas et
propterea debere ab eisdem desistere et bona eisdem ablata dicta de causa restitui
debere et partem adversam in damnis expensis et interesse condemnari
et eius administrare demum toto processu descripto viso in eo productis
et habitis visis et consideratis que pro iustitia equa lance administranda
videnda et consideranda fuerunt et sunt
Christi nomine invocato et pro tribunali sedentes et solum deum pre oculis
habentes per hanc nostram diffinitivam sententiam, qua fungimus in his scriptis
dicimus pronunciamus declaramus et sententiamus dictam universitatem
homines et particulares personas dicte Terre Gualdi fore et esse in possessione
vel quasi eundi et redeundi per dictam civitatem Nucerie et eius terri-
torium et districtum cum eorum bonis animalibus et mercibus quibuscumque absque
solutione aliqua alicuius gabelle sive passagii et propterea ipsam uni-
versitatem homines et particulares personas dicte Terre Gualdi fore et esse
in eorum predicta possessione vel quasi manutenendos et conservandos et sic manute-
neri et conservari mandamus, molestationes que et perturbationes per
dictam communitatem et homines Nucerie ac per dictos Gabellarios Nucerie illatas
vel comminatas dicte universitati et hominibus ac particularibus
personis dicte Terre Gualdi occasione predicte solutionis gabelle fuisse
et esse illicitas et iniquas et propterea ipsam communitatem homines et Gabella-
rios Nucerie debuisse ac debere cavere et abstinere a dictis molesta-
tionibus et perturbationibus, revocantes omnia et singula attemptata
et innovata per dictam communitatem homines et Gabellarios Nucerie ablataque
per eos dicta de causa restitui mandantes dictis universitati et hominibus Terre
Gualdi, ambasque partes iustis de causis animum nostrum moventibus ab
expensis presentis Judicii absolvimus et liberamus et sic dicimus et
sententiamus omni meliori modo Ita est Sebastianus Attavantius Auditor et commissarius

Lata data et in his scriptis sententialiter promulgata et pronuntiata fuit
suprascripta sententia per suprascriptum dictum dominum Sebastianum Altrauinam de Ma[cerata]
Auditorem et comissarium antedictum sedentem pro tribunali ad eius
bancum iuris sicut in camera sua solite residentie sita in
magna superiori palatii olim soliti residentie domini potestatis civitatis
Perusie siti in medio platee magne eiusdem civitatis sua noti[tie]
ad ius reddendum et audientiam publicam faciendam more solito, quem lo[cum]
primo et ante omnia pro suo iuridico et tribunali loco elegit et dep[utavit]
ad hunc actum tantum sub anno a nativitate domini millesimo quingentesimo
quinquagesimo indictione octava tempore pontificatus sanctissimi in Christo patris et
domini domini Julii divina providentia pape tertii et die sabbati
vigesima septima mensis maij de sero hora iuris pro tribunali. Ibidem ser Fran[cesco]
Bidello de Urbino notario causarum criminalium curie apostolice perusine
et ser Simone de Perusio presentibus testibus ad premissa [vocatis]
specialiter atque rogatis

Pro ut dicto domino Iuramentato quo supra nomine et dictam sententiam acceptante
parteque partibus facientibus et eam in favorem et gratiam referente et bona
administratione iustitie et petente illam confirmari dictis adversariis
non tamen alio modo sed omni meliori modo etc.

Qui dominus Auditor et comissarius ut supra sedens visis auditis predictis pro
admittendi et singularum et dictam sententiam dictis Reis et venientibus in
capite mandavit . . . . . . petitum fuit et omni meliori modo et dictam non
tione comisit quemadmodum sub tenore &c

Sebastianus Altrauinus de Macerata J. V. D. prefatus Reverendissimi et Illustrissimi
domini Legati Perusini et eius vicelegati Auditor et comissarius generalis
et in hac causa comissarius specialiter deputatus &c

230v

Vobis sindicis et prioribus coitatis et universitatis civitatis Nucerie et gabellariis modernis et preteritis dicte civitatis nucerie ac omnibus aliis et singulis cui vel quibus presentes nostre litere presentate fuerint et cui hoc presentis negotium tangit tenore presentium notificamus intimamus et ad vestram et cuiuslibet vestrum notitiam deducimus qualiter subiecta die et hora seraatis servandis proceden. in quadam causa coram nobis indecisa pendente inter vos et unam ac sindicum et priores universitatis et hominum Terre Gualdi et xalt. manu in qua ... curie ... coram ... dno Petro ... causa dicto Perusino sindico et procuratore dicte universitatis Terr. Gualdi sententiam tulimus et promulgavimus prout infra ...

Xpi nomine invocato et pro tribunali sedentes et solum deum pre oculis habentes per hanc nostram diffinitivam sententiam quam ferimus in his scriptis dicimus pronuntiamus declaramus et sententiamus dicta universitate hominibus et particulares personas dicte Terr. Gualdi fore et esse in possessione vel quasi eundi et redeundi per dictam civitatem nucerie et eius territorium et districtum cum eorum bonis animalibus et mercibus quibuscumque absque solutione alicuius alicuius gabelle sive passagii et propterea ipsam universitatem homines et particulares personas dicte Terre Gualdi fore et esse eorum iure possessione vel quasi manutenendos et conservandos et conservari et manuteneri mandamus molestationes et perturbationes per dictam civitatem et homines nucerie ac per eius gabellarios nucerie illatas vel inferri cominatas dicte universitati et hominibus ac particularibus personis dicte Terr. Gualdi occasione ... solutionum gabelle fuisse et esse illicitas et iniquas et propterea ipsam civitatem homines et gabellarios nucerie debuisse et debere carere ... a dictis molestationibus et perturbationibus revocantes omnia et singula attemptata et innovata per dictam civitatem homines et gabellarios nucerie ablataque per ipsos dicta de ca restitui mandantes dicte universitati et hominibus Terr. Gualdi ambas quoque partes ... ... eorum ... ab expensis ... absolvimus et liberamus

et ita dicimus et sententiamus omni meliori modo et cetera. Latum
constat manu mei nostre curie notarii infrascripti sub die et cetera Datum
in Palatio nostre residentie die decima sexta mensis maij 1550.
et predictis testibus. Et demissa copia: lemus cum dicto notario m...
Die mercurij 28 maij de mane Gentiles petri pauli publicus bayulus
comunis Perusie ex commissione retulit dicto domino Auditori et comm...
ac mihi notario se die 26 presentis mensis personaliter presentasse retroscript...
citationem modernis prioribus civitatis nucerie et Ioannis baptiste troy...
Gabellario sindico Eusebio de oliverijs olim Gabellario dicte civit...
et omnia alia fecisse et dixisse prout habuit in mandatis

Ego lemus de rubeis de Perusia porte eburnee et parochie sancti Ang...
publicus et imperiali auctoritate notarius et Iudex ordinarius curie
dicte ac manius predictis omnibus et singulis dum sic ut premittitur ag...
rentur et fierent una cum prenominatis testibus interfui propterea sui...
rogatus scribere scripsi et publicavi: omisso signo dum ne...

Ego Bongratius de bongratijs notarius publicus Gualdensis nunc dicte
... die supra rogatus manu dicti ser lemi fideliter ...
ad ... ut in quodam libro cartis membranis quarti folij inven...
addendo nec minuendo quod sensum mutet vel variet ... lecto
de exemplavi, et illa verba ut supra in margine remissa ...
... sed in dilatione ... a dictis ... mea pro...
remisi quia errore omiseram et cetera

231v

HYACINTHIUS PHILIBERTUS FERRERIUS

Ex Principibus Masserani Abbas Sanctae
Mariae de Carmania
Utriusque Signaturae S.mi D. N. Papae
Referendarius, Perusiae et Provinciae
Umbriae Gubernator Generalis ac
Signaturae Iustitiae Praefectus

Consulendo indemnitati litigantium cele-
rique causarum expeditioni, mandamus
in posterum per praesentem Congregationem
Signaturae Iustitiae [illegible] quibuslibet minis-
trantibus praesentationem cedulae faciendae
et proponendae causam designatam, et non
possint dictam causam proponi sub poena nullita-
tis causae propositae nec referri in dicta Signa-
tura nisi [illegible] Notarij
Actuarij dictae expeditionis per octo dies an-
tea producta ad [illegible] terminum intimatione
seu citatione pro dicta propositione fa-
cienda a [illegible] Signaturam
et non possint proponere dictas causas a quolib.
Ponente et nihil pariter earum Procuratores
quinque diebus ante dictam propositionem
[illegible] distributa in-
formatione in scriptis.

Pariterque mandamus, ne ad effectum inhibitio-
nes expediendas vigore appellationis extra
Territorium, nisi post earum praesentationem
et in dictis reproductionis fuerit exhibita
et producta in actis copia publica sive
integra copia

integra copia simplex decreti, sive senten=
tiae, a qua fuit appellatum.
Utque omnia praemissa omnibus innote=
scant, volumus decreta de affixa
in sala magna inferiori eiusdem Pala=
tij Apostolici, ac in Cancellarijs
Civitatum et locorum Provinciae
Umbriae nostrae iurisdictioni
subiectae, habere eandem vim
et robur, ac si cuique personaliter
intimata fuissent. Datum ex nostra [?]
Perusiae ex Palatio Apostolico
hac die 19 Januarij 1705 —
F. Ferrerius de Masserano
Gub. gen. et signat. Iustitiae
Praefect.

Jo. Maria Blandinus Signat.[?]
praedictae Sedis [?]
Perusiae apud Franciscum
Desiderium M.DCCV.

Supradictum decretum affixum et publi=
catum fuit ad petrosam [?] Palatij Priora=
lis Terrae Gualdi hac die [illegible] Mar=
tij 1705 per Alexandrum Berardum
Publicum Cursorem Terrae praedictae
ex alio simili existente in Cancella=
ria [?] Communali Terrae supradictae. Ego Prosper=
tius [?] de Bonfratijs J. U. D. [illegible]
[illegible] Notarius [?] [illegible]
et registravi in hoc volumine
Statuti [?]. In quorum fidem
scripsi subscripsi, et publicavi
omnia.

Libr[illegible]

[illegible]

Officiorum

TABULA OFFICIORUM

De Officio D[omi]ni Gentis — fol. 1. Rub. 1.
De Officio Potestatis, ac eius salario et electione — fol. 2. Rub. 2.
De Officio Duumviri seu Priorum, et eorum electione — fol. 3. Rub. 3.
De Officio Regulatorum et eorum elect[ion]e — fol. 5. Rub. 4.
De Officio Sindici, et Proc[urato]ris communis, eius salario, et elect[ion]e — fol. 6. Rub. 5.
De Officio Cabasti et Notariorum banci, et eorum salarijs et ele[ctione]. de Collegio Notariorum, et matricula, sive approbatione et vocibus Notariorum — fol. 6. Rub. 6.
De Advocatis, et Proc[urato]ribus, et eorum salario — fol. 10. Rub. 7.
De Officio Camerarij Camerę Ap[ostoli]cę, et Cancellarij [illegible] — fol. 10. Rub. 8.
De Officio Medici et Magistri [illegible], et eorum elect[ion]e — fol. 12. Rub. 9.
De Officialibus Montis Pietatis, et eius Not[ari]o — fol. 13. Rub. 10.
De Officio Sindicorum Potestatis, et Familię — fol. 14. Rub. 11.
De Officio Proc[urato]ris Camerę — fol. 16. Rub. 12.
De Officio Cassierij Camerę et Communitatis — fol. 16. Rub. 13.
De Officio revisorum, et ratiocinatorum Officij, et libri Cassieriorum comis — fol. 18. Rub. 14.
De Officio Sindicorum, et [illegible] [illegible] et Villarum Gualdi — fol. 18. Rub. 15.
De Officio custodum silvarum — fol. 19. Rub. 16.
De Officio [illegible] — fol. 20. Rub. 17.
De Officio Baiulorum mandatorum, sive nunciorum — fol. 20. Rub. 18.
De Officio Cornuciariorum — fol. 21. Rub. 19.
De Officialibus Guardię, et Officialibus Portarum — fol. 21. Rub. 20.
De Officio Notarij Sindicorum — fol. 22. Rub. 21.
De Officio Notarij [illegible] — fol. 22. Rub. 22.
De Officialibus Viarum, et Pontium Districtus Gualdi — fol. 23. Rub. 23.
De Aqueductibus, et fontibus, et eorum Officialibus

De Officio Militis — fol: 24. Rub:
De Officio Notarij Maleficiorum — fol: 27. Rub:
De Officio extraordinarij, et famulorum Potestatis — fol: 29. Rub:
De Officio Notariorum Massariorum — fol: 30. Rub:
De Officio Consilij Generalis — fol: 30. Rub:
De Bussulo, et novo Scrutinio faciendo — fol: 32. Rub:
De Officio Cammerariorum Banci — fol: 33. Rub:
De Officio Sindicorum Montium, et Siluarum — fol: 33. Rub:
sive Vicariatorum — fol: 34. Rub:
De Sindicatus Officio — fol: 34. Rub:
De Officio Censoriorum

= Tabula Civilium =

De Iudicijs summarijs — fol: 35. Rub:
De modo et ord.e citandi ad iudicia — fol: 35. Rub:
De libellis, et causis ordinarijs et contumacijs non comparen. — fol: 36. Rub:
De De exceptionibus, et replicationibus — fol: 36. Rub:
De litis contestat.e — fol: 37. Rub: 5
De Confessis — fol: 37. Rub: 6
De Probationibus — fol: 37. Rub: 7
De Testibus — fol: 37. Rub: 8
De Sententia — fol: 38. Rub: 9
De executione sententiae — fol: 38. Rub: 10
De Absolutione Causarum — fol: 39. Rub: 11
De Causis compromissarijs arbitrijs arbitratoribus
et laudis ferendis — fol: 39. Rub: 12
De Minoribus 25: annorum, et minoribus sive pupil-
lis, et eorum alienationibus — fol: 40. Rub: 13
De Curatoribus dandis pupillis et Minoribus — fol: 42. Rub: 14
De Curatoribus Mulieribus dandis — fol: 42. Rub: 15

De

De Evocandis, et citandis Forensibus, et Absentibus, pro domicilium ubi contraxerunt — fol: 43: Rub: 16:
De Iuramento decisivo deferendo — fol: 43: Rub: 17:
De Iudicio sisti, et iudicatum solvendo — fol: 43: Rub: 18
Qualiter Instrumenta Notariorum debent firmari Commentario Camere, et communis — fol: 43: Rub: 19:
Qualiter Instrumenta Notariorum Mortuorum remaneant — fol: 44: Rub: 20
De Salario Scripturarum Notariorum — fol: 45: Rub: 21
De Testamentis, Legatis, fideicommissis, Codicillis, et Donationibus causa Mortis factis tempore pestis — fol: 45: Rub: 22
De Donationibus insinuandis — fol: 45: Rub: 23.
De Successionibus ab intestato — fol: 45 Rub: 24
Statutum de Successionibus ab intestato — fol: 46 Rub: 25.
Quo suspecti de fuga capiantur — fol: 51: Rub: 25
De carcerandis, et de loco carcerum — fol: 52: Rub: 26:
De Dotibus Mulieribus assignandis, et dandis — fol: 52: Rub: 27:
Ut pacta, quae fiunt de retrovendendo, non fiant, nisi ut infra — fol: 52 Rub: 28:
De [illegible] Bonorum — fol: 52 Rub: 29:
De Usuris — fol: 53: Rub: 30
De Pignoribus faciendis pro libr. — fol: 53: Rub: 31
De Censis — fol: 53: Rub: 32
De Feriis — fol: 54 Rub: 33:
Uxor Mortua Vir lucretur tertia parte Dotis — fol: 54: Rub: 34
Soluto Matrimonio infra Annum Dos restituatur — fol: 54 Rub: 35:
Soluto Matrimonio infra Annum spectato de fructibus Dotium et expensis Uxoris agatur — fol: 55: Rub: 36.
De Vestibus et Bonis parafernalibus Mulierum — fol: 55: Rub: 37:
De Dotibus, et Vestibus Mulierum — fol: 55: Rub: 38

235v

De Baliatis nutricum, sive salario mulierum lactantium in Vi-
ta Vironis, et inter alios de domo dividendis — fol: 55. Rub: 39
De Divisionibus rerum inter coniunctos — fol: 55. Rub: 40
Dotes in quinnis existentes extrahi debere in divisionibus fol: 55 Rub: 41
De bonis Rusticorum dividendis — fol: 56. Rub: 42
Qualiter possessiones socij sive bonorum coniuncti qui longo tem-
pore simul vixerunt — fol: 56. Rub: 4
De Sotiis Bestiarum — fol: 56. Rub: 4
De operibus, et servis — fol: 56. Rub: 4
De Artificibus, et eorum Rebus artium, sive credito exigendo
et librorum fide — fol: 56. Rub: 4
Ut artifices omnes servent eorum cedulas et statuta sive capitula-
tiones et de pretijs Rebus vendendis ponendo — fol: 57. Rub: 4
De servitutibus Urbanorum praediorum — fol: 57. Rub: 4
De terratis faciendis — fol: 57. Rub: 49
De Cloacis sub terra mittendis — fol: 58. Rub: 50
De his qui sibi debitum solverint infra quindecim annos[illegible]
runt — fol: 58. Rub: 5
De praescriptionibus, et usucapionibus — fol: 58. Rub: 5
De Publicatione Processus — fol: 58. Rub 53
De sententijs Laudis, sive arbitramentis — fol: 58. Rub: 54
Ut Notarij Summarie sive processus infra dies octo cancellario
Camerae mittant — fol: 59. Rub: 55
De Appellationibus ab interlocutoria — fol: 59 Rub: 56
De Appellatione a sententia diffinitiva — fol: 59. Rub: 57
vel arbitrorum relata —
De terminis datis a iudice ad quem ad faciendam fidem et se pre-
sentari ex commissione Appellationes, et recursus fol: 61. Rub 58
De Terminis dandis Iudicis Appellationum — fol: 62. Rub: 59
Ut appellantes omnimodis medijs — fol: 62. Rub: 60

Re

Ut liceat secundo provocare, et duae Sententiae Conformes sufficiant et eis stetur — fol: 62: Rub: 61

Qualiter Sententiae exequantur, et quis modus in executione servetur — fol: 62: Rub: 62

Qui in loco debitores capi non possint — fol: 63: Rub: 63:

Ut in nundinis S. Angeli de Mense Maij et de Mense [illegible], et mercatores [illegible], sint omnes immunes et capiantur tam rei corporis — fol: 63: Rub: 64.

Ut forenses qui domicilium Gualdi contraxerint habeantur pro Civibus — fol: 65: Rub: 65:

De Pensionibus Domorum, et Conductoribus earundem — fol: 65: Rub: 66.

De Contumacarijs, et Laboratoribus — fol: 65: Rub: 67:

De Animalibus Vitiosis venditis certo tempore vendendis — fol: 65: Rub: 68:

De Represalijs — fol: 66: Rub: 69:

De [illegible]atoribus — fol: 67: Rub: 70:

Ut infirmi non evocentur ad iudicia — fol: 67: Rub: 71

De Emptionibus ac Venditionibus et iure congrui — fol: 67: Rub: 72:

De Possessionibus terminandis — fol: 68: Rub: 73:

Ut res et bona accatastentur — fol: 68: Rub: 74

De Arboribus positis in finibus possessionum — fol: 69: Rub: 75:

De Consuetudinibus — fol: 69: Rub: 76.

De Privatis scripturis — fol: 69: Rub: 77:

Ut tegulae in finibus tectorum in stillicidiis publicis propter ventos mittantur — fol: 69: Rub: 78:

Ut pontes existentes super aquas communes non aperiantur, et novi pontes non fiant — fol: 70: Rub: 79:

Ut muri Communis Gualdi ubique in omnibus portis Gualdi et [illegible] Gualdi manuteneantur, et aperiantur in futurum nulla portarum distinctione habita — fol: 70: Rub: 80

236v

Vt aquæductus, fontes, Pontes, viæ, stratæ, scalæ, et similia publica manuteneantur — fol. 70. Rub. 81

6 Vt Religiosi honeste viventes habeant in venerationem — fol: 71. Rub: 82

Vt possessiones quas agri vineæ Canepinæ oliveti non habentes via sibi habere habeant pro una vinea damnosa — fol: 71. Rub. 83.

Vt possessiones non teneantur dare nisi unam Viam tantum — fol: 72. Rub: 84

Vt mulieres non portent argentum in Capite. — fol. 72. Rub: 85.

Vt habentes Palumbaria solvant unum carolenum pro qualibet palumbario omni anno, et eam aperire non custodiendis de mense — fol: 72. Rub: 86.
Ianuarij, et Februarij —

Vt Milites S. R. E. cum fuerint necesse ad abigendos per portas extra qualificati retineant Arma, et vestia — fol: 73. Rub: 87

Collectæ solvantur de quatrimestri in quatrimestri alias [illegible]pellantur — fol: 73 Rub: 88

Solutio Collectarum et quid realis, et personas sequitur et Coloni teneantur — fol: 74 Rub: 89

Curatores, et tutores faciant Inventarium infra mensem sub pena 50: ducatorum, et caveant — fol: 74. Rub: 90

Mulieres in quacumque ætate renunciando legitimis, deficiente agnatione reintegrent — fol: 74. Rub: 91
fol. 75. Rub: 92

Dominus de pauperie teneantur — fol: 75: Rub: 93:

Vt massarij, et Collectores caveant —

Notarij Catasti similiter caveant, et non mutent catas- tum sine licentia, et in fine officij sindicentur — fol: 75: Rub: 94:

Notarij, tabellarij Ambulationes conficiant, et verbales pe- titiones vulgari sermone conscribant sine prove — fol: 75. Rub: 95:

Non valeant contractus cum filijs familias facti — fol: 76. Rub: 96

Vt Pupilli, et Minores non teneantur contra voluntatem Consanguineorum — fol: 76. Rub: 97

Vt:

Ut fideiussores conserventur indemnes — fol: 76. Rub: 98.

Ut in causa mercedis, et operarum fiat summarium, et ius, et ad-
mittatur defensio, nisi mercede deposita — fol: 77. Rub. 99:

De iuramento Iudaeis dando — fol: 77: Rub: 100

Gualdenses non eant ad loca ubi sunt represaliae concessae — fol: 77. Rub: 101

Qualiter vicinantiae reparentur — fol: 78. Rub: 102.

Quod nullus contractus factus cum Potestate, vel officiali-
bus valeat de rebus ex officio factis — fol: 78. Rub: 103

Quod Castellani ante ingressum arcis caveant pro familia
sua, et damna non inferant, ac Gualdenses non retineant
in arce — fol: 78. Rub: 104.

Quando nescitur quis sit heres obligatus contra quem opportet
agi possit. — fol: 78. Rub. 105.

Ut pauperes per Advocatum, et Procuratorem communis, et Came-
rae defendantur — fol: 79. Rub: 106.

Ut Mulieres pro civili debito quamdiu honeste vivunt, non
carcerentur, ac criminali levi — fol: 79. Rub: 107:

Nemini liceat vindemiare ante festum S. Angeli
de mense 7bris concedatur — fol: 79. Rub: 108

De cessione Bonorum — fol: 79. Rub. 109.

De causarum reassumptione — fol: 79. Rub: 110

Quod situs, et loca apta ad edificandum molendina capiantur
ex alieno, sive forma fieri possint — fol: 80 Rub: 111

De Volentibus edificare Valcherias, vel edificia Carta-
rum — fol: 80: Rub: 112:

De depositis — fol: 80: Rub: 113:

Ut Bona Gualdensis non vendantur forensibus, et ven-
dita de facto ex lib. Camerae non teneantur — fol: 81. Rub: 114.

De Consilio Sapientis petendo — — fol: 81: Rubr:
De Custodia Carcerum — — fol: 81: Rubr:
De Petentibus plus quam eis debetur — fol: 82 Rubr:
De Negantibus debitum — — fol: 82: Rubr:
De Iuramento quo sponsae dotes praesumantur solutae — fol: 82: Rubr:
Quod nullus audeat trahere ad Iudicium nisi coram
Potestate Terrae Sualdi, et de poena contra
facientes — — — fol: [illegible]13
De Mulieribus coniugatis dotatis — fol: 86:

Liber Tertius

Tabula Gabbellarum

De Gabbella Carnium — — — fol: 83:
De Gabbella Piscium — — fol: 84:
De Gabbella Vini — — — fol: 84:
De Gabbella Pastore — — — fol: 85:
De Gabbella Pedagij — — — fol: 87:
De Gabbella Zafferaminis — fol: 91:
De Gabbella Lini, Canapi, et Cinciorum — fol: 92.

Liber Quartus

Tabula Maleficiorum

Qualiter citationes fiant in Maleficijs — — fol: 93: Rub: 1
Ut [illegible] laurentur — — fol: 100 Rub: 2
De repertis in fragranti crimine — — fol: 100: Rub: 3
Qualiter possit Dominus, vel Potestas, et eius officiales procedere Rub: 4
et insistere super maleficijs — — fol: 100 Rub: 4
Quod procedatur de similibus ad similia — fol: 103 Rub: 5
De pena maledicentis Deum, Matrem, et Sanctos eius — fol: 104: Rub: 6
De pena iurantium per Corpus vel Sanguinem Xpti — fol: 104: Rub: 7
Quod pene duplicentur delinquentibus de nocte, et die — fol: 105: Rub: 8
Qualiter pene de sapientibus mitigentur — fol: 106: Rub: 9
De Carcerandis, et torquendis — — fol: 107: Rub: 10

De

De Examine Reorum in actu sortis repositionis inquisitionum, vel accusationis — fol: 107. R: 11
De Cassationibus, debere inveniendi, et de presentando dandis — fol: 108. R: 12
De condemnatis in pena pecuniaria — fol: 108. R: 13
De Vociferantibus, et cantantibus nocturno tempore — fol: 109. R: 14
De opponentibus se Curie, et executoribus ac Baiulis — fol: 109. Rub: 15:
Ut accusatores, denunciatores, et querelas prosequentes alias condemnentur — fol: 109: Rub: 16
— fol: 110 Rub: 17
De Penalitatibus — fol: 110. Rub: 18
De Bannitis, et condemnatis in pena offendendis, et capiendis — fol: 110 Rub: 19.
De Incendio — fol: 111 Rub: 20
De coadunantis, et conventiculis — fol: 111. Rub: 21
Ut comburentes silvas, vel Casas ad certam penam condemnentur — fol: 111 Rub: 22
Ut abolitiones non fiant, nisi ut infra — fol: 111 R: 23
Contra offendentes D. Lenae, vel Potestatem, vel eius officiales — fol: 112 Rub: 24
Qualiter procedatur contra D. Lenae Potestatem et eius officiales — fol: 112 Rub: 25
Contra officiales offendentes aliquem de [illegible], vide sub Capitulo de homicidio — fol: 113: Rub: 26
De Pena percutientium aliquem de [illegible] ad [illegible] — fol: 114 Rub: 27
De Pena percutientium aliquem de quo dubitetur de Morte — fol: 114: Rub: 28
De Pena rumpentium pacem — fol: 116: Rub: 29
De Pena facientium insultum contra aliquem — fol: 116: Rub: 30
De Pena aggressione stratarum — fol: 117: Rub: 31
De Pena committentium Furtum — fol: 117: Rub: 32
De Pena incipientium Rixas — fol: 118: Rub: 33
De Pena committentium homicidium — fol: 119: Rub: 34
De Pena exterminantium terras, et quo modo terminentur — fol: 120: Rub: 35
De Pena extrahentis aliquem de sua Possessione — fol: 121: Rub: 36
De Pena facientium Iniurias Parentibus — fol: 121: Rub: 37
De Pena Sodomitiis — fol: 121: Rub: 38
De Pena corrumpentium Moniales
De Adulterio, stupro, incestu, fornicatione, et raptu Virginum — fol: 122: Rub: 39

De Pena facientis falsum Instrumentum — fol: 123: Rub. 4
De Armis — fol: 123: Rub: 4
De Pena dantis alicui faciatam, vel vim properantis Delictum — fol: 124: Rub: 4
De Pena dicentis alicui Verba iniuriosa — fol: 125: Rub: 43
De Pena mulieris malæ conditionis dicentis alicui verba iniuriosa — fol: 125: Rub: 44
De Pena contrahentis Matrimonium cum Voluntate Consanguineorum — fol: 126: Rub: 45
De Pena receptantium ex Bannitos — fol: 126: Rub: 4
De Pena Corrumpentium Officiales — fol: 126: Rub: 4
De Pena producentis falsum testimonium — fol: 128: Rub: 48
De Pena ludentium ad Ludum taxillorum — fol: 129: Rub: 4
De Pena proiicientis Nives — fol: 129: Rub: 5
De Pena ludentium ad Balistam — fol: 129: Rub: 5
De Pena proijcientis turpitudine ante Eccl.as — fol: 130: Rub: 5
De Pena transeuntis ante Domum interfecti — fol: 130: Rub: 5
De Pena mittentis ignem in Montibus — fol: 130: Rub: 5
De Pena laborantium in Montibus Communis — fol: 131: Rub: 5
Quod nulla Persona possit immitti, vel detineri in Carcere — fol: 131: Rub: 56
Vt condemnationes exigantur — fol: 131: Rub: 57
Vt renunciari Statuto possit — fol: 132: Rub: 58
De Pena Sindici faciendi contra formam dei Sindicatus — fol: 132: Rub: 5
De Pena Minoris 14. annis mitiganda — fol: 132: Rub.
De Pena Proiicientis turpitudinem infra muros — fol: 133: Rub
De Hominibus ponendis in Carceribus — fol: 133: Rub: 6
De Proiicientibus Cornua, siue stercus, et alia similia ante domum alicuius, et Carminibus infamatorijs — fol: 134: Rub
De Auxiliatoribus, fautoribus, Consultoribus, et alijs culpabilis in Criminalibus — fol: 134: Rub
Vt totum Consilium, et Commune contra male viuentes, Bannitos

Et com

Et condemnatos insurgant ad punitionem cons ——— fol: 135: Rub: 64
Ut Pater, et Mater pro atroci filiorum delicto teneantur
usque ad Legitimam ——— fol: 135: Rub: 65.
Ut Proximiores Consanguinei, et affines bona delinquentium
redimere teneantur ——— fol: 135: Rub: 66.
De Pena dantis alicui pugnum, vel guanciata fol. ——— fol: 136: Rub: 67.
De Pena offendentis aliquem coram D. Ponte, vel Potestate fol: 136 Rub: 68.
De Pena capientis aliquem per Collarem ——— fol: 136: Rub: 69.
Quod nulla Domus devastetur ——— fol: 137: Rub: 70.
De Pena euntis post tertium sonum Campane ——— fol: 137: Rub: 71.
Quod nullus recipiat Latrone ad recuperand. ——— fol: 138 Rub: 73
De Pena devastantis Muros Communis ——— fol: 139: Rub: 74
De Pena subtrahentis aliquas res alicui ——— fol: 139: Rub: 75:
De Pena ascendentis supra domum alicuius ——— fol: 140: Rub: 76:
Qualiter succurratur ad Ignem ——— fol: 140: Rub: 77.
Quod nullus recipiat ius cessum contra Commune, nec
speciales Personas ——— fol: 140: Rub: 78.
De Pena Non restituentis Scripturas Communis ——— fol: 140: Rub: 79.
Quod nullus male fame moretur in Statu ——— fol: 141: Rub: 80.
Quod nullus frangat clausura molendinorum ——— fol: 141: Rub: 81
Contra piscantes in formenta alicuius ——— fol: 142.
Qualiter dentur fideiussores de non offendendo ——— fol: 141: Rub: 82.
Contra habentes de Bonis Communis, et Camere ——— fol: 142: Rub: 83.
Quod Processus valeant pleno iure ——— fol: 143: Rub: 84.
De Pena negantes Parentela, et Consanguineorum ——— fol: 144: Rub: 85.
Quod minores 25: annis, et maiores 14: et Mulieres
Bone fame possint esse Testes ——— fol: 145: Rub: 89:
Quod Liceat insultatos se defendere ——— fol: 145: Rub: 90
Quod duplicitur pena illi, qui offenderit consangui=
neum alicuius offendendo ——— fol: 145: Rub: 91.

239v

De Grani damno dato — fol: 146 Rub: 92

Quod qui consenserit aliquod maleficium ut habeat benefi-
ciarum à Communi — fol: 146 Rub: 93

Quod infra 15: dies utiles ut publicent Testes — fol: 148: Rub: 94

Quod nullus audeat avocari pro aliquo accusato — fol: 148: Rub: 95

Quod abolitio peti non possit — fol: 149: Rub: 96

Contra facientes tumultus et rumores — fol: 149: Rub: 97

De Pena currentis ad domum alicuius tempore rumoris — fol: 150: Rub: 98

Quod cuilibet liceat capere malefactores — fol: 150: Rub: 99

De Pena facientis congregat: gentium — fol: 150: Rub: 100

De Pena turbantis bonum statum Terrae Umbr. — fol: 151: Rub: 100

Quod nullus debeat procurare, nec advocare Potestate
tempore Sindicatus — fol: 152: Rub: 101

Quod filius fam.s admittatur ad accusandum — fol: 153: Rub: 102

Quod Bona ex Bannitorum vendantur — fol: 153: Rub: 103:

De Pena falsificantis Cartam Bombicinam — fol: 153: Rub: 104

De Pena illius, qui se opposuerit famili. D. Comitis
vel Potestatis — fol: 155: Rub: 105

Qualiter devastans stradas, Vias, et Pontes refi-
cere teneatur. — fol: 155: Rub: 106

De Pena clamantis et vociferantis tempore
tumultus — fol: 156: Rub: 106

De Pena interficientis, vel capientis aliquem bannitum — fol: 156: Rub: 107.

De instrumentis fictitie factis — fol: 156: Rub: 108

Quod condemnationes ferantur quolibet Mense — fol: 157: Rub: 109

De Pena advenientis cum Armis, sive Bastone — fol: 159: Rub: 110

De Pena proicientis alicui lapides seu manibus
sive Pestello — fol: 159: Rub: 111

De Pena Committentium maleficia in Civitate
Assisii, et eius districtu — fol: 159: Rub: 112

Quod

Quod Potestas non possit procedere de aliquo maleficio commisso per extraneos ultra, ante medium sui officii, nisi in certis casibus — fol: 160. Ru 6: 114

Tabula Extraordinariorum

De habendis fenestris in muro cum aliquo Vicino — fol: 161: Rub: 1
Quod Fabri de Gualdo habeant ad ferrandum opportuna — fol: 161: Rub: 2
Quod liceat scolaribus portare necessaria pro studio — fol: 161: Rub: 3
Quod nullus molestet calzolarios in com. S. Casalano — fol: 161: Rub: 4
Quod Bona Hospitalium non concedantur alicui — fol: 162: Rub: 5
Qualiter Leprosi de S.to Lazaro habeant aquam — fol: 162: Rub: 6
Qualiter Claves Pyxi communis conserventur. — fol: 162 Rub: 7.
De volentibus edificare prope Vias — fol: 162: Rub: 8.
Quod Medici de Gualdo mutuent certam quantitatem et quartum accipiant per libram — fol: 162: Rub: 9.
Quod nullus edificet prope Muros, et Portas — fol: 163: Rub: 10.
De [illegible] portando extra Gualdum — fol: 164: Rub: 11
Quod nullus cogatur facere ligna Potestati — fol: 164: Rub: 12
Quod Rector hospitalis possit permutare — fol: 164: Rub: 13.
De Fimo Stabuli Potestatis dando Fratribus — fol: 164: Rub: 14.
De custodibus ponendis in festo S. Michaelis [illegible] — fol: 164: Rub: 15
Quod cuilibet sit licitum vangare in Valmere. — fol: 165: Rub: 16.
Quod Notarius damnorum datorum observet Statuta ipsa — fol: 165: Rub: 17
Quod termini facti iuxta stratas non possint stent firmi, et de pena ipsos destruentium — fol: 166: Rub: 18.
De Pena exterminantium terminos missos inter Communitatem Gualdi et Communitatem Nucerie — fol: 167. Rub: 19.
Quod fiat Sindicus ad revidendum possessiones, et terminos Communis — fol: 167: Rub: 20
Quod Stratae a Platea ad Portas Mattonentur — fol: 167: Rub: 21
Quod nulla Via, qualiter ad aliquem locum protendit possit mutari — fol: 16[illegible] Rub: 22

240v

Quod credatur Libro Mercatoris usque in 40. solidis — fol: 168. Rub. 23.
Quod nullus deriuet aquam portę S.ti Facondini — fol: 168. Rub. 24
Quod qui habet edificium supra domum alterius debe-
at levare — fol: 168. Rub. 25
De habentibus fossatum impediens rem alterius — fol: 169. Rub. 26.
Quod nullus ponat ingombrimen, uel Bestias mortuas
in Vijs, uel locis Communibus — fol: 169. Rub. 27.
Quod Vinum non uendatur ad tabernam in die Vene-
ris sancti — fol: 169. Rub. 28.
Quod non rogat. Fideiussor si inueniretur talis — fol: 169.
Qualiter Apes colligi debeant de re alterius — fol: 170. Rub. 29.
Quod nullus ponat Letamen iuxta Fonteś, et
Aquęductum — fol: 170. Rub. 30.
Quod Procurator non possit uendere — fol: 172. Rub. 31.
De Scripturis Vtilibus pro commune exemplandis — fol: 172. Rub. 32.
De Vindemijs faciendis — fol: 172. Rub. 33.
Quod liceat habentibus uxorem et filios, et ma-
rito Vxorem — fol: 172. Rub. 34.
Quod nullus possit venire contra art. de qua est — fol: 172. Rub. 35.
Contra facientes turpitudinem prope Ecclesiam
S.ti Benedicti, et alias Ecclesias, et Palatium Rectoris — fol: 172. Rub.
Quod aperiatur quedam Via in burgo Ossine — fol: 172. Rub.
Quod habens fornaceś infra terra ad coquendum
vasa totaliter teneant, quod alicui damnum non
inferant — fol: 172. Rub. 37.
Qualiter Latrones in stratis publicis condemnantur — fol: 173. Rub. 39.
Quod liceat capere aquam pro cuppis, et tegulis fien-
dis, et locis quem noluerint deuiare — fol: 174. Rub. 40.
Qualiter ius habens in Bonis alterius infra certa Ban-

nimenta

nimenta assignare teneantur, et de alienat. fienda — fol: 174: Rub. 41.
De Silvis Guardajs — fol: 176: Rub: 42.
Quod nullus cogatur intrare, nisi in qua ceciderit Arti — fol: 176: Rub: 43:
Quod nullus Rector vadat in ambasciata tempore sui Officij — fol: 176: Rub: 44
De Pena vendentis bursam sigillatam in Molendinis — fol: 177: Rub: 45
De licentia concessa Artificibus artis piscatorum posse ponderare carnes siccas cum Staderijs, et Marchis — fol: 177: Rub: 46
De Fonte Martinorij aptanda — fol: 177: Rub: 47
Quod nullus causa revendendi emat Quaquetta Caseum de Kuna ante nouas — fol: 178: Rub: 48
Quod aqueductus remundetur quolibet Anno — fol: 178: Rub: 49.
Quod Domus Populi perficiatur — fol: 179: Rub. 50.
Vbi ius reddatur — fol: 180: Rub: 51.
Quod nomine Catastum seu Datur hoc modo infrascripto — fol: 181: Rub: 52.
Quod hospitalis S. Mariae gaudeat Privilegio immunitatis — fol: 182: Rub: 53.
De Pena Piscantis seu Vendentis — fol: 182: Rub: 54
Quod nullus petat Patrocinium contra Commune — fol: 182 Rub: 55
Quod familiares dnorum Rectorum possint arma portare modo infrascripto — fol: 182 Rub: 56
Quod nullus portet elegias Massentiae extra terram Guardae — fol: 182 Rub: 57.
Quod quilibet de Guarda faciat hortum — fol: 183: Rub: 58.
Quod Taverne, et alij Artifices serviant pro pretio Vsitato — fol: 183: Rub 59
Vt terrae Ligiores laborentur — fol: 184: Rub: 60
Vt Iudaei teneantur Communitati singulis annis mutuare florenos Viginti — fol: 184: Rub: 61

TABULA

Capitulorum Artium

Capitula Collegij Doctorum, et Notariorum ——— fol: 185:
Capitula Artis Lanę ——— fol: 189:
Capitula Aromatariorum ——— fol: 192:
Capitula Cerdonum ——— fol: 193:
Capitula Artificum ——— fol: 196:
Capitula Artium Fabrorum Ferrariorum ——— fol: 196
Capitula Barbitonsorum ——— fol: 196:
Capitula Sutorum ——— fol: 197:
Capitula Lignariorum, Muratorum, et Scarpellinorum ——— fol: 197:
Capitula Rigattolum, et Merciariorum ——— fol: 197:
Capitula Bastariorum ——— fol: 197:
Capitula hospitum, et Cauponum ——— fol: 198:
Capitula Panisfolutorum ——— fol: 198:
Capitula Macellariorum, et Laniorum ——— fol: 198:
Capitula Fornaciariorum ——— fol: 199
Capitula Calcinariorum ——— fol: 199

Copie

Copia Confirmationis Statutorum, Breuium, et Decretorum cum fide Confirmationis, et consilij publicat.ᵈᵒ ——— fol: 200.
Copia Breuis Clementis P. VII: Confirmatis Statuta ——— fol: 202:
Copia Breuis Pauli III: continens plura, et diuersa Privilegia Communitati concessa ——— fol: 203:
Decreta Rm̄i et Illm̄i Cardinalis de Saluiatis Gubernatoris Terrę Sualdi ——— fol: 210

Copia

Copia transactionis alterius inter Communitatem Nucerie et Communitatem Gualdi ——— fol: 214:
Copie Nove Transactionis inter Gualdenses, et Nucerinos fol: 220:
Taxa Mercedis Officialium ——— fol: 223:
Copia Sententie late inter Communitatem Nucerie, et Communitatem Gualdi super Gabbella Pedagij ——— fol: 226
Copia de Mulieribus congrue dotis ——— fol: 226:

Finis

R. ARCHIVIO di STATO di ROMA
BIBLIOTECA

242v

243r

243v

244v

245v

246v

247v

250v

2820/

R. MILIO
RESTAURO LIBRI
1984